Gemeente Diemen

Programmabegroting 2027

Ter besluitvorming raad

12 november 2026

Inhoudsopgave

Leeswijzer 5

Inleiding 6
- Samen verder: investeren in een verbonden en toekomstbestendige gemeente 8
- Waar staan we op financieel gebied 10
- Baten en lasten per programma 15
- Structureel evenwicht 16

Programma's 21
- Sociaal 23
- Veilig 39
- Inkomen en armoede 46
- Vrije tijd 55
- Onderwijs 64
- Gebiedsontwikkeling 69
- Leefomgeving en klimaat 80
- Verkeer 92
- Samen besturen 98
- Financiën 107

Paragrafen 115
- Duurzaamheid 117
- Risico's en weerstandsvermogen 133
- Bedrijfsvoering 151
- Openbaarheid 157
- Lokale heffingen 159
- Onderhoud kapitaalgoederen 177
- Verbonden partijen 189
- Financiering 206
- Grondbeleid 211
- Grootschalige projecten 213

Financiële begroting 216
- Programmabegroting 219
- Toelichting op de programmabegroting 223
- Overige financiële tabellen 237

Bijlagen 255
- Kerngegevens 255
- Gesubsideerde instellingen 259

Raadsbesluit en Moties en amendenten 261
- Moties 263

Afkortingenlijst 264

Leeswijzer

Ten opzichte van 2026 hebben we aan de lay-out van de Begroting 2027 niets veranderd. Zoals gebruikelijk begint de begroting met de aanbiedingsbrief. Daarna volgen de programma's. De wijze van informatieverstrekking per programma is hetzelfde als voorgaande jaren.

Na de programma's volgen de paragrafen. Een paragraaf geeft een dwarsdoorsnede van een bepaald onderwerp (bijvoorbeeld risico's) dat over meerdere programma's verdeeld is.

Na de paragrafen volgt de financiële begroting met daarbij per programma een analyse van de verschillen tussen de begroting 2026 en 2027. De ramingen 2026 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e Kwartaalbrief 2026.

Vervolgens vindt u de financiële tabellen met onder andere de staat van reserves en voorzieningen en het meerjaren investeringsprogramma.

Tot slot volgen enkele bijlagen met de kerngegevens en de subsidiestaat.

Gemeente Diemen

Inleiding

Samen verder: investeren in een verbonden en toekomstbestendige gemeente 8
Waar staan we op financieel gebied 10
Baten en lasten per programma 15
Structureel evenwicht 16

Samen verder: investeren in een verbonden en toekomstbestendige gemeente

Aanbiedingsbrief
Met trots bieden we u de Programmabegroting 2027 aan: de eerste begroting van deze bestuursperiode van het college van B&W. Deze begroting is een eerste stap in de uitvoering van het coalitieakkoord ‘Samen verder. Bouwen aan de toekomst van Diemen’. Het coalitieakkoord geeft de *inhoudelijke* koers voor de komende jaren. Als college hebben we daarbij een bestuurlijk kompas gesteld voor ons handelen, de afwegingen die we maken en de besluiten die we nemen voor de toekomst van Diemen.

Op weg naar 2030
‘Samen Verder’ is onze manier van werken: vanuit het kompas maken we duidelijke en realistische keuzes om op koers te blijven. Want in 2030 willen we een Diemen zijn waar meer mensen een thuis kunnen vinden, waar ondersteuning vroeg en dichtbij beschikbaar is, waar groen en gezondheid vanzelfsprekend zijn, waar voorzieningen en ontmoeting zorgen voor levendigheid, waar wijken veilig en verbonden zijn en waar inwoners kunnen rekenen op een bestuur dat eerlijk, aanspreekbaar en betrouwbaar is. Onze zes uitgangspunten voor deze bestuursperiode zijn:

- **Iedereen hoort erbij**. Iedere inwoner telt mee en moet kunnen deelnemen aan de Diemense samenleving.
- **Duurzaam is slim en nodig**. We werken aan een groene, betaalbare en rechtvaardige toekomst.
- **Samen staan we sterker**. We bouwen samen aan Diemen en hebben oog voor mensen die minder snel worden gehoord.
- **Ongelijk investeren voor gelijke kansen**. We zetten extra aandacht en ondersteuning in waar die het hardst nodig zijn.
- **Eerlijk en realistisch**. We maken uitlegbare keuzes en beloven alleen wat we kunnen waarmaken.
- **Vrij om jezelf te zijn**. Iedereen moet in Diemen vrij en veilig zichzelf kunnen zijn.

Speerpunten in 2027
Deze uitgangspunten leest u terug in alle ambities in de Programmabegroting. Een aantal speerpunten: In 2027 gaan we investeren in het nieuwe zwem- en sportcentrum bij Duran, in onderwijsvoorzieningen die meegroeien met Diemen en in de verduurzaming van de Voedselbank. Ook maken we extra middelen vrij voor Jeugd en Wmo omdat de ondersteuningsvragen toenemen en zwaarder worden. De komst van het AZC vraagt om investeringen in voorzieningen, veiligheid en leefbaarheid, zodat nieuwe en bestaande inwoners hiervan kunnen profiteren. Daarnaast zetten we met de wijkgerichte aardgasvrij-aanpak verdere stappen in de energietransitie.

Tot slot
Niet alles kan tegelijk en niet alles kan meteen. De opgaven zijn groot, de ruimte is beperkt en de financiële onzekerheid blijft aanwezig. Juist daarom maken we keuzes die passen bij ons kompas: helder, uitlegbaar en gericht op de toekomst van Diemen. Uw besluit op deze begroting geeft richting aan 2027 én de jaren die volgen.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Diemen,

de secretaris,
G.T. Wildeman

de burgemeester,
E. Boog

Waar staan we op financieel gebied

Financieel vertrekpunt
Het meerjarenperspectief uit de Kadernota 2027 is het financiële vertrekpunt voor deze programmabegroting. Die nota liet onderstaand perspectief zien.

Kadernota 2027	2027	2028	2029	2030
Structureel	-815	2.135	2.305	565
Incidenteel	-490	-245	-170	-140
Saldo Kadernota 2027	**-1.305**	**1.890**	**2.135**	**425**

Voor het opstellen van de begroting 2027 zijn de uitgangspunten in de Kadernota 2027 de basis. Vanuit het coalitieakkoord zijn ontwikkelingen opgenomen om de ambities uit het akkoord te realiseren. Daar waar nodig is dit aangevuld met andere wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen.
De in de Kadernota benoemde stelposten voor indexering en de groei van Diemen hebben we verdeeld, de afschrijvingslasten en financieringskosten van het geactualiseerde meerjareninvesteringsplan zijn doorgerekend en de toerekening van de personeelskosten is geactualiseerd.
Per programma zijn de nieuwe ontwikkelingen benoemd en toegelicht.

De verwerkingen van de ambities en ontwikkelingen leiden tot onderstaand geactualiseerd meerjarenperspectief 2027 - 2030.

Begroting 2027	2027	2028	2029	2030
Structureel	-1.235	1.215	645	220
Incidenteel	-1.675	-570	-320	-140
Saldo Begroting 2027	**-2.910**	**645**	**325**	**80**

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat 2027 sluit met een structureel en incidenteel negatief saldo. Voor de jaren na 2027 verwachten we een positief structureel saldo.
Door dit positieve meerjarenperspectief stellen we voor om in 2027 onze goede reservepositie in te zetten. Ons sterke weerstandsvermogen en onze goede solvabiliteit zijn hiervoor belangrijke randvoorwaarden. Om de Algemene Reserve in te zetten voor structurele dekking is afstemming nodig met onze financiële toezichthouder, de Provincie Noord-Holland. De toezichthouder is akkoord met dit voorstel.

Vanaf 2028 verbetert het structurele saldo door het wegvallen van de jaarlijkse dotaties aan de onderhoudsvoorzieningen (+/+ € 2,9 miljoen).
Ondanks dat we weten dat de realisatie van het zwembad na 2030 zal zijn, willen we in de sturing op het meerjarenperspectief rekening houden met de extra lasten die hieruit voortvloeien. Daarom zien we in 2030 het positieve saldo teruglopen. We houden vanaf 2030 rekening met de afschrijvingslasten voor de bouw van een nieuw sportcentrum en zwembad. Ook houden we in het perspectief rekening met de afbouw van de compensatieregeling als gevolg van de herverdeling van het Gemeentefonds. Vanaf 2029 verwachten we jaarlijks € 450.000 minder inkomsten te ontvangen. Dit loopt op tot in totaal € 3,2 miljoen minder inkomsten. Het kabinet heeft de herverdeling en het ingroeipad van het gemeentefonds voor 2027-2028 bevroren, omdat extra onderzoek naar de verdeelmodellen en compensatieregelingen noodzakelijk is.

Niet zichtbaar in het getoonde perspectief maar wel van belang voor de financiële ruimte na 2030 is dat vanaf 2030 de afschrijvingslasten van de investeringen in de openbare ruimte mee gaan tellen. De afschrijvingslasten hebben een oplopend negatief effect op het structurele meerjarenperspectief.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing
De risico's en de berekening van het weerstandsvermogen hebben we geactualiseerd. De risico's met structurele gevolgen blijven extra onze aandacht houden. In de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' hebben we de belangrijkste risico's opgenomen. Onderstaand treft u de beide weerstandsratio's met een korte toelichting.

- De **structurele weerstandsratio** blijft 'Uitstekend'.

De structurele weerstandsratio is verbeterd. Desondanks is de verslechterende economische situatie in de wereld maar zeker ook in Nederland een aandachtspunt. Er moet veel geïnvesteerd worden in woningbouw en we willen graag de veiligheid en ons sociale karakter behouden. Het Rijk stelt slechts beperkt middelen beschikbaar voor de taken en uitdagingen die op de gemeenten afkomen. Dat houdt in dat we een veilig begrotingsbeleid aanhouden zodat we onverwachte economische tegenvallers kunnen opvangen zonder direct te bezuinigen op vitale publieke voorzieningen.

- De **incidentele weerstandsratio** blijft 'Uitstekend'.

De incidentele weerstandsratio wordt voornamelijk beïnvloed door grondexploitaties. De snelle ontwikkelingen en de grote geldstromen binnen de grondexploitaties vormen een groot deel van de incidentele risico's. Om deze risico's op te vangen is een aparte reserve en voorziening Grondzaken ingesteld. Daarbij aangetekend dat de Reserve Grondzaken alleen ingezet kan worden voor de risico's binnen de grondexploitaties. Het incidenteel weerstandsvermogen is ruim toereikend.

Begroting 2027 (stand per 1 januari)	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve	35.370	32.459	36.013	35.690
Reserve grondzaken	17.570	17.570	17.570	17.570
Totaal saldo incidenteel weerstandsvermogen	**52.940**	**50.029**	**53.583**	**53.260**

Lokale lastendruk
De sturing op de lokale lastendruk vindt plaats bij vaststelling van de begroting. De uitwerking van de begrotingskaders verwerken we in onze belastingverordeningen. De belastingverordeningen 2027 worden volgens planning in de gemeenteraadsvergadering van december 2026 vastgesteld.
In de kadernota stelden we voor alle belastingen en tarieven met 2,1% te indexeren. Uitzondering daarop is de OZB-opbrengst voor woningen en tarief rioolbelasting.

OZB-tarief voor woningen
De OZB-aanslag voor een gemiddelde woning is met 5,0% verhoogd. Reden hiervoor is dat er de afgelopen jaren een stevige inflatie heeft plaatsgevonden. De inflatie is niet meegenomen in de indexering van het OZB-tarief. In 2025 en 2026 hebben we daar een inhaalslag gemaakt. Ook voor 2027 zetten we deze inhaalslag door. Dit doen we alleen voor het OZB-tarief voor woningen. Het OZB-tarief voor woningen behoort nog steeds binnen de top 20 van laagste tarieven van alle gemeenten.

Tarief rioolbelasting
Het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028 gaat uit van een extra jaarlijkse stijging van het tarief rioolbelasting van € 5,- in de jaren 2025, 2027 en 2028. Deze stijging komt bovenop de jaarlijkse stijging als gevolg van inflatie.

Nieuwe ontwikkelingen

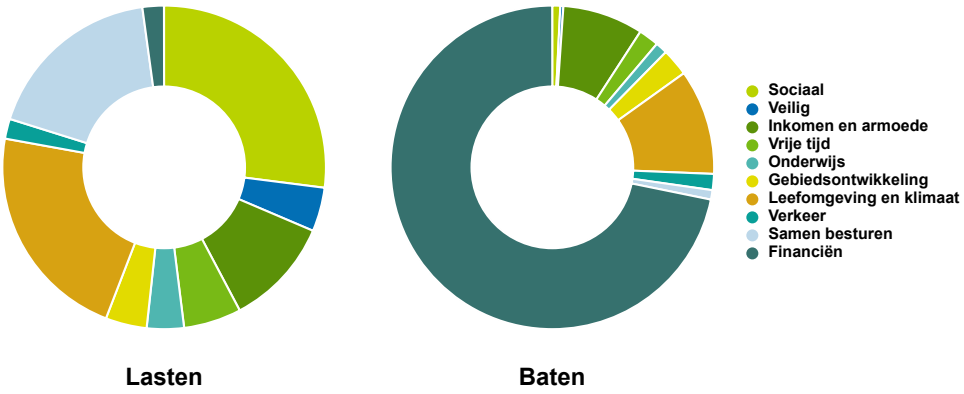
Onderstaand treft u een overzicht met alle nieuwe ontwikkelingen zoals deze in de begroting 2027 zijn verwerkt. Dit betreft alleen ontwikkelingen met een financieel effect op het begrotingssaldo. Een toelichting op de ontwikkelingen vindt u terug in de programma's.

Nieuwe ontwikkelingen	2027	2028	2029	2030
Sociaal				
Hulp bij het huishouden Wmo	-200	-200	-200	-200
Ontwikkelingen kosten Jeugd	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Hervormingsagenda Jeugd en nieuwe wet Verbetering beschikbaarheid Jeugdzorg (samen met Duo+)	-150	-75	-	-
Stevig lokaal team (programmamanager)	-140	-100	-	-
Jongerenwerk	-100	-	-	-
Lokale aanpak eenzaamheid	-15	-15	-15	-15
Lokale aanpak eenzaamheid -quickscan	-40	-	-	-
Totaal Sociaal	-1.645	-1.390	-1.215	-1.215
Veilig				
Voertuig toezichthouders - Optie lease/koop	-10	-10	-10	-10
Totaal Veilig	-10	-10	-10	-10
Inkomen en armoede				
Spreidingswet - opvang vluchtelingen - Projectaanpak AZC	-415	-150	-150	-
Jongerenpunt - Aanpak voortijdig schoolverlaten	-15	-15	-15	-15
Totaal Inkomen en armoede	-430	-165	-165	-15
Vrije tijd				
Continuering buurtsportcoaches	-30	-30	-30	-30
Lokaal Sportakkoord	-10	-	-	-
Ontwikkelingen Zwembad Duran - lagere energiekosten	-	-	-	200
Voorbereiding overgang Diemen800 naar Dorpsfonds	-30	-	-	-
Totaal Vrije tijd	-70	-30	-30	170
Onderwijs				
Decentralisatie uitkering voorschoolse voorziening peuters	-25	-25	-25	-25
Totaal Onderwijs	-25	-25	-25	-25
Gebiedsontwikkeling				
Nieuwe Wetgeving volkshuisvesting en uitvoeren WiMRA onderzoek	-20	-	-	-
Onderzoek "wegontsluiting zoeklocatie woningbouw De Griend"	-20	-	-	-
Totaal Gebiedsontwikkeling	-40	-	-	-
Leefomgeving en klimaat				
Afzonderlijke exploitatie voor duurzaamheidsbudgetten	-225	-225	-225	-225
Maatregelen sociale veiligheid openbare buitenruimte	-50	-	-	-
Groenonderhoud	-50	-50	-50	-50
Totaal Leefomgeving en klimaat	-325	-275	-275	-275
Samen besturen				
Onderhoudskosten gemeentelijke gebouwen	-80	-80	-80	-80
Media en Communicatie	-40	-	-	-
Arbeidsmarktstrategie opstellen	-30	-	-	-
Ontwikkelingen Duo+ - Verbeterplan post en archieffunctie	-100	-	-	-

Nieuwe ontwikkelingen	2027	2028	2029	2030
Ontwikkelingen Duo+ - Datagedreven werken en innovatiefonds	-40	-	-	-
Totaal Samen besturen	-290	-80	-80	-80
Financiën				
Aanpassing rentelasten langlopende leningen	750	750	750	1.000
Totaal Financiën	750	750	750	1.000
Totaal Nieuwe ontwikkelingen	**-2.085**	**-1.225**	**-1.050**	**-450**

Baten en lasten per programma

Baten en lasten 2027	Lasten[1]	Baten[2]
Sociaal	-32.561	924
Veilig	-5.279	371
Inkomen en armoede	-13.087	9.478
Vrije tijd	-6.942	2.386
Onderwijs	-4.458	1.388
Gebiedsontwikkeling	-4.982	3.233
Leefomgeving en klimaat	-26.490	12.386
Verkeer	-2.401	1.878
Samen besturen	-21.689	1.112
Financiën	-2.590	84.412
Totaal	**-120.478**	**117.568**
Saldo van baten en lasten		**-2.910**

[1] Dit betreft de structurele en incidentele lasten per programma inclusief de toevoegingen aan reserves.
[2] Dit betreft de structurele en incidentele baten per programma inclusief de onttrekkingen uit reserves.

Structureel evenwicht

Structureel evenwicht
Het toezicht van de provincie richt zich op het structurele evenwicht van de begroting. Uit onderstaand overzicht blijkt een negatief structureel en incidenteel saldo in 2027. Voorstel is deze negatieve saldi te verrekenen met de algemene reserve.

Wanneer het structurele saldo in 2027 niet sluitend is dan wordt het meerjarige perspectief van belang. Zijn we in staat om het structurele negatieve saldo in 2027 om te buigen naar een structureel sluitend saldo in de jaren na 2027? Dat is het geval, vanaf 2028 is er een positief structureel saldo.

Totaal Programma's	2027	2028	2029	2030
Structureel				
- lasten	-117.661	-115.121	-115.755	-118.367
- baten	115.842	116.255	115.970	118.506
- toevoegingen aan reserves	-90	-305	-91	-305
- onttrekkingen aan reserves	674	386	522	386
Saldo structureel	**-1.235**	**1.215**	**645**	**220**
Incidenteel				
- lasten	-2.725	-795	-445	-140
- baten	740	225	125	-
- toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
- onttrekkingen aan reserves	310	-	-	-
Saldo incidenteel	**-1.675**	**-570**	**-320**	**-140**
Totaal saldo van baten en lasten	**-2.910**	**645**	**325**	**80**

Uitsplitsing incidentele posten:

Incidentele lasten	2027	2028	2029	2030
Sociaal				
POK-middelen	-115			
Subsidie zwembad AGO	-55			
Rijksbijdrage beschut werk	-50			
Lokale aanpak eenzaamheid	-40			
Stevig lokaal Team	-140	-100		
Hervormingsagenda Jeugd	-150	-75		
Jongerenwerk	-100			
Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming	-100	-100		
Totaal Sociaal	**-750**	**-275**	**-**	**-**
Veilig				
SPUK preventie met gezag	-207			
Weerbaarheid en continuïteit	-20			
Privaatrechtelijk- en bestuursrechtelijke handhaving	-60	-60		
Totaal Veilig	**-287**	**-60**	**-**	**-**

Incidentele lasten	2027	2028	2029	2030
Inkomen en armoede				
Armoedebeleid - Stadspas	-100			
Armoedebeleid - Noodhulpbureau	-40			
Implementatie Participatie in Balans	-5			
Spreidingswet - opvang vluchtelingen - Projectaanpak AZC	-415	-150	-150	-
Totaal Inkomen en armoede	**-560**	**-150**	**-150**	**-**
Vrije tijd				
Continuering buurtsportcoaches	-125	-125	-125	
Lokaal Sportakkoord	-7,5			
Diemen 800 jaar	-30			
Totaal Vrije Tijd	**-163**	**-125**	**-125**	**-**
Gebiedsontwikkeling				
Opstellen omgevingsplan	-215	-180	-140	-140
Inzet AI bouwplantoetsing	-50			
Wetgeving Volkshuisvesting en WiMRA onderzoek	-20			
Geluidsadvisering	-40			
Vastgoedadviseur en Verzuimregisseur	-90	-60		
Onderzoek "wegontsluiting zoeklocatie woningbouw De Griend"	-20			
Totaal Gebiedsontwikkeling	**-435**	**-240**	**-140**	**-140**
Leefomgeving en klimaat				
Maatregelen sociale veiligheid openbare ruimte	-50			
Duurzaamheid in het Omgevingsplan	-30			
Recycling verpakkingsafval	-120			
Uitvoeringsprogramma Lokale ecologische structuur Diemen	-20			
Vooronderzoek nieuw integraal beleid groen dierenwelzijn en natuurbeleid	-30			
Doorvertaling Europese Natuurherstelverordening	-20			
Totaal Leefomgeving en klimaat	**-270**	**-**	**-**	**-**
Samen besturen				
Datagedreven sturing	-95	-65	-30	
POK-middelen	-45			
Projectleider Dienstverlening	-60			
Privaatrechtelijk en bestuursrechtelijke handhaving	60	60		
Opstellen arbeidsmarktstrategie	-30			
Ontwikkelingen DUO+	-100			
DiemerNieuws	-40			
Innovatiefonds	-40			
Vastgoedadviseur en Verzuimregisseur	90	60		
Totaal Samen besturen	**-260**	**55**	**-30**	**-**
Totaal incidentele lasten	**-2.725**	**-795**	**-445**	**-140**

Incidentele baten	2027	2028	2029	2030
Sociaal				
Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming	100	100		
Totaal Sociaal	**100**	**100**	**-**	**-**
Veilig				
SPUK Preventie met gezag	207			
Weerbaarheid en continuïteit	20			
Totaal Veilig	**227**	**-**	**-**	**-**
Vrije Tijd				
Continuering buurtsportcoaches	125	125	125	

Incidentele baten	2027	2028	2029	2030
Totaal Vrije Tijd	**125**	**125**	**125**	**-**
Gebiedsontwikkeling				
Opstellen omgevingsplan	130			
Totaal Gebiedsontwikkeling	**130**	**-**	**-**	**-**
Financiën				
POK-middelen	160			
Totaal Financiën	**160**	**-**	**-**	**-**
Totaal incidentele baten	**742**	**225**	**125**	**-**

Incidentele toevoegingen reserves	2027	2028	2029	2030
Er zijn geen incidentele dotaties				
Totaal incidentele dotaties	**-**	**-**	**-**	**-**

Incidentele onttrekkingen	2027	2028	2029	2030
Gebiedsontwikkeling				
Inzet AI bouwplantoetsing	50			
Totaal Vrije tijd	**50**	**-**	**-**	**-**
Leefomgeving en Klimaat				
Duurzaamheid in het Omgevingsplan	30			
Recycling verpakkingsafval	120			
Uitvoeringsprogramma Lokale ecologische structuur Diemen	20			
Vooronderzoek nieuw integraal beleid groen dierenwelzijn en natuurbeleid	30			
Doorvertaling Europese Natuurherstelverordening	20			
Geluidsadvisering	40			
Totaal Leefomgeving en Klimaat	**260**	**-**	**-**	**-**
Totaal incidentele onttrekkingen	**310**	**-**	**-**	**-**

Gemeente Diemen

Programma's

Sociaal	23
Veilig	39
Inkomen en armoede	46
Vrije tijd	55
Onderwijs	64
Gebiedsontwikkeling	69
Leefomgeving en klimaat	80
Verkeer	92
Samen besturen	98
Financiën	107

Sociaal

Portefeuillehouder: M. van den Berg

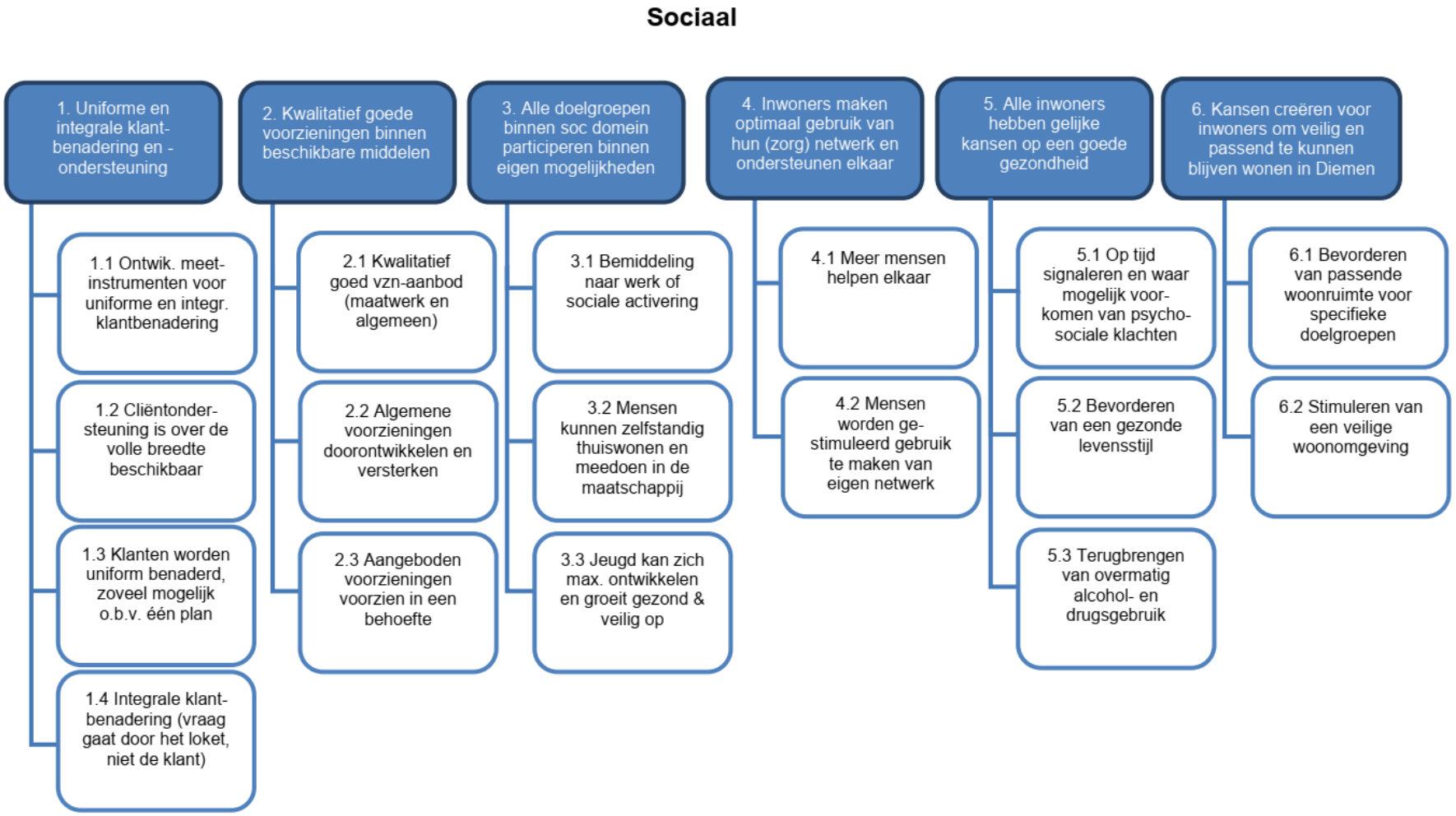
Visie & strategisch doel

We willen in Diemen in het sociaal domein zo dicht mogelijk bij de inwoner een goed aanbod bieden van informatie, advies en ondersteuning. In de nota Samen Diemen 2024-2027 zijn de visie en uitgangspunten hiervoor vastgelegd. Dat gaat dan over kansrijke start voor de jeugd, gezondheid, sociale, maatschappelijke en economische participatie en een veilige leefomgeving voor iedereen. In dit programma komen deze onderdelen terug.

De uitdaging binnen het sociaal domein ligt in het verder ontwikkelen van integrale dienstverlening en integrale toegang. Dat betekent dat we het cliëntperspectief voorop stellen. Dat doen we door de menselijke maat in het oog te houden. Dat krijgt bijvoorbeeld vorm bij ontwikkelingen rondom het versterken van de sociale basis, de voorbereidingen voor de Stevige lokale teams, de inkoop van jeugdhulp, het gebiedsgericht werken voor jeugd(bescherming) en meer. Dat doen we door te verdiepen in de doelgroep, door cliëntervaringen te verzamelen en ervaringsdeskundigen te betrekken bij beleidsvorming en uitvoering. We willen de communicatie vanuit de gemeente verbeteren en daarmee ook de toegang tot de voorzieningen. Versterken en vitaal houden van de samenwerking in het netwerk en het bereiken van inwoners die (nog) niet goed in beeld zijn, staan ook hoog op onze prioriteitenlijst.

De belangrijkste pijlers onder het beleid:
1. We kijken vooral naar de effecten die we voor de inwoner willen bereiken. Wetgeving ondersteunt daarbij, maar toepassing van de wet is geen doel op zich. De inwoners zijn onze spiegel en ons klankbord. Daarom vragen we ze regelmatig naar hun ideeën en ervaringen bij het maken van beleid.
2. We werken preventief. We willen dus voorkomen dat problemen ontstaan of verergeren. Ondersteuning moet daarom goed toegankelijk zijn voor inwoners.
3. Als mensen hulp en ondersteuning nodig hebben, zoeken we naar oplossingen om hun situatie te verbeteren.
4. We zorgen voor een zo goed mogelijk samenspel tussen de zorg door professionals (formele zorg) en de zorg door familie, vrienden, buren of vrijwilligers (informele zorg).

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Algemene subsidieverordening Diemen 2018
- Herijking Diemen Divers en Inclusief 2024
- Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 "Samen Diemen"
- Beleidsnota Wet inburgering 2022
- Beleidsplan participatiewet (2014)
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2019
- Beleidsregels Jeugdhulp 2022
- Huisvestingsverordening Diemen 2022
- Nadere regels directe bemiddeling huisvesting leerkrachten Diemen 2021
- Beleidsregels woonruimteverdeling en urgentie gemeente Diemen 2017
- Inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019
- Nadere regels Jeugdhulp Diemen 2022
- Notitie Voor en met Diemen - Kader voor dienstverlening
- Sportnota 2016-2020 "Sportieve Kracht van Diemen"
- Toegang en toeleiding tot het Sociaal Domein
- Verordening Jeugdhulp Diemen 2022
- Verordening beslistermijn schuldhulp regeling 2021
- Verordeningen participatiewet afstemmingsverordening, Cliëntenparticipatie, Inkomenstoeslag, Loonwaardesubsidie, Re-integratie, Studietoeslag, Tegenprestatie
- Nadere regels Maatschappelijke Ondersteuning Diemen 2026
- Verordening maatschappelijke ondersteuning Diemen 2025
- Beleidsregels Maatschappelijke Ondersteuning Diemen 2025

Nieuwe ontwikkelingen

Indexatie Jeugdhulp en Wmo
De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om de zorg voor inwoners beschikbaar en betaalbaar te houden. Daarbij is het van belang om uit te gaan van een marktconforme ontwikkeling van loonkosten, zodat zorgaanbieders in staat blijven om kwalitatief goede ondersteuning te leveren.

Voor de indexering van de kosten binnen de Jeugdwet en de Wmo hanteert de gemeente als uitgangspunt voor 90% de Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA) en voor 10% de Prijscomponent Centrale Contractering (PCC). Deze indexatie vormt de basis voor het opvangen van loon- en prijsstijgingen in de zorg.

Voor de Kadernota 2026 is uitgegaan van het voorlopige OVA/PCC-indexatiecijfer voor 2027 van 3,58%. Dit is inclusief de correctie over 2026. Op basis hiervan leidt de indexering tot de volgende structurele budgettaire effecten:
- Jeugdhulp: € 450.000
- Wmo: € 180.000

Hulp bij het huishouden

Onderzoek kostprijs en aanbesteding

Voor Hulp bij het Huishouden worden per 2027 nieuwe contracten afgesloten. In het kader van de aanbesteding is een kostprijsonderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek vormen de basis voor het vaststellen van een reële prijs. Op basis hiervan zijn hogere tarieven vastgesteld.

De nieuwe tarieven leiden vanaf 2027 tot hogere uitvoeringskosten. Om deze kosten te dekken, vragen wij vanaf 2027 een structurele budgetverhoging van € 200.000 per jaar aan. Hiermee kan de gemeente passende huishoudelijke ondersteuning blijven bieden aan inwoners die hierop zijn aangewezen en voldoen aan de wettelijke verplichtingen binnen de Wmo.

Huishoudelijke hulp uit de Wmo

In het coalitieakkoord van het huidige kabinet staat dat mensen die dat kunnen, zelf moeten gaan betalen voor hun huishoudelijke hulp. Voornemen is huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wmo met ingang van 1 januari 2029 te laten vervallen. Als gevolg hiervan hebben gemeenten jaarlijks minder uitgaven, daarom wordt een uitname uit het gemeentefonds gedaan van jaarlijks € 1,4 miljard vanaf 2029. Voor Diemen is dat een korting van € 1,1 miljoen.

Voor de mensen die niet zelf hulp kunnen regelen, blijft de gemeente daarin voorzien. Daartoe wordt vanaf 2029 jaarlijks € 430 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd. Voor Diemen is dit een bedrag van € 0,35 miljoen.

Doordat de definitie van de doelgroep nog onduidelijk is, zijn ook de financiële gevolgen onzeker. Ook is het de vraag of invoering in 2029 haalbaar is. Diemen heeft in 2029 voor hulp in het huishouden een budget van € 1,7 miljoen begroot. Verwachting is dat we een lager budget nodig zullen hebben. Vanwege de onzekerheden over de definitie van de doelgroep is het verwachte voordeel nog niet ingeboekt. Dat is ook niet toegestaan in het financiële toetsingskader van de Provincie. Wanneer we uitgaan van de huidige minima is een budget van € 0,8 miljoen minimaal nodig. Vanuit het financiële toetsingskader van de provincie is het niet toegestaan een eventueel voordeel in te boeken.

Ontwikkelingen kosten jeugd

De prognose voor de jeugdhulpuitgaven in 2026 laat een verwacht tekort zien van € 980.000 ten opzichte van het beschikbare budget. De geraamde uitgaven zijn € 11,7 miljoen tegenover een begroting van € 10,7 miljoen. De belangrijkste oorzaak is de verdere groei van het aantal jeugdigen in zorg, van circa 450 naar 483 cliënten, gecombineerd met een sterke stijging van het aantal Individuele Betalingsovereenkomsten (IBO's). Het aantal IBO-trajecten is toegenomen van ongeveer 28 naar 42, en de kosten per traject zijn relatief hoog. Daarnaast zijn nog meerdere nieuwe verblijfstrajecten in aanvraag. De bestaande lumpsumafspraken met aanbieders staan onder druk. Ook blijkt dat uitstroom uit verblijf achterblijft, waardoor trajecten langer doorlopen dan voorzien.

In 2025 zijn via de vierde kwartaalbrief extra middelen ingezet (compensatie 2023 en 2024) en is het tekort van € 800.000 ten laste gebracht van het rekeningsaldo 2025. De trend laat zien dat er een structurele bijstelling nodig is.

We zetten in op verschillende beheersmaatregelen, waaronder versterkt contractmanagement, inzet van de zorgmakelaar, financiële monitoring in multidisciplinaire overleggen en een verdere ontwikkeling van het Stevig lokaal team. Daarnaast wordt gewerkt aan meer grip op verwijzingen, meer inzet op preventie en het bevorderen van door- en uitstroom uit intensieve zorgvormen. En bovenal is de aanbesteding van de inkoop per 2028 in voorbereiding. Ondanks deze maatregelen is een structurele bijstelling van

het jeugdhulpbudget nodig met € 1 miljoen als gevolg van de aanhoudende vraag naar specialistische jeugdhulp en verblijf.

Hervormingsagenda Jeugd en de nieuwe wet 'Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg'
In 2026 en verder wordt ingezet op verdere regionalisering van de organisatie van de jeugdhulp. De nieuwe wet verplicht gemeenten om regionaal samen te werken bij de inkoop van hoogspecialistische jeugdzorg en de raad heeft in dat kader in 2025 ingestemd met het Hoofdlijnenbesluit Aanvullende Jeugdhulp. Daaruit vloeit de gezamenlijke inkoop van aanvullende hoogspecialistische jeugdhulp door de zes gemeenten in Amsterdam-Amstelland, in combinatie met het opstellen van een gezamenlijke regiovisie en een verplichte gemeenschappelijke regeling. Parallel daaraan gaat een traject lopen voor de DUO-gemeenten om in ieder geval een deel van de resterende lichtere vormen van jeugdhulp gezamenlijk in te kopen. Deze trajecten moeten leiden tot de nieuwe inkoop van jeugdhulp per 1 januari 2028 en zullen in de eerste helft van 2028 nog extra implementatiecapaciteit vragen.

Voor bovengenoemde regionale samenwerking en inkooptrajecten op het gebied van jeugdhulp is aanvullende specifieke expertise nodig die we als DUO-gemeenten gezamenlijk willen regelen:
1. Ter voorbereiding op de inkoop van de aanvullende jeugdhulp is inhoudelijke expertise in de vorm van een projectleider/kwartiermaker nodig op het gebied van het opzetten van een Gemeenschappelijke Regeling (GR), Inkoop en Financiën;
2. Daarnaast gaan we als DUO-gemeenten (een deel van) de lichtere vormen van jeugdhulp zelf inkopen en dat vraagt ook extra capaciteit (projectleiding, financiën en inkoop) tot medio 2028.

We gaan uit van een nadeel van € 150.000 in 2027 en van € 75.000 in 2028.

Stevig lokaal team
In 2025 is voor de drie DUO-gemeenten het programma Stevige lokale teams (Slt's) van start gegaan. Een opgave die voortkomt uit de Hervormingsagenda Jeugd en de opdracht vanuit het rijk om te komen tot Stevige lokale teams. Het uitgangspunt van Stevige lokale teams is om dichtbij, integraal en met mandaat te werken. De inhoudelijke richting van Stevige lokale teams is ondertussen uitgewerkt in drie pijlers: 'in contact komen met inwoners' (herkenbare, laagdrempelige en nabije toegang), 'ondersteuning die past' (passende ondersteuning waarbij inwoner regie houdt) en 'integrale ondersteuning' (voor inwoners met complexe of langdurige vragen, inclusief aandacht voor veiligheid). De opgave om te komen tot Stevige lokale teams is breder dan alleen het jeugddomein en beslaat het brede sociale domein en haar samenwerkingspartners, over de grenzen van wetten en domeinen heen.

Om de inhoudelijke richting ('wat?') verder uit te werken gaan we nu aan de slag met een aantal ontwikkelopgaven ('hoe?'). Daaronder vallen het formuleren van ambities en doelen langs de lijnen van de drie pijlers, vaststellen van het precieze takenpakket en benodigde expertise en bepalen van organisatorische inrichting van het Stevige lokale team. Deze brede scope, veel betrokken stakeholders en de grote veranderopgave vragen een vervolg van de programmatische aanpak en vragen de komende periode ook extra expertise en capaciteit. Zodat het Stevige lokale team vanaf eind 2027 aan de slag kan en de implementatie in de eerste helft van 2028 verder kan plaatsvinden. Om het vervolg van dit programma mogelijk te maken worden daarom in deze begroting incidentele middelen aangevraagd.

We stellen voor een budget toe te kennen voor het traject inrichting Stevige lokale teams. Gevraagd wordt in 2027 € 140.000 toe te kennen en in 2028 € 100.000.

GR GGD Amsterdam-Amstelland
Voor 2027 zijn er enkele ontwikkelingen die gevolgen hebben voor de bijdrage van gemeente Diemen aan de GR GGD Amsterdam-Amstelland.

Filomena
Op 2 maart 2026 is Filomena geopend, het regionaal kennis- en expertisecentrum voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Filomena biedt slachtoffers van ernstig huiselijk geweld en kindermishandeling integrale hulp, waarbij professionals vanuit verschillende disciplines op één locatie samenwerken. Daarnaast ondersteunt Filomena gemeenten en lokale teams met expertise, advies en kennisontwikkeling op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling. Voor de gemeente Diemen is hiervoor een jaarlijkse bijdrage van € 22.000 geraamd. Deze exploitatiekosten zijn vanaf 2027 opgenomen in de begroting van de GR GGD Amsterdam-Amstelland.

In de praktijk blijkt de vraag naar ondersteuning door Filomena hoger dan verwacht. Daarom heeft het Algemeen Bestuur van de GR GGD Amsterdam-Amstelland besloten de capaciteit van Filomena uit te breiden. Voor Diemen leidt dit tot een aanvullende structurele bijdrage van € 22.000 per jaar, bovenop de hiervoor genoemde kosten van € 22.000.

Centrum Seksueel Geweld
In 2025 is een pilot gestart met een fysieke inlooplocatie van het Centrum Seksueel Geweld. Deze locatie biedt inwoners de mogelijkheid om zonder afspraak ondersteuning en hulp te ontvangen na seksueel geweld. In 2026 heeft het bestuur besloten deze voorziening structureel voort te zetten. De kosten hiervan zijn opgenomen in de begroting van de GR GGD Amsterdam-Amstelland. Voor de gemeente Diemen betekent dit een structurele bijdrage van € 12.000 per jaar.

Verhoging van de bijdrage aan GR GGD
De hiervoor genoemde ontwikkelingen zorgen voor een stijging in de kosten van € 66.000 per jaar voor de gemeente Diemen. Echter, rekening houdend met de indexering voor 2027 en de geactualiseerde begroting 2026 komt dit netto uit op een verhoging van € 60.000 van de gemeentelijke bijdrage aan de GR GGD in 2027. Deze bijdrage van de gemeente Diemen aan de GR GGD voor 2027 bedraagt € 409.000. Via deze programmabegroting vragen we om structurele middelen van € 60.000 voor dekking van deze extra kosten.

Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)
Vanaf 2027 wordt uitvoering gegeven aan het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Dit landelijke akkoord is een vervolg op het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en richt zich op het toegankelijk, betaalbaar en toekomstbestendig houden van zorg en ondersteuning. Voor gemeenten betekent dit een verdere beweging naar de voorkant: inwoners worden zo vroeg mogelijk ondersteund zodat zwaardere zorg waar mogelijk kan worden voorkomen. De gemeente zet hierbij in op een sterke sociale basis en een goede verbinding tussen welzijn, preventie en eerstelijnszorg.

In 2026 is door het college de werkagenda AZWA vastgesteld. In 2027 ligt de nadruk op implementatie van deze werkagenda en het verder ontwikkelen van de basisfunctionaliteiten op het snijvlak van zorg en sociaal domein. Onderwerpen die in de werkagenda aan de orde komen zijn o.a. mentale gezondheid, vitaal ouder worden, community building, leefstijl en kansrijk opgroeien.

Met ingang van 2027 ontvangt de gemeente van het Rijk een SPUK-AZWA (2027-2029) voor de uitvoering van het AZWA. Deze uitkering bestaat uit een lokaal en regionaal deel. Voor 2027 bedraagt het lokale deel € 315.000. Het regionale deel specifiek voor de gemeente

Diemen wordt geschat op € 265.000. De beschikking van het regionale deel volgt begin 2027, na indiening van de regionale werkagenda bij het ministerie van VWS. Deze bijdrage vervangt gedeeltelijk de SPUK IZA en SPUK GALA welke de gemeente tot en met 2026 ontving. Per saldo heeft dit voor 2027 geen budgettair effect - de middelen die de gemeente voor het AZWA ontvangt worden volledig besteed aan de implementatie van het AZWA.

Subsidieontwikkelingen

Gezondheidsmakelaar en coördinator valpreventie

De gezondheidsmakelaar en de coördinator valpreventie leveren een belangrijke bijdrage aan preventie, gezondheid en een sterke sociale basis. Met deze inzet ondersteunen we inwoners bij het gezond en zelfstandig blijven leven en voorkomen we waar mogelijk zwaardere zorg- en ondersteuningsvragen.

De gezondheidsmakelaar (sinds 2023) en de coördinatie van valpreventie (sinds 2025) betalen we op incidentele basis vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Vanaf 2027 wordt deze financiering voortgezet via het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Voor de periode 2027-2029 ontvangt de gemeente hiervoor een meerjarige beschikking.

Wij stellen voor om de inzet van de gezondheidsmakelaar en de coördinator valpreventie voor de periode 2027-2029 op te nemen binnen de jaarlijkse subsidie aan Welzijn Diemen. Het betreft een jaarlijks budget van € 80.000 voor de uitvoering en coördinatie van valpreventie en € 60.000 voor de inzet van de gezondheidsmakelaar.

Voor de periode 2027-2029 zijn deze kosten volledig gedekt uit de middelen die de gemeente ontvangt vanuit het AZWA. Voor de periode na 2029 vragen we nu geen aanvullend budget aan. Over eventuele voortzetting van de financiering na afloop van het AZWA bestaat nog geen landelijke duidelijkheid. Voor valpreventie heeft het Rijk wel aangegeven deze landelijke basisfunctie ook na afloop van het AZWA te willen blijven ondersteunen.

Arkin (POH-GGZ Jeugd)

Arkin biedt via de Praktijkondersteuner Huisarts GGZ Jeugd (POH-GGZ Jeugd) laagdrempelige ondersteuning aan jongeren met mentale gezondheidsvragen binnen de huisartsenpraktijk. Deze ondersteuning draagt bij aan het vroegtijdig signaleren en aanpakken van problemen en kan daarmee zwaardere vormen van jeugdhulp voorkomen.

Een deel van de huidige inzet is nog niet verwerkt in de structurele subsidieverlening. Wij stellen daarom voor de structurele subsidie aan Arkin vanaf 2027 met € 13.000 te verhogen. Hiermee borgen we de bestaande inzet van de POH-GGZ Jeugd en blijft deze ondersteuning voor Diemense jongeren beschikbaar.

Voor deze verhoging vragen wij geen aanvullend budget. De kosten worden opgevangen binnen het bestaande algemene subsidieplafond.

Jongerenwerk
Het jongerenwerk door Welzijn Diemen is sinds 2023 stapsgewijs uitgebreid. De groei van de doelgroep in combinatie met groeiende zorgen over het (mentale) welzijn van jongeren, is gewerkt om op een goede manier jongeren te bereiken, hun talenten te ontwikkelen en hen ondersteunen bij mentale, emotionele, sociale of financiële problemen.

Voor de continuïteit van het jongerenwerk stellen we voor 2027 voor om incidenteel € 100.000 beschikbaar te stellen. Na de evaluatie besluiten we in 2027 over de structurele inzet en bekostiging van het jongerenwerk.

Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming
Iedereen verdient het om zich thuis veilig te voelen. Als sprake is van onveiligheid, is het essentieel dat passende hulp en bescherming tijdig beschikbaar zijn. In de praktijk blijkt dat dit niet altijd voldoende lukt. Hiervoor is een fundamentele verandering in het samenwerken aan veiligheid nodig. Om de samenwerking tussen betrokken organisaties te versterken en hulp sneller en effectiever in te zetten, wordt landelijk gewerkt aan de transitie Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming.

De uitvoering van het Toekomstscenario is een belangrijke opgave binnen het regionaal beleidskader 'Samenwerken aan Veiligheid' (2026). Voor de lokale implementatie ontvangt de gemeente Diemen voor 2027 en 2028 jaarlijks € 100.000. Deze middelen zijn afkomstig uit de middelen voor de POK en ontvangen we via gemeente Amsterdam.

De ontvangen middelen zetten we volledig in voor de implementatie van de transitie Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Per saldo heeft dit voor gemeente Diemen geen budgettair effect.

Lokale aanpak eenzaamheid
In de afgelopen jaren is een brede en gedragen beweging ontstaan rondom het thema eenzaamheid, met actieve betrokkenheid van inwoners, vrijwilligers en netwerkpartners bij het versterken van ontmoeting en sociale verbinding. Door het wegvallen van de middelen voor GALA voor de aanpak van eenzaamheid ontbreekt vanaf 2027 structurele financiering voor de voortzetting van deze aanpak.

Om de opgebouwde samenwerking, kennis en activiteiten te behouden wordt voorgesteld een structureel budget van € 15.000 beschikbaar te stellen. Dit budget wordt ingezet voor onder meer deskundigheidsbevordering, de organisatie van de Week tegen Eenzaamheid, het versterken van lokale netwerken, communicatie over ontmoeten en verbinding en het ondersteunen van initiatieven van inwoners en partners.

Daarnaast is een Quickscan uitgevoerd naar signalen van sociaal isolement en eenzaamheid onder inwoners van Diemen. De resultaten laten zien dat aanvullende inspanningen nodig zijn om inwoners die risico lopen op eenzaamheid beter te bereiken en ondersteunen. Om uitvoering te kunnen geven aan de aanbevelingen uit de Quickscan wordt voorgesteld in 2027 incidenteel € 40.000 beschikbaar te stellen. Deze middelen worden ingezet voor gerichte maatregelen die bijdragen aan het voorkomen en verminderen van eenzaamheid en het versterken van sociale verbondenheid in Diemen.

Regionale aanpak economische dakloosheid
Eerder dit jaar hebben we een bedrag tussen de € 75.000 en € 150.000 voor de regionale (Amstelland) aanpak van economische dakloosheid in de Kadernota benoemd als incidentele uitgave in 2027 door het (mogelijk) wegvallen van de middelen vanuit Amsterdam als centrumgemeente. Helaas is er nog geen enkele duidelijkheid vanuit Amsterdam over het

al dan niet continueren van de middelen voor de regionale aanpak. In het coalitieakkoord van Amsterdam zijn diverse bezuinigingen opgenomen, waaronder op het gebied van MO&BW (Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen). De jaarlijkse bijdrage aan de regionale aanpak voor economische dakloosheid vanuit Amsterdam ter hoogte van € 1.000.000 is zodoende onzeker voor 2027. We weten niet of dit bedrag volledig teruggaat naar € 0 of dat er misschien voor 2027 een kleiner bedrag wordt begroot van bijvoorbeeld € 500.000 voor de regio.

Gezien de blijvende onzekerheid zijn de volledige geraamde kosten ter hoogte van € 210.000 voor Diemen in 2027 opgenomen in de begroting van Amstelland. Diemen ontvangt geen middelen van het Rijk voor MO&BW. Er is (nog) geen dekking voor dit bedrag. Vanuit de regio zetten we druk op Amsterdam als centrumgemeente om snel met duidelijkheid te komen en hen te overtuigen van nut en noodzaak (voor het behoud van) de regionale aanpak voor economische dakloosheid. We kenmerken deze ontwikkeling als een risico en informeren de raad als er meer duidelijkheid is.

Integrale aanpak suïcidepreventie
Sinds 1 januari 2026 is de Wet integrale suïcidepreventie in werking getreden. Hiermee is een sectoroverstijgende, integrale en effectieve aanpak van suïcidepreventie wettelijk verankerd. Gemeenten krijgen een wettelijke taak en structurele middelen om beleid op te stellen en uit te voeren. In de septembercirculaire 2025 zijn hiervoor middelen beschikbaar gesteld. Voor gemeente Diemen is er een bedrag beschikbaar van € 20.000 per jaar door een structurele toevoeging aan het Gemeentefonds. In 2026 is een verkenning uitgevoerd en een regionaal/lokaal plan van aanpak opgesteld. Dit wordt in 2027 geïmplementeerd.

We stellen voor om structureel een bedrag van € 20.000 uit de Algemene uitkering te bestemmen voor de uitvoering van integrale suïcidepreventie.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Uniforme (werkend volgens dezelfde uitgangspunten) en integrale (over de volle breedte met zo min mogelijk aanspreekpunten) klantbenadering en -ondersteuning door de gemeente en haar partners

Subdoelen & activiteiten
1.1 - Meting en verantwoording van de uniforme en integrale klantbenadering
1.1.1 - Ontwikkelen van een aantal instrumenten om te kunnen meten en verantwoorden
1.1.2 - Monitoren van gegevens en eventueel bijsturen van de werkwijze
1.2 - Cliëntondersteuning is over de volle breedte van het sociaal domein beschikbaar
1.2.1 - Maken van afspraken met de cliëntondersteuningsorganisaties
1.2.2 - Het aanbod van cliëntondersteuningsfuncties inzichtelijk maken voor professional en inwoner
1.3 - Alle klanten worden op uniforme wijze benaderd waarbij, zo nodig op basis van het Brede gesprek, per klant of gezin, één plan wordt gemaakt
1.4 - Integrale klantbenadering (vraag gaat door het loket, niet de klant)
1.4.1 - Het verder ontwikkelen en uitdragen van een heldere toeleidingsstructuur in Diemen
1.4.2 - Doorontwikkelen van het Brede HOED Team (multiprobleem aanpak)
1.4.3 - Gegevensuitwisseling (ook met externen) door middel van ICT-applicatie (iSamenleving) mogelijk maken

2. Kwalitatief goede voorzieningen (individuele en algemene voorzieningen) binnen beschikbare middelen

Subdoelen & activiteiten
2.1 - Kwalitatief goed voorzieningenaanbod (maatwerk en algemeen)
2.2 - Algemene voorzieningen doorontwikkelen en versterken
2.2.1 - Het starten van een nieuw Huis van de Buurt in een andere wijk dan het bestaande Huis van de Buurt met een voor Diemen als geheel aanvullend aanbod aan welzijnsactiviteiten, dat daarnaast ook passend is bij de specifieke behoeften in de betreffende wijk
2.2.2 - Versterken van de vrijwilligersvacaturebank en uitbreiden met een digitaal vrijwilligerscoördinatiepunt
2.3 - De aangeboden voorzieningen voorzien in een behoefte
2.3.1 - Aanbieders rapporteren over het (niet) gebruik van voorzieningen
2.3.2 - Oppakken van signalen over gemiste voorzieningen voortkomend uit onder andere de brede gesprekken en huisbezoeken

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Gemiddelde doorlooptijd van het verstrekken van individuele Wmo-voorzieningen (in dagen)	35	54	55	55

3. Alle doelgroepen binnen het sociaal domein participeren binnen eigen mogelijkheden

Subdoelen & activiteiten
3.1 - Bemiddeling naar werk of sociale activering
3.1.1 - Middelen voor re-integratie worden ingezet voor mensen die bemiddelbaar zijn richting een betaalde baan, die potentie hebben om uit te stromen o.a. door begeleiding via P-coaches en hulp bij terugkeer naar school
3.1.2 - Vormen van dagbesteding aanbieden aan klanten die niet bemiddelbaar zijn richting een betaalde baan, bijvoorbeeld via arbeidsmatige dagbesteding, vrijwilligerswerk of een andere vorm van sociale activering
3.2 - Mensen kunnen zelfstandig thuiswonen en meedoen in maatschappij
3.2.1 - Bieden van voldoende maatwerkvoorzieningen zoals hulp bij het huishouden, servicetaxi, woningaanpassingen en hulpmiddelen
3.3 - Jeugd kan zich maximaal ontwikkelen en groeit gezond en veilig op
3.3.1 - Zorg dragen voor een samenhangend pakket aan opvoed- en opgroei ondersteuning
3.3.2 - Bieden van zo licht en laagdrempelig mogelijke basisvoorzieningen

Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Aantal mensen dat uitstroomt naar werk	40	38	35	35

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Aantal mensen geplaatst op een beschut werk plek	4	6	5	5
Aantal huishoudens in de bijstand ten opzichte van het totaal aantal huishoudens in Diemen	3.2%	3.0%	3.0%	3.0%
Aantal huishoudens in de bijstand ten opzichte van het totaal aantal huishoudens in de Metropool Regio Amsterdam	5.4%	Diemen 3.0% MRA 5.5%	5.4%	5.5%
% bereik van kinderen van 5 jaar via consultatiebureau en Jeugdgezondheidszorg	96%	98%	90%	90%
% Achterstandsleerlingen 4 t/m 12-jarigen	13%	14%	13%	14%

Verplichte indicatoren (BBV)	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 74 jaar	749	nnb	750	750
% netto participatiegraad van mensen tussen 15-67 jaar die een baan hebben	73.9%	73.9%	70	73
Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners	242	240	245	240
Aantal personen met een lopend re-ïntegratietraject per 10.000 inwoners	160	161	120	160
Aantal cliënten met maatwerkarrangementen voorzieningen Wmo per 10.000 inwoners[1]	74	74	90	90
% Jongeren 12 t/m 21-jarigen met een delict voor de rechter	1%	nnb	1%	1%
% Kinderen in uitkeringsgezin	4%	4%	4%	4%
% Melding kindermishandeling	183	208	1.5%	1,5%
% Werkloze jongeren 16 t/m 22-jarigen	1%	1%	1%	1%
% jongeren t/m 18 jaar met jeugdhulp	8.3%	8.9%	8.5%	8.5%
% jongeren t/m 18 jaar met jeugdbescherming	0.6%	0.6%	0.5%	0.5%
% jongeren t/m 23 jaar met jeugdreclassering	0.4%	0.3%	0.5%	0.5%

[1] De antwoorden op deze vraag betreffen het aantal cliënten per 1.000 inwoners.

4. Inwoners uit Diemen maken optimaal gebruik van hun (zorg-)netwerk (in de buurt) en ondersteunen elkaar daarbij

Subdoelen & activiteiten
4.1 - Meer mensen helpen elkaar
4.1.1 - Ondersteunen van mantelzorgers met de inzet van Markant
4.2 - Mensen worden gestimuleerd gebruik te maken van hun eigen netwerk
4.2.1 - Inzetten van eigen kracht conferenties, een besluitvormingsproces door en met het eigen netwerk, dat uitmondt in een plan
4.2.2 - Inwoners van Diemen, jong en oud, ondersteunen door middel van vrienden- en kinderkringen
4.2.3 - Inzetten van mentoraats- en/of vrijwilligersprogramma's zoals school 's cool
4.2.4 - Ondersteunen van initiatieven waarbij mensen gestimuleerd worden een netwerk op te bouwen

5. Alle inwoners uit Diemen hebben gelijke kansen op een goede gezondheid

Subdoelen & activiteiten
5.1 - Het op tijd signaleren en waar mogelijk voorkomen van psychosociale klachten
5.1.1 - Continueren van preventieve cursussen
5.1.2 - Inzetten op samenwerking tussen inwoners en het middenveld in het bestrijden van eenzaamheid
5.2 - Bevorderen van een gezonde levensstijl
5.2.1 - Stimuleren van deelname aan bewegingsactiviteiten voor inwoners met een lage sociaal economische status (SES) en ouderen
5.2.2 - Aanbieden van preventieve cursussen
5.2.3 - Geven van voorlichting op basisscholen aan ouders en kinderen en via het jongerenwerk
5.3 - Terugbrengen van overmatig alcohol- en drugsgebruik
5.3.1 - Handhaven leeftijdsgrenzen voor alcoholverkoop
5.3.2 - Continueren aanpak (vroeg)signalering alcoholmisbruik
5.3.3 - Preventie drugsmisbruik jongeren

Prestatie-	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Aantal trajecten Welzijn op Recept	44	57	50	55
Aantal activiteiten georganiseerd in het kader van diversiteitsbeleid	13	20	10	12

6. Kansen creëren voor inwoners om veilig en passend te kunnen blijven wonen in Diemen

Subdoelen & activiteiten
6.1 - Het bevorderen van passende woonruimte voor specifieke doelgroepen
6.2 - Het stimuleren van een veilige woonomgeving

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Aantal verleende woonurgenties	23	12	25	25
Hoe vaak wordt er lokale voorrang verleend aan Diemenaren bij sociale huurwoningen?	17.8%	27%[2]	30-50%	50%[3]
Aantal Diemenaren: • Beschermd Verblijf • Begeleid Thuis met wooncomponent • Begeleid Thuis zonder wooncomponent	 3 (5[4]) 7 (2[4]) 7	 3 (12[4]) 7 (0[4]) 7	 10 10 20	 15 15 15
Aantal bemiddelingen van groot naar beter (nog op te zetten)	1	6	15	15
Aantal meldingen zorg & overlast	33	77[5]	75	75

[2] Dit betreft het percentage sociale huurwoningen dat geadverteerd werd met lokale voorrang voor woningzoekenden afkomstig uit Diemen. Andere vormen van toewijzing met voorrang op grond van lokale bindingscriteria zijn hier niet in opgenomen.

[3] Met ingang van 2027 zullen alle vormen van toewijzing met voorrang op grond van lokale bindingscriteria geteld worden voor deze prestatie-indicator, die daarmee bepalend zijn voor het bereiken van het wettelijke maximumpercentage van 50%.

[4] Op de wachtlijst

[5] Dit aantal is opgebouwd uit 40 casussen uit het zorg- en signalenoverleg en 37 zogeheten i28 meldingen (niet-acute meldingen van de Politie over personen met onbegrepen of verward gedrag)

Wat mag het kosten?

Sociaal	2027	2028	2029	2030
Structurele lasten	-31.813	-30.891	-30.223	-30.033
Structurele baten	824	824	824	684
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-30.989	-30.067	-29.399	-29.349
Incidentele lasten	-748	-275	-	-
Incidentele baten	100	100	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-648	-175	-	-
Saldo van baten en lasten	**-31.637**	**-30.242**	**-29.399**	**-29.349**

Lasten Baten

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					
	2027	2028	2029	2030	Totaal	Afschrijving per jaar
- Geen investeringen voor dit programma					-	-

Beleidsontwikkelingen

Ontwikkelingen	2027	2028	2029	2030	*Effect op saldo*
Indexatie Jeugdhulp en Wmo	-630	-630	-630	-630	Nee
Hulp bij het huishouden Wmo	-200	-200	-200	-200	Ja
Ontwikkelingen kosten Jeugd	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	Ja
Hervormingsagenda Jeugd en nieuwe wet Verbetering beschikbaarheid Jeugdzorg (samen met Duo+)	-150	-75	-	-	Ja
Stevig lokaal team (programmamanager)	-140	-100	-	-	Ja
GGD (Veilig Thuis) - Filomena	-45	-45	-45	-45	Nee
GGD (Veilig Thuis) - Locatiekosten Centrum	-15	-15	-15	-15	Nee
Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)	-	-	-	-	Nee
Subsidieontwikkelingen - Gezondheidsmakelaar	-60	-60	-60	-60	Nee
Subsidieontwikkelingen - Coördinator valpreventie	-80	-80	-80	-80	Nee
Subsidieontwikkelingen - Arkin (POH-GGZ Jeugd)	-15	-15	-15	-15	Nee
Jongerenwerk	-100	-	-	-	Ja
Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming	-100	-100	-	-	Nee
Lokale aanpak eenzaamheid	-15	-15	-15	-15	Ja
Lokale aanpak eenzaamheid -quickscan	-40	-	-	-	Ja
Regionale aanpak economische dakloosheid	-	-	-	-	Nee
Integrale aanpak suïcidepreventie	-20	-20	-20	-20	Nee
Effect op saldo	***-1.645***	***-1.390***	***-1.215***	***-1.215***	
Budgettair neutraal	***-965***	***-965***	***-865***	***-865***	

Veilig

Portefeuillehouder: E. Boog

Visie & strategisch doel

We streven naar een Diemen waar een ieder zich binnens- en buitenshuis veilig voelt en waarin buren elkaar kunnen aanspreken. Waar de openbare ruimte veilig, heel en schoon is. Waar respect de basisnorm is en waarin de regels gehandhaafd worden.

Visie
De gemeente en haar partners ontwikkelen en voeren veiligheidsbeleid uit met als resultaat afname van criminaliteit en overlast en verbetering van het veiligheidsgevoel en de leefbaarheid. Veiligheid is een kerntaak van de overheid, en we vragen inwoners, instellingen en ondernemers ook nadrukkelijk mee te werken aan de verbetering ervan. De gemeente speelt een stimulerende en faciliterende rol. We pakken de uitvoering van het veiligheidsbeleid op, stimuleren partners en spreken hen aan op hun verantwoordelijkheid. Waar nodig bewaken we de onderlinge samenhang en treden we sturend op.

Integrale veiligheid is een samenspel tussen gemeente, politie, veiligheidsregio en landelijke overheid. De gemeente bepaalt de doelstellingen van het lokale veiligheidsbeleid (fysieke veiligheid, participatie en preventie van high impact crimes). Deze vullen het regionale en landelijke beleid aan. Naast regionale en landelijke doelstellingen is er lokaal dus ruimte voor specifieke wensen, die we van essentieel belang achten voor het verbeteren van de lokale veiligheid. We bepalen daarnaast ook wat we in het veiligheidsdomein van onze partners verwachten. We hebben als gemeente de regierol in de samenwerking tussen alle betrokken partijen.

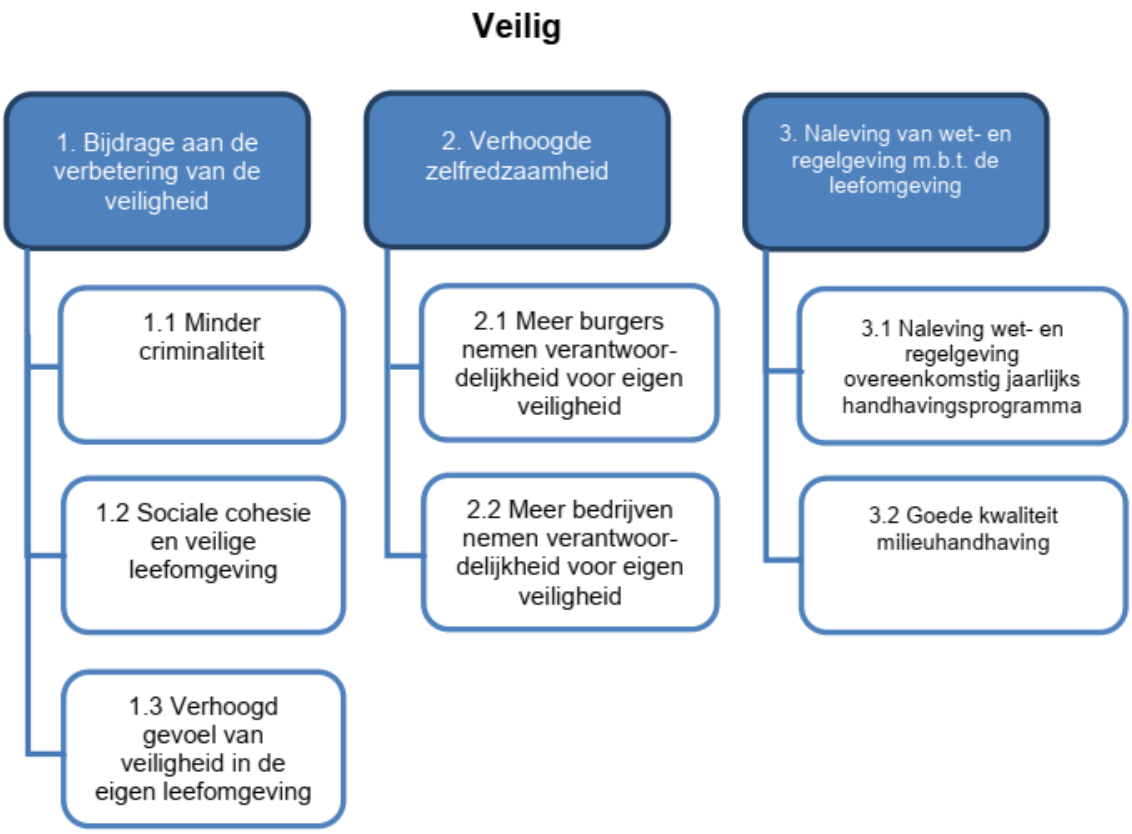
De gemeente draagt bij aan de totstandkoming van het regionaal veiligheidsplan. Dat plan stelden de burgemeesters van de regio Amsterdam-Amstelland vast, nadat de gemeenteraad er een zienswijze op heeft kunnen geven. Het regionaal veiligheidsplan is voor de gemeente een overkoepelend kader. Het biedt de regionale vertaling van het landelijk beleid naar prioriteiten voor de gemeenten in de regio. Deze vertalen we vervolgens naar een Jaarprogramma met concrete inspanningen op ons eigen gemeentelijk niveau.

Op landelijk niveau maken de korpsleiding nationale politie, het openbaar ministerie en de minister van Veiligheid en Justitie afspraken over de landelijke prioriteiten.

Op lokaal niveau is het Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid 2023-2026 door de gemeenteraad vastgesteld. Dit plan kent de volgende prioriteiten voor Diemen:
- Verder versterken van de aanpak van ondermijnende criminaliteit.
- Extra aandacht voor het voorkomen van misdrijven met grote effecten (high impact crime)
- Meer aandacht voor het voorkomen van digitale criminaliteit.

In 2027 leggen we het nieuwe Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid 2027-2030 aan de raad voor ter vaststelling. Hierin bepalen we, mede op basis van landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen, de prioriteiten voor de komende vier jaar. Thema’s als ondermijning en digitale veiligheid blijven naar verwachting een belangrijke rol spelen.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

Regionaal:

- Regionaal Beleidsplan crisisbeheersing Veiligheidregio Amsterdam Amstelland
- Regionaal Crisisplan Veiligheidregio Amsterdam Amstelland
- Regionaal Dekkingsplan brandweer Veiligheidregio Amsterdam Amstelland (7a), Bijlagen (7b)
- Regionaal Risicoprofiel Veiligheidregio Amsterdam Amstelland (bijlagen)
- Regionaal Veiligheidsplan

Gemeentelijk:
- Beleidsnota inzake de vestiging van coffeeshops in Diemen
- Beleidsregel 13b opiumwet
- Beleidsregel Aanpak Heling gemeente Diemen
- Beleidsregel Wet Bibob gemeente Diemen 2018
- Beleidsregels woonoverlast
- Draaiboek evenementen 2016
- Uitvoerings- en handhavingsbeleid VTH Omgevingsrecht Gemeente Diemen 2023 - 2026
- Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid 2019-2022
- Preventie- en handhavingsplan alcohol 2014-2016
- Prostitutiebeleid 2000
- Terrassenbeleid 2012
- Uitvoeringsplan vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht en openbare orde & veiligheid gemeente Diemen 2021
- Algemene Plaatselijke Verordening 2015 (APV)
- Huisvestingsverordening 2021

Nieuwe ontwikkelingen

Weerbaarheid en continuïteit
De landelijke en regionale aandacht voor weerbaarheid en continuïteit van de samenleving blijft onverminderd groot. Gemeenten hebben hierin een belangrijke rol. Vanuit het Rijk, de veiligheidsregio's en andere netwerkpartners bereiden we ons voor op crises en verstoringen, zoals langdurige stroomuitval, uitval van drinkwater- en telecomvoorzieningen, digitale ontwrichting en andere situaties die het dagelijks functioneren van inwoners, bedrijven en de gemeentelijke organisatie kunnen raken.

In 2025 en 2026 is een start gemaakt met deze gemeentelijke opgave op het gebied van weerbaarheid en continuïteit. Met tijdelijke capaciteit zijn belangrijke stappen gezet op het gebied van risicocommunicatie, de voorbereiding van noodsteunpunten, de samenwerking binnen Duo+, de afstemming met de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland en het waarborgen van de continuïteit van kritieke gemeentelijke processen.

Een aantal onderdelen van deze opgave loopt ook in 2027 door. Daarnaast vraagt het duurzaam inbedden van deze werkzaamheden in de organisatie om verdere ontwikkeling van beleid, processen, samenwerkingsafspraken en voorbereidingen op crises en verstoringen. Om deze werkzaamheden af te ronden en te verankeren, is ook in 2027 aanvullende incidentele capaciteit noodzakelijk.

Daarnaast willen wij de weerbaarheid en zelfredzaamheid van inwoners en bedrijven verder vergroten. Dit vraagt om gerichte communicatie en voorlichting over risico's, handelingsperspectieven en de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en ondernemers bij verstoringen en crises. Hiervoor is aanvullend budget nodig voor lokale communicatieactiviteiten en bewustwordingscampagnes.

We stellen voor om de begroting te verhogen voor 2027 met een incidenteel budget van € 95.000 voor aanvullende capaciteit en € 20.000 voor communicatieactiviteiten gericht op het vergroten van de weerbaarheid en zelfredzaamheid van inwoners en bedrijven.

Voertuig toezichthouders Team Handhaving
Onze toezichthouders van het team Handhaving op het gebied van brandveiligheid, milieu en bouwen krijgen steeds meer te maken met agressie en incidenten tijdens hun controles. Ook in de avonduren en in de vroege ochtend doen we deze controles, bij panden op het bedrijventerrein en in woningen en bedrijven elders in Diemen. De toezichthouders ondersteunen ook bij integrale controles op het gebied van ondermijning en komen in meerdere mate achter de voordeur. De medewerkers sluiten op last van de burgemeester woningen waarin drugs en/of wapens aangetroffen zijn en ook bij bedrijfspanden lopen de medewerkers tegen criminele misstanden aan. Tot op heden wordt bij het doen van genoemde controles gebruik gemaakt van eigen voertuigen. Het gebruik van een eigen voertuig is echter niet meer veilig. Kentekens kunnen gemakkelijk worden achterhaald waarna bedreigingen aan medewerkers aan de orde kunnen zijn. Dit is een landelijke trend.

Gelet op de aard van de werkzaamheden vragen we budget om een normale personenauto, met gemeentelogo aan te schaffen die door alle medewerkers van het team Handhaving gebruikt kan worden. Naast dat dit veiliger is, draagt een zichtbaar dienstvoertuig bij aan de professionele uitstraling van de gemeente en kan van dit voertuig een preventieve werking uitgaan.

In dit geval bedragen de jaarlijkse structurele kosten voor het leasen van een bedrijfswagen € 10.000.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Bijdrage aan de verbetering van de veiligheid

Subdoelen & activiteiten
Subdoel 1.1 - Minder criminaliteit (inclusief minder adres- en identiteitsfraude)
1.1.1 - Verstrekken van goede voorlichting en preventiemaatregelen aan (groepen) inwoners en ondernemers
1.1.2 - In samenwerking met bedrijfsleven inzetten van cameratoezicht en stimuleren particuliere collectieve beveiliging
1.1.3 - Deelnemen aan RPCAA (informatie en voorlichting aan ondernemers)
1.1.4 - Ondersteunen van bedrijfspanels locatiegericht
1.1.5 - Regievoeren en adviseren binnen KVO-trajecten (Keurmerk Veilig Ondernemen) zowel in winkelgebieden als bedrijfsterreinen
1.1.6 - Tegengaan woninginbraken door middel van regievoering op het project samen veilig en veiligheidsmarkten
1.1.7 - Intensivering bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit (deelname aan RIEC; verbrede toepassing van de wet Bibob gericht op hennepteelt, motorclubs, prostitutie en mensenhandel, ongewenste bewoning)
1.1.8 - Een integrale aanpak van woon- en identiteitsfraude, signaleren -criminele- netwerken en signaleren ondermijnende criminaliteit, middels de methodiek Scheerlicht. Daarbij is het uitgangspunt dat repressieve aanpak wordt omgezet in een pro actieve inzet en uiteindelijk leidt tot een preventieve rol van gemeente en ketenpartners.
Subdoel 1.2 - Sociale cohesie en veilige leefomgeving
1.2.1 - Continueren van aanpak jeugdoverlast (inclusief de aanpak Veiligheid en Zorg en deelnemen aan veiligheidshuis)
1.2.2 - Continueren van inzet van straatcoaches, mediation en buurtbemiddeling bij conflicten tussen buren (met name bij koopwoningen)
1.2.3 - Stimuleren van bewonersinitiatieven (project Samen Veilig)
1.2.4 - Inzetten openbare ordemaatregelen door burgemeester (bijvoorbeeld alcoholverbod, sluiting panden en tijdelijk huisverbod)
Subdoel 1.3 - Verhoogd gevoel van veiligheid in de eigen leefomgeving
1.3.1 - Uitvoering geven aan de acties zoals opgenomen in het veiligheidsjaarplan
1.3.2 - Beperken gevolgen crisissituaties of calamiteiten
1.3.3 - Tweejaarlijks laten uitvoeren van de Veiligheidsmonitor
1.3.4 - Voortzetting beveiliging Bergwijkpark en Campus Diemen Zuid op het reguliere niveau.
1.3.5 - Aandacht voor een veilige, goed verlichte inrichting van de openbare ruimte.

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Subdoel 1.1 % bibobtoetsen over totaal aan aangevraagde vergunningen (drank/horecawet, exploitatievergunning, vergunning seksinrichting)	100%	100%	100%	100%
Subdoel 1.1 Aantal integrale adrescontroles (binnen project Scheerlicht)	151	173	150	150
Subdoel 1.2 Aantal bemiddelingen bij conflicten tussen buren (m.n. koopwoningen)	17	20	25	25
Subdoel 1.2 Aantal openbare ordemaatregelen	41	47	40	40
% aandeel dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt	n.n.b.	n.n.b.	14%	14%

Verplichte indicatoren (BBV)	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Aantal verwijzingen Halt per 1.000 jongeren	11	11	8	8
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	1.2	1.0	1.2	1.2
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	4.22	5.1	4.2	4.2
Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	1.77	1.32	1.77	1.77
Aantal vernielingen en beschadigingen openbare ruimte per 1.000 inwoners	4.81	3.91	4.88	4.88

2. Verhoogde zelfredzaamheid

Subdoelen & activiteiten
Subdoel 2.1 - Meer burgers nemen verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid
2.1.1 - Integrale veiligheidsvoorlichting aan inwoners en doelgroepgericht (bijvoorbeeld aan ouderen), o.a. via veiligheidsmarkt en gemeentedag
2.1.2 - Bewust maken van inwoners en stimuleren van bewonersinitiatieven (o.a. via groepsapps en deelname aan burgernet)
2.1.3 - Werven van vrijwilligers en inzet van vrijwilligers (bewonersparticipatie)
Subdoel 2.2 - Meer bedrijven nemen verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid
2.2.1 - Stimuleren van initiatieven door bedrijven en instellingen voor de vergroting van eigen veiligheid van bedrijven, personeel en cliënten

3. Naleving van wet- en regelgeving m.b.t. leefomgeving

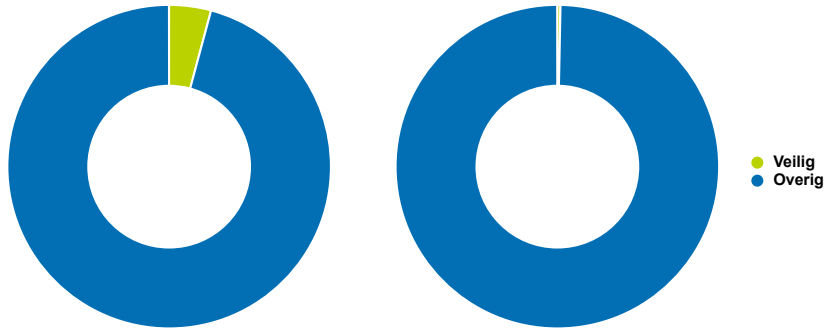
Subdoelen & activiteiten
3.1 - Naleving van wet- en regelgeving overeenkomstig jaarlijks handhavingsprogramma
3.1.1 - Jaarlijks wordt een handhavingsprogramma vastgesteld waarbij een duidelijke relatie wordt gelegd tussen beleidsdoelstellingen en de daarop gerichte handhaving
3.1.2 - Heldere communicatie over handhavingsbeleid en het jaarlijkse handhavingsprogramma
3.1.3 - Handhavers zichtbaar en vaak op straat door beperking administratieve binnen-taken
3.1.4 - Gemeentelijke handhaving handhaaft op afval, jeugd, honden, parkeren, fietsen, dak- en thuislozen en rijdend verkeer door middel van aanspreken, waarschuwen en boetes uitdelen
3.2 - Goede kwaliteit milieuhandhaving
3.2.1 - Integraal toezicht door gemeente en Omgevingsdienst op inrichtingen op het gebied van milieuwetgeving, energiegebruik en drank- en horecaregelgeving
3.2.2 - Regionale samenwerking toezichts- en handhavingstaken onderbrengen in de VTH samenwerking in regionaal verband

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Aantal gepleegde handhavingsinterventies: boetes gericht op het verminderen van overlast.[6]	-	362	450	450
Aantal gepleegde handhavingsinterventies: waarschuwingen gericht op het verminderen van overlast.[6]	-	3439	2500	2500

[6] Sinds de Begroting 2025 opgenomen in programma Veilig.

Wat mag het kosten?

Veilig	2027	2028	2029	2030
Structurele lasten	-4.992	-4.917	-4.917	-4.906
Structurele baten	144	50	50	50
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-4.848	-4.867	-4.867	-4.856
Incidentele lasten	-287	-60	-	-
Incidentele baten	227	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-60	-60	-	-
Saldo van baten en lasten	**-4.908**	**-4.927**	**-4.867**	**-4.856**

Lasten Baten

Meerjareninvesteringsplan

Investeringen[7]	Investeringsbedrag					
	2027	2028	2029	2030	Totaal	Afschrijving per jaar
Geen investeringen voor dit programma					-	-

Beleidsontwikkelingen

Ontwikkelingen	2027	2028	2029	2030	*Effect op saldo*
Weerbaarheid en continuïteit - aanvullende capaciteit	-95	-	-	-	Nee
Weerbaarheid en continuïteit - communicatieactiviteiten	-20	-	-	-	Nee
Voertuig toezichthouders - Optie lease/koop	-10	-10	-10	-10	Ja
Effect op saldo	***-10***	***-10***	***-10***	***-10***	
Budgettair neutraal	***-115***	***-***	***-***	***-***	
Totaal ontwikkelingen Veilig	**-125**	**-10**	**-10**	**-10**	

[7] Investeringsbudgetten gekenmerkt met een # worden via een apart raadsvoorstel aangevraagd

Inkomen en armoede

Portefeuillehouder: M. van den Berg

Visie & strategisch doel

We willen dat onze inwoners zowel maatschappelijk als financieel kunnen meedoen in Diemen. Iedereen die er recht op heeft, krijgt een uitkering zolang het nodig is. Economische zelfredzaamheid en participatie is daarbij het streven.

We treden actief op om armoede en de effecten daarvan te bestrijden. Armoede levert veel stress op. Daarom biedt de gemeente Diemen een dienstverlening die daar rekening mee houdt en die toegankelijk, begrijpelijk en behulpzaam is.

Niet alles is op te lossen met regels en daarom zoeken we in Diemen soms de rek in de regels op om iets voor elkaar te krijgen. We blijven ons Rekmanifest uit 2018 hiervoor gebruiken met het doel om te blijven kijken naar mogelijkheden en oplossingen.

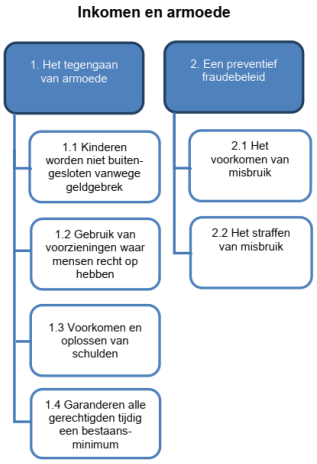
In 2025 heeft de raad armoedebeleid vastgesteld, waarbij we ons blijven richten op de meest kwetsbare inwoners. We zorgen ervoor dat meer inwoners in Diemen een fundament van bestaanszekerheid ervaren en er zijn diverse speerpunten bepaald:

- Een verbonden gemeenschap
- Preventie als basis
- Bereik en toegankelijkheid
- Brede benadering voor kinderen in armoede
- Integrale samenwerking in de buurt
- Inkomensgrenzen en draagkracht

We vinden het belangrijk dat inwoners met schulden snel perspectief krijgen op een schuldenvrij bestaan. Na maximaal aflossen in een schuldsaneringstraject, moet de inwoner met een schone lei verder kunnen. Het vroeg signaleren van betalingsachterstanden is een belangrijk speerpunt om te voorkomen dat schulden hoger oplopen.

Het programma Inkomen en armoede heeft een sterke relatie met het programma Sociaal. De Participatiewet, één van de drie decentralisaties in het sociaal domein, is daarin ondergebracht. Beide programma’s hebben tot doel inwoners in staat te stellen te participeren in de samenleving. Het programma inkomen en armoede is onderdeel van de integrale nota Sociaal Domein 'Samen Diemen' .

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Afstemmingsverordening Participatiewet Diemen 2015
- Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 "Samen Diemen"
- Beleidsregels bestuurlijke boete Diemen 2017
- Beleidsregels studietoeslag Diemen 2022
- Beleidsregels en uitvoeringsvoorschriften terugvordering en verhaal Participatiewet, IOAW en IOAZ
- Beleidsregels Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 inclusief terug- en invordering Diemen 2020
- Beleidsregels Wet taaleis 2016
- Beleidsregels vrijlating inkomsten, huur, schoolverlaters en giften in het kader van de Participatiewet
- Verzamelbeleidsregels Participatiewet in balans fase 1
- Beleidsregels Tijdelijke regeling Alleenverdienersproblematiek
- Beveiligingskader Suwinet Diemen
- Re-integratieverordening Participatiewet Diemen 2015
- Samenwerkingsconvenant Arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam 2025
- Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet 2015
- Verordening individuele inkomenstoeslag Diemen 2015
- Verordening loonwaardesubsidie participatiewet Diemen 2015
- Verordening tegenprestatie Participatiewet Diemen 2015
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening Diemen 2021
- Verordening kwijtschelding 2024 gemeente Diemen
- Beleidsnota armoede 2025
- Beleidsregels ondersteuning gedupeerden kinderopvangtoeslagenaffaire Diemen

Nieuwe ontwikkelingen

Rijksbijdrage beschut werk
Gemeenten ontvangen extra middelen voor beschut werk om de forfaitaire loonkostensubsidie (LKS) te verhogen. Deze verhoging is bedoeld om de financiering van beschutte werkplekken beter te laten aansluiten op de werkelijke kosten, vooral vanwege de cao-loonontwikkeling binnen sociale ontwikkelbedrijven. Om de continuïteit van beschut werk te waarborgen ontvangen wij voor 2027 € 50.000. We stellen voor om de baten en de lasten van de begroting met dit bedrag te verhogen.

Spreidingswet - opvang vluchtelingen
Projectaanpak AZC
Het college heeft 24 maart 2026 besloten de definitieve vergunning te verlenen aan het COA voor een asielzoekerscentrum aan Diemerhof 2. Er is plek voor maximaal 160 asielzoekers, van wie ongeveer 50 alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv's) voor de duur van tien jaar. De locatie opent in 2027.

De opgave, ingegeven door de Spreidingswet en de ambities vanuit het coalitieakkoord, vraagt om een projectmatige aanpak. Voor het werk rondom de voorbereiding, realisatie, communicatie en toezicht op basis van het veiligheidsplan maken we extra kosten (totaal in 2027 € 415.000 en in 2028 en 2029 € 150.000). Na deze periode passen we verder zoveel als mogelijk de extra werkzaamheden binnen de bestaande capaciteit in.

De gemeente is verantwoordelijk voor (onze wettelijke taken) op het gebied van zorg, onderwijs en openbare orde en veiligheid. Uitgangspunt is dat we deze extra taken

opvangen binnen ons reguliere beleid en uitvoering. Het COA is verantwoordelijk voor de opvang, inclusief (medische) zorg en dagbesteding.

Veiligheid, leefbaarheid, ontmoetingen en participatie
Bij de aanvraag omgevingsvergunning voor een AZC op de locatie Diemerhof 2 heeft de gemeenteraad verschillende moties aangenomen die het college onder andere vragen te zorgen voor een breed gedragen veiligheidsplan, het COA te ondersteunen bij het organiseren van ontmoetingsmomenten tussen bewoners van het AZC en de buurt en de talenten van de bewoners van het AZC te benutten.
Het coalitieakkoord 2026-2030 ‘Samen verder’ schrijft daarnaast dat de komst van het AZC hand in hand gaat met investeringen in voorzieningen, veiligheid en leefbaarheid in de omgeving. Het projectteam werkt momenteel aan een veiligheidsplan en een uitvoerings- en implementatieplan om de plannen voor veiligheid, leefbaarheid, ontmoetingen en participatie concreet uit te werken. Deze plannen bieden we in het najaar van 2026 ter consultatie aan de gemeenteraad aan. Voor het extra toezicht op basis van het veiligheidsplan worden middelen vrijgemaakt. Voor de uitvoering van de rest van de acties van het veiligheidsplan en het uitvoerings- en implementatieplan gelden kosten voor de ontwikkeling van een sociaal horecacafé (zie hierna) en maken we eventuele andere kosten tegen die tijd inzichtelijk en vragen we dat via een kwartaalbrief aan.

Sociaal horecacafé
De oude bedrijfskantine op de benedenverdieping van Diemerhof 2 zou goed ontwikkeld kunnen worden tot een zogenaamd sociaal horecacafé. Mensen die recent of ooit gevlucht zijn kunnen daar de taal leren, werkervaring opdoen en een netwerk opbouwen, samen met medewerkers die al langer in Nederland wonen. Zo'n concept zoekt ook verbinding met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties uit de buurt. Het café kan een brug vormen tussen het AZC en de omgeving. Het draagt direct bij aan gemeentelijke doelstellingen op het gebied van integratie, participatie, jongerenontwikkeling en sociale samenhang. Voorstel is om hier een pilot van te maken voor de duur van drie jaar. Doelstellingen daarbij zijn de gemeentelijke kosten op termijn te laten zakken en de locatie te ontwikkelen als buurthub, een plek waar bewoners van het AZC, de buurt en omliggende bedrijven zich betrokken en verantwoordelijk voor voelen.

Rijksvergoedingen en specifieke uitkeringen
In de Spreidingswet worden gemeenten met verschillende specifieke uitkeringen gestimuleerd om extra opvangplekken aan te bieden. Het COA heeft voorafgaand aan de bestuursovereenkomst een indicatie afgegeven. Bij nul inschrijvingen in het BRP ontvangen we jaarlijks ongeveer € 240.000. Wanneer de bewoners van het AZC zijn ingeschreven in het BRP ontvangen we, net als bij de andere inwoners, een bedrag per inwoner.150 extra inwoners is ongeveer € 75.000 extra in de algemene uitkering. De peildatum voor de berekening is 1 januari van het lopende jaar. Aangezien het AZC in 2027 van start gaat, zullen we pas vanaf 2028 de rijksvergoeding ontvangen.
De vergoedingen zijn beleidsvrij te besteden.

Wij komen in aanmerking voor een specifieke uitkering voor bijzondere opvangplekken zoals bijvoorbeeld voor alleenstaande minderjarigen. Inschatting is dat dit een bedrag van € 45.000 per jaar zal zijn. Het bedrag wordt tweejaarlijks bepaald.

Voor de kinderen in het AZC ontvangen we een aparte decentralisatie-uitkering. Ook deze zal vanaf 2028 via het Gemeentefonds (algemene uitkering) gaan lopen.

Het is op dit moment lastig om een exacte indicatie van de ontvangsten te geven. Dit is afhankelijk van de plaatsingen en de inschrijvingen in het BRP. Bovendien wijzigen de

bedragen van de vergoeding jaarlijks. In de kwartaalbrieven informeren wij u over de stand van zaken.

Bijstandsuitkeringen (BUIG)
De Rijksoverheid stelt gemeenten via de BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) middelen beschikbaar voor de bekostiging van bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet, de IOAW, de IOAZ en het Bbz 2004. De verdeling van deze middelen vindt plaats op basis van een geheel of gedeeltelijk historisch of objectief verdeelmodel.

Voor 2025 is de definitieve BUIG beschikking vastgesteld op € 9,4 miljoen. In de begroting 2026 en de meerjarenraming is uitgegaan van een structurele uitkering van € 8,8 miljoen. Op basis van uitsluitend de definitieve beschikking 2025 zou het inkomstenbudget met € 600.000 kunnen worden verhoogd.

De voorlopige beschikking voor 2026 bedraagt echter € 8,9 miljoen. Het verschil ten opzichte van 2025 komt door de uitkomsten van het landelijke verdeelmodel. Het Rijk actualiseert en verfijnt dit model jaarlijks om de beschikbare middelen beter aan te laten sluiten bij de verwachte uitkeringslasten per gemeente. Door wijzigingen in de modeluitkomsten, de onderliggende verdeelkenmerken en de relatieve positie van gemeenten ten opzichte van elkaar, valt de voorlopige BUIG-uitkering voor Diemen in 2026 lager uit dan in 2025.

We stellen daarom voor het geraamde inkomstenbudget structureel te verhogen met € 70.000. Hiermee sluiten we aan op de meest actuele inzichten vanuit het Rijk en wordt voorkomen dat de begroting uitgaat van een incidenteel hogere uitkering in 2025 waarvan nog onzeker is of deze zich in de komende jaren zal voortzetten.

Aangezien zowel de baten als de lasten met hetzelfde bedrag worden bijgesteld, heeft deze mutatie per saldo geen effect op het begrotingsresultaat en is daarom sprake van een budgetneutrale wijziging.

Jongerenpunt - aanpak voortijdig schoolverlaten
In de derde kwartaalbrief 2026 vragen we de begroting incidenteel te verhogen om het Jongerenpunt Diemen in 2026 voort te zetten en uitvoering te geven aan de nieuwe taken die voortvloeien uit de Wet van school naar duurzaam werk. In 2027 volgt een voorstel voor verdere financiering.

Voor de opstart en voortzetting van het Jongerenpunt zijn in 2025 en 2026 incidentele projectmiddelen ontvangen vanuit de Arbeidsmarktregio. Omdat deze regeling is beëindigd, komen deze middelen vanaf 2027 te vervallen. Ter vervanging ontvangt de gemeente middelen vanuit het regionaal programma Voortijdig Schoolverlaten/Wet van school naar duurzaam werk 2026-2029. Dit programma is gericht op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en het verbeteren van de overgang van school naar werk. Het programma is een samenwerking tussen de gemeenten Amsterdam en Diemen en de gemeenten in de regio’s Amstelland-Meerlanden en Zaanstreek-Waterland.

Het Jongerenpunt Diemen vormt een belangrijk onderdeel van deze aanpak. Vanuit het regionale VSV-programma ontvangt de gemeente Diemen in de periode 2027-2029 jaarlijks € 65.000 voor de voortzetting van het Jongerenpunt.
Wij stellen daarom voor om vooralsnog zowel de baten als de lasten structureel te verhogen met € 65.000.

Sinds 1 januari 2026 is de Wet van school naar duurzaam werk in werking getreden. Als gevolg van deze wet ontvangt de gemeente aanvullende middelen voor de uitvoering van nieuwe wettelijke taken. Zo is de specifieke uitkering Doorstroompunt verhoogd van € 75.000 in 2025 naar € 95.000 in 2026.
Wij stellen voor om zowel de baten als de lasten structureel te verhogen met € 20.000.

Omdat we in de begroting structureel al rekening hebben gehouden met € 15.000 aan middelen voor de begeleiding van jongeren vanuit de Participatiewet, komt het totale budget voor het Jongerenpunt op € 80.000. Dit is exclusief de € 15.000 aan middelen van de specifieke uitkering Doorstroompunt die wij willen aanwenden voor het Jongerenpunt. Met deze middelen kan het Jongerenpunt meerjarig worden voortgezet en uitvoering worden gegeven aan de taken die voortvloeien uit de Wet van school naar duurzaam werk.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Het tegengaan van armoede

Subdoelen & activiteiten
1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek
1.1.1 - Stimuleren van het gebruik van de Stadspas en Jeugdfonds Sport en Cultuur door actieve voorlichting via onder andere het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website.
1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van
1.2.1 - Stimuleren van het gebruik van de minima regelingen door actieve voorlichting via o.a. het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website
1.3 - Het voorkomen en oplossen van schulden
1.3.1 - Aanbieden van schuldhulpverlening aan de inwoners van Diemen
1.3.2 - Inzetten van thuisadministratie
1.3.3 - Inzetten van budgetbeheer
1.4 - We garanderen iedereen die het nodig heeft tijdig een bestaansminimum
1.4.1 - Uitkeringsgerechtigde ontvangt zijn uitkering of voorschot binnen vier weken na zijn aanvraag

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Subdoel 1.1 % kinderen in minimahuishoudens dat in bezit is van een Stadspas.[8]	-	61	60	62
Subdoel 1.1 % kinderen met een Stadspas dat minimaal één keer gebruik heeft gemaakt van de Stadspas.	-	52	44	48
Subdoel 1.2 % volwassenen in minimahuishoudens dat in bezit is van een Stadspas.	-	44	60	62
Subdoel 1.2 % volwassenen met een Stadspas dat minimaal één keer gebruik heeft gemaakt van de Stadspas.	-	51	44	48
Subdoel 1.3 % nieuwe aanvragen schuldhulpverlening van inwoners die al eens eerder in een problematische financiële situatie zijn terechtgekomen.	-	-	7	8
Subdoel 1.3 % afgesloten trajecten schuldhulpverlening dat succesvol[9] is afgerond.	-	-	60	60
Subdoel 1.4 Maximale doorlooptijd van de aanvraag levensonderhoud in dagen.	22	20	28	28

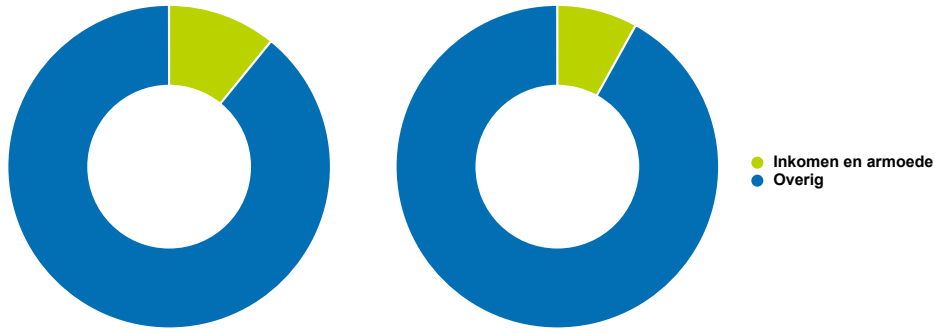
2. Minder misbruik van inkomensvoorzieningen door minder fraude

Subdoelen & activiteiten
2.1 - Het voorkomen van misbruik
2.1.1 - Voorlichting bij de intake door middel van het uitreiken van een handboek met rechten en plichten
2.1.2 - Geven van voorlichtingsbijeenkomsten voor uitkeringsgerechtigden over de rechten en plichten
2.2 - Het straffen van misbruik
2.2.1 - Controleren op de rechtmatigheid van de uitkering, onder andere door middel van een huisbezoek
2.2.2 - Opleggen van boetes wanneer fraude wordt geconstateerd

[8] Minimahuishoudens zijn huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.
[9] Onder succesvol wordt verstaan: 1) Oplossing via betalingsregeling of herfinanciering, oplossing via de minnelijke schuldenregeling of oplossing via de wettelijke schuldregeling of 2) Cliënt heeft financiële basis en/of inkomsten zijn gemaximaliseerd.

Wat mag het kosten?

Inkomen en armoede	2027	2028	2029	2030
Structurele lasten	-12.527	-12.533	-12.533	-12.533
Structurele baten	9.478	9.478	9.478	9.478
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-3.049	-3.055	-3.055	-3.055
Incidentele lasten	-560	-150	-150	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-560	-150	-150	-
Saldo van baten en lasten	**-3.609**	**-3.205**	**-3.205**	**-3.055**

Lasten Baten

Meerjareninvesteringsplan

Investeringen[10]	Investeringsbedrag				
	2027	2028	2029	2030	Afschrijving per jaar
Vervangen verlichting in LED Voedselbank	25.000	-	-	-	1.250
Isoleren voedselbank	85.000	-	-	-	4.250
Totaal	**110.000**	**-**	**-**	**-**	**5.500**

[10] Investeringsbudgetten gekenmerkt met een # worden via een apart raadsvoorstel aangevraagd

Beleidsontwikkelingen

Ontwikkelingen	2027	2028	2029	2030	*Effect op saldo*
Rijksbijdrage beschut werk	-50	-	-	-	Nee
Spreidingswet - opvang vluchtelingen - Projectaanpak AZC	-415	-150	-150	-	Ja
Bijstandsuitkeringen (BUIG)	-70	-70	-70	-70	Nee
Jongerenpunt Aanpak voortijdig schoolverlaten	-85	-85	-85	-85	Nee
Jongerenpunt - Aanpak voortijdig schoolverlaten	-15	-15	-15	-15	Ja
Effect op saldo	***-430***	***-165***	***-165***	***-15***	
Budgettair neutraal	***-205***	***-155***	***-155***	***-155***	
Totaal ontwikkelingen Inkomen en armoede	**-635**	**-320**	**-320**	**-170**	

Vrije tijd

Portefeuillehouder: R. Poelwijk

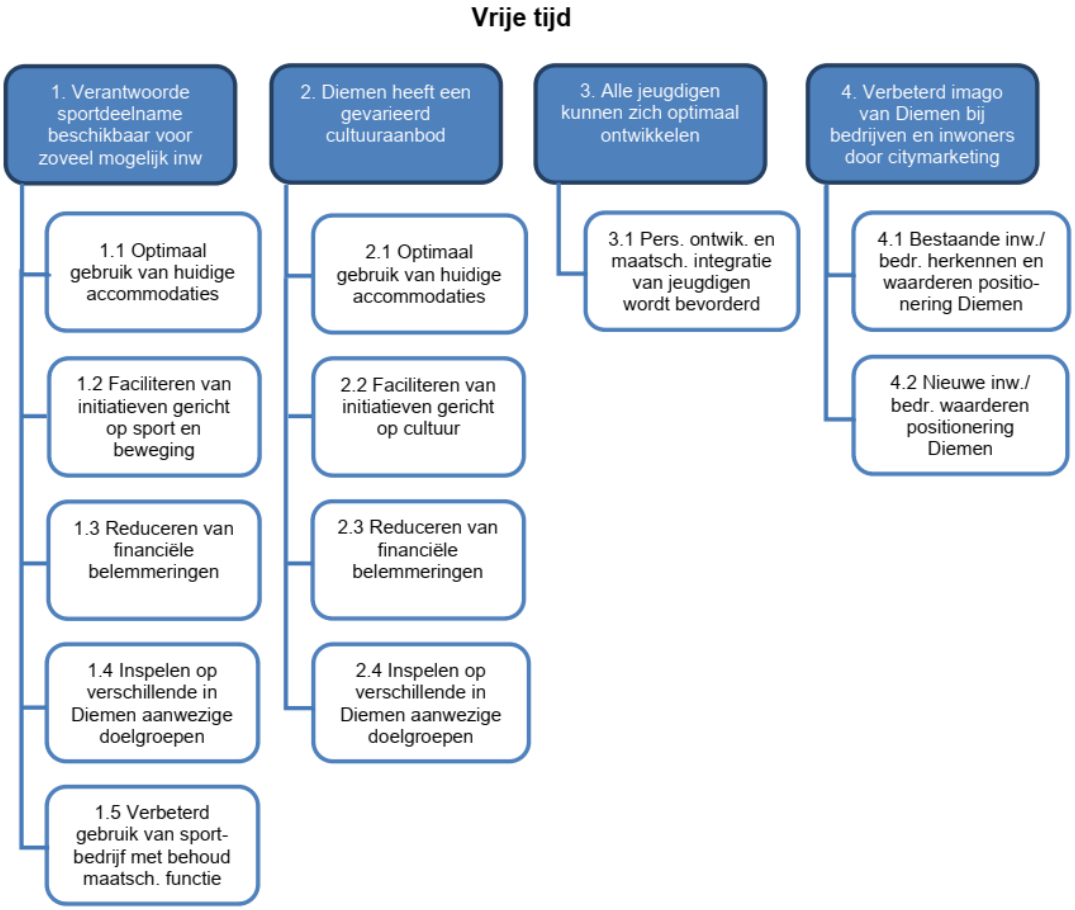
Visie & strategisch doel

In Diemen streven we naar gelijke kansen op een goede gezondheid voor al onze inwoners. Sport speelt daarbij een belangrijke rol. Het biedt plezier, ontspanning en draagt bij aan zowel fysieke als mentale gezondheid. Daarnaast bevordert sport de ontwikkeling van karakter en sociale vaardigheden. Sporten versterkt ook de sociale cohesie door mensen met elkaar te verbinden. Ons sportbeleid richt zich erop zoveel mogelijk inwoners, van alle leeftijden en achtergronden, de kans te geven om op een verantwoorde manier te sporten. Voor jongeren is deelname aan sport essentieel voor hun persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke participatie.

Culturele activiteiten in Diemen dienen als een belangrijk middel om mensen van verschillende generaties en culturele achtergronden samen te brengen. We streven naar een divers cultuuraanbod dat aansluit bij de behoeften van onze inwoners en hen de kans biedt zich cultureel te ontplooien.

De in 2026 uitgevoerde jubileumviering Diemen800 is een groot succes. Het jubileumjaar heeft zichtbaar energie losgemaakt in de samenleving en tot een indrukwekkende hoeveelheid sportieve, maatschappelijke en culturele initiatieven van inwoners, organisaties en ondernemers geleid. Daarmee is het gelukt om het dorp echt in beweging te krijgen. Dit succes vraagt om een vervolg naar een blijvende vorm die deze energie vasthoudt en verder versterkt. Daarbij ligt het Dorpsfonds Diemen, zoals ook genoemd in het nieuwe coalitieakkoord ‘Samen verder’, nadrukkelijk voor de hand. Met het Dorpsfonds Diemen kunnen sportieve, maatschappelijke en culturele initiatieven van inwoners worden ondersteund.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Algemene Subsidieverordening Diemen 2018
- Bedrijfsplan Sportcentrum FB Duran 2016
- Beleidsnota cultuurhistorie
- "Cultuur maak je samen", Cultuurnota 2018-2022
- Beleidsnota Spelen, bewegen en ontmoeten voor alle leeftijden 2019-2024
- Sportnota 2016-2020 "Sportieve Kracht van Diemen"
- Verordening 1/3 regeling sportaccommodaties
- Lokaal Sportakkoord Diemen 2023

Nieuwe ontwikkelingen

Voorbereiding overgang Diemen800 naar Dorpsfonds
De in 2026 uitgevoerde jubileumviering Diemen800 is een groot succes. Het jubileumjaar heeft zichtbaar energie losgemaakt in de samenleving en tot een indrukwekkende hoeveelheid sportieve, maatschappelijke en culturele initiatieven van inwoners, organisaties en ondernemers geleid. Daarmee is het gelukt om het dorp echt in beweging te krijgen. Dit succes vraagt om een vervolg.

Eind 2026 wordt onderzocht hoe de aanpak van Diemen800 kan worden doorontwikkeld naar een blijvende vorm die deze energie vasthoudt en verder versterkt. Daarbij ligt het Dorpsfonds Diemen, zoals ook genoemd in het nieuwe coalitieakkoord ‘Samen verder’, nadrukkelijk voor de hand. Met het Dorpsfonds Diemen kunnen sportieve, maatschappelijke en culturele initiatieven van inwoners worden ondersteund. Voor het overdragen van de Stichting Diemen800 en de opstart van het vervolg ramen we € 30.000.

Continuering buurtsportcoaches
Onze buurtsportcoaches vervullen een belangrijke rol in het stimuleren van sport en bewegen en het versterken van de verbinding tussen sport, onderwijs, welzijn en zorg. De huidige financiering loopt via de Brede Regeling Combinatiefuncties, die onderdeel uitmaakt van de Brede SPUK binnen het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Het Rijk werkt aan de voortzetting van deze regeling. Vanaf 2027 wordt de financiering naar verwachting ondergebracht in de nieuwe SPUK Sport voor de periode 2027-2029.

Vooruitlopend op de definitieve besluitvorming gaan wij er vooralsnog vanuit dat € 125.000 vanuit deze SPUK beschikbaar blijft voor de inzet van buurtsportcoaches. Aangevuld met € 30.000 aan gemeentelijke middelen kan in 2027 een budget van € 155.000 worden ingezet. Hiervoor is geen aanvullend budget nodig; zowel de SPUK-middelen als de gemeentelijke bijdrage zijn reeds onderdeel van de bestaande begroting.

Bibliotheekvoorziening en wettelijke zorgplicht
Ter voorbereiding op de wettelijke zorgplicht voor bibliotheken ontving de gemeente Diemen in 2025 en 2026 jaarlijks een decentralisatie-uitkering van € 100.000 van het Rijk. Vanaf 2027 maken deze middelen onderdeel uit van het gemeentefonds en zijn zij toegevoegd aan de algemene middelen.

In 2026 is € 75.000 ingezet voor de versterking van de bibliotheekvoorziening in Diemen. Hiermee zijn onder andere investeringen gedaan in programmering, collectieontwikkeling, het gratis lidmaatschap voor jongeren en aanvullende facilitaire en veiligheidsmaatregelen.

Tegelijkertijd wordt samen met de OBA gewerkt aan een nadere uitwerking van de wettelijke zorgplicht en de toekomstige bekostiging van de bibliotheekvoorziening. Op basis daarvan wordt beoordeeld welke structurele financiering noodzakelijk is.

Om de huidige inzet vanaf 2027 te kunnen continueren, stellen wij voor het budget voor de bibliotheekvoorziening structureel met € 75.000 te verhogen. De dekking hiervoor wordt gevonden binnen de middelen die vanaf 2027 structureel via het gemeentefonds beschikbaar zijn gekomen voor de wettelijke zorgplicht bibliotheken. De resterende € 25.000 wordt ingezet ter dekking van reeds bestaande financiering van de OBA.

Voornemen aanvullende financiering streekomroep
Naar verwachting treedt de Wet versterking lokale omroepen op 1 november 2026 in werking, onder voorbehoud van behandeling en besluitvorming door de Eerste Kamer. De daadwerkelijke overgang naar het nieuwe omroepbestel vindt plaats per 1 januari 2028. Vanaf dat moment worden de huidige lokale omroepen vervangen door streekomroepen, vervalt de gemeentelijke zorg- en financieringsplicht en ontvangen streekomroepen rechtstreeks een rijksbijdrage voor de uitvoering van de publieke mediaopdracht. Hoewel het Rijk voorziet in basisfinanciering voor streekomroepen, is deze bijdrage niet volledig toereikend voor de gewenste kwaliteitsslag en verdere professionalisering van de lokale journalistiek.

In de huidige begroting is een structurele subsidie opgenomen voor Studio DMN. Omdat vanaf 2028 niet langer een specifieke lokale omroep, maar een nog aan te wijzen streekomroep verantwoordelijk wordt voor de uitvoering van de publieke mediaopdracht in het verzorgingsgebied Amsterdam-Diemen, spreken wij het voornemen uit om gedurende de eerste vijfjarige aanwijzingsperiode (2028-2032) jaarlijks € 10.000 gemeentelijke financiering beschikbaar te stellen via de subsidiemogelijkheid uit de Wet versterking lokale omroepen. Ook de gemeente Amsterdam is voornemens aanvullende financiering beschikbaar te stellen voor de streekomroep.

Op grond van het wetsvoorstel moeten gemeenten dit voornemen voorafgaand aan de aanwijzingsprocedure openbaar kenbaar maken. Omdat kandidaat-streekomroepen zich vanaf 15 november 2026 kunnen aanmelden voor aanwijzing als streekomroep, nemen wij dit voornemen nu op in de begroting. Hiermee bieden we vooraf duidelijkheid aan alle potentiële kandidaten en waarborgen we een gelijk speelveld.

Het betreft nadrukkelijk een voornemen en geen subsidietoezegging. Over eventuele daadwerkelijke subsidieverlening aan de uiteindelijk aangewezen streekomroep wordt op een later moment afzonderlijk besloten.

Clubondersteuning en het Lokaal Sportakkoord
Eind 2025 zijn we gestart met clubondersteuning via Welzijn Diemen. Met deze ondersteuning helpen we sportverenigingen onder meer bij bestuurlijke ontwikkeling, vrijwilligersbeleid, sociale veiligheid en maatschappelijke samenwerking. Daarnaast werken we aan het duurzaam borgen van de doelstellingen van het Lokaal Sportakkoord binnen het Diemense verenigingsleven.

Omdat deze ontwikkeling nog niet volledig is afgerond, stellen we voor om zowel de clubondersteuning als het uitvoeringsbudget voor het Lokaal Sportakkoord incidenteel met één jaar te verlengen in 2027. In 2027 evalueren we de resultaten van zowel de clubondersteuning als het Lokaal Sportakkoord. Op basis hiervan bepalen we of en op welke wijze voortzetting vanaf 2028 wenselijk is.

Voor de clubondersteuning stellen we voor hiervoor € 60.000 beschikbaar te stellen binnen het bestaande totale subsidiebudget. Hiervoor is dus geen aanvullend budget nodig.

Voor de uitvoering van het Lokaal Sportakkoord vragen we een incidenteel budget van € 7.500 voor 2027.

Ontwikkelingen Zwembad Duran
In dit stuk wordt niet ingegaan op de inhoudelijke zaken in relatie tot het nieuwe zwem- en sportcentrum. Dit komt aan bod in de behandeling van het Programma van Eisen en krediet dat later in 2026 op de raadsagenda staat.

In deze begroting hebben we het verwachte investeringsbudget voor een nieuw zwem- en sportcentrum geactualiseerd. In de begroting 2026 hielden we rekening met een investeringsbudget van € 27,5 miljoen (inclusief btw) voor de vervanging van sportcentrum Duran. Dit bedrag is destijds als renovatie opgenomen met een afschrijvingstermijn van 25 jaar. Inmiddels is een stichtingsraming opgesteld op basis van nieuwbouw. Dit resulteert in een investeringsbudget van € 43,6 miljoen (inclusief btw). Voor nieuwbouw houden we een afschrijvingstermijn van 50 jaar aan. De totale kapitaallasten bedragen € 2,4 miljoen. (afschrijving € 0,9 miljoen en rente € 1,5 miljoen). Ten opzichte van de voorgaande raming op basis van renovatie zijn de jaarlijkse kapitaallasten met -/- € 335.000 gestegen.

Het nieuwe gebouw is duurzamer en gasloos. De lagere energiekosten leveren naar verwachting een voordeel op van € 200.000 per jaar. Uitgangspunt is dat de huuropbrengsten de exploitatielasten van het gebouw gaan dekken.

We gaan in onze ramingen uit van kosten inclusief btw. Er bestaat op dit moment nog een compensatieregeling voor sportactiviteiten om de btw deels terug te vragen. Verwachting is dat deze compensatieregeling ten tijde van de bouw van het zwembad niet meer bestaat. Om geen risico te lopen, gaan we in de begroting uit van een investeringsbudget inclusief btw.

Het verschil tussen het eerder in de begroting opgenomen bedrag van € 27,5 miljoen en de huidige stichtingskostenraming van € 43,6 miljoen wordt verklaard door verschillende zaken. Naast een groter programma en de keuze voor gestapelde bouw bevat de huidige stichtingskostenraming ook diverse kostenposten die in de oorspronkelijke investeringsreservering nog niet of slechts beperkt waren opgenomen (dit was destijds ook benoemd). Het gaat daarbij onder meer om:
- prijsontwikkelingen in de bouwsector sinds 2024, circa 10%, dus € 2,5 miljoen inclusief btw;
- legeskosten € 1 miljoen;
- een reservering voor toekomstige prijsstijgingen gedurende de verdere planuitwerking en realisatie, € 4,5 miljoen inclusief btw;
- hogere reserveringen voor risico's en onvoorzien € 4 miljoen inclusief btw;
- gemeentelijke plankosten en begeleidingskosten, € 3,5 miljoen inclusief btw;
- technische meerkosten als gevolg van netcongestie, aanvullende aansluitcapaciteit en thermische onderbrekingen, € 800.000 inclusief btw.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Iedereen in Diemen kan meedoen aan sport en bewegen. We zorgen voor een gevarieerd en toegankelijk aanbod, afgestemd op de behoeften van verschillende doelgroepen.

Subdoelen & activiteiten
1.1 - Optimaal gebruik van sportaccommodaties
1.1.1 - Verhuren van sportaccommodaties en opstellen van gebruiksroosters
1.1.2 - Een sportomgeving bieden die schoon, veilig en prettig is voor alle gebruikers
1.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op sport en beweging
1.2.1 - Kennis beschikbaar stellen en waar mogelijk ondersteunen van nieuwe initiatieven
1.3 - Reduceren van financiële belemmeringen
1.3.1 - Gereduceerde tarieven voor Diemense verenigingen
1.3.2 - Financiële ondersteuning voor kinderen en jongeren uit gezinnen met een laag inkomen om deel te nemen aan sport en cultuur.
1.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen
1.4.1 - Aanbieden van sport- en beweegactiviteiten die aansluiten bij de behoeften en interesses van alle doelgroepen.
1.5 - Verbeterd gebruik van het sportbedrijf met behoud van de maatschappelijke functie
1.5.1 - Optimaliseren van de bedrijfsvoering
1.5.2 - Continue ontwikkelen van het activiteitenaanbod door in te spelen op trends

Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
1.1.1 - Aantal bezoekers Sportcentrum Duran	255.000	255.000	260.000	260.000

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
1.1.1 - Aantal uren verhuur (per periode) • November t/m februari (hoogseizoen) • Maart t/m okotober (laagseizoen)	23.971	24.690	14.000 9.000	14.000 9.000
Sport- en beweegaanbod Welzijn Diemen[11] (vanuit programma Sociaal) • Wekelijks aantal actviteiten • Wekelijks bereik	• 13 • 240	• 18 • 387	• 14 • 270	• 18 • 395
Aantal leden van sportverenigingen (incl. vrijwilligers)	5.000	4.819	5.200	4.850

Verplichte indicatoren (BBV)	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
% niet sporters (18 jaar en ouder)	36 %	36%	36 %	36 %[12]

[11] Sinds de Begroting 2026 vanuit programma Sociaal verplaatst naar programma Vrije tijd.
[12] Aanpassing van het begrotingsbedrag is achterwege gebleven, aangezien de benodigde data slechts vierjaarlijks beschikbaar wordt gesteld.

2. Diemen heeft een gevarieerd cultuuraanbod

Subdoelen & activiteiten
2.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties
2.1.1 - Onder voorwaarden beschikbaar stellen van accommodaties aan derden ten behoeve van verhuur en exploitatie
2.1.2 - Beschikbaar stellen van middelen om exploitatie mede mogelijk te maken
2.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op cultuur
2.2.1 - Subsidies inzetten om het culturele aanbod in Diemen te versterken, verbreden en beter toegankelijk te maken voor alle inwoners
2.2.2 - Kennis beschikbaar stellen en waar mogelijk ondersteunen van nieuwe initiatieven
2.3 - Reduceren van financiële belemmeringen
2.3.1 - Gereduceerde tarieven voor Diemense verenigingen en instellingen
2.3.2 - Financiële ondersteuning voor kinderen en jongeren uit gezinnen met een laag inkomen om deel te nemen aan sport en cultuur.
2.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen
2.4.1 - Kinderen en jongeren kennis laten maken met het culturele aanbod van Diemen

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Aantal betalende bezoekers van de Omval; • *Theater* • *Film*	• 11.039 • 11.644	• 12.840 • 13.535	• 11.500 • 12.000	• 13.000 • 13.600
Gebruik van de bibliotheek; • *Aantal leden* • *Jaarlijks aantal uitleningen*	• 5.547 • 94.948	• 5982 • 93.029	• 5.500 • 100.000	• 6.000 • 94.500

3. Alle jeugdigen in Diemen kunnen zich optimaal ontwikkelen

Subdoelen & activiteiten
3.1 - De persoonlijke ontwikkeling en de maatschappelijke integratie van jeugdigen tot 23 jaar wordt bevorder
3.1.1 - Samen met de jongeren onderzoeken waar hun competenties en behoeften liggen
3.1.2 - Binnen het jongerenwerk outreachend werken gericht op het leggen van contacten, het winnen van vertrouwen en het ondersteunen van jongeren
3.1.3 - Organiseren van activiteiten die zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de jeugdigen versterken
3.1.4 - Organiseren van activiteiten met een sociale functie 'door jongeren'

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
% kinderen en jongeren (14-16 jaar) dat minstens een uur per dag beweegt[13]	18%	18%	18%	19%

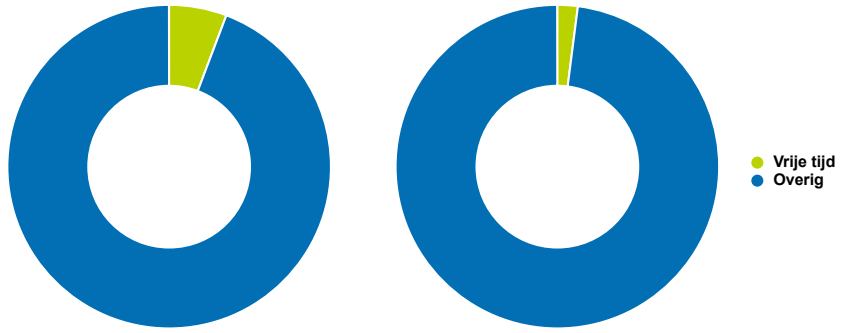
4. Verbeterd imago van Diemen bij bedrijven en inwoners door citymarketing

Subdoelen & activiteiten
4.1 - Bestaande bedrijven en inwoners herkennen en waarderen de positionering van Diemen
4.1.1 - Doorontwikkeling citymarketing netwerk binnen Diemen
4.1.2 - Stimuleren van het organiseren van bij de positionering passende evenementen
4.1.3 - Doorontwikkelen instrumentarium ter ondersteuning van de gekozen positionering
4.1.4 - Opstarten van overleg met evenementenorganisatoren en horeca-ondernemers
4.2 - Nieuwe bedrijven en inwoners waarderen de positionering van Diemen
4.2.1 - Aandacht voor werving nieuwe bedrijven en bewoners
4.2.2 - Doorontwikkelen instrumentarium ter ondersteuning van de gekozen positionering

[13] Jeugdgezondheidsmonitor

Wat mag het kosten?

Vrije tijd	2027	2028	2029	2030
Structurele lasten	-6.779	-6.762	-6.753	-8.109
Structurele baten	2.261	2.261	2.261	2.261
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-4.518	-4.501	-4.492	-5.847
Incidentele lasten	-163	-125	-125	-
Incidentele baten	125	125	125	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-38	-	-	-
Saldo van baten en lasten	**-4.555**	**-4.501**	**-4.492**	**-5.847**

Meerjareninvesteringsplan

Investeringen[14]	Investeringsbedrag				
	2027	2028	2029	2030	Afschrijving per jaar
Diverse duurzame oplossingen gebouw de Schakel	-	85.000	-	-	4.250
Zonnepanelen isoleren dak sportkantine Sportlaan	-	95.000	-	-	4.750
Vervangen en plaatsen zonnepanelen dak de Verbinding	-	35.000	-	-	1.750
Vervangen ketels en pompen nr hybride/ elekt. de Schakel	-	70.000	-	-	2.800
# Nieuwe zwembad	-	-	43.600.000	-	872.000
Totaal	**-**	**285.000**	**43.600.000**	**-**	**885.550**

[14] Investeringsbudgetten gekenmerkt met een # worden via een apart raadsvoorstel aangevraagd

Beleidsontwikkelingen

Ontwikkelingen	2027	2028	2029	2030	*Effect op saldo*
Continuering buurtsportcoaches	-30	-30	-30	-30	Ja
Bibliotheekvoorziening en wettelijke zorgplicht	-75	-75	-75	-75	Nee
Clubondersteuning	-60	-60	-60	-60	Nee
Lokaal Sportakkoord	-10	-	-	-	Ja
Ontwikkelingen Zwembad Duran - lagere energiekosten	-	-	-	200	Ja
Voorbereiding overgang Diemen800 naar Dorpsfonds	-30	-	-	-	Ja
Effect op saldo	***-70***	***-30***	***-30***	***170***	
Budgettair neutraal	***-135***	***-135***	***-135***	***-135***	
Totaal ontwikkelingen Vrije Tijd	**-205**	**-165**	**-165**	**35**	

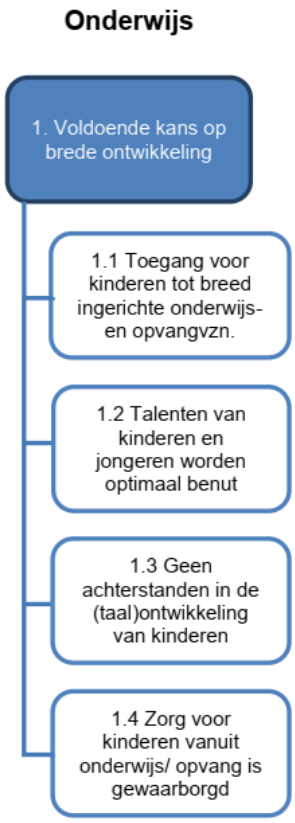
Onderwijs

Portefeuillehouder: M. van den Berg

Visie & strategisch doel

De gemeente Diemen wil jeugdigen (van 0 tot 23 jaar) gelijke kansen bieden op het gebied van voorschoolse voorzieningen, onderwijs en naschoolse activiteiten. Ieder kind moet zich optimaal kunnen ontwikkelen in een kansrijke, veilige en stimulerende omgeving. Hierbij hebben wij extra oog voor de kinderen in achterstandssituaties en geven hen indien nodig extra ondersteuning.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Onderwijskansenbeleid 2026
- Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 "Samen Diemen"
- Kwaliteitskader peuteropvang en voorschoolse educatie 2026
- Subsidieregeling peuteropvang en voorschoolse educatie 2026
- Notitie De toekomst van leerplicht in Diemen
- Regeling Sociaal Medische Indicaties (SMI)
- Integraal huisvestingsplan Onderwijs Diemen 2024-2034
- Verordening Leerlingenvervoer 2019
- Verordening voorziening huisvesting onderwijs 2023
- Beleidsregels en nadere regels Vervoer naar en van school gemeente Diemen 2024
- Verordening Vervoer naar en van school gemeente Diemen 2024

Nieuwe ontwikkelingen

Leerlingenvervoer
De kosten voor het leerlingenvervoer zijn de afgelopen vijf jaren vooral gestegen door hogere prijzen van het taxivervoer. Het huidige budget van € 340.000 voor leerlingenvervoer sluit daardoor niet meer aan bij de werkelijke kosten. Overschrijdingen van het budget zijn eerder opgevangen met incidentele middelen. Om het budget structureel in overeenstemming te brengen met de werkelijke kosten is een verhoging noodzakelijk.

Daarom wordt voorgesteld om het budget voor leerlingenvervoer vanaf 2027 met € 50.000 te verhogen tot € 390.000. Deze structurele verhoging kunnen we opvangen vanuit de stelpost prijsindexering.

Decentralisatie-uitkering voorschoolse voorziening peuters
Binnen het Onderwijskansenbeleid van de gemeente Diemen is het uitgangspunt dat ieder kind toegang moet kunnen hebben tot voorschoolse voorzieningen. Met de komst van het AZC neemt de doelgroep toe waar voorschoolse voorzieningen een belangrijke rol spelen bij de taalontwikkeling, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de participatie in de samenleving. Om ook voor deze groep tijdig een passend aanbod te kunnen bieden, is voldoende budget noodzakelijk.

De gemeente ontvangt een decentralisatie-uitkering voor het bevorderen van de brede toegankelijkheid van voorschoolse voorzieningen voor peuters uit gezinnen die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Deze doelgroep valt niet altijd binnen de reikwijdte van de specifieke uitkering onderwijsachterstanden (SPUK OAB) of de beschikbare middelen voor de Sociaal Medische Indicatie (SMI).

Voorgesteld wordt om vanaf 2027 de volledige decentralisatie-uitkering voorschoolse voorzieningen peuters voor dit doel beschikbaar te stellen. Hiermee wordt het beschikbare budget structureel verhoogd met € 25.000. Deze verruiming maakt het mogelijk om de brede toegankelijkheid van voorschoolse voorzieningen voor peuters te behouden en in te spelen op de verwachte groei van de doelgroep.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Voldoende kans op brede ontwikkeling

Subdoelen & activiteiten
1.1 - Kinderen hebben toegang tot breed ingerichte voorschoolse-, onderwijs- en naschoolse voorzieningen
1.1.1 - Geschikt maken van onderwijsgebouwen voor gecombineerd aanbod van onderwijs en opvangvoorzieningen en naschoolse activiteiten (in combinatie met sport, cultuur en wijkactiviteiten)
1.1.2 - Ondersteuning bij het ontwikkelen van (zorg)netwerken en samenwerking tussen de verschillende partners binnen de gemeente
1.1.3 - Financieren van aanvullende (onderwijs)voorzieningen (zwemonderwijs, bewegingsonderwijs, buurtsportcoaches)
1.1.4 - Handhaving van en toezicht op de kwaliteit en veiligheid van de peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en de buitenschoolse opvang
1.2 - Talenten van kinderen en jongeren worden optimaal benut
1.2.1 - Verbinden van onderwijs en opvang met het project buurtsportcoaches en met Welzijn Diemen
1.3 - Geen achterstanden in de (taal)ontwikkeling van kinderen
1.3.1 - Verder versterken van de voor- en vroegschoolse educatie en de doorgaande lijn
1.3.2 - Faciliteren overlegstructuren, afspraken maken met betrokken partners, ondersteunen van betrokken partners
1.3.3 - Subsidiëren voorschoolse voorzieningen
1.3.4 - Toeleiden doelgroepkinderen naar voorschoolse voorziening
1.4 - Zorg voor de kinderen vanuit het onderwijs/opvang is gewaarborgd
1.4.1 - Signaleren van zorgkinderen en doelgroepkinderen
1.4.2 - Toezicht houden op naleving van de leerplicht en kwalificatieplicht
1.4.3 - Verzorgen van leerlingenvervoer

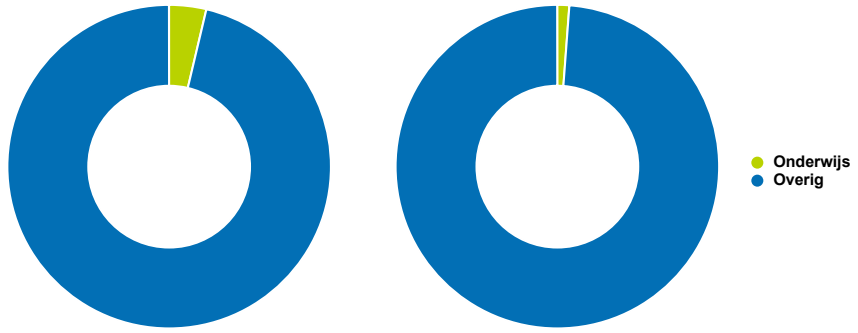
Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
% kinderen met VVE-indicatie die toegeleid zijn naar voorschoolse voorziening[15]	-	-	93%	95%

Verplichte indicatoren (BBV)	Werkelijk 2024[16]	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	6	1,7[17]	0	0
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	32	39	30	30
% Vroegtijdig schoolverlaters t.o.v. deelnemers aan VO en MBO	2,3%	2,7%	1,5%	2,0%

[15] Aantal geplaatste doelgroeppeuters afgezet tegen het totaal aantal doelgroeppeuters volgens het CBS.
[16] Schooljaar 2023-2024
[17] Schooljaar 2024-2025

Wat mag het kosten?

Onderwijs	2027	2028	2029	2030
Structurele lasten	-4.458	-4.442	-4.637	-4.604
Structurele baten	1.388	1.388	1.388	1.388
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-3.070	-3.054	-3.249	-3.216
Incidentele lasten	-	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	**-3.070**	**-3.054**	**-3.249**	**-3.216**

Lasten Baten

Meerjareninvesteringsplan

Investeringen[18]	Investeringsbedrag				
	2027	2028	2029	2030	Afschrijving per jaar
Vervangen kunststof kozijnen inclusief glas Pr.Marijkeschool	150.000	-	-	-	6.000
# Bouw basisschool	-	6.000.000	-	-	120.000
Totaal	**150.000**	**6.000.000**	**-**	**-**	**126.000**

Beleidsontwikkelingen

Ontwikkelingen	2027	2028	2029	2030	*Effect op saldo*
Leerlingenvervoer	-50	-50	-50	-50	Nee
Decentralisatie uitkering voorschoolse voorziening peuters	-25	-25	-25	-25	Ja
Effect op saldo	***-25***	***-25***	***-25***	***-25***	
Budgettair neutraal	***-50***	***-50***	***-50***	***-50***	
Totaal ontwikkelingen Onderwijs	**-75**	**-75**	**-75**	**-75**	

[18] Investeringsbudgetten gekenmerkt met een # worden via een apart raadsvoorstel aangevraagd

Gebiedsontwikkeling

Portefeuillehouder: R. Poelwijk / S. Kuilman

Visie & strategisch doel

De ruimte in Diemen blijft beperkt. Het is daarom een uitdaging om alle verschillende ruimtelijke behoeften in te passen. De Omgevingsvisie Diemen 2040 geeft in grote lijnen de gewenste richting aan. In de Omgevingsvisie hebben we tot 2040 gekozen voor een gezond stedelijk dorp verbonden met een groen buitengebied. Hierbij is er een heldere scheiding tussen het stedelijke dorp en het groene buitengebied. In het stedelijke dorp zoeken we ruimte voor verschillende maatschappelijke opgaven, zoals de grote behoefte aan betaalbare woningen en aan voorzieningen zoals bijvoorbeeld sport, onderwijs en zorg. Deze ruimte zoeken we dus hoofdzakelijk binnen het bestaande bebouwde gebied. We vinden het belangrijk dat het buitengebied groen en rustig blijft en geen onderdeel gaat worden van het bebouwde gebied. Het Diemerbos, de Overdiemerpolder en Diemerpolder, de Diem en de Diemer Vijfhoek vormen samen een gebied waarin we de balans zoeken tussen natuur, kleinschalige recreatie, toegankelijkheid, klimaatadaptatie en duurzame energieopwekking.

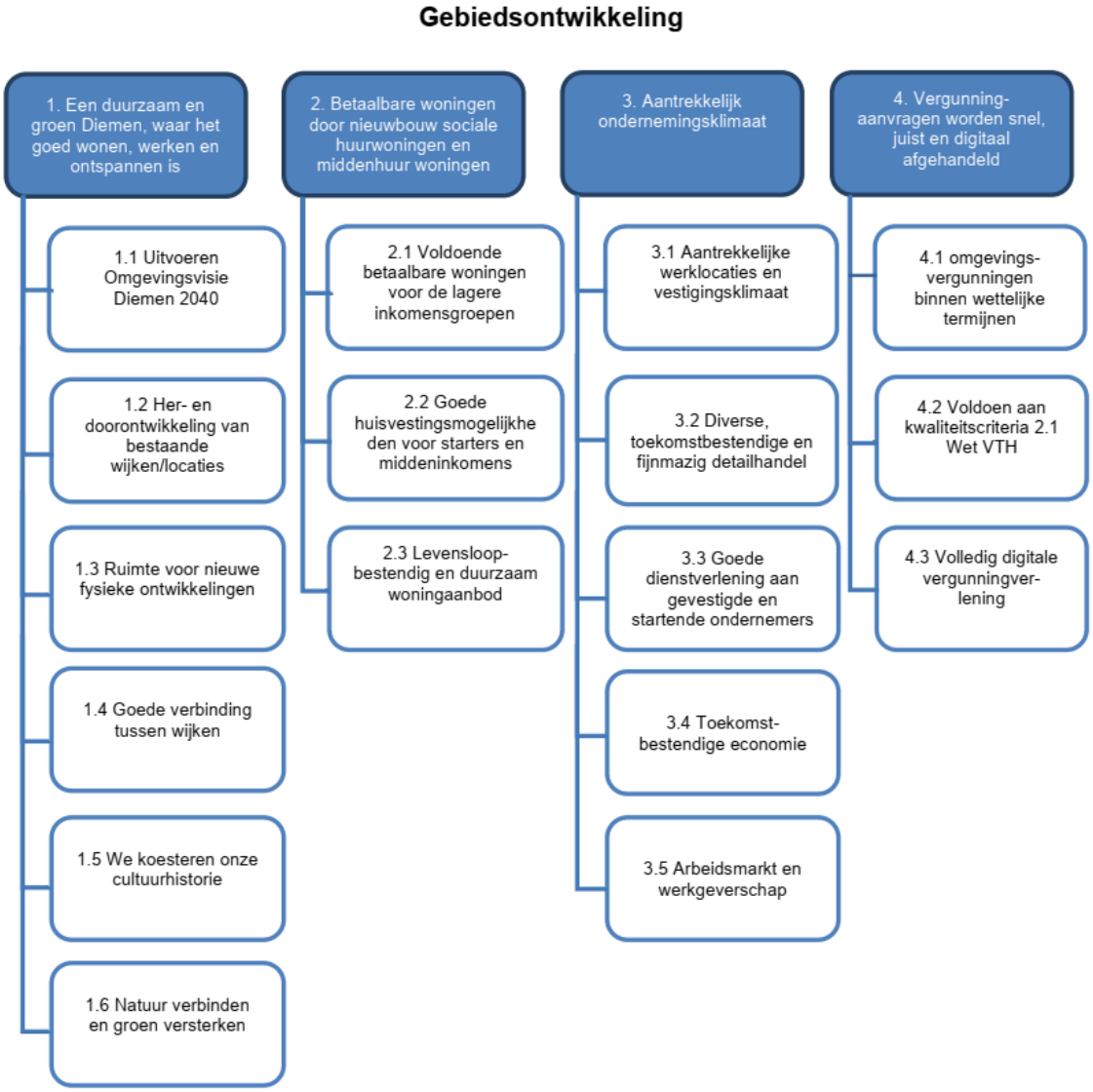
Sinds 1 januari 2024 werken we met de Omgevingswet. Daarbij streven we naar zo kort mogelijke vergunningprocedures. We willen dat inwoners en ondernemers zoveel mogelijk producten digitaal kunnen aanvragen en dat wij ze zoveel mogelijk digitaal kunnen verlenen. Ook is sinds 1 januari 2024 het Diemens omgevingsplan in werking getreden. In de aankomende jaren wordt dit stapsgewijs vervangen door een nieuw omgevingsplan, in lijn met de Omgevingswet.

Wat betreft de grootschalige gebiedsontwikkelingen zijn we in Plantage de Sniep bezig met het laatste deelgebied bij het Rietschuurkwartier. Hier komen sociale en middeldure huurwoningen voor senioren, een complex voor jongeren en statushouders en een gezondheids- en horecafunctie. De ontwikkeling en realisatie van Holland Park West, met 750 woningen in de sociale huur, middeldure huur en de vrije sector, is volop gaande. In Holland Park Zuid is de ontwikkeling van de vier percelen afhankelijk van het initiatief van de verschillende grondeigenaren. In 2026 is hier gestart met de bouw van 450 woningen in het Steigerblok en met de ontwikkeling van circa 240 woningen in het Hofblok. Naar verwachting starten de gebiedsontwikkelingen van het Sportblok (450 woningen) en Parkblok (350 woningen) in 2027. De gebiedsontwikkeling voor het zwembad en omgeving (Duran) wordt verder uitgewerkt. Aan de Harmonielaan komt een ontwikkeling van sociale huurwoningen. In 2027 zal de planvorming en besluitvorming hiervan worden doorgezet.

In 2027 wordt de Woonvisie Diemen 2024 omgezet naar een Volkshuisvestingsprogramma (Vhp). Daarbij wordt het woonbeleid geactualiseerd en in lijn gebracht met de Omgevingswet en landelijke ontwikkelingen. Het visie vormende deel van het woonbeleid wordt opgenomen in de Omgevingsvisie. De programmatische en strategische uitwerking landt in in het nieuwe Volkshuisvestingsprogramma.

Ook in 2027 blijven we ons inzetten voor een aantrekkelijk ondernemingsklimaat voor gevestigde en startende ondernemers. In 2027 zullen we aandacht blijven besteden aan de energietransitie, netcongestie en verduurzaming van het bedrijventerrein.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur 2024 (AVOI)
- Verordening nadeelcompensatie 2022
- Algemene Plaatselijke Verordening (APV)
- Beleidsnota Cultuurhistorie
- Beleidsnotitie ondergronds bouwen 2003
- Beleidsregels plaatsing GSM/UMTS masten 2009
- Beleidsregels spandoeken
- Bouwbeleidsplan
- Detailhandelsvisie 2026-2036
- Actualisatie voor Holland Park 2020
- Erfgoedverordening 2023
- Herziening erfpachtbeleid
- Huisvestingsverordening 2026
- Lokale Ecologische Structuur 2022 en Uitvoeringsprogramma verbeteren Lokale Ecologische Structuur 2022-2030 (Bijlage 1, Bijlage 2, Bijlage 3, Bijlage 4, Bijlage 5 & Bijlage 6)
- Nota standplaatsenbeleid
- Natuurbeleidsplan (2009)
- Nota Grondbeleid actualisatie per 1-1-2019
- Nota Grondprijzen actualisatie 2025
- Nota Reclame in de openbare ruimte 2011
- Omgevingsvisie 2040- partiële herziening
- Regels voor verkoop openbaar groen 2006
- Verordening doelgroepen woningbouw 2019
- Verordening Startersleningen gemeente 2020
- Welstandsnota
- Woonvisie 2024
- Partiële herziening Omgevingsvisie 2040 t.b.v. opwek van wind- en zonne-energie

Nieuwe ontwikkelingen

Inzet AI bouwplantoetsing
De invoering van de Omgevingswet heeft geleid tot een complexer werkveld voor medewerkers binnen Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH). Casemanagers besteden veel tijd aan het interpreteren van wet- en regelgeving en het raadplegen van diverse bronnen. Tegelijkertijd groeit de behoefte aan snelle, consistente en kwalitatief hoogwaardige dienstverlening aan inwoners en bedrijven.

Om medewerkers beter te ondersteunen en de dienstverlening verder te verbeteren, willen wij een pilot starten met een AI tool. Deze toepassing is specifiek ontwikkeld voor de fysieke leefomgeving en kan zowel landelijke als lokale wet- en regelgeving ontsluiten. Hierdoor kunnen medewerkers sneller beschikken over relevante en actuele informatie, voorzien van een duidelijke bronverwijzing. De pilot draagt bij aan een efficiëntere afhandeling van vergunningaanvragen, vermindering van de werkdruk en een meer datagedreven manier van werken.

Voor de uitvoering van deze pilot vragen wij een incidenteel budget van € 50.000. Na afloop van de pilot wordt geëvalueerd of de inzet van deze AI toepassing structureel meerwaarde biedt voor de organisatie en de gemeentelijke dienstverlening.

Evenementenbeleid
In 2024 is het evenementenbeleid geëvalueerd. Hieruit blijkt dat organisatoren behoefte hebben aan een eenvoudiger vergunningenproces, meer duidelijkheid over de rol van de gemeente en betere ondersteuning bij de organisatie van evenementen. Ook vragen ontwikkelingen op het gebied van veiligheid, duurzaamheid en dienstverlening om een herijking van het bestaande beleid. De gemeente heeft naar aanleiding van deze evaluatie de actualisatie van het evenementenbeleid in gang gezet.

Met het geactualiseerde evenementenbeleid wordt ingezet op een helder vergunningenproces, duidelijke rolverdeling tussen gemeente en organisatoren en een verdere professionalisering van de ondersteuning aan evenementenorganisaties. Daarbij worden taken en verantwoordelijkheden die nu nog door de gemeente worden uitgevoerd, waar passend verlegd naar organisatoren. Dit draagt bij aan een toekomstbestendige en efficiënte organisatie van evenementen binnen Diemen.

Om deze ontwikkeling te ondersteunen is capaciteit nodig. Deze uitbreiding vangen we op binnen de stelpost strategisch personeelsplanning. Deze capaciteit wordt ingezet voor de begeleiding en ondersteuning van organisatoren bij vergunningaanvragen, het verbeteren van processen en het versterken van de dienstverlening rondom evenementen.

Daarnaast is mogelijk een structurele verhoging van het subsidiebudget noodzakelijk. Hiermee kunnen organisatoren worden ondersteund bij het uitvoeren van de extra taken en verantwoordelijkheden die voortvloeien uit het geactualiseerde evenementenbeleid. Op deze wijze blijven evenementen toegankelijk en uitvoerbaar voor organisatoren en wordt tegelijkertijd bijgedragen aan een aantrekkelijk, veilig en duurzaam evenementenaanbod voor inwoners van Diemen. Op dit moment is dat overzicht nog niet volledig. Bij de vaststelling van het nieuwe Evenementenbeleid zullen de eventuele financiële gevolgen inzichtelijk zijn en zal een voorstel worden voorgelegd voor de dekking van de kosten.

Nieuwe wetgeving volkshuisvesting en uitvoeren WiMRA onderzoek
Sinds 1 juli 2026 is de Wet versterking regie op de volkshuisvesting (Wvrv) in werking. Deze wet versterkt de sturingsmogelijkheden van gemeenten, provincies en het Rijk op het gebied van volkshuisvesting. De invoering van de wet brengt verschillende nieuwe verplichtingen en aanpassingen van gemeentelijke beleidsinstrumenten met zich mee.

Daarnaast vragen nieuwe landelijke wet- en regelgeving en ontwikkelingen binnen het woonbeleid om actualisatie van gemeentelijke verordeningen, beleidsregels en uitvoeringskaders. Voor de implementatie hiervan is specialistische kennis en extra capaciteit nodig. Daarom wordt externe ondersteuning ingehuurd.

Daarnaast wordt in 2027 het onderzoek Wonen in de Metropoolregio Amsterdam (WiMRA) uitgevoerd. Dit periodieke onderzoek levert belangrijke informatie op over de woningmarkt, woonbehoeften en verhuisbewegingen en vormt een belangrijke basis voor lokaal en regionaal woonbeleid.

Voor de implementatie van de nieuwe wetgeving en voor de uitvoering van het WiMRA-onderzoek is in 2027 incidenteel een budget van € 20.000 benodigd.

Onderzoek wegontsluiting zoeklocatie woningbouw de Griend
In het coalitieakkoord 2026-2030 is opgenomen dat onderzoek nodig is naar de verkeersontsluiting van de zoeklocatie voor woningbouw de Griend, gelegen tussen de Gooiseweg en de wijk Biesbosch. Voor de uitvoering van dit onderzoek in 2027 vragen wij een incidenteel budget aan van € 20.000.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Een duurzaam en groen Diemen, waar het goed wonen, werken en ontspannen is

Subdoelen & activiteiten
1.1 - Het uitvoeren van de Omgevingsvisie Diemen 2040 met heldere uitspraken hoe met de schaarse ruimte wordt omgegaan, met het accent op doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties, het verbinden van natuur en versterken van groen.
1.1.1 - Het ontwikkelen van voorzieningen, woningen e.d. vindt hoofdzakelijk plaats binnen de bestaande bebouwde omgeving. De huidige groengebieden, buiten de bebouwde kom, houden een groenbestemming. Plannen voor het buitengebied worden getoetst aan het uitgangspunt dat het moet bijdragen aan een duurzame en bestendige verbetering van de recreatieve en/of landschappelijke waarde van het gebied.
1.2 - Herontwikkeling/doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties
1.2.1 - Afronden van de woningbouw in Plantage de Sniep door te starten met de realisatie van nieuwbouw bij de Rietschuur.
1.2.2 - Realisatie van de woningbouwlocatie Holland Park West, inclusief inrichting van de openbare buitenruimte, en het faciliteren van de woningbouw in Holland Park Zuid.
1.2.3 - Realiseren van het woningbouwplan aan de zuidzijde van de woonwijk Buitenlust.
1.2.4 - Afronden van het woningbouwplan Hof van Saan op de vrijkomende locatie aan de Weesperstraat en P.J. ter Beekstraat in Diemen Zuid.
1.2.5 - Continueren planvorming van de woningbouw aan de Harmonielaan nabij station Diemen.
1.2.6 - Bij Duran in Diemen Zuid is gestart met een gebiedsontwikkeling om hier een nieuw zwem-/ en sportcentrum te realiseren, in samenhang met nog te bepalen andere functies.
1.3 - Ruimte nodig voor nieuwe fysieke ontwikkelingen zoals die in het coalitieakkoord zijn opgenomen
1.3.1 - Zoeklocaties voor sociale woningbouw beoordelen op haalbaarheid en via participatietraject met bewoners verder ontwikkelen.
1.4 - Goede verbindingen tussen wijken
1.4.1 - Herinrichten van de hoofdassen in het zuidelijk deel van Diemen Centrum.
1.5 - We koesteren onze cultuurhistorie.
1.5.1. Benutten van bestaande cultuurhistorische waarden in alle nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.
1.5.2. Gebruiken van kunst en cultuur, mede omvattende cultuurhistorisch erfgoed, als middel om mensen in Diemen met elkaar te verbinden.
1.5.3. Aanwijzen van objecten als gemeentelijk monument ten einde deze met wettelijke bescherming beter in stand te kunnen houden (bijvoorbeeld Diemerdammersluis en individuele grafmonumenten op begraafplaats Rustoord)
1.5.4. Opstellen nieuw erfgoed beleid.
1.6 - Natuur verbinden en groen versterken
1.6.1 - Ontwikkelen van een Diemense "Hoofdgroenstructuur", mede door te investeren in de natuurwaarden, de verblijfskwaliteit en biodiversiteit. Bestaande natuur wordt optimaal verbonden. Daar waar buurtgroen aansluit op natuur wordt de ecologische verbinding versterkt.
1.6.2 - Investeren in allerlei vormen van recreatie (mits dit de natuurwaarden niet aantast). Bijvoorbeeld door realisatie (indien mogelijk) van een strandje aan De Diem. Samen met de partners in de Diemerscheg wordt gewerkt aan het afronden van projecten uit het uitvoeringsprogramma Diemerscheg 1.0, wordt invulling gegeven aan de nieuwe samenwerkingsovereenkomst Diemerscheg en wordt gezocht naar een structurele oplossing voor het beheertekort van het Diemerbos.
1.6.3 - Versterken van de "ecologische HUB-functie" van groene plekken in de bebouwde kom, zoals park Spoorzicht.

2. Betaalbare woningen door nieuwbouw sociale huurwoningen en middenhuur woningen.

Subdoelen & activiteiten
2.1 - Voldoende betaalbare woningen voor de lagere inkomensgroepen
2.1.1 - Uitvoering van de Prestatieafspraken met de woningcorporaties en het HPD, gericht op optimale betaalbaarheid, beschikbaarheid, aanpasbaarheid en duurzaamheid van sociale huurwoningen in Diemen.
2.1.2 - Uitvoeren van het Uitvoeringsprogramma uit de Woonvisie Diemen 2024.
2.1.3 - Meewerken aan realisatie van het aandeel betaalbare huurwoningen in het woningbouwprogramma voor de verschillende ontwikkelingen binnen Holland Park alsmede op andere te ontwikkelen locaties zoals Harmonielaan en Rietschuurhof.
2.2 - Goede huisvestingsmogelijkheden voor starters en middeninkomens
2.2.1 - Het blijven promoten van het aanvragen van startersleningen.
2.2.2 - Het benutten van de wettelijke ruimte voor het met voorrang toewijzen van sociale huurwoningen aan inwoners van Diemen en andere doelgroepen.
2.2.3 - Het bevorderen van de doorstroming middels het uitvoeren van de afspraken zoals genoemd in de Prestatieafspraken met woningcorporaties en het Huurders Platform Diemen, waaronder Van Groot naar Beter.
2.2.4 - Voorlichting over het gebruik van woonruimte naar aanleiding van de Huisvestingsverordening 2022 voor woningeigenaren en verhuurders en voorlichting voor huurders via het Steunpunt Wonen.
2.3 - Levensloopbestendig en duurzaam woningaanbod
2.3.1 - Bij nieuwbouw is het uitgangspunt dat de woningen voldoen aan Woonkeur (Woonkeur tenzij als daar afspraken over zijn gemaakt) om de levensloopbestendigheid van woningen te waarborgen.
2.3.2 - Bij nieuwbouw is de norm om aardgasvrij te bouwen en te voldoen aan de wettelijke BENG (bijna energieneutrale gebouwen) norm. Waar mogelijk streeft de gemeente naar energieneutrale nieuwbouw en zo mogelijk energiepositief.
2.3.3 - Voor de bestaande woningen voert de gemeente een isolatieprogramma uit om energie te besparen en de transitievisie warmte om wijkgericht van het aardgas af te gaan (zie paragraaf duurzaamheid thema Energie & klimaat)
2.3.4 - Onderdeel van de nieuwe prestatieafspraken met woningcorporaties en het HPD is een afspraken set over duurzaamheid

Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Omvang voorraad huurwoningen in beheer van woningcorporaties	3.042	3.042	3.120	3.255
• Waarvan vrije sector	135	133	135	133
Sociale huurwoningen in beheer gemeente	30	42	60	42

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Subdoel 2.2 Aantal verstrekte startersleningen	5	5	5	5

Verplichte indicatoren (BBV)	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	19.0	NB	21.9	NB
% Demografische druk	56.3	56,3	57,2	NB

3. Aantrekkelijk ondernemingsklimaat

Subdoelen & activiteiten
3.1 - Aantrekkelijke werklocaties en vestigingsklimaat
3.1.1 - Continueren van periodieke overleggen met bedrijven en instellingen op Bergwijkpark, Holland Park de bedrijventerreinen en met Ondernemend Diemen. Daarnaast wordt éénmaal per jaar een schouw gelopen op de bedrijventerreinen.
3.1.2 - Wij proberen initiatieven van ondernemers op het gebied van duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen te ondersteunen.
3.1.4 - We willen voor de huidige en toekomstige werknemers en bedrijven in Diemen aantrekkelijke werklocaties blijven bieden. Daarom hebben wij aandacht voor de verblijfswaarde, het onderhoud van de openbare ruimte, de parkeerdruk en dergelijke op de werklocaties.
3.1.5 - Volgen van regionale ontwikkelingen en meewerken aan (deel)regionaal beleid op het gebied van economische zaken.
3.2 - Diverse en toekomstbestendige detailhandelsstructuur
3.2.1 - Continueren van de periodieke en incidentele overleggen met winkeliersverenigingen (en waar mogelijk eigenaren/ beheerders van winkelpanden en -centra).
3.2.2 - Volgen van regionale ontwikkelingen en meewerken aan het regionale beleid op het gebied van detailhandel.
3.3 - Goede kwaliteit dienstverlening aan gevestigde en startende bedrijven
3.3.1 - Advisering aan in (financiële) moeilijkheden verkerende ondernemers.
3.3.2 - Advisering aan ondernemers die ruimte zoeken.
3.3.3 - Organisatie jaarlijks netwerkevent voor alle Diemense ondernemers in samenwerking met Ondernemend Diemen.
3.3.4 - Doorgaan met het ZAAI-traject voor startende ondernemers.
3.3.5 - Faciliteren in de behoefte van zzp'ers om met elkaar te kunnen (net)werken.
3.3.6 - Doorgaan met de digitale ondernemersnieuwsbrief om de lokale ondernemers van informatie te voorzien.
3.3.7 - Doorgaan met de Welkomstbrochure voor ondernemers die zich nieuw in Diemen vestigen, om hen te informeren over de belangrijkste 'spelregels' over het ondernemen in Diemen.
3.4 - Toekomstbestendige economie
3.4.1 - Thema's: circulaire economie, natuur en biodiversiteit, klimaatadaptatie, energietransitie, warmtetransitie, netcongestie luchtkwaliteit en schone mobiliteit behandelen tijdens de verschillende overleg soorten met de lokale bedrijven en ondernemers en via de nieuwsbrief.
3.4.2 - Continueren van het jaarlijkse onderzoek naar de leegstand en ontwikkelingen op de lokale kantorenmarkt middels een kantorenmonitor. Tevens meewerken aan regionale afstemming om leegstand en/of tekorten aan te pakken en te voorkomen (via onder andere PlaBeKa).
3.4.3.- Doorgaan met trajecten binnen de duurzaamheidskaders op de bedrijventerreinen.
3.5 - Een goede arbeidsmarkt en werkgeverschap
3.5.1. - Aandacht blijven besteden in de nieuwsbrieven aan de problematiek en de hulp aan ondernemers/werkgevers met schulden.
3.5.2. - De samenwerking met Regionaal Werkcentrum Groot Amsterdam en het Werkgevers Servicepunt blijven opzoeken.

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Werkelijk 2026	Begroot 2027
Subdoel 3.1 Percentage leegstand van kantoorruimte (onverhuurd) per 1 januari	14,4%	13%	12,4%	12,4%

Verplichte indicatoren (BBV)	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Aantal vestigingen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar	1.630	nnb	1640	1640

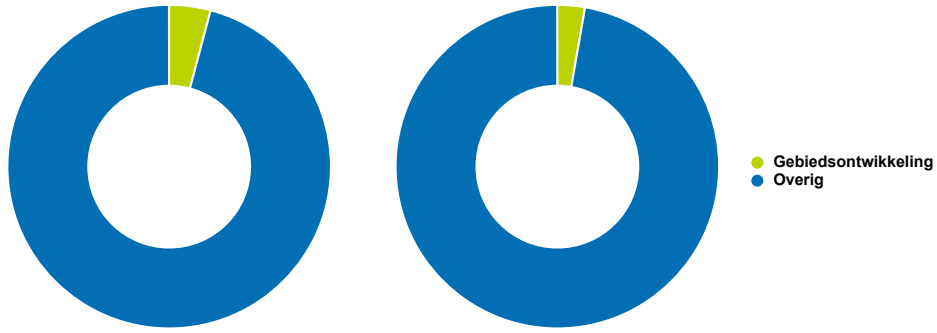
4. Vergunningaanvragen worden snel, juist en digitaal afgehandeld

Subdoelen & activiteiten
4.1 - Omgevingsvergunningen binnen wettelijke termijnen
4.1.1 - Er wordt gewerkt conform processen die Lean en duidelijk beschreven zijn
4.2 - Voldoen aan de kwaliteitscriteria 3.0 Wet VTH
4.2.1 - Uitvoering en afstemming van processen in samenwerking met andere gemeenten
4.3 - Volledig digitale vergunningverlening
4.3.1 - Gerichte kanaalsturing (website en klantcontacten) richting digitale aanvraag
4.3.2 - Faciliteren van aanvragers die (nog) niet digitaal werken

Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Subdoel 4.1 % van de omgevingsvergunningsaanvragen dat binnen 6 weken wordt afgehandeld (wettelijke termijn is 8 weken)	90%	85%	80%	80%

Wat mag het kosten?

Gebiedsontwikkeling	2027	2028	2029	2030
Structurele lasten	-4.544	-4.488	-4.503	-4.307
Structurele baten	2.648	2.629	2.650	2.453
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	405	377	377	377
Saldo structureel	-1.491	-1.482	-1.476	-1.477
Incidentele lasten	-438	-240	-140	-140
Incidentele baten	130	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	50	-	-	-
Saldo incidenteel	-258	-240	-140	-140
Saldo van baten en lasten	**-1.749**	**-1.722**	**-1.616**	**-1.617**

Lasten Baten

Meerjareninvesteringsplan

Investeringen[19]	Investeringsbedrag					
	2027	2028	2029	2030	Totaal	Afschrijving per jaar
Geen investeringen voor dit programma					-	-

[19] Investeringsbudgetten gekenmerkt met een # worden via een apart raadsvoorstel aangevraagd

Beleidsontwikkelingen

Ontwikkelingen	2027	2028	2029	2030	*Effect op saldo*
Inzet AI bouwplantoetsing	-50	-	-	-	Nee
Evenementenbeleid - capaciteit ondersteuning organisatoren	-40	-40	-40	-40	Nee
Evenementenbeleid - verhoging subsidiebudget	-	-	-	-	Nee
Nieuwe Wetgeving volkshuisvesting en uitvoeren WiMRA onderzoek	-20	-	-	-	Ja
Onderzoek "wegontsluiting zoeklocatie woningbouw De Griend"	-20	-	-	-	Ja
Effect op saldo	***-40***	***-***	***-***	***-***	***-***
Budgettair neutraal	***-90***	***-40***	***-40***	***-40***	***-***

Leefomgeving en klimaat

Portefeuillehouder: R. Poelwijk / S. Kuilman

Visie & strategisch doel

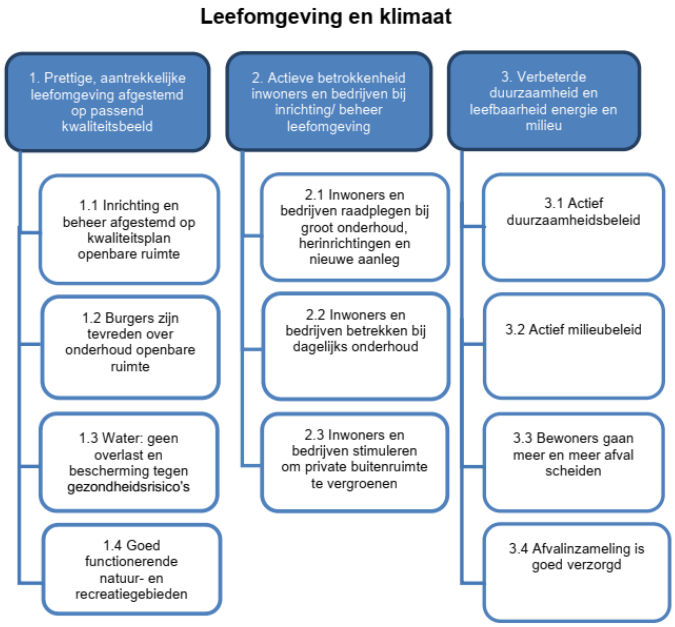
Op het gebied van duurzaamheid en klimaat kennen we in Diemen grote uitdagingen. De huidige situatie op de energiemarkt maakt het nog urgenter om stappen te zetten. Daarbij houden we rekening met kwetsbare groepen, bijvoorbeeld door het uitvoeren van het actieplan energiearmoede.

Diemen werkt integraal aan een prettige leefomgeving. We zetten daarbij sterk in op betrokkenheid van bewoners bij onderhoud, inrichting en beheer van de openbare ruimte. We dragen zorg voor een schoon, technisch goed onderhouden en ingerichte, sociaal veilige openbare ruimte.

We houden de ecologische structuur van Diemen in stand en zorgen voor een goede balans tussen natuur en recreatie.

We blijven investeren in energietransitie, klimaatadaptatie, het verbinden van onze natuur en verkleinen van onze afvalberg. We zetten in op een gezonde leefomgeving met een goede luchtkwaliteit en een lage geluidbelasting. Diemen handhaaft de regelgeving waar de leefomgeving dat nodig heeft.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Afvalplan 2020
- Algemene Plaatselijke Verordening Diemen (APV)
- Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur 2024 (AVOI)
- Beheers- en onderhoudsplan kunstwerken 2010
- Beleidsnota dierenwelzijn
- Beleidsnota Openbare verlichting 2014
- Beleidsplan beheer wegen 2013
- Beleidsregel plaatsen scootsafes
- Bestuursakkoord Water
- Boomverordening 2010
- Collectebeleid
- Draaiboek evenementen
- Duurzaamheidsagenda 2020-2025
- Gedragscode Flora en Faunawet gemeente Amsterdam & gemeente Diemen
- Gemeentelijk Waterplan 2010-2028
- Groenplan Diemen 2011-2016 & (Update Groenplan 2018)
- Groengebied Amstelland: Ambitiedocument "Sprong naar de toekomst" 2023
- Integraal vergunnings, toezichts- en handhavingsbeleid gemeente Diemen 2023-2026
- Kwaliteitsplan Openbare Ruimte: Verbinden, ontmoeten en thuiskomen
- Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022
- Marktverordening en marktregelement
- Nationaal Bestuursakkoord Water
- Natuurbeleidsplan Diemen 2009
- Nota Bodembeheer
- Preventie- en handhavingsplan alcohol 2014-2016
- Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte 2022-2026
- Programma Klimaatadaptatie 2024-2028
- Programmaboek Kwaliteitsplan Openbare Ruimte 2022-2024
- Regionale energiestrategie
- Spelen, bewegen en Ontmoeten in Diemen voor alle leeftijden
- Sportnota 2016-2020 "Sportieve Kracht van Diemen"
- Terrassenbeleid
- Transitievisie warmte
- Uitvoeringsbesluit op basis van de afvalstoffenverordening
- Verordening afvalstoffenheffing
- Verordening lijkbezorgingsrechten
- Verordening rioolheffing
- Verordening duurzaamheidslening 2021 Diemen

Nieuwe ontwikkelingen

Afzonderlijke exploitatie voor duurzaamheidsbudgetten
Sinds 2018 is duurzaamheid een apart thema binnen de coalitieakkoorden van onze gemeente. In de begroting is hiervoor een aparte paragraaf Duurzaamheid opgenomen. In deze paragraaf rapporteert het college over de ambities en in te zetten activiteiten (duurzaamheidsprogramma). Ook in het huidige nieuwe coalitieakkoord is duurzaamheid een belangrijk thema.

Financieel gezien zijn de budgetten voor duurzaamheid ondergebracht binnen het programma Leefomgeving en Klimaat. De afgelopen jaren zijn er steeds meer middelen door het Rijk en onszelf beschikbaar gesteld om onze ambities op het gebied van duurzaamheid te realiseren.

Sinds de komst van de specifieke uitkering CDOKE (Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energie) in 2023 ontvangen we als gemeente structureel geld om uitvoering te geven aan klimaat- en duurzaamheidsbeleid. In 2023 en 2024 ontvingen we ruim € 0,6 miljoen. Sinds 2025 is dit opgehoogd tot € 1,1 miljoen. Dit is geoormerkt geld. Daarnaast stellen we jaarlijks eigen middelen beschikbaar.

Tot nu toe fluctueerden de budgetten voor duurzaamheidsactiviteiten jaarlijks en bepaalden we bij de bestemming van het rekeningsaldo de dotatie aan de Bestemmingsreserve Duurzaamheid. Met het oog op financiële sturing is het wenselijk om deze systematiek aan te passen en jaarlijks een vast budget aan eigen middelen beschikbaar te stellen. Dit vergroot de voorspelbaarheid en draagt bij aan een stabiel meerjarenperspectief. De in deze begroting genoemde activiteiten in de duurzaamheidsagenda kunnen we binnen deze budgetteringssytematiek uitvoeren.

Om het vaste budget te bepalen is gekeken naar de uitgaven van de afgelopen 8 jaar en de ambitie voor de komende vier jaar. We stellen voor om het jaarlijkse bedrag aan eigen middelen voor duurzaamheid met € 225.000 te verhogen naar € 1 miljoen en dit voorlopig structureel vast te zetten. Met de CDOKE en de eigen middelen samen betekent dat dat er per jaar ruim € 2 miljoen beschikbaar wordt gesteld voor duurzaamheid.

Wanneer er door extra subsidies of specifieke uitkeringen overschotten ontstaan, komen deze ten gunste van de Bestemmingsreserve Duurzaamheid. Eventuele tekorten of incidentele uitgaven worden onttrokken uit de Bestemmingsreserve Duurzaamheid. Per saldo sturen we jaarlijks op een saldo van € 1 miljoen eigen middelen. In de jaarrekening verrekenen we tekorten of overschotten direct met de bestemmingsreserve Duurzaamheid. Dit heeft dan geen effect op het totale rekeningsaldo.

Grote ontwikkelingen, zoals het opstarten van een warmtebedrijf, vallen buiten dit budgettaire kader. Voor het beschikbaar stellen van middelen voor grote ontwikkelingen is aparte besluitvorming.

Duurzaamheidsprogramma - algemeen
- Communicatiecampagne programma duurzaamheid

In de nieuwe coalitieperiode wordt ingezet op een aansprekende en herkenbare communicatiecampagne voor duurzaamheid. De planning is om in de klimaatweek 2026 te beginnen met de nieuwe campagne en van daaruit jaarlijks extra in te zetten op communicatie over duurzaamheid.

- Samenwerking met de samenleving

In de nieuwe coalitieperiode zal extra worden ingezet op de samenwerking met de samenleving. Dit om pioniers en voorlopers te ondersteunen maar ook om de overige inwoners, ondernemers en organisaties te inspireren, activeren en motiveren.

- Duurzaamheid in het Omgevingsplan

In 2027 zal worden gekeken naar de mogelijkheden om duurzaamheidsbeleid te vertalen naar ruimtelijke regels in het Omgevingsplan. We gebruiken het duurzaamheidsbudget voor het benodigde juridisch advies.

Energie & Klimaat

- Interbestuurlijke Werkwijze (IBW) Energiesysteem 2050

Tijdens het Bestuurlijk Overleg Klimaat en Energie in december 2024 hebben het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen de Interbestuurlijke Samenwerkings Agenda (ISA) vastgesteld. Naar aanleiding hiervan is de Interbestuurlijke Werkwijze (IBW) Energiesysteem 2050 in Noord-Holland van start gegaan. Het doel van deze werkwijze is om de samenwerking tussen provincie, gemeenten en waterschappen te verbeteren bij de aanpak van netcongestie en integrale ontwikkeling van een toekomstbestendig en decentraal energiesysteem. In 2027 zal de startnotitie IBW worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

- Warmteprogramma

Met de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw), Wet collectieve warmte (Wcw) en het Besluit collectieve Warmte (Bcw) zijn in 2026 nieuwe wettelijke taken en bevoegdheden aan gemeenten toegekend om de regierol voor de warmtetransitie in te kunnen vullen. Uiterlijk 2027 moeten de gemeentelijke colleges een Warmteprogramma hebben vastgesteld waarin nader moet worden uitgewerkt welke wijken voor 2035 aardgasvrij worden gemaakt.

- Wijkgerichte aanpakken om van het aardgas af te gaan

In Diemen is in 2024 gestart met de wijkgerichte aanpak in Diemen Zuid en Diemen Centrum. Voor de wijkgerichte aanpakken is structureel budget nodig voor de beleidsdoelstelling om Diemen in 2040 fossiel onafhankelijk te laten zijn. Het budget wordt ingezet voor het betrekken en informeren van inwoners en specialistisch onderzoek naar en technisch advies over duurzame (collectieve) warmtevoorzieningen.

- Onderzoek warmtebedrijf

De gemeente verkent momenteel of en op welke wijze de gemeente deel kan nemen aan een warmtebedrijf voor aanleg en beheer van collectieve warmtevoorzieningen in Diemen. De inschatting is nu dat deelname aan het warmtebedrijf tussen de € 5 en de € 20 miljoen aan financiering van de gemeente zal vragen. In welke vorm dit zal gebeuren is nog niet uitgewerkt. Naast de eenmalige financiering voor de oprichting zal het warmtebedrijf ook op termijn inkomsten genereren.
De aanleg van een warmtenet is duur, de warmtekosten voor de eindgebruiker mogen volgens de Wet tarieven aangesloten warmtenetten niet hoger zijn dan de kosten van een vergelijkbare gasaansluiting. Wanneer de werkelijke kosten hoger liggen dan wat de huishoudens betalen, ontstaat er een financieel gat: de onrendabele top. Gemeenten investeren mee om verduurzaming in een wijk mogelijk te maken. Dit kan via subsidie, een gemeentelijke bijdrage of een publiek-private samenwerking.Zodra hierover meer concrete informatie beschikbaar is zal de gemeenteraad hierover geïnformeerd en bij betrokken worden.

- Soortenmanagementplan (SMP)

Een soortenmanagementplan vereenvoudigt en versnelt in veel gevallen de onderzoeksprocedure voor beschermde diersoorten bij (ver)bouw en renovatie, waaronder isoleren van gevels en daken. Het opstellen en implementeren van het soortenmanagementplan loopt van 2024 tot 2027. Het ecologisch onderzoek is verricht, het soortenmanagementplan is opgesteld en de aanvraagprocedure voor een vergunning bij de provincie is gestart. Het ligt in de planning om in 2027 alternatieve verblijven voor beschermde soorten aan te leggen.

- Personele bezetting

De uitvoering van de energietransitie wordt steeds concreter. Daarmee nemen ook de werkzaamheden voor de gemeente toe. Dit vraagt om aanvullende ambtelijke capaciteit. In 2027 creëren we een nieuwe positie voor een beleidsadviseur bebouwde omgeving. De kosten hiervan kunnen gedekt worden vanuit de CDOKE-gelden. Zie de kostenraming in de paragraaf duurzaamheid voor een overzicht van de inzet van de CDOKE-gelden.

Afval & Circulaire Economie

- Adviseur circulaire economie fysieke ruimte

Vanwege 1) het toenemende belang van circulaire economie (waaronder toenemende milieudruk, grondstoffenschaarste, prijsstabiliteit en geopolitieke afhankelijkheid) en 2) de toenemende werkzaamheden en regionale samenwerking op circulariteit en 3) het verschil tussen beleidsmatige en technisch inhoudelijke adviestaken is er behoefte aan een adviseur circulaire economie voor de fysieke ruimte.Gezien de toenemende werkzaamheden en kansen op samenwerking in de regio is extra budget nodig. Dit kan worden betaald vanuit het jaarlijkse duurzaamheidsbudget.

- Kaderrichtlijn Water

In 2027 moeten EU-lidstaten voldoen aan de eisen die de Europese Kaderrichtlijn Water stelt op het gebied van de kwaliteit en hoeveelheid water in de fysieke ruimte. Het gaat daarbij om het bergen en afvoeren van regenwater, de oppervlaktewater- en grondwaterniveau's, de beschikbaarheid en kwaliteit van drinkwater en de ecologische kwaliteit van oppervlaktewater. In bijna heel Nederland voldoet het water niet aan de kwaliteitsnormen.
De regie op het voldoen aan de criteria van de kaderrichtlijn water ligt bij de rijksoverheid en de waterschappen. De gemeente Diemen loopt landelijk voorop met het opvangen, bergen en infiltreren van regenwater. In 2027 gaan we inventariseren of er aanvullend gemeentelijke acties mogelijk zijn die bijdragen aan het realiseren van een betere waterkwaliteit.

Natuur & Biodiversiteit

- Inhaalactie uitvoeringsprogramma Lokale Ecologische Structuur Diemen

In 2027 worden extra acties ingepland om de lokale ecologische structuur in diemen te versterken, waardoor er in dit jaar (en mogelijk ook in 2028) extra budget nodig is. Deze kosten worden betaald uit het totale duurzaamheidsbudget.

- Vooronderzoek nieuw integraal beleid groen, dierenwelzijn en natuurbeleid en in kaart brengen natuurwaarden

Voor deze coalitieperiode staat het opstellen van een integraal beleid voor groen, dierenwelzijn en natuur gepland. De natuurwaardenkaarten moeten iedere tien jaar worden geactualiseerd. In 2027 is de actualisatie weer aan de orde. Voorgesteld wordt om vooruitlopend op deze (mogelijke) actualisatie en het nieuwe beleid te onderzoeken of we verder willen met de natuurwaardenkaarten in de huidige vorm, of dat inmiddels andere methoden voor het inzichtelijk maken van de natuurwaarden beter aansluiten bij de huidige inzichten en wet- en regelgeving. Daarna kunnen of nieuwe natuurwaardenkaarten opgesteld worden of de natuurwaarden op een aangepaste in kaart gebracht worden.

- Doorvertaling Europese Natuurherstelverordening

Komende jaren gaat de doorvertaling van de Europese Natuurherstelverordening (NHV) spelen. Ook al wordt de NHV momenteel nog doorvertaald naar nationaal beleid en zijn nu nog lang niet alle kaders duidelijk, de verordening is al van kracht: het referentiejaar voor artikel 8 (Herstel van stedelijke ecosystemen) is 2024 en de (eerste) doelen gelden voor eind 2030. Dat betekent dat gemeenten in hun omgevingsvisie en omgevingsplan nu al moeten voorsorteren op deze verordening. Hiervoor moet een Plan van aanpak gemaakt worden.

Luchtkwaliteit en geluid

- Geluidadvisering

Een aantal woningbouwprojecten in Diemen liggen in de nabijheid van hoofdinfrastructuur en hebben daarom te maken met aanzienlijke geluidbelastingen.Vanwege de complexiteit vraagt dit veel inzet. Daarnaast spelen er ook andere ontwikkelingen op geluidgebied zoals het opstellen van geluidbelastingkaarten en de uitvoering van het actieplan geluid 2024-2028. Het is belangrijk om daar voldoende inhoudelijke deskundigheid en capaciteit voor beschikbaar te hebben. Hiervoor zullen we in 2027 externe ondersteuning inhuren.

Recycling verpakkingsafval

De gemeente Diemen heeft een deelnemersovereenkomst met Verpact. Verpact is de organisatie die de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) uitvoert namens producenten en importeurs van verpakte producten. Onder andere door het registreren en organiseren van recycling van verpakkingen. Verpact keert ons een vergoeding uit voor het ingezamelde en gerecyclede verpakkingsafval.

De deelnemersovereenkomst vloeit voor uit de samenwerkingsovereenkomst tussen Verpact, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Nederlandse Vereniging van Reinigingsdirecteuren, de NVRD. Deze samenwerkingsovereenkomst is onlangs vernieuwd. Door de nieuwe samenwerkingsovereenkomst moeten wij verschillende maatregelen nemen op het gebied van inzameling en communicatie om in aanmerking te blijven komen voor een vergoeding. Doel is om de kwaliteit van het ingezamelde verpakkingsafval te verbeteren.

Om dit doel te bereiken, wordt in 2027 in samenwerking met Meerlanden en Verpact een transitieplan opgesteld en uitgevoerd. Dit gebeurt op basis van co financiering tussen de gemeente en Verpact. Verpact stelt maximaal € 120.000 beschikbaar. Om de bijdrage van Verpact te verzekeren, moeten wij minimaal hetzelfde bedrag inzetten.Voorgesteld wordt om incidenteel bedrag van € 120.000 beschikbaar te stellen. Het is mogelijk dat de kosten uiteindelijk lager uitvallen. Dan zal de bijdrage van Verpact lager worden, en ook een deel van onze investering terugvloeien in de kas. De kosten worden opgevangen binnen het de afvalkostenexploitatie.

Maatregelen sociale veiligheid openbare buitenruimte

De gemeente neemt een aantal aanvullende maatregelen om de sociale veiligheid in de openbare buitenruimte te verbeteren. Dat doen we onder andere naar aanleiding van de schouwen met bewoners die we begin 2026 hebben uitgevoerd. Het gaat bijvoorbeeld om het extra verlichten van een aantal plekken, het snoeien van groen en het inzetten van extra surveillance. Een aantal van de maatregelen past binnen bestaand beleid en budget en is daarom al in gang gezet. Van een aantal andere maatregelen onderzoeken we nu eerst de effectiviteit en de kosten. Wij informeren u over de maatregelen die we uitvoeren.

Groenonderhoud
Met de huidige klimaatveranderingen zullen lange periodes van droogte gewoon worden. Het ligt in de lijn der verwachting dat we komende jaren wederom veel water moeten geven. Extra kosten voor groenonderhoud in het kader van droogte zijn inmiddels niet meer incidenteel. Daarom verhogen we het onderhoudsbudget vanaf 2027 structureel met € 50.000.

Beheer Diemerbos
Met diverse partijen zijn de mogelijkheden verkend om tot een structurele oplossing voor het beheertekort van het Diemerbos te komen. Dit heeft nog niet tot concrete afspraken geleid. Wel is voor de jaren 2026 en 2027 met de partners gemeente Amsterdam en provincie Noord-Holland voor een tijdelijke overbrugging gezorgd op minimaal beheerniveau. De als garantstelling structureel in de begroting opgenomen € 63.000 is toereikend voor deze tijdelijke overbrugging. In deze jaren wordt hard gewerkt aan een structurele oplossing voor het beheer van het Diemerbos vanaf 2028. Afhankelijk van welke partijen meefinancieren en hoeveel partijen bijdragen, kan de bijdrage van Diemen oplopen tot een veelvoud van wat we nu begroot hebben. (kwantificering risico € 110.000 bovenop de reeds in begroting opgenomen € 63.000, peil 2026).

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Prettige en aantrekkelijke leefomgeving afgestemd op een daarbij passend kwaliteitsbeeld

Subdoelen & Activiteiten
1.1 - Inrichting en beheer zijn afgestemd op de gestelde ambities uit het kwaliteitsplan openbare ruimte
1.1.1 - Bijdragen aan meer differentiatie in beheer, gebruik en inrichting door het toepassen handboek openbare ruimte
1.1.2 - Uitvoering beheer conform programma groot onderhoud openbare ruimte
1.1.3 - Aanleggen van ontmoetingsplekken en verhogen van groene verblijfskwaliteit in de openbare ruimte (aanbrengen steigers, hondenspeelplaats, speelvoorzieningen, parkzitjes, ligweiden enzovoorts).
1.1.4 - Bevordering van de biodiversiteit (zie paragraaf Duurzaamheid thema Natuur & Biodiversiteit)
1.2 - Burgers zijn tevreden over het onderhoud van de openbare ruimte
1.2.1 - Uitvoeren geüpdatete zwerfafvalplan
1.2.2 - Uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden conform onderhoudsprogramma wegen, openbare verlichting, water, groen, speelterreinen en kunstwerken
1.3 - Burgers en bedrijven ondervinden geen overlast van water en worden beschermd tegen gezondheidsrisico's a.g.v. afvalwater
1.3.1 - Uitvoeren van het stedelijk waterbeheer door te voldoen aan de zorgplicht afvalwater, hemelwater en grondwater.
1.3.2 - Uitvoeren van het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028 (zie paragraaf Duurzaamheid thema Klimaatadaptatie)
1.3.3 - Onderhouden van oevers met aandacht voor ontwikkelen van biodiversiteit in natuurvriendelijke oevers (zie paragraaf Duurzaamheid thema Natuur & Biodiversiteit).
1.3.4 - Uitwerken en implementeren van klimaatadaptieve maatregelen openbare buitenruimte. Voeren van risicodialogen met bedrijven, burgers en vitale functies.
1.4 - Natuur verbinden en beleven
1.4.1 - Natuur verbinden en versterken (zie paragraaf Duurzaamheid thema Natuur & Biodiversiteit).
1.4.2 - Natuurbeleven versterken (zie Programma Gebiedsontwikkeling)

2. Actieve betrokkenheid inwoners en bedrijven bij de inrichting en het beheer van de leefomgeving

Subdoelen & Activiteiten
2.1 - Inwoners en bedrijven raadplegen bij groot onderhoud, herinrichtingen en nieuwe aanleg
2.1.1 - Overleg met belanghebbenden op basis van uitgangspunten en schetsontwerpen en voorlopig ontwerp voor herinrichtingsprojecten
2.1.2 - Houden van voorlichtingsbijeenkomsten en inspraakmogelijkheden (soms als workshop) bij herinrichtingsprojecten
2.1.3 - Ideeën en verbeteringsvoorstellen van inwoners en bedrijven gebruiken bij herinrichting en nieuwe aanleg.
2.2 - Inwoners en bedrijven betrekken bij het uitvoeren van dagelijks onderhoud
2.2.1 - Inwoners en bedrijven actief uitnodigen bij uitvoering van projecten en specifiek wijzen op participatiemogelijkheden
2.2.2 - Inwoners stimuleren tot en ondersteunen bij participatieprojecten
2.2.3 - Verbeteren van communicatie over de afhandeling van door inwoners ingediende meldingen over openbare ruimte
2.3 - Inwoners en bedrijven stimuleren om private buitenruimte te vergroenen
2.3.1 - Deelnemen aan operatie Steenbreek, die inwoners en bedrijven stimuleert en helpt bij groene initiatieven (zie paragraaf Duurzaamheid thema Klimaatadaptatie)
2.3.2 - Bomen uitdelen die inwoners in hun eigen tuin kunnen aanplanten (zie paragraaf Duurzaamheid thema Klimaatadaptatie)

3. Verbeterde duurzaamheid en leefbaarheid op het gebied van duurzaamheid en milieu

Subdoelen & Activiteiten
3.1 - Actief duurzaamheidsbeleid, inclusief energietransitie, door middel van een programmatische aanpak
3.1.1 - Uitvoeren van het Duurzaamheidsprogramma (zie paragraaf Duurzaamheid)
3.2 - Actief milieubeleid
3.2.1 - Inbrengen en toetsen van milieu-eisen bij ruimtelijke en verkeerskundige plannen en projecten
3.2.2 - Aanpak luchtkwaliteit (zie paragraaf Duurzaamheid thema Luchtkwaliteit & Geluid)
3.2.3 - Aanpak geluidhinder (zie paragraaf Duurzaamheid thema Luchtkwaliteit & Geluid)
3.3 - Bewoners gaan meer en meer afval scheiden
3.3.1 - Inzetten op het verminderen van restafval conform Van Afval Naar Grondstof (VANG)-doelstellingen (100kg restafval per inwoner per jaar vanaf 2020) en het aanleveren van schone grondstofstromen. Zie paragraaf Duurzaamheid thema Afval & Circulaire economie.
3.3.2 – Uitvoeren van aanpassing(en) in wijze van afvalinzameling (zie paragraaf Duurzaamheid thema Afval & Circulaire economie)
3.3.3 - Versterken van de communicatie en voorlichting (zie paragraaf Duurzaamheid thema Afval & Circulaire economie)
3.4 - Afvalinzameling is goed verzorgd
3.4.1 - Toezien op de uitvoering van de overeenkomst afvalinzameling
3.4.2 - Meldingen verzamelen en met Meerlanden zorgen voor structurele oplossingen

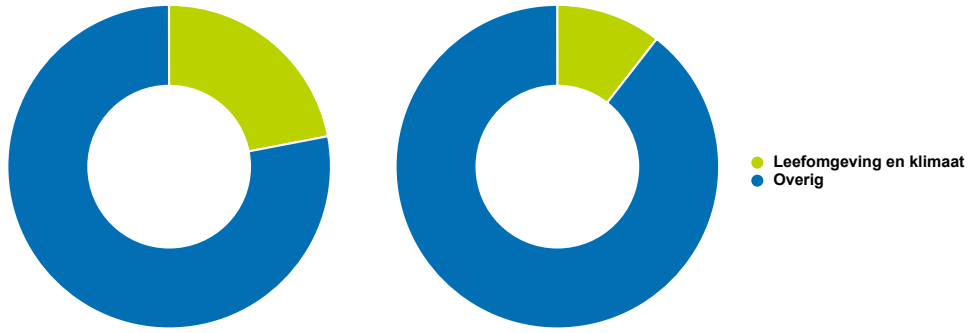
Verplichte indicatoren (verplicht)	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
% hernieuwbare elektriciteit	nnb	n.n.b.	13,0 %	13,5%
Omvang huishoudelijke restafval in kg per inwoner per jaar [20]	188	185	189[21]	189

[20] Om te voldoen aan de VANG-doelstellingen (100 kg restafval per inwoner per jaar vanaf 2020) wordt er toegewerkt naar die 100 kg per inwoner per jaar.

[21] Inschatting gebaseerd op resultaten over eerste kwartaal 2025.

Wat mag het kosten?

Leefomgeving en klimaat	2027	2028	2029	2030
Structurele lasten	-26.220	-23.901	-24.222	-25.272
Structurele baten	12.091	12.547	12.914	13.389
Toevoegingen aan reserves	-	-	-1	-1
Onttrekkingen aan reserves	35	9	9	9
Saldo structureel	-14.094	-11.346	-11.300	-11.875
Incidentele lasten	-270	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	260	-	-	-
Saldo incidenteel	-10	-	-	-
Saldo van baten en lasten	**-14.104**	**-11.346**	**-11.300**	**-11.875**

Lasten Baten

Meerjareninvesteringsplan

Investeringen[22]	Investeringsbedrag				
	2027	2028	2029	2030	Afschrijving per jaar
Vervangen luchtbehandelingskast gebouw A gemeentewerf	270.000	-	-	-	13.500
# Akkerland Groot Onderhoud	4.608.000	-	-	-	209.455
# Polderland Groot Onderhoud	2.223.000	-	-	-	101.045
# PVC riool Akkerland	2.178.000	-	-	-	87.120
# PVC riolering Polderland	1.747.000	-	-	-	69.880
PVC riolering Sportplein Biesbosch	150.000	-	-	-	6.000
# PVC riolering Verrijn Stuart	-	2.727.000	-	-	109.080
# Kruidenhof Groot Onderhoud	-	-	4.781.000	-	217.318
# Diemerdreef en Stationsgebied Diemen Zuid G.O.	-	-	4.208.000	-	191.273
# Julianaplantsoen en achterplein Gemeentehuis G.O.	-	-	3.746.000	-	170.273
# Riolering Julianaplein en achterplein gemeentehuis	-	-	829.000	-	33.160
# Riolering Diemerdreef en stationsgebied Diemen Zuid	-	-	1.219.000	-	48.760
# PVC riolering Kruidenhof	-	-	2.211.000	-	88.440
Totaal	**11.176.000**	**2.727.000**	**16.994.000**	**-**	**1.345.304**

Aanpassing investeringen:

	2027	2028	2029	2030
Huisje 'Gedenk te Sterven'	80.000			
Vervangen warmteopwekking de Omval	100.000			

Onderstaande Investeringen zijn reeds opgenomen in het door de gemeenteraad vastgestelde Meerjaren Onderhoudsplan 2024-2033.

1. Huisje 'Gedenk te Sterven'
Het huisje bij de begraafplaats 'Gedenk te Sterven' verzakt. Hierdoor ontstaan scheuren in de gevel. De verzakking is minimaal maar om te voorkomen dat het onveilig gaat worden, is het noodzakelijk om het huisje recht te zetten. Om dit te realiseren is een investering van € 80.000 noodzakelijk.

2. Vervangen warmteopwekking de Omval
De warmteopwekking van de Omval is inmiddels aan vervanging toe. Dit betreft het oude gedeelte van het gebouw. In het kader van duurzaamheid wordt bekeken wat de juiste verwarmingsvorm wordt en wat het beste aansluit op het nieuwgebouwde gedeelte. In het meerjaren onderhoudsplan is hiervoor een investering van € 100.000 voor 2027 opgenomen.

[22] Investeringsbudgetten gekenmerkt met een # worden via een apart raadsvoorstel aangevraagd

Beleidsontwikkelingen

Ontwikkelingen	2027	2028	2029	2030	*Effect op saldo*
Afzonderlijke exploitatie voor duurzaamheidsbudgetten	-225	-225	-225	-225	Ja
Recycling verpakkingsafval	-120	-	-	-	Nee
Maatregelen sociale veiligheid openbare buitenruimte	-50	-	-	-	Ja
Groenonderhoud	-50	-50	-50	-50	Ja
Effect op saldo	***-325***	***-275***	***-275***	***-275***	
Budgettair neutraal	***-120***	***-***	***-***	***-***	
Totaal Gebiedsontwikkeling	**-445**	**-275**	**-275**	**-275**	

Verkeer

Portefeuillehouder: S. Kuilman

Visie & strategisch doel

Om in te spelen op alle veranderingen in mobiliteit is de integrale Mobiliteitsvisie Diemen 2040 vastgesteld. Deze visie geeft aan hoe we het verkeer- en vervoerbeleid voor de komende vijftien jaar gaan vormgeven. Daarna is de Uitvoeringsagenda opgesteld die gefaseerd wordt opgepakt.

De maximumsnelheid op rijkswegen is een belangrijke factor voor betere luchtkwaliteit en lagere geluidsbelasting. We blijven daarom voorstander van het verlagen van de maximumsnelheid op de A10 en de A1 bij Diemen naar 80 kilometer per uur.

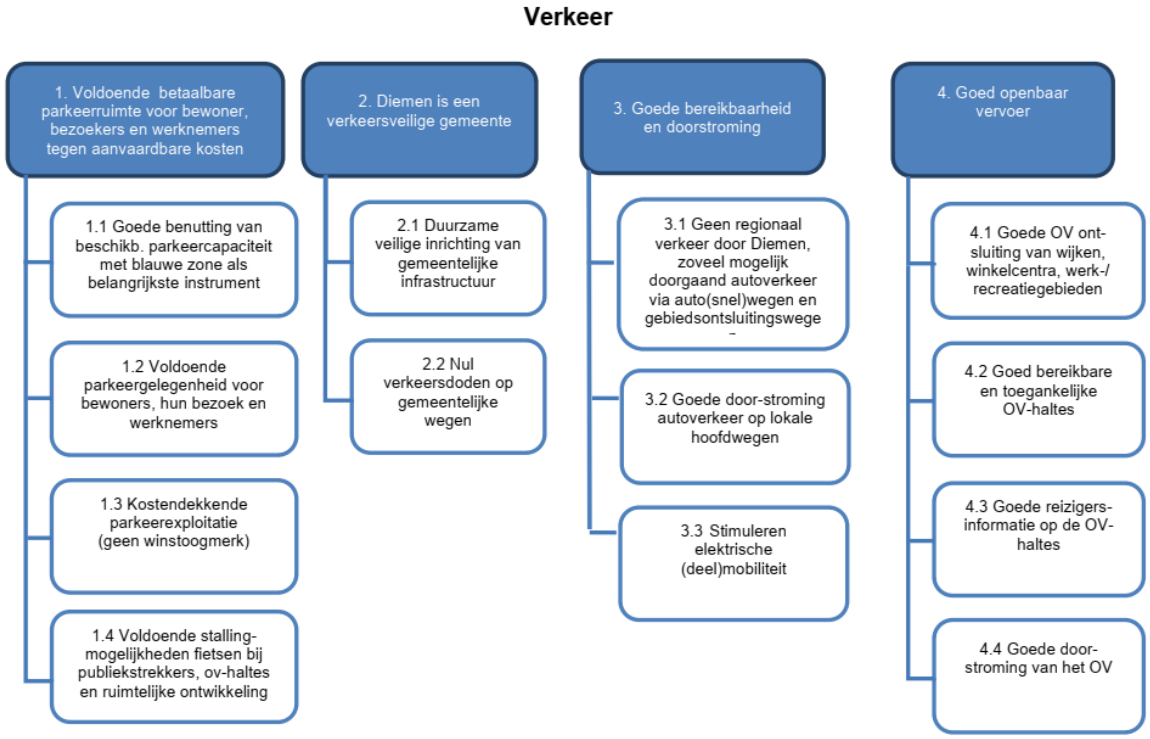
Het behoud van het huidige aanbod aan openbaar vervoer is zeer belangrijk voor de inwoners van Diemen. Dit standpunt zal Diemen in de regionale overleggen nadrukkelijk uitdragen. Bijzondere aandacht hebben wij voor de negatieve gevolgen van het tijdelijk inkorten van tram 19 vanwege wegwerkzaamheden en voor de invoering van het nieuwe metrosysteem eind 2027.

De verkeersveiligheid houdt onze aandacht. Het aantal wegvakken met een maximum snelheid van 30 kilometer per uur willen we uitbreiden binnen de bebouwde kom. We letten op de kwetsbare doelgroepen in het verkeer (voetgangers en fietsers). Bijvoorbeeld door het aanleggen van veilige oversteken. We stimuleren het per fiets of te voet brengen en halen van kinderen van en naar school. In 2027 worden weer in samenwerking met de Vervoerregio Amsterdam diverse campagnes gehouden gericht op verkeersveiligheid. Ook zal aandacht worden gegeven aan de handhaving in samenwerking met politie en openbaar ministerie.

We stimuleren elektrisch rijden door het uitbreiden van de openbare laadmogelijkheden.

In 2027 herzien we het parkeerbeleidsplan. Met dit plan willen we het parkeren in Diemen goed blijven regelen. Onderdeel van dit onderzoek is de mogelijke overgang van een blauwe zone naar betaald parkeren (fiscalisering). Bij fiscalisering houden we zelf de inkomsten van naheffingsaanslagen. Onderzoek moet uitwijzen of dit wenselijk/haalbaar is.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

Regionaal (Vervoerregio Amsterdam)
- Beleidskader Inclusieve Mobiliteit (2020)
- Beleidskader Mobiliteit (2023)
- Metrokader (2023)
- Programma van Eisen OV-concessie Amsterdam (2024)
- Ultvoeringsprogramma Mobiliteit 2027-2035 (2026)

Gemeentelijk:
- Algemene Plaatselijke Verordening Diemen (APV)
- Parkeerbeleidsplan 2021
- Parkeerverordening 2025
- Mobiliteitsvisie Diemen 2040

Nieuwe ontwikkelingen

Herziening parkeerbeleidsplan
Het huidige parkeerbeleidsplan is vastgesteld in 2021. Wij gaan deze herzien en actualiseren waar dat nodig is. Eén van de onderwerpen die we gaan onderzoeken is de fiscalisering van de blauwe zone. Het voordeel hiervan is dat de inkomsten van opgelegde naheffingen voor de gemeente zijn. Op dit moment vloeien deze inkomsten namelijk naar het Rijk. De gemeente Diemen is echter verantwoordelijk voor de controle en betaalt hier ook de kosten voor. De voorwaarden voor het eventuele fiscaliseren zullen we gezamenlijk met inwoners en ondernemers bepalen.
In de herziening van het parkeerbeleidsplan komen ook de parkeernormen aan bod.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Voldoende parkeerruimte voor bewoners, bezoekers en werknemers tegen aanvaardbare kosten

Subdoelen
1.1 - Goede benutting van beschikbare parkeercapaciteit met "blauwe zone" als belangrijkste instrument
1.1.1 - Uitbreiden en bijsturen parkeerregulering doen we op basis van de resultaten van de parkeermonitoring, klachten van bewoners en ondernemers en op basis van nieuwe ontwikkelingen (o.a. regelgeving en ICT).
1.1.2 - Parkeermonitoring vindt plaats door middel van meting van de parkeerdruk (indicator) en op basis van ontvangen parkeerklachten.
1.1.3 - We gaan het Parkeerbeleidsplan 2021 actualiseren.
1.2 - Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners, hun bezoekers en werknemers
1.2.1 - Waar nodig sturen we de parkeerregulering bij op basis van maatwerk.
1.2.2 - We maken afspraken over parkeervoorzieningen bij nieuwbouwplannen op basis van de Nota Parkeernormen, in beginsel worden deze parkeerplaatsen op eigen terrein gerealiseerd.
1.2.3 - Handhaven op de parkeerregulering incl. afhandelen parkeerklachten en overtredingen.
1.3 - Kostendekkende parkeerexploitatie (geen winstoogmerk)
1.3.1 - We houden de parkeerexploitatie actueel.
1.3.2 - Parkeertarieven baseren we op effectiviteit en een sluitende parkeerexploitatie
1.4 - Voldoende stallingsmogelijkheden voor fietsen bij publiekstrekkers, ov-haltes en ruimtelijke ontwikkelingen
1.4.1 - Bijplaatsen van fietsenstallingen (fietsparkeerplaatsen) indien nodig en mogelijk.
1.4.2 - We schrijven fietsparkeernormen voor bij (ruimtelijke) ontwikkelingen conform de Nota Parkeernormen.

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Parkeerdruk - percentage bezette parkeerplaatsen ten opzichte van het totaal aantal parkeerplaatsen in gereguleerd gebied (bron: Inpublic -scanauto)	nb	nb	80%	80%

2. Diemen is een verkeersveilige gemeente

Subdoelen & activiteiten
2.1 - Duurzame veilige inrichting van gemeentelijke infrastructuur
2.1.1 - Herinrichtingen worden duurzaam veilig ingericht.
2.1.2 - Verkeersveilige fietsroutes nemen we mee bij de uitvoering van bouwplannen/wegwerkzaamheden (in BLVC-plannen.)
2.1.3.- We doen onderzoek naar het verbeteren van de verkeersveiligheid op de Weesperstraat.
2.1.4 - Verkeersveiligheid is onderdeel van het Uitvoeringsagenda van de Mobiliteitsvisie Diemen 2040.
2.2 - Nul verkeersdoden op gemeentelijke wegen
2.2.1 - We nemen deel aan verkeersveiligheidscampagnes via de Vervoerregio Amsterdam.
2.2.2 - We monitoren de verkeersveiligheid op gemeentelijke wegen, bijvoorbeeld door ongevallenanalyses en snelheidsmetingen.

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Verkeersveiligheid (ongevallencijfers), bron Via Statistiek Ongevallen • Ongevallen • Gewonden • Dodelijk	 85 27 0	 86 37 0	 80 20 0	 80 20 0

3. Goede bereikbaarheid en doorstroming

Subdoelen & activiteiten
3.1 - Geen regionaal verkeer door Diemen, zoveel mogelijk doorgaand autoverkeer via auto(snel)wegen en gebiedsontsluitingswegen
3.1.1 - We werken aan een maximumsnelheid binnen de bebouwde kom van 30 kilometer per uur, tenzij dit niet mogelijk is.
3.1.2 - We stemmen de informatiesystemen (bewegwijzering/navigatie) af op de gewenste hoofdroutes.
3.2 - Goede doorstroming van het autoverkeer op lokale hoofdwegen
3.2.1 - We waarborgen de ontsluitingsfunctie d.m.v. advisering bij herinrichtingen en herontwikkelingen (o.a. Scheepskwartier, Vlindertuin, hoofdassen Diemen Centrum).
3.3 - Stimuleren elektrische (deel)mobiliteit
3.3.1 - We werken aan een dekkend en vraaggestuurd netwerk van laadpalen voor elektrische auto's, in samenwerking met Laadwerk (voorheen MRA-e). We gaan snellaadpunten realiseren in Holland Park.
3.3.2 - We nemen deel aan de regionale samenwerking Green Deal Zero Emission stadslogistiek.
3.3.3 - We monitoren het aanbod van (elektrische) deelmobiliteit (o.a. auto's, fietsen en scooters). We nemen deel aan de regionale aanpak via de Vervoerregio Amsterdam om het aanbod voor deelmobiliteit te verruimen.
3.4 - Een dekkend (regionaal) netwerk voor fietsers en voetgangers
3.4.1 - In de Uitvoeringsagenda van de Mobiliteitsvisie Diemen 2040 is onderzoek naar de loop- en fietsroutes opgenomen. Aan de hand van de resultaten van dit onderzoek wordt bepaald waar infrastructurele aanpassingen nodig zijn. Eventueel is nader onderzoek nodig.

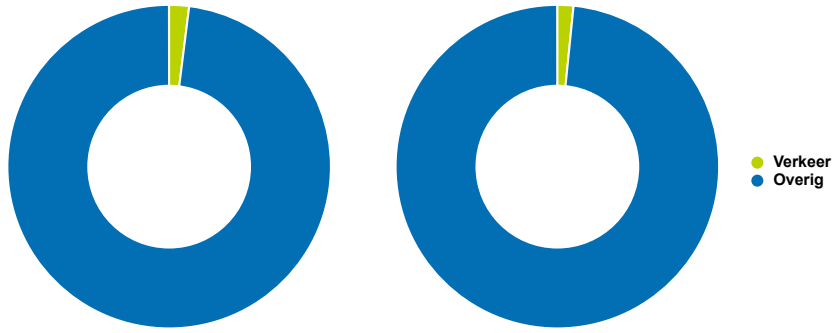
Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Totaal aantal laadpalen voor elektrische motorvoertuigen	124	139	160	180
Totaal aantal locaties met snellaadpalen	0	1	4	4

4. Goed openbaar vervoer

Subdoelen & activiteiten
4.1 - Goede OV ontsluiting van woonwijken, winkelcentra, werkgebieden en recreatiegebieden
4.1.1 - Het belang van een goed bereikbaar Diemen brengen we in bij de planvorming en besluitvorming binnen de OV concessie Amsterdam, met bijzondere aandacht voor het tijdelijk inkorten van tramlijn 19, en bij de voorbereiding van de nieuwe NS-dienstregeling.
4.1.2 - We behartigen de belangen van de gemeente Diemen bij de invoering van het nieuwe metrosysteem eind 2027.
4.1.3 - Samen met de Vervoerregio Amsterdam onderzoeken we de mogelijkheid om tram 19 door te trekken naar de Provincialeweg in Diemen.
4.1.4 - De belangen van Diemen brengen we in bij regionale onderzoeken en plannen zoals voor de treindienstregeling tussen Schiphol en Leystad (OV SAAL) en de IJmeerlijn.
4.2 - Goed bereikbare en toegankelijke OV-haltes
4.2.1 - We zorgen ervoor dat OV-haltes en stations goed toegankelijk zijn voor alle gebruikers.
4.3 - Goede doorstroming van het openbaar vervoer
4.3.1 - We zorgen voor van een goede doorstroming van het openbaar vervoer bij herinrichtingen (o.a. herinrichting Vlinderbuurt, Scheepskwartier en de hoofdassen Diemen Centrum).

Wat mag het kosten?

Verkeer	2027	2028	2029	2030
Structurele lasten	-2.401	-2.261	-2.261	-2.261
Structurele baten	1.644	1.953	1.602	1.952
Toevoegingen aan reserves	-	-215	-	-214
Onttrekkingen aan reserves	234	-	136	-
Saldo structureel	-523	-523	-523	-523
Incidentele lasten	-	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	**-523**	**-523**	**-523**	**-523**

Lasten Baten

Meerjareninvesteringsplan

Investeringen[23]	Investeringsbedrag				
	2027	2028	2029	2030	Afschrijving per jaar
-	-	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-	-

Beleidsontwikkelingen

Ontwikkelingen	2027	2028	2029	2030	*Effect op saldo*
Herziening parkeerbeleidsplan					Nee
Totaal ontwikkelingen Verkeer	-	-	-	-	

[23] Investeringsbudgetten gekenmerkt met een # worden via een apart raadsvoorstel aangevraagd

Samen besturen

Portefeuillehouder: E. Boog / R. Poelwijk

Visie & strategisch doel

Diemen is een zelfstandige, financieel gezonde gemeente. We groeien richting 37.000 inwoners en combineren stedelijke dynamiek met de nabijheid van een dorp. Die groei vraagt om een wendbare organisatie die meebeweegt met veranderingen in de samenleving. We staan dicht bij onze inwoners en maken onze dienstverlening persoonlijk, toegankelijk en toekomstgericht. Digitalisering gaat bij ons hand in hand met menselijk contact.

En dat waarderen onze inwoners, zo blijkt onder andere uit de goede resultaten die we als gemeente behaalden in de Burgerpeiling van 2025. Daarin geeft 60% van de inwoners aan veel vertrouwen te hebben in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd en zelfs 79% van de respondenten vindt dat we duidelijke taal gebruiken. We krijgen een bovengemiddelde 7,3 voor onze gemeentelijke dienstverlening. Om de kwaliteit van onze dienstverlening verder te continueren werken we doorlopend aan projecten die onze dienstverlening vergemakkelijken en verbeteren. We verbeteren de informatie voor de collega’s zodat zij zich in het contact met inwoners en bedrijven open en communicatief kunnen opstellen en we maken goede afspraken over bijvoorbeeld bereikbaarheid.

Onze visie ‘Het beste voor Diemen, op onze eigen manier’ komt duidelijk terug in ons dienstverleningskader 2023-2027 ‘Voor en met Diemen’ en in onze kernwaarden: Bewust doen, Met lef, Leergierig, Verbindend en Open. Dit jaar hebben we het programma Dienstverlening afgerond, waarin we veel projecten hebben uitgevoerd, zoals digitalisering, dienstverlening, cursussen klantcontact, een nieuwe website met meer beeld, Engels voor medewerkers en toegankelijkheids-audits en -verbeteringen. In 2027 start de volgende fase van het dienstverleningskader, waarin we de wijze waarop we uitvoering geven aan onze dienstverleningsvisie doorontwikkelen. We zetten digitalisering, datagedreven werken en het verantwoord gebruik van AI gericht in om de kwaliteit van dienstverlening te verbeteren en de druk op medewerkers te verlichten, met blijvende aandacht voor privacy, digitale veiligheid en digitale autonomie. We doen dit in samenwerking met Duo+ via een innovatiefonds en samenwerkingsprogramma's met de Duo-gemeenten.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Samen verder - Coalitieakkoord 2026-2030
- Voor en Met Diemen. Ambitiedocument
- Voor en met Diemen. Kader voor participatie
- Voor en Met Diemen. Kader voor communicatie
- Voor en Met Diemen. Kader voor dienstverlening
- Herijking Diemen Divers en Inclusief 2024

Nieuwe ontwikkelingen

Onderhoudskosten gemeentelijke gebouwen
Door duurzaamheid, uitbreiding van gebouwen, verhoogde kosten van contracten en duurder wordende werken, ontstaan er tekorten bij het onderhoudsbudget van de gemeentelijke gebouwen. Een grote post in het geheel van extra kosten is het gemeentehuis. Na de verbouwing is het noodzakelijk om het gebouw op niveau te houden en dat vraagt meer onderhoud. Daarnaast is het gemeentehuis ‘groener’ gemaakt. Om het groen (beplanting) te onderhouden, vraagt dit structureel extra budget ten opzichte van het oude contract.
Ook de Omval vraagt meer onderhoud door de uitbreiding. De overige gebouwen die meer onderhoudsbudget nodig hebben zijn onder andere ’t Kruidvat, de Schakel, Marijkeschool en de Brede Hoed.
Om dit noodzakelijk onderhoud op te vangen, stellen we voor om jaarlijks structureel een extra bedrag van € 80.000 beschikbaar te stellen ten laste van het begrotingssaldo. Dit bedrag wordt over de diverse gebouwen en in het jaarlijkse onderhoud in de begroting verdeeld.

Dienstverleningskader
In 2027 start de volgende fase van het dienstverleningskader waarin we de wijze waarop we uitvoering geven aan onze dienstverleningsvisie doorontwikkelen. Zo gaan we datagedreven monitoren hoe onze dienstverlening ervoor staat, onderzoeken we de kansen op het gebied van digitalisering en AI en gaan we aan de slag met de vraag hoe we onze dienstverlening proactiever in kunnen richten. We formuleren opnieuw een aantal projecten waarmee we uitvoering geven aan gewenste verbeteringen.

Media en Communicatie
De gemeente communiceert onder andere via de Gemeentepagina in het DiemerNieuws. In 2024 en 2025 zijn de kosten daarvoor sterk gestegen. Gezocht is naar interne dekking, die is vooralsnog alleen gevonden door het eigen gemeentelijk blad de Diemen Info niet meer uit te brengen. Over onze communicatie-uitingen (online en offline) nemen we in 2027 een besluit. Daarom vragen we voor 2027 nog eenmaal € 40.000.

Arbeidsmarktstrategie opstellen
De arbeidsmarkt blijft de komende jaren krap. Ook Diemen merkt dat het steeds lastiger wordt om vacatures goed en tijdig in te vullen, zeker bij schaarse functies en functies waarvoor veel ervaring nodig is. Daarbij vissen gemeenten steeds vaker in dezelfde, kleiner wordende vijver van overheidspersoneel. Voor een kleine gemeente als Diemen komt daar bij dat ons functiehuis en de maximale salarisschalen de mogelijkheden voor beloning en doorgroei begrenzen. We zullen ons daarom niet primair op salaris kunnen onderscheiden, maar juist op andere kwaliteiten van Diemen als werkgever: betekenisvol werk, nabijheid, ontwikkelmogelijkheden, ruimte, betrokkenheid en een overzichtelijke organisatie waarin medewerkers verschil kunnen maken.

Daarvoor is een goede inhoudelijke basis nodig. In samenwerking met P&O willen we onderzoeken welke doelgroepen voor Diemen kansrijk zijn en hoe wij onze Diemense werkgeversidentiteit beter kunnen vertalen naar werving, ontwikkeling en behoud. Daarbij kijken we niet alleen naar startersfuncties, mbo-functies, traineeships, mensen uit de Banenafspraak en andere vormen van talentontwikkeling, maar ook naar de vraag of bijvoorbeeld hoogopgeleide statushouders een doelgroep kunnen zijn die wij actiever kunnen aantrekken. De kern is dat we buiten de traditionele arbeidsmarkt van overheidspersoneel moeten durven kijken en scherper moeten kiezen wie we willen bereiken.

Het onderzoek moet leiden tot een Diemense arbeidsmarktstrategie. De strategie geeft antwoord op vragen als:
- Welke werknemers willen we aantrekken en waarom?
- Welke boodschap willen we als werkgever uitdragen?
- Welke doelgroep(en) intern en extern hebben prioriteit?
- Welke middelen en campagnes zetten we in?
- Hoe willen we werknemers laten ontwikkelen om toekomstbestendig te blijven?
- Hoe profileren we ons als werkgever in onze eigen regio?

Daarmee maken we het onderscheid helder tussen het DUO-breed geharmoniseerde arbeidsmarktbeleid, waarin gezamenlijke kaders, instrumenten en afspraken worden vastgelegd, en de lokale strategie van Diemen: onze eigen doelgroepbenadering, werkgeverspositionering en concrete aanpak voor arbeidsmarktcommunicatie, werving, ontwikkeling en behoud.

Wij stellen daarom voor om in 2027 een bedrag van € 30.000 beschikbaar te stellen. Met deze beperkte incidentele investering leggen we de basis voor een toekomstbestendige personeelsaanpak en vergroten we onze kansen om voldoende goede medewerkers aan Diemen te binden, zodat we onze dienstverlening aan inwoners, ondernemers en bestuur goed kunnen blijven uitvoeren.

Ontwikkelingen Duo+
1. Uitbreiding beleidscapaciteit P&O
Al enige jaren neemt de vraag naar het actualiseren en opstellen van personeelsbeleid toe. Tot op heden werd hier incidenteel budget voor gevraagd. De vraag wordt steeds structureler en ook het implementeren kost meer capaciteit dan nu aanwezig is. Vandaar het voorstel een extra beleidsadviseur P&O aan te trekken. Voor Diemen leidt dit tot tot een verhoging van € 35.000.

2. WOO en klachtenafhandeling
Het proces voor de afhandeling van de verzoeken voor de WOO en de klachtafhandeling was de laatste jaren niet hetzelfde voor de drie gemeenten. De toename van het aantal verzoeken voor de WOO en de in sommige gevallen bewerkelijke afhandeling vraagt dit meer capaciteit. Door personeelswisselingen en verschuiving van werkzaamheden is er nu de kans en de behoefte om deze processen te harmoniseren. Dit zal leiden tot een betere dienstverlening. Voor Diemen resulteert dit in een structurele verhoging van de bijdrage van € 45.000.

3. Verbeterplan post- en archieffunctie
In juni jongstleden hebben we de conceptbrieven in kader van Interbestuurlijk toezicht van de provincie ontvangen. Aangegeven is dat wij op dit moment een onvoldoende scoren. Dit betekent dat alle DUO-gemeenten onder verzwaard ambtelijke toezicht van de provincie zijn komen te staan. Belangrijke oorzaak van het achterblijven van de doorontwikkeling van het archief zijn de personeelswisselingen de laatste jaren. Dit geldt zowel binnen het Duo+ team Interne Dienstverlening als voor de bemensing van het programma Informatiehuishouding op Orde. Inmiddels is externe expertise ingehuurd om een verbeterplan te maken. We stemmen het verbeterplan af met de provincie. Planning is in 2026 een definitief verbeterplan te hebben. Duidelijk is dat er budget nodig is om de verbeterslag door te voeren en te borgen, daarom stellen wij voor structureel een budget van € 50.000 (capaciteitsuitbreiding) en incidenteel incidenteel een budget van € 100.000 (inhalen achterstanden) te reserveren. Zodra de definitieve beoordeling is ontvangen informeren wij de raad over de bevindingen en het verbeterplan.

4. Datagedreven werken en innovatiefonds
De algemeen directeur van Duo+ heeft van het bestuur de opdracht gekregen om de organisatie Duo+ door te ontwikkelen langs vier centrale thema’s, waaronder innovatie en digitalisering. Deze vernieuwing is noodzakelijk om de dienstverlening aan de gemeenten en hun inwoners toekomstbestendig te maken, en om interne processen te harmoniseren, moderniseren en effectiever te laten verlopen.Om dit te realiseren zijn de programma's "Datagedreven werken" en "Innovatie" opgestart. Datagedreven werken is al enkele jaren in volle gang en daarvoor zijn de middelen beschikbaar gesteld. Datagedreven richt zich op de sturing en ontwikkeling van nieuw beleid. Het programma Innovatie is nieuw en richt zich op effectiever werken door inzet van informatisering en automatisering. Doel is dat dit programma zichzelf terugverdient. Voor de eerste twee jaar is nog een bijdrage nodig daarna moet het programma zichzelf terugverdienen en idealiter zelfs geld opleveren. De eerste bijdrage voor de opstart wordt in 2026 verrekend. In 2027 is de Diemense bijdrage € 40.000.

5. Evaluatieonderzoek
Voor de periodieke evaluatie Duo+ wordt in 2027 een incidenteel budget van € 25.000 geraamd. Deze evaluatie is conform de GR. We laten een onafhankelijke evaluatie uitvoeren van de samenwerking na tien jaar, gericht op het functioneren van de samenwerking, de mate waarin de doelstellingen ten aanzien van kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid zijn gerealiseerd en de toekomstbestendigheid van de organisatie. De uitkomsten bieden input voor de verdere ontwikkeling van de samenwerking tussen de gemeenten en Duo+.

Wat willen we bereiken en wat gaan we ervoor doen?

1. Samenwerkingsgerichte, verbindende en communicatieve bestuursstijl

Subdoelen & activiteiten
1.1 - Verhoogde kwaliteit van beleid en besluiten
1.1.1 - Bij projecten en nieuw beleid in het startdocument expliciet benoemen van participatie en de participatietrede aangeven
1.2 - Vergroot draagvlak voor beleid en besluiten
1.2.1 - Zorgen dat burgers tijdig en helder worden geïnformeerd over besluiten die hen raken
1.3 - Vergroot eigen initiatief en verantwoordelijkheid voor de leefomgeving door (groepen van) bewoners
1.3.1 - Proactief communiceren over bewonersinitiatieven
1.3.2 - De initiatievencoördinator ondersteunen en faciliteren bewonersinitiatieven
1.3.3 - Samenwerking met SWD versterken door ze te betrekken bij bewonersinitiatieven
1.3.4 - Ruimer aanbieden van laagdrempelige digitale communicatiemiddelen (social media of specifieke project sites)
1.4 - Sterkere verbinding tussen bewoners en maatschappelijke organisaties en bedrijven
1.4.1 - Overzicht geven van bewonersinitiatieven, welke daarvan in samenwerking met SWD tot stand komen en bijbehorende bewonersgroepen
1.4.2 - Initiatiefcoördinator ondersteunt en faciliteert bewonersinitiatieven

Prestatie-indicator	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Gegrond verklaarde bezwaarschriften: • *% gegrond verklaarde bezwaarschriften n.a.v. formele behandeling* • *Aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften*	1%	1%	2% 2	2% 2
Ingetrokken bezwaarschriften: • *% ingetrokken bezwaarschriften n.a.v. informele behandeling/mediation* • *Aantal ingetrokken bezwaarschriften*	20%	13%	15 - 20 % 18	15 - 20 % 18

2. Burger is tevreden over dienstverlening die zelfredzaamheid ondersteunt

Subdoelen & activiteiten
2.1 - De burger wordt snel geholpen met zijn vraag ongeacht welk communicatie kanaal hij gebruikt
2.1.1 - Samen met gebruikers de gebruikersvriendelijkheid van de e-diensten verbeteren
2.1.3 - Servicenormen over afhandeltijden vaststellen en hierop sturen met behulp van de nieuwe monitoringsystemen en actief communiceren
2.2 - De gemeente is via diverse kanalen makkelijk bereikbaar met de nadruk op het digitale kanaal
2.2.1 - de mogelijkheden om een product digitaal aan te vragen nog eenvoudiger maken door nieuwe mogelijkheden
2.3 - Alle vragen van de burger worden snel afgehandeld

Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Tevredenheid burger over de dienstverlening binnen de gemeente	NB	7.3	7.3	7.3
Klachten: • Aantal klachten in het algemeen; • % klachten informeel afgehandeld;	84 -	72 90%	70 -	70 %

Prestatie indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Subdoel 2.3 % binnenkomende gesprekken KCC binnen 30 seconden beantwoord	78.9%	83%	70-80%	70-80%

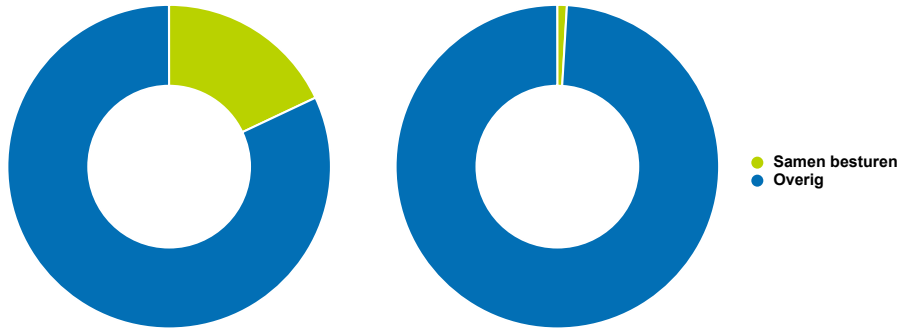
3. Krachtig lokaal bestuur in samenhang met sterke regionale samenwerking

Subdoelen & activiteiten
3.1 - Diemen is een krachtige speler in de regio
3.1.1 - Vertegenwoordiging in regionale besturen
3.2 - Competente ambtelijke en regionaal bewuste organisatie
3.2.1 - Uitvoeren van (strategisch) HRM-beleid met focus op competenties
3.3 - Doelmatige en doeltreffende vrijwillige samenwerkingsverbanden
3.3.1 - Onderzoeken welke taken we beter in samenwerking kunnen uitvoeren (onder andere in Duo+ en AM-verband)
3.3.2 - Controleren of we de doelen die we met de deelname nastreven, ook realiseren
3.4 - Doelmatige en doeltreffende verplichte samenwerkingsverbanden
3.4.1 - Onderzoeken welke taken we beter in samenwerking kunnen uitvoeren
3.4.2 - Controleren of we de doelen die we met de deelname nastreven, ook realiseren

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Algemeen - Apparaatskosten per inwoner (verplicht)	€ 1.006	€ 1.059	€ 1.102	1.217	1.213	1.213	1.216
Algemeen - % Externe inhuur (kosten inhuur externen als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen) (verplicht)	24%	24%	4%	4%	3%	3%	3%
Algemeen - % overhead (Overhead/ totale loonsom)	77%	69%	70%	72%	72%	72%	73%

Wat mag het kosten?

Samen besturen	2027	2028	2029	2030
Structurele lasten	-21.339	-21.835	-22.117	-22.504
Structurele baten	1.112	1.112	1.112	1.112
Toevoegingen aan reserves	-90	-90	-90	-90
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-20.318	-20.813	-21.095	-21.482
Incidentele lasten	-260	55	-30	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-260	55	-30	-
Saldo van baten en lasten	**-20.578**	**-20.758**	**-21.125**	**-21.482**

Lasten Baten

Meerjareninvesteringsplan

Investeringen[24]	Investeringsbedrag				
	2027	2028	2029	2030	Afschrijving per jaar
Vervangen en Isoleren Dakbedekking garage Werf	-	-	225.000	-	22.500
Vervangen armaturen LED garagegebouwen BCD Gem.werf	-	30.000	-	-	1.500
Totaal	**-**	**30.000**	**225.000**	**-**	**24.000**

[24] Investeringsbudgetten gekenmerkt met een # worden via een apart raadsvoorstel aangevraagd

Beleidsontwikkelingen

Ontwikkelingen	2027	2028	2029	2030	*Effect op saldo*
Onderhoudskosten gemeentelijke gebouwen	-80	-80	-80	-80	Ja
Media en Communicatie	-40	-	-	-	Ja
Dienstverleningskader	-	-	-	-	Nee
Arbeidsmarktstrategie opstellen	-30	-	-	-	Ja
Ontwikkelingen Duo+ - Uitbreiding beleidscapaciteit P&O	-35	-35	-35	-35	Nee
Ontwikkelingen Duo+ - WOO en klachtenafhandeling	-45	-45	-45	-45	Nee
Ontwikkelingen Duo+ - Verbeterplan post en archieffunctie	-50	-55	-55	-55	Nee
Ontwikkelingen Duo+ - Verbeterplan post en archieffunctie	-100	-	-	-	Ja
Ontwikkelingen Duo+ - Datagedreven werken en innovatiefonds	-40	-	-	-	Ja
Ontwikkelingen Duo+ - Evaluatieonderzoek	-25	-	-	-	Nee
Effect op saldo	***-290***	***-80***	***-80***	***-80***	
Budgettair neutraal	***-155***	***-135***	***-135***	***-135***	
Totaal Samen besturen	**-445**	**-215**	**-215**	**-215**	

Financiën

Portefeuillehouder: S. Kuilman

Voorschriften BBV

Conform het BBV moet de begroting ook een overzicht geven van alle algemene dekkingsmiddelen. Dit is ondergebracht in dit programma. Het betreft alle financiële middelen zonder oormerk. Oftewel deze middelen worden ingezet ter dekking van alle programma's.

Het betreft de volgende algemene dekkingsmiddelen.

Financiën	2027	2028	2029	2030
Algemene uitkering	68.770	68.110	67.560	68.520
Ongebonden belastingen	10.755	10.955	11.155	11.355
Dividend	115	115	115	115
Saldo financieringsfunctie	-3.992	137	-378	147
Onvoorzien	-60	-60	-60	-60
Overige algemene baten en lasten	6.236	1.665	1.709	1.818
Totaal	**81.824**	**80.922**	**80.101**	**81.895**

Per algemeen dekkingsmiddel worden de ontwikkelingen weergegeven.

Kaderstellende beleidsnota's

- Financiële verordening gemeente Diemen 2023;
- Controleverordening 2023 gemeente Diemen;
- Verordening doelmatigheid en doeltreffendheid 2012 gemeente Diemen;
- Nota Activa- en rentebeleid 2016 gemeente Diemen;
- Nota Lokale heffingen 2016 gemeente Diemen;
- Nota Sturing op verbonden partijen 2016 gemeente Diemen;
- Treasurystatuut 2016 gemeente Diemen;
- Verordening Startersleningen 2017 gemeente Diemen
- Nota Reserves en Voorzieningen 2023 Gemeente Diemen;

Algemene Uitkering

Ontwikkeling Algemene uitkering (AU)	2027	2028	2029	2030
Berekening Algemene Uitkering Begroting 2026 (meicirculaire '25)	**65.645**	**64.840**	**65.680**	**67.150**
Totaal effect Septembercirculaire 2025	-215	-275	-345	-355
Totaal effect Decembercirculaire 2025	340	355	-	-
Totaal effect Meicirculaire 2026 + nieuwe uitgangspunten Kadernota 2027	3.000	3.190	2.225	1.725
Totaal wijzigingen	**3.125**	**3.270**	**1.880**	**1.370**
Stand Programmabegroting 2027	**68.770**	**68.110**	**67.560**	**68.520**

De berekening van de algemene uitkering is gebaseerd op de Meicirculaire 2026 en de uitgangspunten zoals vastgesteld in de Kadernota 2027. Over de financiële effecten van de September-, December- en Meicirculaire bent u al eerder via informatieve memo's geïnformeerd. In onderstaande tabel de belangrijkste wijzigingen uit de circulaires. De belangrijkste wijzigingen uit de Meicirculaire 2026 zijn apart toegelicht.

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Effecten Septembercirculaire 2025				
Uitkeringsfactor	-340	-365	-420	-485
Taakmutaties				
- Wet integrale suïcidepreventie	20	20	20	20
- Loon- en prijsbijstelling middelen op de AP jeugdhulp	20	20	20	20
- Indexatie Wmo demografie				55
- Implementatie Participatiewet in balans	5			
Integrale, Decentrale en Specifieke Uitkeringen (IU /DU /SU)				
- Rijksbijdrage beschut werk	50			
- Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	10	10		
- Overheidsbrede Dienstverlening	25	25	25	25
- Overige	-5	15	10	10
Totaal effect Septembercirculaire 2025	-215	-275	-345	-355
Effecten Decembercirculaire 2025				
Taakmutaties	340	355		
Totaal effect Decembercirculaire 2025	340	355	-	-
Effecten Meicirculaire 2026 + nieuwe uitgangspunten Kadernota 2027				
Aanpassing uitgangspunten	-765	-660	-605	-1.060
Verwachte prijsindexering	2.065	1.950	1.760	1.730
WOZ-waarden mutaties en aanpassing rekentarieven	-210	-210	-205	-205
Taakmutaties				
- Uitstel abonnementstarief Wmo	195			
- Huishoudelijke hulp uit de Wmo			-815	-820
- Overig	15	-10	-10	-10
Integrale, Decentrale en Specifieke Uitkeringen (IU /DU /SU)				
- Uitstel met twee jaar ingroeimodel herverdeling Gemeentefonds	450	900	900	900
- Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	1.175	1.175	1.175	1.175
- Armoedebestrijding kinderen (DU)	15	15	15	15
- Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren	15	15	15	20
- Overige	45	15	-5	-20
Totaal effect Meicirculaire 2026 + nieuwe uitgangspunten Kadernota 2027	3.000	3.190	2.225	1.725
Totaal	**3.125**	**3.270**	**1.880**	**1.370**

Toelichting op belangrijkste wijzigingen
Aanpassing uitgangspunten
Ten opzichte van de ramingen van vorig jaar is de woningbouwprognose achtergebleven. Dit heeft ook direct gevolgen voor het aantal inwoners, jeugdigen enzovoort. Daarnaast zijn de berekeningen van sommige maatstaven aangepast zoals de maatstaf mensen met een laag inkomen (eerst een aantal, nu een percentage). Ook de bedragen per maatstaf zijn aangepast. Bij elkaar opgeteld levert dit over de jaren heen een negatief effect op.

Verwachte prijsindexering
Gemeenten krijgen loon- en prijsontwikkelingen gecompenseerd in het gemeentefonds. De compensatie is gelijk aan de ontwikkeling van de Prijsbijstelling op basis van Bruto Binnenlands Product (Pbbp) zoals opgenomen in het laatste Centraal Economisch Plan (CEP).

WOZ-waardeontwikkeling
De WOZ waarde betreft een kortingsmaatstaf. Door een hogere WOZ-waarde (als gevolg van waardeontwikkeling) stijgt ook de korting op het gemeentefonds. Dit wordt enigszins gecorrigeerd omdat het verrekentarief als gevolg van de landelijke stijging naar beneden wordt bijgesteld. Echter de WOZ-waarde van de woningen binnen Diemen stijgt in het algemeen harder dan het landelijk gemiddelde.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- Uitstel vervanging abonnementstarief

Het eerder voornemen was om vanaf 2027 een inkomensafhankelijk bijdrage binnen de WMO op te nemen als vervanging van een vast abonnementstarief. Tegelijkertijd zou dit leiden tot een lage vergoeding binnen het cluster WMO van het gemeentefonds. Echter, dit is met een jaar uitgesteld, waardoor deze compensatie binnen het gemeentefonds weer is opgenomen. Hiermee kan de inkomstenpost die in de begroting is opgenomen vervallen. Per saldo is deze wijziging neutraal.

- Huishoudelijke hulp uit de Wmo

Vanaf 2029 is heeft het kabinet het voornemen de WMO Huishoudelijk hulp niet meer als maatwerkvoorziening door gemeenten te laten vergoeden. Hiermee vervalt deze vergoeding als inkomst in het gemeentefonds. Logischerwijs zou ook (een deel van) de uitgaven naar beneden bijgesteld kunnen worden.
Tegelijk wordt er nog wel een bedrag toegevoegd als vangnet voor mensen die deze hulp niet zelf kunnen regelen.
Deze wijziging is in het meerjarenperspectief als budgettair neutraal verwerkt (lagere inkomsten is gelijk aan lagere uitgaven).

Ingroeimodel herverdeling gemeentefonds
In het meerjarenperspectief van de begroting 2026 was rekening gehouden met een nadelige ingroeipad als gevolg van de herverdeling van het gemeentefonds. Doordat dit twee jaar is uitgesteld ontstaat een positief effect in de jaren 2027 en 2028.

Vanaf 2023 is de herijking van het gemeentefonds doorgevoerd. Deze nieuwe verdeling is nadelig voor Diemen. Voor dit nadeel ontvangen we compensatie via een suppletie-uitkering. Deze uitkering ontvangen we zolang er geen definitief besluit is genomen over het ingroeipad.

Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)
De CDOKE-gelden zijn bedoeld om gemeenten en provincies extra capaciteit en expertise te geven voor de uitvoering van klimaat- en energietaken. Hiermee kunnen zij personeel, kennis en uitvoeringskracht inzetten voor onder meer de energietransitie, zoals verduurzaming en warmte-initiatieven. Het doel is om de uitvoering van nationale klimaatdoelen op lokaal niveau te versterken en te versnellen. Binnen Diemen reserveren we deze gelden voor deze doeleinden. Zodoende heeft deze wijziging geen effect op het saldo van de begroting.

Armoedebestrijding kinderen
De decentrale uitkering "Armoedebestrijding kinderen" is een gemeentelijke uitkering van het Rijk om armoede onder kinderen te verminderen. Het betreft de voortzetting van de zogeheten Klijnsmagelden. Op basis van de laatste CBS gegevens zijn deze per gemeente geactualiseerd. Wij reserveren deze middelen voor dit doel.

Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren
Er wordt structureel extra budget beschikbaar gesteld gericht op de arbeidsinschakeling van jongeren tot 27 jaar. Wij reserveren deze middelen voor dat doel.

Ongebonden belastingen

In Diemen worden de volgende ongebonden belastingen als algemeen dekkingsmiddel gezien:

Ongebonden belastingen	2027	2028	2029	2030
Onroerendezaakbelastingen (OZB)				
- woningen (eigenaren)	5.660	5.860	6.060	6.260
- niet-woningen (eigenaren)	2.555	2.555	2.555	2.555
- niet-woningen (gebruikers)	2.245	2.245	2.245	2.245
Precariobelasting	55	55	55	55
Toeristenbelasting	855	855	855	855
Uitvoeringskosten	-615	-615	-615	-615
Totaal	**10.755**	**10.955**	**11.155**	**11.355**

Indexering belastingtarieven
In deze begroting zijn de belastingenontvangsten met 2,1% geïndexeerd. Uitzondering hierop is de indexering van het tarief onroerend zaakbelasting voor woningen. Het OZB-tarief voor woningen is met 5,0% verhoogd. Reden hiervoor is dat er de afgelopen jaren een stevige inflatie heeft plaatsgevonden. De inflatie is niet meegenomen in de indexering van het OZB-tarief. In 2025 en 2026 hebben we daar een inhaalslag gemaakt. Ook voor 2027 stellen wij voor deze inhaalslag door te zetten. Dit doen we alleen voor het OZB-tarief voor woningen. Het OZB-tarief voor woningen behoort nog steeds binnen de top 20 van laagste tarieven van alle gemeenten.
De algemene uitkering wordt gekort met de door de gemeente zelf te innen belastingopbrengsten voor onroerend zaakbelasting. Deze korting is mede afhankelijk van de stijging van de WOZ-waarden van woningen en niet-woningen. De WOZ-waarden van Diemen stijgen ten opzichte van het landelijk gemiddelde vaak harder, dit leidt tot een hogere korting van de algemene uitkering. Dit compenseren we deels door het OZB-tarief voor woningen met meer dan het inflatiepercentage te laten stijgen.

Dividend

De gemeente Diemen heeft bij twee bedrijven aandelen in bezit waar dividend over ontvangen wordt. Dit betreft de Bank Nederlandse Gemeenten en N.V. De Meerlanden. De ontvangsten (maar ook eventuele risico's) worden gezien als algemene middelen.

Dividend	2027	2028	2029	2030
Lasten	-	-	-	-
Baten				
- Bank Nederlandse Gemeenten	10	10	10	10
- N.V. De Meerlanden	105	105	105	105
Totaal	**115**	**115**	**115**	**115**

Saldo financieringsfunctie

Voor een gedetailleerde toelichting over de financiering wordt verwezen naar de 'Paragraaf Financiering'. Op dit programma komen de belangrijkste ontwikkelingen terug.

Saldo financieringsfunctie	2027	2028	2029	2030
Lasten				
- Rente kortlopende geldleningen	-100	-100	-100	-100
- Rente langlopende geldleningen	-1.750	-2.250	-2.750	-3.000
Baten				
- Rente langlopende leningen	175	175	175	175
- Doorbelaste rentelasten investeringen	-2.317	2.312	2.297	3.072
Totaal	**-3.992**	**137**	**-378**	**147**

Langlopende geldleningen

Voor de financiering van investeringen trekt de gemeente langlopende leningen aan. De laatste jaren konden we deze betalen uit de ontvangsten van grondverkopen. Daarnaast hadden we door positieve rekeningresultaten en de temporisatie van grote investeringen een kortlopend financieringsoverschot. Hierdoor hoefden we geen nieuwe langlopende geldleningen aan te trekken.

Door de stijgende rente is de financiering van grote investeringen duurder. Op basis van de laatste marktanalyses houden we rekening met een rentepercentage van 3,5% voor het herfinancieren en aantrekken van nieuwe langlopende leningen.

De afgelopen jaren is de uitvoering van projecten vertraagd waardoor het aantrekken van nieuwe leningen niet nodig was. Door het binnenhalen van subsidies / co-financiering hoeven we ook minder geld te lenen. Gevolg van deze ontwikkelingen is dat de verwachte rentelasten voor de komende jaren fors lager worden. We hebben de rentelasten voor langlopende leningen structureel met € 0,75 miljoen naar beneden bijgesteld. We blijven ruimte houden voor het aantrekken en herfinancieren van geldleningen in de toekomst. Op basis van de ingeschatte rentestand kunnen we tot 2031 nog € 60 miljoen aan leningen aantrekken.

Om de risico's te beperken, trekken we financieringen met verschillende looptijd aan en zorgen we voor spreiding van het risico zodat herfinanciering van langlopende leningen niet in één jaar vallen, maar zoveel mogelijk verspreid zijn over verschillende jaren.

Onvoorzien

Het is verplicht een budget onvoorzien op te nemen. De meeste gemeenten relateren het budget onvoorzien aan het aantal inwoners. Per saldo houden we in de begroting rekening met € 60.000 (€ 2 per inwoner). Deze stelpost is structureel in de begroting opgenomen en dient ter dekking van onvoorziene uitgaven.

Onvoorzien	2027	2028	2029	2030
Lasten	-60	-60	-60	-60
Baten	-	-	-	-
Totaal	**-60**	**-60**	**-60**	**-60**

Overige algemene baten en lasten

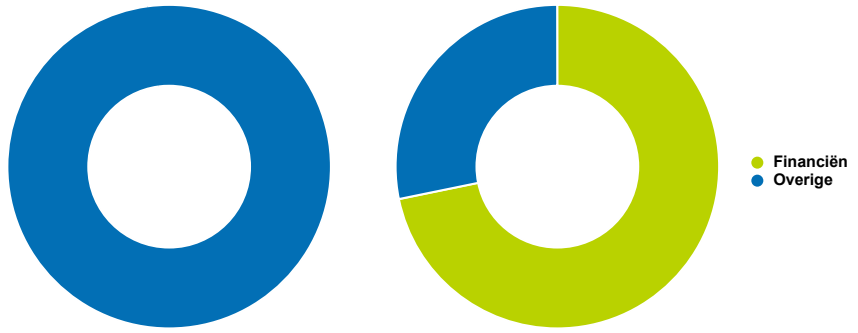
De overige algemene baten en lasten kenmerken zich door kosten en opbrengsten als gevolg van toerekening van kosten naar programma's zoals de toegerekende BTW naar afval en riolering en het rentedeel van de kapitaallasten van investeringen.

Indicatoren

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Algemeen - Gemiddelde WOZ waarde afgerond in € 1.000 (verplicht)	331	420	480	510
Algemeen - Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (verplicht)	756	889	935	969
Algemeen - Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (verplicht)	834	987	1.057	1.093
Algemeen - % functiemenging	57	55	55	55

Wat mag het kosten?

Financiën	2027	2028	2029	2030
Structurele lasten	-2.588	-3.092	-3.590	-3.844
Structurele baten	84.252	84.014	83.691	85.739
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	81.664	80.922	80.101	81.895
Incidentele lasten	-	-	-	-
Incidentele baten	160	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	160	-	-	-
Saldo van baten en lasten	**81.824**	**80.922**	**80.101**	**81.895**

Lasten Baten

Nieuwe ontwikkelingen	2027	2028	2029	2030
Aanpassing rentelasten langlopende leningen	750	750	750	1.000
Totaal nieuwe ontwikkelingen	**750**	**750**	**750**	**1.000**

Gemeente Diemen

Paragrafen

Duurzaamheid	117
Risico's en weerstandsvermogen	133
Bedrijfsvoering	151
Openbaarheid	157
Lokale heffingen	159
Onderhoud kapitaalgoederen	177
Verbonden partijen	189
Financiering	206
Grondbeleid	211
Grootschalige projecten	213

Duurzaamheid

Inleiding

Onze samenleving bevindt zich op een kantelpunt. Wereldwijde economische, sociaal-maatschappelijke en ecologische crises hebben de kwetsbaarheid van die samenleving getoond. Klimaatverandering, stijgende energieprijzen, water-, voedsel- en grondstoffenschaarste, het afnemen van plant- en diersoorten en vervuiling staan op dit moment hoog op de (inter)nationale agenda. In de toekomst zal duurzame ontwikkeling alleen maar in belang toenemen.

Duurzaamheid is een veelomvattend maar vaak uitgehold begrip. Daarnaast heeft duurzaamheid te kampen met het imago ‘duur’ ‘soft’ en ‘elitair’ te zijn. Het tegendeel is waar. We hebben iedereen nodig om onze samenleving meer robuust en toekomstbestendig te maken. Wanneer de drie P’s (People, Planet en Profit) integraal en toekomstgericht worden toegepast in keuzes op alle beleidsterreinen, werken we samen aan een financieel-economisch, sociaal-maatschappelijk én ecologisch gezonde toekomst.

Coalitieakkoord
Sinds 2020 wordt er vanuit de Duurzaamheidsagenda programmatisch gewerkt aan een duurzaam Diemen. Het coalitieakkoord 'Samen verder' 2026 - 2030 geeft richting voor alle zes de thema's uit het Duurzaamheidsprogramma. Nieuw is de aandacht voor waterkwaliteit en dierenwelzijn. Dit wordt in deze begroting en het vervolgprogramma op de huidige Duurzaamheidsagenda meegenomen.

Ook in de komende coalitieperiode 2026-2030 zal het Deelprogramma Energie & Klimaat binnen het Programma Duurzaamheid een prominente rol eisen. Vooral de vanuit het Nationale Klimaatakkoord verplichte opgave voor gemeenten om met de gebouwde omgeving van het aardgas af te gaan zal grote inzet van menskracht en middelen vragen. Diemen heeft als doelstelling om in 2040 fossiel onafhankelijk te zijn. De kaders daarvoor zijn in de Transitievisie Warmte gesteld en de wijkgerichte uitvoering is eind 2024 gestart. Momenteel wordt gewerkt aan het Warmteprogramma waarin nader wordt uitgewerkt hoe we richting 2040 van het aardgas af gaan en welke wijken de komende 10 jaar als eerste worden aangepakt.

Duurzaamheidsprogramma
Op 2 juli 2020 heeft de gemeenteraad de Duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 vastgesteld. Met de Duurzaamheidsagenda willen we de omschakeling maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen. De Duurzaamheidsagenda heeft de kaders gegeven het gemeentelijke Programma Duurzaamheid. In 2026 staat de evaluatie van de Duurzaamheidsagenda gepland. Het is de bedoeling om van eind 2026 tot begin 2027 een vervolgprogramma Duurzaamheid te maken.

Het Programma Duurzaamheid heeft twee pijlers met ieder drie thema’s. Met de eerste pijler Duurzame samenleving willen het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegengaan. Tot deze pijler behoren de volgende drie thema’s: energie & klimaat, afval & circulaire economie, natuur & biodiversiteit. Met de tweede pijler Gezonde leefomgeving worden de problemen in de leefomgeving aangepakt waar we hier en nu last van hebben. Tot deze pijler behoren de volgende drie thema’s: klimaatadaptatie, luchtkwaliteit & geluid en schone mobiliteit.

Als gemeente willen we natuurlijk zelf ook het goede voorbeeld geven. Daarvoor wordt ingezet op interne samenwerking om duurzaamheid steeds beter onderdeel van interne processen (bij beleidsontwikkeling, ruimtelijke ontwikkeling en beheer, gemeentelijke bedrijfsvoering en gebouwen en inkoop) te maken. De gemeente kan het realiseren van een duurzame samenleving en een gezonde leefomgeving echter niet alleen. We zullen de samenwerking met de samenleving (via sluiten van Diempacten, ondersteunen van inwonersinitiatieven, samenwerking met Daarom Duurzaam Diemen, etc.) blijven zoeken.

Op het thema Energie & Klimaat is sprake van zoveel dynamiek en betrokken medewerkers dat daar een apart deelprogramma met een eigen deelprogrammacoördinator van is gemaakt. Wel blijft het thema Energie & Klimaat gewoon deel uitmaken van de overkoepelende gemeentelijke programmatische aanpak op duurzaamheid.

Schematisch ziet de opzet van de duurzaamheidsprogramma er als volgt uit:

<table>
<tr><td colspan="2">1) PROGRAMMA
- Programmering, monitoring en rapportage
- Doorwerking duurzaamheid in beleid (APV, Omgevingsvisie, handboek openbare ruimte, etc.)
- Financiële regelingen voor duurzaamheid (leningen, subsidies, etc.)
- Communicatie</td></tr>
<tr><td>2) DUURZAME SAMENLEVING</td><td>3) GEZONDE LEEFOMGEVING</td></tr>
<tr><td>2.a) Energie & klimaat
- Energie besparen
- Duurzame energie opwekken
- Aardgasvrij maken gebouwde omgeving
- Stimuleren en faciliteren lokale energie-initiatieven
- Aanpak overige broeikasgassen</td><td>3.a) Klimaatadaptatie
Inspelen op:
- Opwarming gebouwde omgeving (hittestress)
- Intensere regenbuien
- Langere periodes van droogte</td></tr>
<tr><td>2.b) Afval & Circulaire Economie
- Preventie van afval
- Verbeteren afvalscheiding
- uitbannen giftige en milieuschadelijke stoffen
- Stimuleren (lokale) circulaire producten en diensten
- Circulaire aanpak grondstoffenstromen en strategische grondstoffen
- stimuleren duurzame gezonde voeding en minder voedselverspilling
- slim benutten organische reststromen
- stimuleren duurzaam bouwen en slopen
- stimuleren duurzame omgang met spullen</td><td>3.b) Luchtkwaliteit & geluid
- Aanpak bronnen van luchtverontreiniging
- Geluidmaatregelen bij bron, overdracht en ontvanger</td></tr>
<tr><td>2.c) Natuur & biodiversiteit
- Versterken natuurwaarde
- Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur</td><td>3.c) Schone mobiliteit
- Dekkend netwerk laadpalen e-mobiliteit
- smart mobility
- schone mobiliteit bevoorrading
- Deelmobiliteit
- Groen OV
- Parkeerbeleid
- Aantrekkelijke fiets en wandelroutes</td></tr>
<tr><td colspan="2">4) SAMENWERKING gemeentelijke organisatie en activiteiten
- Duurzaam\maatschappelijk verantwoord inkopen
- Duurzaamheid bedrijfsvoering, gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen
- Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte.
- Duurzaam beheren van de openbare ruimte</td></tr>
<tr><td colspan="2">5) SAMENWERKING met de samenleving
- Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen
- Faciliteren en ondersteunen duurzaamheidsinitiatieven vanuit de samenleving
- Duurzaamheidspacten met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.)
- stimuleren start-ups met oplossingen voor duurzaamheidsvraagstukken
- steunen van initiatieven op het gebied van duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen</td></tr>
</table>

Gemeentelijk duurzaamheidsprogramma

In de paragraaf duurzaamheid van de begroting zijn de 5 hoofddoelen/onderdelen vanuit het Programma Duurzaamheid weergegeven:
1. Een programmatische aanpak
2. Naar een duurzame samenleving
3. Naar een gezonde leefomgeving
4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie
5. Samenwerking aan duurzaamheid met de samenleving

Hieronder zullen we per onderdeel ingaan op:
- langetermijndoelen (wat willen we bereiken)
- de geplande activiteiten voor 2027 (wat gaan we ervoor doen)
- monitoring (indicatoren uit de Duurzaamheidsagenda en het coalitieakkoord 2026 - 2030)

1. Een programmatische aanpak
Wat willen we bereiken?
- Via een programmatische aanpak op duurzaamheid willen we binnen Diemen de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen. Daarmee willen we de langetermijndoelen duurzame samenleving en gezonde leefomgeving van het Programma Duurzaamheid realiseren.
- Aanvullende duurzaamheidsambities en acties uit het coalitieakkoord voor de periode 2026-2030 worden opgenomen in het Programma Duurzaamheid.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?
- Opstellen vervolgprogramma duurzaamheid als opvolger van de Duurzaamheidsagenda 2020-2025.
- Uitvoeren jaarprogramma duurzaamheid 2027 (de acties uit de paragraaf duurzaamheid van de begroting 2027) op basis van de Duurzaamheidsagenda 2020-2025 en aanvullende acties uit het coalitieakkoord
- Opname van duurzaamheid bij ontwikkeling van nieuw gemeentelijk beleid
- Starten met opnemen van duurzaamheidsbeleid in het gemeentelijke Omgevingsplan
- Voortzetten van het verstrekken van duurzaamheidsleningen en duurzaamheidssubsidies voor kansrijke verduurzamingsinitiatieven vanuit de samenleving
- Voortzetten interne en externe communicatiecampagnes duurzaamheid
- Doorontwikkelen communicatiecampagne duurzaamheid

Monitoring

Wat	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Aantal verstrekte duurzaamheidsleningen	7	8	10	10[1]

[1] De gemeentelijke duurzaamheidslening werd tot 2024 vooral gebruikt voor aanschaf van zonnepanelen als enkelvoudige maatregel. Bij de landelijke energiebespaarlening moest namelijk naast zonnepanelen tenminste 1 extra maatregel worden meegefinancierd. Met de aangekondigde afschaffing van de salderingsregeling en het in rekening brengen van kosten voor teruglevering door energieleveranciers is de markt voor plaatsing van zonnepanelen ingestort. Dit was terug te zien in het aantal aangevraagde duurzaamheidsleningen. Duurzaamheidsleningen worden nu vooral aangevraagd voor HR++ glas en warmtepompen.

2. Naar een duurzame samenleving
Met de pijler Duurzame samenleving van het Duurzaamheidsprogramma gaan we het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegen. Tot de pijler duurzame samenleving behoren de volgende drie thema's: Energie & Klimaat, Afval & Circulaire Economie, Natuur & Biodiversiteit.

2.A DEELPROGRAMMA ENERGIE & KLIMAAT
Wat willen we bereiken?
- 2040 fossiel onafhankelijke gemeente
- 90% CO_2 reductie in 2050 (Klimaatakkoord)
- Minimaliseren emissie overige broeikasgassen
- Het tijdig realiseren van een toekomstbestendig energiesysteem om daarmee ruimtelijke, economische en klimaatdoelstellingen te faciliteren (Energievisie Noord-Holland)

Wat gaan we ervoor doen in 2027?
- Interbestuurlijke Werkwijze (IBW) Energiesysteem 2050 Noord-Holland
  - Afronden startnotitie IBW Noord-Holland en ter besluitvorming aan de raad voorleggen
  - Inrichten van een data-omgeving en ontwikkelen van het regionale Energiebeeld.
  - Starten met gebiedsuitwerkingen (op deelregio Amstelland niveau). Dit gaat gepaard met participatie.
- Aanpak (bovenregionale) energie-infrastructuur
  - Deelname aan de provinciale Taskforce Energie-Infrastructuur Noord-Holland
  - Deelname aan de projectprocedures voor:
    - een nieuw TenneT hoogspanningsstation Amsterdam Zuidoost
    - een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad-Ens
    - een nieuw 380 kV hoogspanningsstation aan de zuidoostkant van Amsterdam
    - het verzwaren van de bestaande 380 kV hoogspanningsverbindingen Beverwijk - Diemen en Krimpen a/d IJssel - Diemen
  - Aanvraag subsidie behorende bij het convenant schoon en emissieloos bouwen
  - Onderzoeken beleidsontwikkelingen, mogelijkheden en beperkingen, nut en noodzaak van laadinfrastructuur voor (plezier)boten
- Uitvoering Regionale energie strategie (RES)
  - Voortzetting deelname stuurgroep en werkgroep RES Noord-Holland Zuid
  - Voortzetting regionale samenwerking Opwek Energie op Rijksgronden (OER)
    - Afronding verkenningsfase en, bij steun van alle betrokkenen, start planfase voor windturbines in de Diemerscheg
    - Tenderprocedure voor exploitatie zonnepanelen langs de Rijkswegen vanuit Energieroute Noord-Holland (mits Projectbesluit gerealiseerd kan worden)
    - Verkenning mogelijkheden zonnevelden bij Gooiseweg in samenwerking met coöperatie Diemer Energie.
- Uitvoering Transitievisie Warmte/Opstellen Warmteprogramma
  - Uitvoering warmteprogramma: implementatie nieuwe regelgeving (Wcw en Wgiw) en uitwerking warmtekavels
  - Voortzetten samenwerking oprichting regionaal publiek warmtebedrijf
  - Voortzetten MRA samenwerking voor onderzoek naar de ontwikkeling van aardwarmte
  - Voortzetten samenwerking Vattenfall verduurzamen Diemercentrale
  - Uitvoering afspraken over energie in het kader van de meerjarenafspraken met woningcorporaties en huurdersplatform
- Implementatie en uitvoering Soortenmanagementplan (SMP)[2] voor invulling van de onderzoeksverplichting beschermde diersoorten bij isolatie van gevels en daken:

[2] de Raad van State heeft uitspraak gedaan over voldoende ecologisch onderzoek bij isolatie van dak en spouwmuur van woningen. Om isolatie mogelijk te blijven maken moeten gemeenten een soortenmanagementplan opstellen en

    - Communicatie en beheer (waaronder jaarlijkse monitoring) Soortenmanagementplan
    - Aanleg alternatieve verblijven voor vleermuizen en vogels
- Wijkaanpak warmtetransitie
    - Opstellen Uitvoeringsplan warmtenet Diemen-Zuid
    - Creëren collectieve warmte-oplossing voor Ruimzicht en Diemen Centrum
    - Voortzetten gebiedsaanpak warmte- en energietransitie Landlust
    - Voortzetten ondersteuningsaanpak verduurzaming utiliteitsbouw (bedrijventerreinen en maatschappelijk vastgoed)
    - Faciliteren en ondersteunen van buurtinitiatieven
    - Bijhouden klantvolgsysteem[3] voor de energietransitie
    - Starten pilot met (tweedehands) C.V.-ketels als tijdelijke vervanging voor kapotte ketels voorafgaand aan aansluiting op duurzame (collectieve) voorziening
- Isolatieaanpak woningen
    - Voortzetten energie-advies woningeigenaren en VVE's via regionaal energieloket
    - Voortzetten jaarlijkse collectieve inkoopactie energiemaatregelen woningeigenaren
    - Voortzetten ondersteuning VVE's energiebesparing en opwek duurzame energie
    - Voortzetten advisering en procesbegeleiding VVE's met focus op slecht geïsoleerde woongebouwen
    - Voortzetten uitvoerig subsidieregeling woningisolatie met focus op slecht geïsoleerde woningen
    - Stimuleren, adviseren en activeren verduurzaming koopwoningen
- Aanpak energie-armoede
    - Voortzetten energie-advies door vrijwillige energiecoaches (n.a.v. prestatie afspraken met woningcorporaties, gestart in 2021). Coördinatie hiervan vindt sinds 2026 plaats door Daarom Duurzaam Diemen.
    - Voortzetten circulair gordijnenproject
    - Onderzoeken aanvullende aanpak energie-armoede (afhankelijk van rijksbijdrage)
- Energietransitie bij bedrijven en maatschappelijk vastgoed
    - Voortzetten energie-advies bedrijven via regionaal energieloket
    - Onderzoeken mogelijkheden inzet Dumava Subsidie voor verduurzaming buurtkamers
    - Voortzetten duurzaamheidsdienst bedrijven via energieadviseur van de Stichting Energieke regio
    - Toezicht en handhaving energie- en klimaatregelgeving Europese Energie Efficiency Richtlijn, Besluit activiteiten leefomgeving en Besluit bouwwerken leefomgeving

Monitoring

Wat	Werkelijk 2023	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Elektriciteit uit hernieuwbare bronnen	9,5%	n.n.b.	n.n.b.	13,0%[4]	13,5%
Totaal aardgasverbruik kleinverbruikers[5]	12.237.286 m^3	10.569.304 m^3	10.542.361 m^3	10.250.000 m^3[8]	9.750.000 m^3[7]

alternatieve verblijven voor vleermuizen gaan aanleggen. Met het soortenmanagementplan kan de invulling van de onderzoeksverplichting beschermde diersoorten bij verbouw (waaronder isolatie van gevels en daken) voor woningen en gebouwen worden vereenvoudigd.

[3] Een klantvolgsysteem is een database waarin gegevens over klanten staan. In het geval van de warmtetransitie en de opgave om van het aardgas af te gaan gaat het om een database waarbij per woonadres kan worden bijgehouden : Wie contactpersonen zijn, wat openbare en aangeleverde gegevens over de huidige energiesituatie en energieprestatie zijn, welke contactmomenten er geweest zijn en welke afspraken daarbij gemaakt zijn en wat wensen, behoeften en openstaande vragen zijn. De database wordt conform de privacyregelgeving gevuld met openbare gegevens en aanvullende benodigde gegevens waar bewoners hun toestemming voor hebben gegeven. De toegang tot benodigde gegevens waarvoor inwoners toestemming hebben gegeven wordt daarbij beperkt tot alleen de medewerkers die direct betrokken zijn bij de energietransitie.

[4] Ten gevolge van het afschaffen van de salderingsregeling iper 1 januari 2027 en het rekenen van terugleverkosten door energieleveranciers is de interesse voor plaatsing van zonnepanelen op bestaande bouw sterk afgenomen.

[5] Deze gegevens zijn voor het eerst opgenomen in de jaarstukken 2023 vanwege de raadsmotie voor een aardgasmonitor. Voor deze monitor wordt gebruik gemaakt van open data van Liander. Jaarlijks rapporteert Liander het gasgebruik van kleinverbruik aansluitingen, (< 40m^3/uur). Zowel in woningen als in kleine bedrijven en instellingen. De weergegeven hoeveelheden zijn het standaard jaarverbruik (SJV). Dit is het gemeten gebruik, gecorrigeerd voor temperatuur en energieinhoud. In verband met de privacy van de gebruikers geeft Liander het gebruik per postcode (PC6). Het totale gebruik verkrijgen we door het gemiddelde gebruik te vermenigvuldigen met het aantal aansluitingen per postcode.

2.B THEMA AFVAL & CIRCULAIRE ECONOMIE

Wat willen we bereiken?

- Het terugdringen van de hoeveelheid ongescheiden restafval richting de landelijke norm van 100 kg per inwoner (Afvalplan)
- Een afvalvrij dorp en een volledig circulaire economie in 2050
- Met lokale inzet bijdragen aan de landelijke doelen[8] en doelen van de Metropoolregio[9] voor circulariteit
- Circulaire bedrijfsvoering van de gemeente Diemen; het goede voorbeeld geven (zie onderdeel 4 samenwerking op duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie)
- Het stimuleren van bestaande en nieuwe bedrijven in innovatie en circulariteit en het creëren van daaraan gerelateerde extra werkgelegenheid

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- Aanpak afval en zwerfafval
  - Opstellen Grondstoffenplan als opvolger van het Afvalplan 2020
  - Voortzetten communicatie en voorlichting over afvalscheiding
  - Voortzetten van het op aanvraag verstrekken van containers aan huis voor de inzameling van oud papier en karton en/of plastic verpakkingen, blik en drankenkartons

  Voorbereiden uitvoeren samenwerkingsovereenkomst met Verpact
  - Voortzetten gescheiden inzameling afval bij scholen
  - Jaarlijkse uitdeeldag compost op gemeentewerf
  - Stimuleren en faciliteren deelname aan landelijke opschoondagen (Landelijke Opschoondag en World Cleanup Day) en andere acties die bewoners, bedrijven en organisaties organiseren
  - Samen met onze (jonge) inwoners verminderen van zwerfafval en het verkleinen van de plastic soep in Diemen. Hiertoe werken we samen met het initiatief De Beestenbende
  - Toezicht en handhaving regelgeving bedrijfsafval vanuit Besluit Activiteiten Leefomgeving
- Aanpak circulariteit
  - Voortzetten deelname aan AM- en MRA- en VNG-werkgroepen circulaire economie
  - *Aanpak waardeketen voedsel en organische reststromen*
    - Onderzoeken van een lokale (integrale) voedselstrategie
  - *Aanpak waardeketen gebouwde omgeving*
    - Stimuleren houtbouw vanuit MRA convenant houtbouw
    - Stimuleren circulair bouwen vanuit MRA convenant toekomstbestendige woningbouw
    - Stimuleren hoogwaardig hergebruik vrijkomende bouwmaterialen vanuit Circulaire Deal Secundaire Bouwmaterialen MRA

---

[6] De verwachting was dat het aardgasverbruik in 2026 vrijwel gelijk zou blijven ten opzichte van 2024. Dit werd zo ingeschat omdat het energiebesparingseffect door sterk verhoogde aardgasprijzen direct na de inval in Oekraïne deels teniet werd gedaan door daaropvolgende lagere prijzen. Daarnaast is de gebouwvoorraad sinds het laatste kwartaal van 2023 nauwelijks verder geïsoleerd ten gevolge van een uitspraak van de Raad van State over de problemen met bescherming van vleermuizen. Om isoleren weer goed mogelijk te kunnen maken is de gemeente begonnen met het opstellen van een Soortenmanagementplan.

[7] De verwachting is dat het aardgasverbruik in 2027 sterker daalt ten opzichte van 2026 door gestegen gasprijzen en problemen bij het aanvullen van de gasreserves ten gevolge van de oorlogen in Iran en Oekraine. Wel wordt een minder grote daling verwacht dan bij de eerdere prijsschok van 2023 op 2024 door de oorlog in Oekraine. Dit omdat inwoners toen al maatregelen hebben getroffen en omdat grootschalige isolatie nog op gang moet komen vanuit de wijkgerichte aanpakken en de vereenvoudigde procedure voor isolatie vanuit het Soortenmanagementplan.

[8] Landelijke doelstellingen zijn: in 2035 15% verminderen van het totale grondstoffenverbruik ten opzichte van 2016, 82% van al het afval recyclen, waarvan 15% hoogwaardig en verhogen aandeel biogrondstoffen en secundaire grondstoffen naar minimaal 55%, ter vervanging van primaire en abiotische grondstoffen. Meer specifieke landelijke doelen zijn: 50% minder voedselverspilling in 2030 ten opzichte van 2016 en 30% van de woningen 30% biobased in 2030

[9] Doelen vanuit de Metropoolregio zijn: in 2028 80% circulair inkopen door MRA overheden en daarna zo snel mogelijk naar 100%, 25% voedselconsumptie uit de eigen regio, 80% circulair in de textielketen, 20% houtbouw/biobased in de woningproductie (met mogelijke ophoging naar 30% in 2027)

        - Onderzoek om circulariteit beter te betrekken bij beleid en projecten in de openbare ruimte
        - Verkenning mogelijkheden voor een gemeentelijk circulair materialendepot
        - In openbare ruimte plaatsen van objecten gemaakt van moeilijk recyclebare plastics vanuit MRA convenant circulaire plastics
    - *Aanpak waardeketen consumptiegoederen (o.a. textiel en elektronische apparatuur*
        - Verkenning naar het opzetten van een spullenbieb
        - Verkenning stadspaskorting voor textielreparatie in Diemen
        - Verkenning naar het verbreden van het circulair gordijnenproject
        - Beoordeling haalbaarheid opnieuw organiseren Textiel of E-waste race bij scholen in de DUO-gemeenten
    - *Intern: Voorlichting, opleiding, monitoring*
        - Circulaire aanpak binnen de gemeentelijke organisatie (zie onder punt 4 Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie)
        - Onderzoek zwerffietsenaanpak
    - *Aanpak ondernemers/mkb*
        - Aanhaken op Provincie Noord-Holland programma De Circulaire Routekaart
        - Verkennen opzetten netwerkbijeenkomst en ondersteuning circulair ondernemen textielondernemers
        - Verkennen opzetten netwerkbijeenkomst en ondersteuning circulair ondernemen horeca
    - *Ondersteuning/samenwerking maatschappelijke initiatieven*
        - Samenwerking met Daarom Duurzaam Diemen, Rataplan en maatschappelijke partners tijdens circulaire evenementen
        - Deelname aan de week van de circulaire economie en/of week zonder afval

Monitoring

Wat	Werkelijk 2023	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Hoeveelheid restafval (kg) per inwoner per jaar	180 kg	188 kg[10]	185 kg	189 kg	189 kg[11]

2.C THEMA NATUUR & BIODIVERSITEIT

Wat willen we bereiken?

- Versterken natuurwaarde
- Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- plan van aanpak lokale invulling Europese Natuurherstelverordening
- actualisatie/doorontwikkeling Natuurwaardenkaart (10-jaarlijkse actualisatie)
- Voortzetten inhuur ecologisch specialist voor advisering bij projecten en verbeterde omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden
- Inhaalactie uitvoeren van projecten uit het Uitvoeringsprogramma verbeteren Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 gericht op 1) in stand houden en verbeteren ecologische verbindingen en 2) kwaliteit van de Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 verbeteren, waaronder:
    - een verbinding onder het spoor tussen park Spoorzicht en de Oosterringdijk
    - verbeteren ecologische kwaliteit Park de Omloop en Diemerdreef
    - verbeteren ecologische verbinding onder het spoor bij Zwanenpad
- Voortzetten van verbinden van buurtgroen met de hoofdgroenstructuur/natuur

[10] De toename van de hoeveelheid restafval per inwoner ten opzichte van 2023 komt waarschijnlijk doordat het grootste deel van de nieuwbouw in Diemen bestaat uit appartementen. Bewoners van appartementen scheiden minder afval.

[11] Inschatting gebaseerd op de resultaten over 1e kwartaal 2026.

- Uitvoeren acties uit de actieagenda dierenwelzijn, waaronder een bijenburcht aanleggen, meer struiken planten op geselecteerde plekken, aanbesteding maaibestek zonder klepelen en met verplicht Kleurkeur, meer On the way to PlanetProof gekweekt groen gebruiken, etc.
- Communicatie verbeterde aanpak voor omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden (waaronder soortenmanagementplan voor onder meer de isolatieopgave)
- Voortzetten aanleg en onderhoud van natuurvriendelijke oevers en verbinden van waterpartijen
- Voortzetten verhogen van belevings- en natuurwaarde bij groot onderhoud van perken en borders
- Voortzetten grasmaaien met oog voor ecologie
- Voortzetten waar mogelijk bomen in openbare ruimte aanplanten
- Stimuleringsactie planten bomen bij particulieren
- Voortzetten voorlichting problemen plaagdieren en waterkwaliteit door voedsel in de openbare ruimte.

Monitoring

Wat	Werkelijk 2023	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Hoeveelheid bomen in de openbare ruimte	12.568[12]	14.009[13]	13.251[14]	15.262[15]	15.462
natuurwaardekaart (10 jaarlijks)	In 2007 en 2017 zijn natuurwaardekaarten opgesteld. In 2027 is de actualisatie/ doorontwikkeling natuurwaardekaarten dus weer aan de orde.				

[12] Eind 2023 is gestart met een nieuw beheersysteem en een inspectie van alle bomen in Diemen. In 2023 was de inspectie van Diemen Zuid afgerond en waren de aantallen ingevoerd in het nieuwe beheersysteem. Het aantal bomen dat bij 'werkelijk 2023' staat, was dus een optelling van de nieuwe gegevens voor Diemen Zuid en de aantallen uit het oude beheersysteem voor de rest van de gemeente

[13] In 2024 is de inspectie van Diemen centrum afgerond en zijn de aantallen ingevoerd in het nieuwe beheersysteem. De aantallen die bij 'Realisatie 2024' staan, zijn dus een optelling van de nieuwe gegevens voor Diemen Zuid en Centrum en de aantallen uit het oude beheersysteem voor Diemen Noord. Bij de inventarisaties bleken meer bomen te staan dan wat was opgenomen in het oude systeem. Daarnaast had de gemeente ook in 2024 een paar honderd bomen bijgeplant.

[14] Dit was de bomenstand in het beheersysteem op 19 januari 2026. In 2025 waren inventarisaties gedaan in Diemen Noord. Ook waren er correcties uitgevoerd waarbij oude boompunten die nog onterecht in het systeem stonden zijn verwijderd (met name Holland Park West) en boompunten die buiten de gemeentegrens vallen (met name Gooiseweg). Hierdoor is het aantal bomen in 2025 met ruim 750 bomen naar beneden bijgesteld. Hiermee is de in 2023 gestarte inventarisatie en actualisatie van het nieuwe bomensysteem afgerond. Een aantal projecten zat in een fase waarbij al wel is gekapt, maar nog niet is aangeplant (zoals de Oosterringdijk). Tot slot waren nog niet alle nieuw geplante bomen opgenomen in het bomenbestand (nog 813 in te voeren).

[15] Het aantal bomen in het bomenbestand in juli 2025 bedroeg: 14.762. De verwachting was om in het restant van 2025 en in 2026 nog ongeveer 500 bomen bij te planten. Daarmee komt de begroting van het aantal bomen eind 2026 dus uit op 14.762 + 500 = 15.262

3. Naar een gezonde leefomgeving

Met de pijler Gezonde leefomgeving uit het Duurzaamheidsprogramma pakken we de problemen in de leefomgeving aan waar we hier en nu last van hebben. Tot de pijler gezonde leefomgeving behoren de volgende drie thema's: Klimaatadaptatie, Luchtkwaliteit & Geluid en Schone Mobiliteit.

3.A THEMA KLIMAATADAPTATIE

Wat willen we bereiken?

- Voorbereid zijn op opwarming gebouwde omgeving (hittestress), Intensere regenbuien en langere periodes van droogte

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- Uitvoeren Programma Klimaatadaptatie 2024-2028
- Afronden klimaatadaptief inrichten Scheepskwartier en Vlindertuin, waarbij de resultaten worden gemonitord ter lering voor toekomstige projecten
- Voortzetten klimaatadaptief inrichten Oosterringdijk bij reconstructie
- Klimaatadaptief inrichten Buitenlust
- Klimaatadaptief inrichten Hoofdassen
- Klimaatadaptief inrichten Wandellandschap Rode Kruislaan en Flats Rode Kruislaan
- Voortzetten operatie Steenbreek gericht op het stimuleren van ontstenen en vergroenen van privéterreinen
- Bomen uitdelen die inwoners in hun eigen tuin kunnen aanplanten
- Voortzetten gesprek met scholen over vergroenen van hun schoolpleinen

Monitoring

Wat	Werkelijk 2023	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Aantal buurten (van in totaal 35) die volledig aan de Diemense normen voor wateroverlast voldoen	3	4	5	10	12
Aantal buurten (van in totaal 35) die volledig volgens het beleid tegen droogte zijn ingericht	3	4	5	10	12

3.B) THEMA LUCHTKWALITEIT & GELUID

Wat willen we bereiken?

- Een gezonde leefomgeving met een schone luchtkwaliteit en lage geluidbelasting

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- Milieu algemeen
  - Voortzetten inbreng en toetsing van eisen luchtkwaliteit, geluid en externe veiligheid bij ruimtelijke en verkeerskundige plannen en projecten
  - Voortzetten deelname in de Bestuurlijke Regie Schiphol over de inpassing van luchtvaart en de luchthaven Schiphol in de regio
  - Voortzetten lobby verlagen maximumsnelheid rijkswegen
- Geluid
  - Opstellen geluidbelastingskaarten (5-jaarlijkse verplichting voor stedelijke gebieden vanuit de EU-Richtlijn Omgevingslawaai)
  - Voortzetten bepaling basisgeluidemissies gemeentelijk wegennet en lokaal spoor (metro en tram) ten behoeve van de nieuwe monitoringsverplichting wegverkeerslawaai uit de Omgevingswet.
  - Omzetten geluidzones rondom industrieterreinen naar geluidproductieplafonds (GPP's) conform de Omgevingswet
  - Uitvoeren acties uit Actieplan geluid 2024-2028
- Luchtkwaliteit

- Uitvoeren acties uit decentraal uitvoeringsplan Schone Lucht Akkoord
- Voortzetten bewustwordingscampagne nadelen en beperken overlast van stoken
- Voortzetten Subsidieregeling verwijdering rookgaskanalen bestaande woningen van maximaal €1000,- (op basis van de hiervoor aangevraagde SPUK Schone Luchtakkoord met 50% cofinanciering door de gemeente)
- Voortzetten inruilregeling van €1000,- voor minima voor hun fossiele brom- en snorfietsen naar een elektrische variant die aan Amsterdamse milieuzonecriteria voldoet
- Voortzetten jaarlijkse meting luchtkwaliteit in samenwerking met de GGD (in 2021 gestart) en het Centraal Instrument Monitoring Luchtkwaliteit (CIMLK)

Monitoring

Wat	Wanneer
meting luchtkwaliteit	jaarlijks (ingaande 2021)
5 jaarlijks opstellen geluidbelastingskaarten	Geluidbelastingskaart is uit 2022; actualisatie volgt in 2027
Basisgeluidemissies gemeentelijke wegen	5 jaarlijks (ingaande 2026)

3.C) THEMA SCHONE MOBILITEIT
Wat willen we bereiken?
- Uitstootvrij regionaal OV-systeem in 2030
- Overige regionale mobiliteitssystemen uitstootvrij in 2050
- Verbeteren fiets- en looproutes

Wat willen we gaan doen in 2027?
- Regionale samenwerking
  - Voortzetten regionale samenwerking met de Vervoerregio Amsterdam.
  - In samenwerking met de Vervoerregio Amsterdam meer regie voeren op deelmobiliteit (scooters en fietsen) om het gebruik van deelmobiliteit te stimuleren.
  - Voortzetten inzet zero emissie bussen voor lijn 44 en 66 door het GVB en de Vervoerregio Amsterdam.
- Gemeentelijke activiteiten
  - Verbeteren aanbod deelauto's
  - Verbeteren fiets- en looproutes als onderdeel van de Uitvoeringsagenda van de Mobiliteitsvisie Diemen 2040
  - Herinrichten hoofdassen Diemen Centrum en Weesperstraat van 50 km/h naar 30 km/h
  - Meer schaduw creëren door het plaatsen van meer bomen op wandelroutes en op pleinen
  - Proactief bijplaatsen laadpalen voor auto's in Diemen (conform Beleidsnotitie opladen elektrische voertuigen en de laadkaart met vooraf uitgezochte geschikte locaties)
  - Hanteren parkeernormen en aanleg voldoende fietsparkeerplaatsen bij nieuwbouw conform het in 2027 te actualiseren Parkeerbeleidsplan

Wat	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Aantal laadpalen	124 laadpalen	139 laadpalen	180 laadpalen	180 laadpalen[16]
(Aantal laadpunten)	248 laadpunten	278 laadpunten	360 laadpunten	360 laadpunten

[16] Het aantal aangevraagde laadpalen neemt af ten opzichte van eerdere jaren. Daarnaast komen aanvragen voor nieuwe netaansluitingen, waaronder laadpalen, per 1 juli 2026 op een wachtrij te staan. Om deze reden wordt de voor 2026 begrote doelstelling nu voor 2027 aangehouden.

4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie

Wat willen we bereiken?

- Duurzaam/maatschappelijk verantwoord inkopen
- Duurzaamheid in de bedrijfsvoering: gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen
- Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte
- Duurzaam beheren van de openbare ruimte
- 2030 klimaatneutrale gemeentelijke organisatie
- Doelstellingen circulair inkopen:
  - 2028 >80%;
  - indien haalbaar 100% in 2030.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- Voortzetten begeleiding Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) door MVI- regisseur
- Opstellen jaarplan MVI 2027 mede op basis van Inkoopjaarplan 2027
- Uitvoering gemeentelijke Meerjarenonderhoudsplannen gericht op energiebesparing, opwek van duurzame energie en aardgasloze gemeentelijke gebouwen (zie paragraaf onderhoud kapitaalgoederen - gebouwen Diemen)
- Voortzetten gescheiden afvalinzameling gemeentelijke organisatie
- Voortzetten inkoop duurzame elektriciteit en CO_2 gecompenseerd gas
- Advies duurzaamheid (energie, circulair, natuurinclusief en klimaatadaptief) bij alle relevante ruimtelijke (her)ontwikkelingen
- Advies natuur, milieu (geluid, lucht, veiligheid, bodem) en verkeer/mobiliteit waar van toepassing bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen
- Alleen inkopen van gecertificeerd duurzaam hout en papier
- Toepassen energiezuinige led verlichting bij vervanging lichtmasten en armaturen
- Voortzetten beheer openbare ruimte zonder chemische bestrijdingsmiddelen

Monitoring

Wat	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Energieverbruik gemeentelijke organisatie (Elektriciteit (KWh) en gas (m3))[17]	2.578.601 KWh 200.000 m^3	2.343.951 KWh 216.751 m^3	2.750.000 kWh 190.000 m^3	2.785.000 KWh 160.000 m^3
Opgewekte duurzame energie gemeentelijke organisatie[18]	190.000 kWh[19]	212.948 kWh	300.000 kWh[20]	322.000 kWh
% Led openbare verlichting[21]	45%	53%	60%	63%

[17] De gemeente neemt elektriciteit af met certificaten van in Nederland opgewekte duurzame elektriciteit en aardgas met CO2 compensatie. Bij de transitie naar aardgasvrije verwarmingstechnieken neemt het gebruik van (duurzaam opgewekte) elektriciteit toe en het gebruik van aardgas af.

[18] De begrote hoeveelheid opgewekte duurzame energie voor de gemeentelijke organsiatie betreft de opwek op gebouwen die van de gemeente zijn én door de gemeente gebruikt worden. Waar mogelijk plaatst de gemeente echter ook in samenspraak met de huurders/gebruikers zonnepanelen op gebouwen die wel van de gemeente zijn maar die niet door de gemeentelijke organisatie gebruikt worden, zoals 't Kruidvat, het Noorderlicht en de Omval.

[19] Dit is een schatting. Ten gevolge van het failissement van de energieleverancier zijn definitieve gegevens (nog) niet bekend. De opbrengst is lager dan in voorgaande jaren ten gevolge van een begin 2024 begonnen en enkele maanden aanhoudende maar inmiddels verholpen storing bij de zonnepanelen van de gemeentewerf.

[20] Bij de begrote hoeveelheid door de gemeentelijke organisatie opgewekte elektriciteit in 2026 was plaatsing van panelen op het gemeentehuis (na de uitvoering van het geplande onderhoud van het dak van het gemeentehuis) met levering in de 2e helft van 2026 meegenomen. De plaatsing is echter vertraagd. De oplevering van de zonnepanelen staat nu begin 2027 gepland.

[21] Vervanging van de resterende spaarlampen in de openbare ruimte door LED verlichting is onderdeel van groot onderhoud.

5. Samenwerken aan duurzaamheid met de samenleving

Wat willen we bereiken?

- In samenwerking met de samenleving de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen van een duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de Duurzaamheidsprogramma en het coalitieakkoord te realiseren
- Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen
- Sluiten van Diempacten (duurzaamheidspacten) met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etcetera)

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- Voortzetten ondersteuning bij het uitbouwen van Daarom Duurzaam Diemen
- Voortzetten coördinatie van het programma met energiecoaches[22] door Daarom Duurzaam Diemen
- Doorontwikkeling groen- en koelcoaches in samenwerkig met Daarom Duurzaam Dieme
- Uitvoering afspraken over duurzaamheid in de meerjarenafspraken met de woningcorporaties
- Jaarlijkse adviesvraag duurzaamheid aan kinderraad: initiatief dat kinderraad wil oppakken en/of initiatief voor gemeentelijke duurzaamheidsprogramma
- Ondersteuning inwonerinitiatieven duurzaamheid
- Afsluiten nieuwe Diempacten en voortzetten bestaande Diempacten
- Stimuleren ambassadeurschap duurzaamheid
- Voortzetten jaarlijkse gemeentelijke deelname aan de Klimaatweek
- Deelname onderzoek en doorontwikkeling Energygame (n.a.v. raadsmotie Power Saver Game)[23]
- Voortzetten van het natuur- en milieu-educatie aanbod voor scholen via de AM regio
- Voortzetten jaarlijkse monitoring (2026 - 2028) door inwoners van de in 2026 geplaatste bijenhotels via Beegrateful

Monitoring

Wat	Werkelijk 2023	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Verstrekte subsidies	2	5	3	5

[22] In 2021 gestart vanuit prestatieafspraken met woningcorporaties.

[23] De gemeente Diemen heeft begin 2020 meegedaan met een wetenschappelijk onderzoek vanuit de Universiteit Utrecht naar de effectiviteit van een spel (Power Saver Game) met energiebesparing tot doel. Op 2 juli 2020 nam de gemeenteraad de motie powersavergame Diemen aan waarin het college werd verzocht de mogelijkheid te onderzoeken om het energiebesparingsspel een jaarlijks terugkerend evenement te maken. De ontwikkelaar werkt momenteel nog aan een nieuwe versie van de game. Naar aanleiding van de motie heeft de gemeente Diemen het voornemen uitgesproken om aan een vervolgonderzoek mee te doen zodra een nieuwe versie beschikbaar is.

Kostenraming

PROGRAMMA DUURZAAMHEID

De gemeentelijke kosten voor de uitvoering van het jaarprogramma duurzaamheid over 2027 ramen we op € 1.204.000. Dit kan worden gefinancierd vanuit het bestaande structurele budget voor duurzaamheid ad € 719.000 aangevuld met € 260.000 incidenteel budget voor specifieke activiteiten in 2027 (te financieren vanuit de bestemmingsreserve duurzaamheid) en € 225.000 structureel budget (claim).

Daarnaast worden de beschikbare SPUKs (Lokale aanpak Isolatie (SPUK LAI), Brede Fondsuitkering capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (BFU CDOKE) en de SPUKs Schone Luchtakkoord (SPUKs SLA) in 2027 ingezet conform de eisen die het Rijk daaraan gesteld heeft.

Duurzaamheid is een dynamisch terrein met vele lokale, regionale en (inter)nationale ontwikkelingen. Nieuwe (gelabelde) Rijksuitkeringen, extra investeringen en (lokale) ontwikkelingen die effect hebben op de gemaakte begroting voor duurzaamheid zullen via kwartaalbrieven worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Het is nog niet duidelijk of er naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne en Iran en de hogere brandstofprijzen opnieuw budget van het Rijk gaat komen voor aanpak van energiearmoede door gemeenten. Als dat het geval is zal dat in de kwartaalbrief worden opgenomen en zal daar invulling aan worden gegeven conform de voorwaarden die het Rijk eraan stelt.

Deelprogramma ENERGIE & KLIMAAT

Met het deelprogramma Energie & Klimaat wordt invulling gegeven aan de verplichtingen van het nationale klimaatakkoord én de extra ambitie van de gemeente Diemen om in 2040 fossiel onafhankelijk te zijn. Volgens de meicirculaire bedraagt de Decentralisatie uitkering capaciteit decentrale overheden klimaat en energiebeleid (DU CDOKE 2027) € 1.171.744. In de begroting van 2027 putten we de DU CDOKE 2027 bijna volledig uit met vanaf 2023 nieuw geworven en ingehuurd personeel op de energietransitie. Er resteert in 2027 nog € 26.570 voor aanvullende specialistische inhuur op klimaat en energiebeleid.

In de afgelopen jaren werden de CDOKE middelen deels uitgeput door ook personeel gefinancierd uit gemeentelijke middelen (aanstelling van vóór 2023) aan CDOKE toe te schrijven. Met het hierbij vrijkomende gemeentelijke budget werd afgelopen jaren de bestemmingsreserve duurzaamheid aangevuld voor toekomstige uitgaven op Energie & Klimaat.

Specifieke uitkeringen schone lucht akkoord (SPUK's SLA)

De gemeente Diemen heeft in 2022 het Schone Lucht Akkoord (SLA) ondertekend en vervolgens een lokaal actieplan opgesteld. De gemeente heeft een SPUK SLA aangevraagd en toegewezen gekregen voor een subsidieregeling van maximaal € 1.000 per adres voor verwijdering van rookgaskanalen voor houtkachels. Voorwaarde is dat de gemeente 50% cofinanciert. Hiervoor is in 2027 € 11.000 begroot. Daarnaast heeft de gemeente een SPUK SLA van € 75.000 aangevraagd en toegewezen gekregen voor een inruilregeling voor vervuilende brom- en snorfietsen voor lage inkomens[24]. De gemeente zal in 2026 en 2027 zelf nog aanvullend in totaal € 25.000 moeten bijdragen. In de begroting voor 2027 is hiervoor € 20.000 opgenomen dat kan worden gefinancierd vanuit het gemeentelijke structurele duurzaamheidsbudget.

[24] Oudere brommers en snorfietsen hebben een relatief hoge uitstoot van luchtverontreinigende stoffen. De gemeente Amsterdam heeft verschillende milieuzones ingevoerd, waaronder een uitstootvrije zone voor brom- en snorfietsen voor de gehele gemeente. De eisen worden stapsgewijs aangescherpt. Inmiddels zijn brommers van vóór 2010 in Amsterdam al niet meer toegestaan. Vanaf 2030 mogen alleen nog elektrische brommers in Amsterdam rijden. Met de SPUK SLA kan Diemen aansluiten bij de Amsterdamse aanpak waarbij inwoners via de stadspas maximaal € 1.000,-korting kunnen krijgen op een nieuwe of tweedehandse elektrische brom- of snorfiets.

onderdeel		actie	gemeente budget	aanvullende budgetvraag incidenteel	aanvullende budgetvraag structureel	CDOKE & SPUKS
1) PROGRAMMA						
		10% overhead inzet CDOKE gelden				€ 117.174
		communicatiecampagnes duurzaamheidsprogramma			€ 25.000	
		strategisch financieel adviseur duurzaamheid				€ 120.000
		juridische ondersteuning - duurzaamheid in omgevingsplan		€ 30.000		
		communicatieadviseur duurzaamheid				€ 96.000
		TOTAAL	**€ 0**	**€ 30.000**	**€ 25.000**	**€ 333.174**
2) DUURZAME SAMENLEVING	2.a) Energie& Klimaat					
		Deelprogrammamanagement Energie & Klimaat				
		inhuur juridische ondersteuning energietransitie				€ 50.000
		specialistische personele inzet vanuit CDOKE voor deelprogramma energie & klimaat				€ 26.570
		(boven)regionale energie-infrastructuur:				
		beleidsadviseur energie-infra midden- en laagspanning				€ 102.500
		uitvoering convenant + aanvraag SPUK schoon en emissieloos bouwen (SPUK SEB)				SPUK SEB
		Regionale Energiestrategie (RES):				
		projecten en onderzoek grootschalige opwek duurzame energie	€ 50.000			
		Warmteprogramma als vervolg op Transitievisie Warmte (TvW):				
		beleidsadviseur gebouwde omgeving				€ 102.500
		budget technische onderzoeken warmtevragen	€ 50.000			
		soortenmanagementplan				
		aanleg vervangende verblijven soortenmanagementplan				€ 85.000
		monitoring en communicatie soortenmanagementplan	€ 25.000			
		energiebesparing en isolatie koopwoningen				
		inhuur beleidsondersteuner uitvoering lokale aanpak isolatie				€ 132.000
		energieloket en helpdesk voor woningeigenaren en VVE's	€ 30.000			
		continue collectieve inkoopacties energiemaatregelen	€ 15.000			
		VVE ondersteuning (VVE cursus, VVE netwerk en VVE procesbegeleiding)	€ 60.000			
		Stimuleren, adviseren en activeren verduurzaming woningen	€ 60.000			
		uitvoeringskosten subsidieregeling isolatiemaatregelen en slecht geïsoleerde woningen	€ 5.000			
		subsidieregeling isolatiemaatregelen en aanpak slecht geïsoleerde woningen				SPUK LAI
		wijkgerichte aanpakken en aanpak bedrijventerreinen:				
		Gebiedsmanager wijkgerichte aanpak				€ 110.000
		projectondersteuner wijkgerichte aanpakken				€ 39.000
		Uitvoeringsbudget wijkgerichte aanpak van het aardgas af			€ 150.000	
		technisch adviseur infra (0,4 fte)				€ 47.000
		klantvolgsysteem warmtetransitie	€ 10.000			
		inhuur beleidsondersteuner aanpak bedrijventerreinen en maatschappelijk vastgoed				€ 94.000
		inhuur technisch adviseur bedrijventerreinenaanpak				€ 50.000
		aanpak energiearmoede				
		energiearmoede maatregelen - gordijnenenproject				SPUKs EA
		energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven:				
		toezicht en handhaving energieregelgeving door Omgevingsdienst (OD)	budget OD			
		energieloket en helpdesk bedrijven	€ 13.000			
		TOTAAL	**€ 318.000**		**€ 150.000**	**€ 838.570**
	2.b) Afval& Circulaire economie					
		Circulaire Economie:				
		adviseur circulaire economie fysieke ruimte (0,5 fte)	€ 45.000			
		budget uitvoering acties circulaire economie	€ 75.000			
		huishoudelijk afval en zwerfafval:				
		uitvoeren afvalplan 2020 (vanuit afvalstoffenheffing)	n.v.t.			
		Uitvoering producentenverantwoordelijkheid verpakkingen (50% cofinanciering)		€ 120.000		UPV uitkering
		uitvoeren maatregelen zwerfafval	n.v.t.			
		bedrijfsafval:				
		Toezicht en handhaving afvalregelgeving bedrijven door gemeente en Omgevingsdienst	n.v.t.			
		TOTAAL	**€ 120.000**	**€ 120.000**	**€ 0**	
	2.c) Natuur& Biodiversiteit					
		ecologie:				
		inhuur ecoloog (advies + acties vanuit kansenkaart)	€ 50.000			
		inhaalacties uitvoeringsprogramma lokale ecologische structuur Diemen		€ 20.000		
		actualisatie/doorontwikkeling natuurwaardekaart		€ 30.000		
		plan van aanpak lokale invulling Europese Natuurherstelverordening		€ 20.000		
		openbare ruimte:				
		budget extra aanplant bomen	€ 10.000			
		kleur en fleur in plantsoenen (infra)	€ 10.000			
		vergroening buitenruimte (infra)	€ 15.000			
		TOTAAL	**€ 85.000**	**€ 70.000**	**€ 0**	
3) GEZONDE LEEFOMGEVING	3.a) Klimaatadaptatie					
		wijkgerichte aanpak maatregelen klimaatadaptatie	€ 20.000			
		aanleg, beheer en onderhoud riolering (o.a. vanuit rioolheffing)	n.v.t.			
		TOTAAL	**€ 20.000**	**€ 0**	**€ 0**	
	3.b) Luchtkwaliteit Geluid					
		luchtkwaliteit:				
		uitvoering lokaal actieplan Schone LuchtAkkoord (milieubudget)	n.v.t.			
		subsidieregeling verwijdering rookgaskanalen	€ 11.000			SPUK SLA
		inruilregeling bromfietsen minima	€ 20.000			SPUK SLA
		jaarlijkse luchtmeting GGD (milieubudget)	n.v.t.			
		geluid:				
		inhuur/externe ondersteuning geluidbeleid en advisering		€ 40.000		
		5 jaarlijks: actualisatie geluidniveaukaart en actieplan geluid (milieubudget)	n.v.t.			
		TOTAAL	**€ 31.000**	**€ 40.000**	**€ 0**	
	3.c) Schone Mobiliteit					
		plaatsing laadpalen (vraaggestuurd)	€ 5.000			
		TOTAAL	**€ 5.000**	**€ 0**	**€ 0**	
4) SAMENWERKING INTERN						
		DUO+ adviseur MVI (niet uit duurzaamheidsbudget)	n.v.t.			
		TOTAAL	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	
5) SAMENWERKING EXTERN						
		subsidie Daarom Duurzaam Diemen	€ 55.000			
		energiecoaches	€ 55.000			
		powersavergame	€ 5.000			
		overige subsidies voor ondermeer Duurzaamheidspacten (reservering per jaar)	€ 25.000			
		versterking samenwerking met de samenleving nieuwe coalitieperiode			€ 50.000	
		TOTAAL	**€ 140.000**	**€ 0**	**€ 50.000**	
		TOTAAL	**€ 719.000**	**€ 260.000**	**€ 225.000**	**€ 1.171.744**

Risico's en weerstandsvermogen

Toelichting

Sinds 1 januari 2004 verplicht het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten tot het maken van een paragraaf weerstandsvermogen in de programma-begroting en de jaarrekening. Deze paragraaf moet ten minste bevatten:
- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een inventarisatie van de risico's.

Conform het BBV, artikel 11 lid 2, moeten wij vanaf 1 januari 2016 ook de volgende zes kengetallen verplicht opnemen in paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting:
1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. solvabiliteitsratio;
4. grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte;
6. belastingcapaciteit.

In het kader van financieel toezicht zijn nog geen landelijke normen beschikbaar. Dit is de aanleiding waarom de toezichthouder vooralsnog geen gebruik maakt van deze normen om te bepalen hoe wij presteren op de betreffende onderdelen. Mocht er alsnog een landelijke normering komen, dan zal de toezichthouder zich daarbij aansluiten.

Beleid omtrent weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen zonder dat het bestaande beleid moet worden gewijzigd. Het geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente.
Bij het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt in structureel en incidenteel weerstandsvermogen.

Inschatting risico's
Voor een goede bedrijfsvoering moeten we weten welke risico's (en kansen) wij hebben en hoe wij deze risico's kunnen beheersen. Ter bepaling van het benodigde weerstandsvermogen hebben we inzicht in het risicoprofiel nodig.

We hebben de risico's geïnventariseerd en onderzocht welke beheersmaatregelen zijn genomen of alsnog genomen moeten worden.

Ook bij de inventarisatie van de risico's maken we onderscheid in structurele en incidentele risico's. Daarbij wordt aangegeven wat het (maximaal) verwachte risicobedrag is en maakt het team een inschatting over de kans van voordoen. We houden daarbij onderstaande inschattingspercentages aan.

Score	Risicokans	Gemiddelde risicokans
1. Laag	0% - 20%	10%
2. Matig	20% - 40%	30%
3. Gemiddeld	40% - 60%	50%
4. Hoog	60% - 80%	70%
5. Zeer hoog	80% - 100%	90%

Omdat de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet slechts globaal is aan te geven, rekenen we met een variatiebreedte van 20%. Het verwachte (maximale) risicobedrag en de kans op voordoen leiden tot een gewogen risicobedrag.

Weerstandscapaciteit
Om het weerstandsvermogen te bepalen wordt het totaal van de gewogen risicobedragen afgezet tegen de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden van de gemeente om niet begrote kosten te dekken. Ook hier weer maken we onderscheid in structurele en incidentele weerstandscapaciteit.

- Incidentele weerstandscapaciteit
- Structurele weerstandscapaciteit

Weerstandsratio
Het totaal aan gewogen risico's wordt afgezet tegen de weerstandscapaciteit. Dit leidt tot de bepaling van een weerstandsratio. Met behulp van de hierna volgende tabel beoordelen we de ratio van de gemeente Diemen. Deze normtabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR).

Weerstandsratio	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1,4 < x <2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Resultaten risico analyse

De risico's zijn te onderscheiden in structurele en incidentele risico's.

Voor structurele risico’s moeten we dekking vinden in een permanente oplossing in de vorm van een voorziening, verzekering of een afdoende beheersmaatregel. Daarnaast zijn er nog risico's binnen de begroting die niet te kwantificeren zijn. Deze risico's zijn apart inzichtelijk gemaakt.
De risico’s beschrijven we kort. Daarbij geven we aan of het een nieuw of een bestaand risico betreft. In de hierna volgende tabel zijn alle geïnventariseerde risico’s in beeld gebracht.

Volgnr.	Risico-omschrijving	Verwacht (maximaal) risicobedrag	Kans op voordoen	Status
Incidentele risico's				
1.	Harmoniehof	670.000	Gemiddeld	Bestaand
2.	Holland Park	540.000	Gemiddeld	Bestaand
3.	Plantage de Sniep	500.000	Matig	Bestaand
4.	Buitenlust	140.000	Matig	Bestaand
Subtotaal incidentele risico's		1.850.000		
Structurele risico's				
5.	Uren- en overheadtoerekening naar projecten en investeringen	1.800.000	Laag	Bestaand
6.	Energieprijzen	1.000.000	Hoog	Bestaand
7.	Bundeling Uitkeringen inkomensvoorziening Gemeenten BUIG	700.000	Laag	Bestaand
8.	Hervormingsagenda Jeugd en wet "Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg"	500.000	Gemiddeld	Nieuw
9.	Regionale aanpak economische dakloosheid	355.000	Hoog	Nieuw
10.	Aanbesteding - Hulp bij het huishouden	350.000	Gemiddeld	Nieuw
11.	Veiligheidssituatie De Omval	125.000	Zeer hoog	Nieuw
12.	Beheer Diemerbos	110.000	Hoog	Bestaand
13.	Armoede en schulden	100.000	Gemiddeld	Nieuw
Subtotaal Structurele risico's		5.040.000		
Totaal		**6.890.000**		
14.	Rente		-	Bestaand
15.	Fiscale wijzigingen		-	Bestaand
16.	Uitvoering Sociaal Medische Indicatie (SMI)		-	Bestaand
17.	Aanbesteding doelgroepenvervoer		-	Nieuw
18.	Uitvoering taaleis binnen de Participatiewet		-	Nieuw
15.	Kosten Jeugdzorg		-	Bestaand

Incidentele risico's

1. Harmoniehof
Risicobedrag: € 670.000

Nadere omschrijving risico:
Op 14 november 2024 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie Harmoniehof vastgesteld. Bij de meest recente actualisatie van de grondexploitatie Harmoniehof (zie daarvoor het MPG bij deze Jaarrekening 2025), is een zo goed als mogelijke inschatting gemaakt van het resultaat en de doorlooptijd van het project. In de geactualiseerde grondexploitatie is tevens ook een kansen- en risicoanalyse toegevoegd. Bij de voorbereiding en realisatie van grootschalige projecten spelen tal van projectspecifieke onzekerheden en nader te onderzoeken of af te spreken onderdelen een rol. De kansen- en risicoanalyse geeft inzicht in deze onzekerheden die mogelijk kunnen optreden. Hierbij is het streven om eventuele risico's met een negatieve financiële impact proberen te voorkomen en of te beheersen.
In het MPG is een overzicht en toelichting van alle kansen, risico’s en beheermaatregelen opgenomen, die zich kunnen voordoen bij de grondexploitatie Harmoniehof.

Beheersmaatregelen:
Er wordt nadrukkelijk op kosten gestuurd en kansen die zich kunnen voordoen in het project worden nader onderzocht en voorbereid. Tegenvallers zijn, bij langer lopende projecten, echter nooit helemaal te vermijden. Voor de risico's en kansen kan de geheime bijlage van het MPG worden geraadpleegd.

2. Holland Park
Risicobedrag: € 540.000

Nadere omschrijving risico:
- Holland Park faciliterend

Het berekend risicobedrag is geschat op € 90.000. Het gaat om het saldo van de gemaakte plankosten en de overige voorbereidingskosten die in het kader van de faciliterende planvoorbereiding Holland Park Oost, Campus Diemen Zuid 3e fase en Holland Park Zuid zijn gemaakt en nog moeten worden verhaald op huidige en toekomstige ontwikkelende partijen.

- Grondexploitatie Holland Park West

De grondexploitatie Holland Park West is 31 mei 2018 vastgesteld en bij de actualisatie van de grondexploitatie (zie daarvoor het MPG bij de Jaarrekening 2025), hebben we een zo goed als mogelijke inschatting gemaakt van het resultaat en de doorlooptijd van het project. In de geheime bijlage van de geactualiseerde grondexploitatie vindt u ook een kansen- en risicoanalyse toegevoegd met een overzicht en toelichting van alle kansen, risico’s en beheermaatregelen opgenomen, die zich kunnen voordoen in Holland Park West. Het berekend risicobedrag is geschat op € 450.000.

Beheersmaatregelen:
Door externe partijen te faciliteren en de verbindende schakel te zijn, stimuleren we het particulier initiatief in de gebiedsontwikkeling. We hebben inmiddels meerdere overeenkomsten gesloten met meerdere projectontwikkelaars die een groot gedeelte van het gebied herontwikkelen. Deze overeenkomsten regelen een exploitatiebijdrage (kostenverhaal), waarmee de te maken gemeentelijke voorbereidingskosten en incidentele investeringskosten zijn betrokken. Een groot deel van de bijdragen hebben we inmiddels in rekening gebracht. In de komende jaren moeten we het overige deel ontvangen.

Toekomstige ontwikkelende partijen van nog te ontwikkelen locaties in Holland Park Zuid zullen op vergelijkbare wijze moeten bijdragen in de gemeentelijke kosten.

3. Plantage de Sniep
Risicobedrag: € 500.000

Nadere omschrijving risico:
Bij de recente actualisatie van de grondexploitatie Plantage de Sniep (zie daarvoor het MPG bij deze jaarrekening 2025), is een inschatting gemaakt van het resultaat en de doorlooptijd van het project. In de geactualiseerde grondexploitatie hebben we een kansen- en risicoanalyse toegevoegd. Bij de voorbereiding en realisatie van grootschalige projecten spelen tal van projectspecifieke onzekerheden en nader te onderzoeken of af te spreken onderdelen een rol. De kansen- en risicoanalyse geeft inzicht in deze onzekerheden die op kunnen treden. Hierbij proberen we eventuele risico’s met een negatieve financiële impact te voorkomen en/of te beheersen. In het MPG is een overzicht en toelichting van alle kansen, risico’s en beheersmaatregelen, die zich kunnen voordoen in Plantage de Sniep. De kansen en risico's zijn voornamelijk toegespitst op het sluitstuk van de wijk, het Rietschuurkwartier.

Beheersmaatregelen:
We sturen op kosten en kansen die zich kunnen voordoen in het project. Tegenvallers zijn, bij langer lopende projecten, nooit helemaal te vermijden. Voor de risico’s, zie de geheime bijlage in het MPG.

4. Buitenlust
Risicobedrag: € 140.000

Nadere omschrijving risico:
Bij de meest recente actualisatie van de grondexploitatie Sociale woningbouw Buitenlust (zie daarvoor het MPG bij deze Jaarrekening 2025), is een zo goed als mogelijke inschatting gemaakt van het resultaat en de doorlooptijd van het project. In de geactualiseerde grondexploitatie is tevens ook een kansen- en risicoanalyse toegevoegd. Bij de voorbereiding en realisatie van grootschalige projecten spelen tal van projectspecifieke onzekerheden en nader te onderzoeken of af te spreken onderdelen een rol. De kansen- en risicoanalyse geeft inzicht in deze onzekerheden die mogelijk kunnen optreden. Hierbij is het streven om eventuele risico's met een negatieve financiële impact proberen te voorkomen en of te beheersen. In het MPG is een overzicht en toelichting van alle kansen, risico’s en beheermaatregelen opgenomen, die zich kunnen voordoen bij de grondexploitatie Sociale woningbouw Buitenlust.

Beheersmaatregelen:
Er wordt nadrukkelijk op kosten gestuurd en kansen die zich kunnen voordoen in het project worden nader onderzocht en voorbereid. Tegenvallers zijn, bij langer lopende projecten, echter nooit helemaal te vermijden. Voor de risico's en kansen kan de geheime bijlage van het MPG worden geraadpleegd.

Structurele risico's

5. Uren- en overheadtoerekening naar projecten en investeringen
Risicobedrag: € 1.800.000

Nadere omschrijving risico:
In de begroting en de jaarrekening worden de ambtelijke uren en de overheadkosten toegerekend naar de producten waarvoor ze werken. Zo ook naar de werkzaamheden voor grondexploitaties en grote investeringen. Met name de toerekening naar investeringen is nieuw. De kosten als gevolg van deze toerekening worden meegenomen bij de ramingen van de grondexploitaties en de investeringsbudgetten. Wanneer er geen grondexploitaties meer zouden zijn en alle grote investeringen zijn gerealiseerd, zou de behoefte verdwijnen aan deze capaciteitsvraag, terwijl de desbetreffende medewerkers nog steeds in dienst zijn. Dit brengt een theoretisch risico met zich mee.

Beheersmaatregelen:
Dit risico doet zich al langere tijd voor en is nog nooit in de praktijk voorgekomen.
Wel zien we kleine schommelingen in de vraag naar capaciteit voor grondexploitaties en investeringen. Dit is de reden waarom we dit risico als "Laag" inschatten.
Enerzijds is voorzien dat de groei en investeringsprojecten nog voor langere tijd aanhouden, anderzijds zullen er zich komende jaren ook herstructurering- en transformatie-opgaven aandienen, welke een projectmatige aanpak vragen.

Verwachting is dat als het risico zich voordoet, de financiële consequenties gering zijn. Gekwalificeerd personeel zal waarschijnlijk bij een gebrek aan uitdagende projecten uit eigen beweging elders aan de slag gaan. Desalniettemin hebben wij oog voor dit risico en zullen we vroegtijdig anticiperen.

6. Energieprijzen
Risicobedrag: € 1.000.000

Nadere omschrijving risico:
De oorlog in Iran heeft in 2026 geleid tot flinke onrust en stijgende tarieven op de wereldwijde energiemarkt, met directe gevolgen voor de Europese consument. Sinds het uitbreken van het conflict begin maart 2026 reageren de gas- en olieprijzen hypergevoelig op de situatie in het Midden-Oosten. Verwachting is dat de energieprijzen kunnen verdubbelen. De extra kosten zijn momenteel ingeschat op ongeveer € 0,8 miljoen per jaar. De energieprijs blijft sterk afhankelijk van buitenlandse ontwikkelingen.

Beheersmaatregelen:
Belangrijkste maatregel is dat we onze gebouwen zo duurzaam mogelijk maken, hierdoor bepreken we in ieder geval het verbruik.
In onze aanbesteding is vastgelegd dat we de energieprijzen per kwartaal vastleggen.

7. Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)
Risicobedrag: € 700.000

Nadere omschrijving risico:
Via het budget voor BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) ontvangen gemeenten een rijksbijdrage voor de financiering van bijstandsuitkeringen op grond van de Participatiewet. Het macrobudget wordt jaarlijks vastgesteld door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en in september van het betreffende uitvoeringsjaar via een verdeelmodel aan gemeenten toegekend.

Gemeenten dragen het financiële risico wanneer de toegekende middelen onvoldoende zijn om de uitkeringslasten te dekken. Eventuele overschotten mogen door gemeenten worden behouden. Indien sprake is van een tekort op het budget voor BUIG kan onder voorwaarden een beroep worden gedaan op de vangnetregeling Participatiewet. Hiervoor dient een aanvraag te worden ingediend bij de Toetsingscommissie Vangnet Participatiewet.

Voor het uitvoeringsjaar 2026 geldt voor de reguliere vangnetuitkering een eigen risicodrempel van 7,5%. Dit betekent dat een tekort tot deze grens voor rekening van de gemeente komt. Tekorten boven deze drempel kunnen, onder voorwaarden, gedeeltelijk worden gecompenseerd via de vangnetregeling.

Het risico voor de gemeente bestaat uit een stijging van het aantal bijstandsontvangers of hogere gemiddelde uitkeringslasten, terwijl de hoogte van het toegekende budget voor BUIG pas gedurende het uitvoeringsjaar definitief wordt vastgesteld. Hierdoor blijft sprake van onzekerheid over de mate waarin de rijksbijdrage toereikend is om de daadwerkelijke uitkeringslasten te dekken.

Beheersmaatregelen:
De gemeente kan, bij een omvangrijk tekort, onder voorwaarden in aanmerking komen voor een aanvullend budget, de zogenaamde "vangnetuitkering".

8. Hervormingsagenda Jeugd en de nieuwe wet 'Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg (NIEUW)
Risicobedrag: € 500.000

Nadere omschrijving risico:
De nieuwe wet verplicht gemeenten om regionaal samen te werken bij de inkoop van hoogspecialistische jeugdzorg. De raad heeft in dat kader in 2025 ingestemd met het Hoofdlijnenbesluit Aanvullende Jeugdhulp regio Amsterdam-Amstelland. In het hoofdlijnenbesluit wordt uitgegaan van lumpsumfinanciering en meerjarige afspraken.

Er zijn enkele risico's:
- De bedoeling van de inkoop is om alle vormen van aanvullende jeugdhulp in te kopen, waar dat voorheen ook nog via andere inkoopconstructies verliep (individuele betalingsovereenkomsten (IBO), enkelvoudige jeugdhulp). Er blijft een uitzondering gelden voor bijzonder duur maatwerk.
- Een deel van het financiële risico verschuift van gemeenten naar aanbieders. Als budgetten te krap worden vastgesteld, kunnen aanbieders terughoudender worden in het accepteren van complexe casussen waardoor beschikbaarheid en betaalbaarheid van zorg nog meer een risico vormt.
- Er is een risico op uitvoeringsproblemen bij de overgang met mogelijk financieel effect, als er onduidelijkheid is voor verwijzers, administratieve problemen, of op personele kwesties.

- De wet verplicht gemeenten regionaal samen te werken en afspraken te maken over bestuurlijke aansturing, besluitvorming en financiën. Hiervoor wordt een gemeenschappelijke regeling ingericht. Het risico bestaat dat er eenmalig (oprichtingskosten) en ook structureel (organisatie en extra beleidscapaciteit) kosten worden gemaakt

Beheersmaatregelen:
- Bij de inkoop wordt uitgegaan van reële budgetvaststelling, gebaseerd op rapportages uit het verleden, daadwerkelijk gebruik en dialoogsessies met het veld;
- Gedurende het jaar zullen er meerdere herijkingsmomenten plaatsvinden om vinger aan de pols te houden en bij te sturen waar nodig;
- Er worden aparte afspraken gemaakt voor uitzonderlijk dure casuïstiek;
- De investeringen die door de DUO gemeenten zijn gedaan qua contractmanagement worden gehandhaafd.
- Er wordt gebiedsgericht samengewerkt door aanbieders en het lokale veld om integraal te beoordelen of en in hoeverre andere vormen van begeleiding of hulp voorliggend is.

9. Regionale aanpak economische dakloosheid (NIEUW)
Risicobedrag: € 355.000

Nadere omschrijving risico:
Eerder dit jaar is een bedrag tussen de € 75.000 en € 150.000 voor de regionale (Amstelland) aanpak van economische dakloosheid in de Kadernota genoemd als incidentele uitgave in 2027 door het (mogelijk) wegvallen van de middelen vanuit Amsterdam als centrumgemeente. In het coalitieakkoord van Amsterdam zijn diverse bezuinigingen opgenomen, waaronder op het gebied van MO&BW (Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen). De jaarlijkse bijdrage aan de regionale aanpak voor economische dakloosheid vanuit Amsterdam ter hoogte van € 1.000.000 is daardoor onzeker geworden. Mogelijk wordt in 2027 nog € 750.000 bijgedragen, maar dit bedrag is nog niet bevestigd. Naast de eventuele bijdrage vanuit Amsterdam zijn er voor 2027 nog resterende middelen van eerdere jaren beschikbaar (uit een eerdere, eenmalige subsidie van het Rijk). De financiële consequentie voor 2027 komt daardoor voor Diemen uit op € 155.000.

Voor 2028 en verder valt de bijdrage vanuit Amsterdam mogelijk geheel weg. Ook resteren er dan geen middelen uit eerdere jaren. Als de financiering voor de regionale aanpak voor economische dakloosheid geheel wegvalt, ontstaat een risico voor Diemen van € 356.000 per jaar. Dit bedrag valt voor Diemen relatief hoog uit doordat vanuit Diemen ook relatief veel huishoudens op grond van deze regeling opgevangen worden. Omdat Diemen geen uitkering ontvangt voor taken op het gebied van maatschappelijke opvang, is er geen dekking voor deze kosten.

Beheersmaatregelen:
Vanuit de regio wordt druk gezet op Amsterdam om blijvend bij te dragen aan de regionale aanpak van economische dakloosheid van de Amstelland gemeenten. De Amstelland gemeenten vullen met deze aanpak immers in zekere zin een taak van Amsterdam - als centrumgemeente voor maatschappelijke opvang - in.

De kosten kunnen worden teruggebracht door minder huishoudens op te vangen. Zeker de overloop van huishoudens naar hotelopvang doordat de reguliere opvanglocaties vol zitten, brengt hoge kosten met zich mee. Voor de aanpak zal meer gekeken moeten worden naar betaalbare opvangplekken (zoals tijdelijke woonruimte in gebouwen die gesloopt gaan worden) om minder afhankelijk te zijn van dure hotelopvang.

Daarnaast is door de inwerkingtreding van de Wet versterking regie volkshuisvesting een wettelijke urgentiecategorie voor dakloze gezinnen met minderjarige kinderen ontstaan. Een deel van de doelgroep van de regionale aanpak zal op grond daarvan woonurgentie krijgen. Anderzijds hebben huishoudens met woonurgentie niet meteen een woning. De wachttijd voor woonurgenten zal naar verwachting verder oplopen. Opvangplekken voor dakloze gezinnen zijn daarom blijvend nodig om ervoor te zorgen dat gezinnen niet op straat belanden.

Er is reeds een start gemaakt met de voorbereiding van benodigde wijzigingen in de aanpak. In 2027 kunnen deze wijzigingen verder uitgewerkt en geïmplementeerd worden, zodat de kosten van de regeling omlaag kunnen en daarmee de financiële consequenties voor 2028 beperkt kunnen worden.

10. Aanbesteding - Hulp bij het huishouden (NIEUW)
Risicobedrag € 350.000

Nadere omschrijving risico:
Het huidige kabinet is voornemens huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wmo met ingang van 1 januari 2029 te laten vervallen. Voor de mensen die niet zelf hulp kunnen regelen, blijft de gemeente daarin voorzien. Voor Diemen is hiervoor een bedrag van € 0,35 miljoen. aangekondigd. Er kunnen zich twee scenario's met financiële risico's voordoen:

1. Risico als het kabinet het voornemen niet doorvoert:
- De uitgaven aan huishoudelijke hulp zijn de afgelopen jaren gestegen. Met de kostprijsverhoging, door vergrijzing en het langer zelfstandig thuis wonen zal deze trend doorgaan. Onbekend is of en in welke mate landelijk budget meegroeit met deze ontwikkeling.

2. Risico als het kabinet het voornemen wel doorvoert:
- Omdat de definitie van de doelgroep nog onduidelijk is, zijn ook de financiële gevolgen onzeker.
- Een risico bestaat dat vraag naar duurdere zorg toeneemt, waar gemeenten ook verplicht zijn hierin te voorzien.
- Relatief hogere uitvoeringslasten door mogelijke inkomens- en vermogensbeoordelingen.
- Grotere druk op mantelzorgers en het lokaal team.
- Er is nog geen duidelijkheid of we volledig gecompenseerd worden voor de extra uitvoerings- en overgangskosten.

Beheersmaatregelen:
In beide scenario’s worden de omvang van de doelgroep en de uitvoerbaarheid in beeld gebracht.

11. Veiligheidssituatie De Omval
Risicobedrag: € 100.000 - € 125.000

Nadere omschrijving risico:
Sinds medio 2025 is sprake van een structureel verhoogd aantal incidenten in en rondom De Omval, waaronder jongerenoverlast, overlast door terugkerende bezoekers, dak- en thuisloze personen en verwarde personen. Omdat de dagelijkse bezetting grotendeels bestaat uit vrijwilligers, wordt momenteel professionele beveiliging ingezet om de veiligheid van bezoekers, vrijwilligers en medewerkers te waarborgen.

De huidige kosten voor deze beveiligingsinzet bedragen € 100.000 - € 125.000 per jaar. Hoewel wordt gewerkt aan alternatieve oplossingen en preventieve maatregelen, is op dit moment nog onzeker in hoeverre deze voldoende effect hebben om de beveiligingsinzet af te bouwen. Indien geen structurele oplossing wordt gevonden, bestaat het risico dat deze kosten ook de komende jaren noodzakelijk blijven en verder kunnen oplopen.

Beheersmaatregelen:
We zetten in op een gezamenlijke aanpak met De Omval, OBA, politie, OOV, boa's, straatcoaches en jongerenwerk om overlast te voorkomen en de veiligheid te vergroten. Daarnaast onderzoeken we aanvullende organisatorische en technische maatregelen om de veiligheidsproblematiek te verminderen en de noodzaak voor beveiliging waar mogelijk te beperken.

12. Beheer Diemerbos
Risicobedrag: € 110.000

Nadere omschrijving risico:
Het college heeft een brief van de directie van Staatsbosbeheer ontvangen waarin zij aangeeft dat zij vanaf 2026 te maken heeft met een tekort van € 780.000 per jaar voor het beheer van het Diemerbos. De afgelopen jaren hebben er al diverse gesprekken en onderzoeken plaatsgevonden over de problemen rondom de beheerfinanciering van onder andere het Diemerbos. Deze hebben helaas nog niet geleid tot een structurele oplossing.

Wel is voor de jaren 2026 en 2027 met de partners gemeente Amsterdam en provincie Noord-Holland voor een tijdelijke overbrugging gezorgd op minimaal beheerniveau. De als garantstelling structureel in de begroting opgenomen € 63.000 is toereikend voor deze tijdelijke overbrugging. In deze jaren wordt hard gewerkt aan een structurele oplossing voor het beheer van het Diemerbos vanaf 2028. Afhankelijk van welke partijen meefinancieren en hoeveel partijen bijdragen, kan de bijdrage van Diemen oplopen tot een veelvoud van wat we nu begroot hebben.

Beheersmaatregelen:
In eerste instantie inzet op (bestuurlijk) overleg om zoveel mogelijk partijen mee te laten financieren.

13. Armoede en schulden (NIEUW)
Risicobedrag € 100.000

Nadere omschrijving risico:
Binnen het sociaal domein blijft de inzet van Diemen gericht op het voorkomen en beperken van armoede en problematische schulden. Ondersteuning richt zich op het stabiliseren van de financiële situatie en het voorkomen van escalatie van schulden. Gemeenten zijn vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening verplicht tijdig passende ondersteuning te bieden

problematische schulden zoveel mogelijk te voorkomen. Er zijn enkele risico's die momenteel aan de orde zijn:

- Landelijk zijn in 2026 incidenteel middelen beschikbaar gesteld (voor Diemen circa € 22.992). Deze middelen zijn tijdelijk en bieden geen structurele dekking.
- Er sprake van een stijging van het aantal ondernemers dat ondersteuning nodig heeft bij schulden. Dit leidt tot oplopende kosten en onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van de uitgaven
- Onzekerheid over de omvang en ontwikkeling van toekomstige hulpvragen met mogelijk als gevolg een toename van ondersteuningsbehoefte door stijgende kosten van levensonderhoud.

Beheersmaatregelen:

- We zetten nog meer in op vroegsignalering en preventie door informatievoorziening en educatie.
- Omdat schulden vaak samenhangen andere problemen rondom zorg, werk, opvoeding of wonen zetten we in op integrale ondersteuning. Hiervoor wordt specifiek een aanpak voor jongeren.
- Het actief monitoren op instroom maar ook op resultaat en terugval.

Nog niet te kwantificeren risico's

14. Rente
Nadere omschrijving risico:
In 2022 is de rente gaan stijgen. Waar voorheen de lage (zelfs negatieve) rentestand interessant was om kortlopend geld te lenen is de rente de afgelopen jaren gestegen tot bijna 4%. Dit geldt vooral voor de rente van langlopende leningen. Effect daarvan is dat niet alleen onze werkelijk te betalen rente voor leningen oploopt maar ook onze interne verrekenrente. Deze interen rente gebruiken we bij het doorrekenen van de grondexploitaties. De kans op minder winst / verlieslatende exploitaties is daardoor groter.

Beheersmaatregelen:
We kunnen niet sturen op het rentepercentage. Dat is het gevolg van wereldwijde ontwikkelingen. De Nederlandse Bank stuurt de rente-ontwikkeling voor Nederland aan.

Bij de financiering van de gemeente zijn er beheersmaatregelen om het risico te verspreiden. Er zijn verplichte maatregelen die zorgen dat de effecten van de rente geleidelijk in de begroting terecht komen. Dit wordt geregeld via de zogenoemde 'risiconorm'. De provincie heeft hierin een toezichthoudende taak. De maatregel komt erop neer dat in een bepaald jaar niet meer dan een genormeerd bedrag mag worden geherfinancierd.

Daarnaast is sturing op rente mogelijk door te sturen op investeringen. Simpel gezegd hoeven we minder te financieren wanneer we minder investeren. Oftewel door investeringen uit te stellen zijn de rentekosten te beïnvloeden. In de praktijk werkt dit complexer omdat de vraag naar voorzieningen veelal voortkomt uit de groei van de gemeente. Evident is dat het sowieso duurder wordt om de toekomstige investeringen te financieren.

15. Fiscale wijzigingen
Nadere omschrijving risico:
Op 1 januari 2016 is de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen van kracht geworden. Als gevolg hiervan zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig indien en voor zover een onderneming wordt gedreven. Met name 'winstgevende' grondexploitaties vormen hierbij een financieel risico. De gemeente Diemen heeft al haar activiteiten voor de vennootschapsbelasting beoordeeld op basis van de relevante ondernemerscriteria. Op basis van deze beoordeling heeft de gemeente Diemen het standpunt ingenomen dat er geen sprake is van vennootschapsbelastingplichtige activiteiten. De Belastingdienst heeft inmiddels een standpunt ingenomen en aangegeven waar het vermoeden bestaat van belastingplichtige activiteiten.

Dit zijn de volgende activiteiten:
- het ophalen van bedrijfsafval;
- de verkoop van reststoffen voortkomend uit de activiteit inzameling van huishoudelijk afval (hierover loopt overleg met de Nederlandse Vereniging van Reinigingsdiensten). De impact van de tussenkomst van een tussenschakel, zoals bijvoorbeeld Rova, is eveneens onderwerp van gesprek;
- het geven van gelegenheid van reclame-uitingen voortvloeiend uit privaatrechtelijke (concessie) overeenkomsten;
- de uitgifte van leningen.

Onze (externe) fiscale adviseur heeft voor Diemen onderzocht of bovenstaande activiteiten leiden tot een belastingplicht. Het blijkt dat met name de concessieovereenkomsten voor de uiting van reclame voor Diemen relevant is. Ondanks dat wij het op voorhand niet eens zijn

met de aanslagoplegging doen we vanaf 2016 wel aangifte. Dit om naheffingsrente (8%) uit te sluiten.De gemeente volgt de landelijke ontwikkeling nauwkeurig om te kunnen anticiperen op eventuele relevante ontwikkelingen. In de meerjarenprognose grondexploitaties wordt jaarlijks de vpb-positie van de grondexploitaties vastgelegd.

- Vernieuwen convenant Horizontaal Toezicht

Diemen heeft in 2026 met de Belastingdienst het convenant 'Horizontaal toezicht' verlengd. Dit houdt in dat de processen waar belastingafdracht een rol speelt goed zijn geborgd in de organisatie. Oftewel we moeten fiscaal in control zijn.

In afstemming met Duo+ en de Belastingdienst stellen we jaarlijks een monitoringsrapportage op waarin we afspraken over mogelijke verbeterpunten en nieuwe ontwikkelingen vastleggen. De belangrijkste processen zijn de afdracht van btw, loonbelasting en vennootschapsbelasting.

16. Uitvoering Sociaal Medische Indicatie (SMI)

Nadere omschrijving risico:

De afgelopen jaren is zichtbaar geworden dat het gebruik van de regeling Sociaal Medische Indicatie (SMI) toeneemt. Daarnaast is de uitvoering van de regeling in 2025 overgegaan van de gemeente Amsterdam naar de gemeente Diemen. Deze overgang vraagt om een nieuwe inrichting van de uitvoering en actualisatie van de beleidsregels. Tegelijkertijd nemen de kosten van de regeling toe als gevolg van stijgende tarieven voor kinderopvang en een zwaardere inzet van voorzieningen, zoals meer dagdelen opvang en langere plaatsingsduren.

Beheersmaatregelen:

Om beter te kunnen sturen op de uitvoering, de inhoudelijke afwegingen en de kosten van de regeling worden de beleidsregels voor de SMI herzien. De gemeente werkt hierbij samen met Kindermediair, specialist op het gebied van kinderopvangregelingen. Kindermediair ondersteunt zowel de uitvoering van de huidige regeling als de herinrichting van de uitvoering en de actualisatie van de beleidsregels. Daarnaast worden het gebruik van de regeling en de kostenontwikkeling periodiek gemonitord, zodat waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd.

17. Aanbesteding doelgroepenvervoer (NIEUW)

Nadere omschrijving risico:

In augustus 2027 start het nieuwe contract voor het doelgroepenvervoer (leerlingenvervoer en Wmo vervoer). Als gevolg van stijgende brandstofprijzen, loonkosten en een toename van gebruikers wordt hier ook een stijging van kosten verwacht. We trachten de verwachte kostenverhoging zoveel mogelijk binnen de bestaande budgetten op te vangen. De definitieve financiële gevolgen zijn bekend na afronding van de aanbesteding.

Beheersmaatregelen:

Om de financiële risico’s te beheersen, wordt ingezet op het benutten van schaalvoordelen en een aanbesteding die goed aansluit op de marktomstandigheden. Door de vervoersopdracht te combineren, wordt de uitvoering efficiënter georganiseerd en wordt de verwachte kostenstijging zoveel mogelijk beperkt.

18. Uitvoering taaleis binnen de Participatiewet (NIEUW)
Nadere omschrijving risico:
In 2027 wordt de taaleis (art. 18b Pw) ingrijpend aangepast. Uit een recente evaluatie blijkt dat veel gemeenten de taaleis niet effectief vinden en dat sprake is van hoge uitvoeringslasten en beperkte ruimte voor maatwerk. Daarom wordt er vanuit het Rijk een verbeterplan opgesteld. De uitvoering van de taaleis is niet vrijblijvend. Als gemeenten weigeren de taaleis uit te voeren, zal het Rijk ingrijpen. Dit kan leiden tot een aanwijzing en uiteindelijk tot een korting op het budget voor BUIG. Er komen geen extra middelen voor taalonderwijs; gemeenten moeten dit binnen bestaande budgetten organiseren. Voor de aanpassingen is een wetswijziging nodig, die naar verwachting in de tweede helft van 2027 wordt ingediend.

Beheersmaatregelen:
We houden de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten en zullen waar mogelijk bestaand aanbod en bestaande budgetten benutten om aan de taaleis te voldoen.

Berekening weerstandscapaciteit

Onderstaand de berekening van de structurele en incidentele weerstandscapaciteit. De berekening van de onbenutte belastingcapaciteit lichten we onder de tabel afzonderlijk toe.

Weerstandscapaciteit	1 januari 2027
Incidentele weerstandscapaciteit	
Algemene reserve	35.368
Reserve Grondzaken	17.568
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	52.936
Structurele weerstandscapaciteit	
Onbenutte belastingcapaciteit	6.525
Stelpost onvoorzien	60
Totaal structurele weerstandscapaciteit	6.585
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**59.521**

Onbenutte belastingcapaciteit
De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog mogelijk is voor een tariefsverhoging OZB voordat een gemeente toe kan treden als artikel 12-gemeente, mocht de gemeente de eigen financiële huishouding niet meer rondkrijgen en een beroep moeten doen op extra gelden. Een gemeente wordt dan als het ware onder curatele gesteld. Op basis van het landelijke gemiddelde OZB-percentage van de WOZ-waarde is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 van de Financiële verhoudingswet voor het jaar 2027 vastgesteld op 0,1595%.

Onbenutte belastingcapaciteit	WOZ-waarde Begroot 2027	Tarief begroot 2027 Diemen	Tarief Artikel 12	Verschil tarieven	Onbenut
Woningen - eigenaren	8.939.420.000	0,0630%	0,1595%	0,0965%	8.630.395
Niet-woningen - eigenaar	1.053.870.000	0,2737%	0,1595%	-0,1142%	-1.203.805
Niet-woningen - gebruiker	895.790.000	0,2601%	0,1595%	-0,1006%	-901.170
Totaal onbenutte belastingcapaciteit					**6.525.420**

Weerstandsratio

Bij de weerstandsratio zetten we de geïnventariseerde risico's af tegen de aanwezige weerstandscapaciteit. In onderstaande tabel de berekening van de gewogen risicobedragen.

Risicoprofiel begroting 2027				
Volgnr.	**Risico-omschrijving**	**Verwacht (maximaal) risicobedrag**	**Kans-percentage**	**Gewogen risico-bedrag**
Incidentele risico's				
1.	Harmoniehof	670.000	50%	335.000
2.	Holland Park	540.000	50%	270.000
3.	Plantage de Sniep	500.000	30%	150.000
4.	Buitenlust	140.000	30%	42.000
Totaal risicoprofiel Incidenteel		1.850.000		797.000
Structurele risico's				
5.	Uren- en overheadtoerekening naar projecten en investeringen	1.800.000	10%	180.000
6.	Energieprijzen	800.000	70%	560.000
7.	Bundeling Uitkeringen inkomensvoorziening Gemeenten BUIG	700.000	10%	70.000
8.	Hervormingsagenda Jeugd en wet "Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg"	500.000	50%	250.000
9.	Regionale aanpak economische daklоosheid	355.000	70%	248.500
10.	Aanbesteding - Hulp bij het huishouden	350.000	50%	175.000
11.	Veiligheidssituatie De Omval	125.000	90%	112.500
12.	Beheer Diemerbos	110.000	70%	77.000
13.	Armoede en schulden	100.000	50%	50.000
Totaal risicoprofiel Structureel		4.840.000		1.723.000

Berekening weerstandsratio
De weerstandsratio wordt berekend voor de incidentele en structurele risico's. Aan de hand van de eerder genoemde gewogen risicobedragen en weerstandscapaciteit bepalen we hoe Diemen ervoor staat.

Incidentele weerstandsratio =	Beschikbare weerstandscapaciteit Gewogen risicobedrag	€ 52.936 € 797	=	66,4
Structurele weerstandsratio =	Beschikbare weerstandscapaciteit Gewogen risicobedrag	€ 6.585 € 1.723	=	3,8

Conclusie
- De **incidentele weerstandsratio** blijft 'Uitstekend'.

De incidentele weerstandsratio wordt voornamelijk beïnvloed door grondexploitaties. De snelle ontwikkelingen en de grote geldstromen die binnen de grondexploitaties omgaan, vormen een groot deel uit van de incidentele risico's. Om deze risico's op te vangen is een aparte reserve en voorziening Grondzaken ingesteld.

- De **structurele weerstandsratio** blijft 'Uitstekend'.

De structurele weerstandsratio is verbeterd. Desondanks is de verslechterende economische situatie in de wereld maar zeker ook in Nederland een aandachtspunt. Er moet veel geïnvesteerd worden in woningbouw en we willen graag de veiligheid en ons sociale karakter behouden. Het Rijk stelt slechts beperkt middelen beschikbaar voor de taken en uitdagingen die op de gemeenten afkomen. Dat houdt in dat we een veilig begrotingsbeleid

aanhouden. Dit houdt in dat we onze inkomsten en uitgaven zo plannen dat we onverwachte economische tegenvallers kunnen opvangen zonder direct te bezuinigen op vitale publieke voorzieningen.

Kengetallen

Kengetallen	Norm	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1. Netto Schuldquote	<100%: groen >130%: rood	25%	66%	75%	75%	120%	118%
2. Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<70%: groen >100%: rood	26%	66%	75%	75%	120%	118%
3. Solvabiliteitsratio	>50%: groen < 30% rood	42%	38%	38%	35%	36%	37%
4. Grondexploitatie	Nvt	-11%	-11%	-11%	-14%	-14%	-14%
5. Structurele exploitatieruimte	>0,6%: groen < 0%:rood	4,9%	0,36%	-1,1%	1,0%	0,6%	0,2%
6. Belastingcapaciteit	Landelijk gemiddelde 100%	106%	102%	102%	102%	102%	102%

1 + 2. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
De nettoschuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De nettoschuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.
Nu kan er in een gemeente sprake zijn van het doorlenen, door weer aan andere partijen een lening te verstrekken, zoals aan sportclubs, culturele organisaties, etc. Om vervolgens inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen moet de schuldquote zowel inclusief als exclusief doorgeleende gelden worden weergegeven. Op deze manier ontstaan twee indicatoren.

Deze indicatoren brengen in beeld in hoeverre de netto schulden zich verhouden tot de totale baten (inkomsten) van de gemeente. Hoe hoger het percentage, hoe meer externe financiering de gemeente heeft aangetrokken om de activiteiten (investeringen) te financieren.

Dit inzicht is uiteraard voor Diemen zelf van belang, maar het is ook verplicht deze kengetallen in begroting en rekening op te nemen. Samen met de andere vier financiële kengetallen geven ze een beeld van de financiële situatie van de gemeente.

De netto schuldquote wordt volgens een vaste formule berekend:
De netto schuldquote = (A+B+C-D-E-F-G) / H x 100%

- A Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)
- B Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)
- C Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)
- D Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)
- E Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)
- F Liquide middelen (cf art. 40 BBV)
- G Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)
- H Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus exclusief mutaties reserves))

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.
In de tabel is een verslechtering van de netto schuldquote te zien. Oorzaak hiervan is dat we geld moeten lenen voor nieuwe investeringen. Vanuit de grondexploitaties zijn er de komende jaren geen grote opbrengsten te verwachten die we voor de financiering in kunnen zetten.

3. Solvabiliteitsratio
De solvabiliteit geeft een beeld van de mate waarin een gemeente zijn bezittingen financiert met eigen of vreemd vermogen. Voor het vergelijk met andere gemeenten heeft deze maatstaf beperkingen. Het kan zijn dat een gemeente activa huurt, terwijl een andere gemeente activa in eigen bezit heeft. Daardoor verschillen de balansen van gemeenten aanzienlijk, terwijl de risico's van beide instellingen elkaar weinig ontlopen.

4. Grondexploitatie
De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitaties een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. Het is belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of de grondexploitaties kunnen bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen (en dus ook tot een lagere solvabiliteitsratio).
De negatieve waarde is het gevolg van de gunstige aanbesteding van Holland Park West.

5. Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Dit kengetal geeft aan welke ruimte de gemeente heeft om eigen lasten te dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

6. Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in Diemen zich verhoudt ten opzichte het landelijke gemiddelde. Op basis van de gemiddelde WOZ-waarden worden de lokale lasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolrecht) vergeleken met het landelijke gemiddelde.

Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

Onze organisatie is volop in ontwikkeling. Diemen groeit, de maatschappelijke opgaven worden groter en complexer en ook intern verandert er veel. Dat vraagt om een organisatie die duidelijk richting geeft, goed samenwerkt en tegelijk vasthoudt aan wat Diemen sterk maakt: betrokkenheid, korte lijnen, vakmanschap en echte aandacht voor inwoners, bestuur en collega's. Het verbouwde gemeentehuis geeft ons prachtige werkplekken waar we elkaar ontmoeten en goed samenwerken. Vanuit die basis werken we verder aan een organisatie die past bij Diemen: een zelfstandige gemeente, financieel gezond en steeds in de nabijheid van onze inwoners.

Toekomstvast organiseren
Daarom gaan we samen met teamleiders en medewerkers kijken hoe we ons werk ook in de toekomst goed organiseren. In het fysieke domein betekent dit dat we onderzoeken hoe teams die veel met elkaar samenwerken elkaar nog beter kunnen versterken op grote thema's als de energie- en warmtetransitie, maatschappelijk vastgoed en bouwprojecten of veiligheid. In het sociaal domein sluiten we aan bij ontwikkelingen zoals Stevige lokale teams. Daarbij gaat het niet alleen over structuren en processen, maar vooral over de vraag hoe we onze maatschappelijke opgaven zo goed mogelijk kunnen uitvoeren.
We doen dat stap voor stap. Niet door te veranderen om het veranderen, maar door te bouwen aan een organisatie die klaar is voor de toekomst én die behoudt wat Diemen bijzonder maakt.

Inclusief werkgeverschap
In 2027 richten we ons binnen het thema diversiteit, inclusie en antidiscriminatie nadrukkelijk op de eigen organisatie. Diemen is een veelzijdig dorp, met inwoners met uiteenlopende achtergronden, nationaliteiten en levenservaringen. Die diversiteit zien we nog niet vanzelfsprekend terug in onze medewerkers. Daarom werken we conform ons beleidskader Herijking Diemen Divers en Inclusief 2024 en het gezamenlijk vastgestelde arbeidsmarktbeleid met de DUO-organisaties, verder aan inclusief werkgeverschap en een organisatie waarin medewerkers zich veilig, gezien en gewaardeerd voelen.

Ons doel is daarbij niet cijfermatig. Het gaat vooral om bewustwording, voorbeeldgedrag en het op gang brengen van een blijvende beweging in de organisatie. Dat betekent dat we soms iemand aanstellen die, gegeven de functievereisten, niet aan alles kan voldoen vanwege bijvoorbeeld een beperking. Dit betekent soms aangepast werk en vraagt om een flexibele houding van teamleiders en teamgenoten. We willen inclusieve uitgangspunten beter verankeren in onze manier van werken, werven, selecteren, leidinggeven en samenwerken. De directie is verantwoordelijk voor deze ontwikkeling; de uitvoering ligt grotendeels bij de beleidsmedewerker diversiteit en inclusie en P&O. Zo versterken we onze voorbeeldrol als gemeentelijke organisatie en kunnen we de Diemense samenleving beter dienen.

Samenwerking Duo+

In 2027 staat de Evaluatie van de GR Duo+ op de agenda. Dit is een gezamenlijke aanpak van drie gemeenten en Duo+. Daarnaast gaat Duo+ zelf aan de slag met de doorontwikkeling van de organisatie om te kunnen blijven voldoen aan de eisen van de drie gemeenten als opdrachtgever en om een toekomstbestendige en wendbare organisatie te zijn. Het doorontwikkelplan ziet op drie prioriteiten: strategische personeelsplanning en duurzame inzetbaarheid, innovatie en digitalisering en organisatie-inrichting, met name op het gebied van heldere verantwoordelijkheden en effectieve besluitvorming. Hier is in 2026 al een begin mee gemaakt.

Diemen stuurt aan op optimalisatie en verbetering van werkprocessen, aanscherping van de overlegstructuur en het versterken van opdrachtgeverschap-opdrachtnemerschap.

Inkoop en Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven Inkopen (MVOI)
Binnen Duo+ is er één inkoopcoördinator actief voor alle vier de organisaties waarbij er tevens ondersteuning is vanuit met Stichting RIJK.

De inkoopcoördinator zorgt er voor de inkoopvragen worden opgepakt door snel praktisch advies. Daarnaast wordt gedurende het jaar de aanbestedingskalender gemonitord op de voortgang van inkooptrajecten en geactualiseerd met nieuwe aanbestedingen. Door advisering, ondersteuning en coördinatie van inkooptrajecten draagt de functie bij rechtmatige en doelmatige uitvoering van de gemeentelijke inkoop- en aanbestedingen. Dit gebeurt ook in nauwe samenwerking met Stichting RIJK. Ook verbeteren we de organisatie-inrichting van inkoop en contractmanagement (inclusief contractregistratie). Voor Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) worden in 2027 verdere stappen gezet in het structureel verankeren van MVOI binnen de inkoopprocessen. Door MVOI integraal op te nemen in de inkoopkalender worden inkopende teams tijdig ondersteunt, zodat zij vanaf de start van een aanbesteding kunnen sturen op het realiseren van gemeentelijke ambities op het gebied van duurzaamheid, circulariteit en sociale meerwaarde. Daarmee wordt er gewerkt aan de MVOI-ambities vanuit de in 2026 opgestelde MVOI-actieplannen 2026-2030. Dit ondersteuningsaanbod wordt verder uitgebreid in 2027. Daarnaast wordt onderzocht hoe het inzicht verder vergroot kan worden in de toepassing en effecten van MVOI door o.a. monitoring verder in te richten.

Verbijzonderde interne controle (VIC)
Het eerste en tweede kwartaal van 2027 ligt de focus op het uitvoeren van de interne controlewerkzaamheden, ook ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2026. Na de jaarrekeningcontrole 2026 in het tweede kwartaal van 2027 ligt de focus op het actualiseren van de interne controleplannen 2027 voor Duo+ en de DUO-gemeenten en waar gedurende het jaar invulling aan wordt gegeven. Daarbij wordt ook gekeken naar aandachtspunten vanuit (1) de bevindingen uit de interne controles van 2026 en (2) opmerkingen vanuit de accountant bij de jaarrekeningcontrole 2026.

De VIC voert voor alle DUO-gemeenten en Duo+ nog grotendeels de interne controlewerkzaamheden uit. In deze gevallen functioneert de VIC als tweedelijns controle, terwijl de voorkeur uitgaat naar een derdelijns controle. Door de interne controle binnen de lijn te beleggen, verschuift de rol van de VIC naar de gewenste derde lijn. Dit betekent dat de proceseigenaren, samen met de teams en afdelingen, zelf verantwoordelijk worden voor de uitvoering van de interne controles. Het VIC-team controleert vervolgens of deze interne controles correct worden uitgevoerd. Hiermee wordt de interne beheersing verder versterkt. Voor de processen die nog niet binnen de lijn vallen, zullen de DUO-gemeenten

afspraken moeten maken om dit gezamenlijk vorm te geven en in 2027 te realiseren. Om de interne controle goed in de lijn te beleggen zal er vanuit het VIC team ondersteuning worden geboden om dit te borgen. Eind 2027 zullen meer interne controles in de lijn worden uitgevoerd die kwalitatief goed van aard zijn en tijdig kunnen worden aangeleverd aan zowel de interne organisatie, als de VIC en de accountant.

Informatisering & Automatisering
Beoogd wordt om in 2027 de samenvoeging van het de Servicedesk en I&A te voltooien, om vanaf daar een meer integrale dienstverlening aan te kunnen bieden. De gezamenlijke teams zetten daarbij in op:
- Overzichtelijke Service Niveau Overeenkomsten met alle partners
- Snellere afhandeling van meldingen
- Voorspelbare bereikbaarheid van ondersteuning tijdens het dienstverleningsvenster

Het nieuwe team I&A na de samenvoeging richt zich, in overleg met de partners, op:
- Verdere doorontwikkeling m.b.t. de veiligheid en betrouwbaarheid van onze technische infrastructuur
- Technische projectleiding bij organisatieprojecten
- Hoogwaardig functioneel beheer van het applicatielandschap
- Een holistische aanpak van service aan de partnerorganisaties
- Ondersteuning in kennis en advies bij informatiekundige onderwerpen

De voorziene grote projecten zijn de ondersteuning bij veiligheid en weerbaarheidsprojecten (NIS2) van de partnerorganisaties en de doorontwikkeling Duo+.

Informatieveiligheid

De nieuwe Nederlandse Cyberbeveiligingswet, die de Europese NIS2-richtlijn implementeert, treedt definitief in werking op 15 augustus 2026 zonder overgangsperiode. De verantwoording gaat in per 2027. In 2026 is daarom gestart met de start van een Information Security Management System (ISMS), waarmee risicobeoordelingen, risicoregister, beheersmaatregelen en voortgangsbewaking structureel worden vastgelegd en geborgd. Met de integrale aanpak van informatieveiligheid kunnen uitdagingen meer structureel benaderd worden. Aansturing vindt plaats via de Plan-Do-Check-Act (PDCA)-cyclus en een jaarplan. Hiermee wordt niet alleen invulling gegeven aan de wettelijke plicht tot procesmatige en aantoonbare verbetering van informatieveiligheid, volgens de eisen uit BIO2, AVG maar ook aan toekomstige toezichtkaders zoals vastgesteld in de Cybersecuritywet (NIS2−implementatie). In 2027 zal hier nadere invulling aan worden gegeven.

Informatieveiligheid is een randvoorwaarde voor betrouwbare gemeentelijke dienstverlening. Gemeentelijke processen, dienstverlening en samenwerkingsverbanden zijn sterk afhankelijk van digitale systemen. Inwoners, ondernemers en partners moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente zorgvuldig omgaat met gegevens en dat de dienstverlening ook bij digitale verstoringen zoveel mogelijk doorgaat. Door toenemende cyberdreigingen is informatieveiligheid niet alleen een technisch onderwerp, maar ook een bestuurlijke en organisatorische opgave binnen de bedrijfsvoering.

Ontwikkelingen richting 2027
Het strategisch informatieveiligheidsbeleid van Diemen is in mei 2025 geactualiseerd vastgesteld. De komende jaren wordt het landelijke normenkader doorontwikkeld van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) naar BIO2, in aansluiting op de Europese NIS2-richtlijn en de Nederlandse Cyberbeveiligingswet. Gemeenten vallen onder deze wet als essentiële entiteit. Daarmee krijgen zij te maken met verplichtingen rond

risicobeheersing, registratie, incidentmelding, ketenverantwoordelijkheid en aantoonbare sturing op digitale weerbaarheid.

Voor Diemen betekent dit dat informatieveiligheid structureel onderdeel moet zijn van sturing, besluitvorming en verantwoording. De gemeente moet doorlopend inzicht hebben in digitale risico's, genomen maatregelen en de werking daarvan. Het bestaande proces voor de verantwoording van ENSIA wordt naar verwachting uitgebreid. De nadruk verschuift naar risicogestuurd werken, aantoonbaar in control zijn en continu verbeteren. Dat vraagt om een goed werkend Information Security Management System (ISMS), heldere rollen en verantwoordelijkheden, periodieke rapportages, bestuurlijke aandacht en oefening met digitale crisissituaties.

Het college heeft hierin een expliciete bestuurlijke verantwoordelijkheid. Het college stelt de kaders vast, ziet toe op de beheersing van digitale risico's, keurt passende maatregelen goed en zorgt dat informatieveiligheid wordt meegewogen bij prioriteiten, middelen en continuïteit van de dienstverlening. Ook wanneer taken zijn belegd bij de ambtelijke organisatie, leveranciers of samenwerkingspartners, blijft het college bestuurlijk verantwoordelijk voor de borging van digitale weerbaarheid.

Inzet in 2027
In 2027 richt de inzet zich op het verder borgen van de Cyberbeveiligingswet en BIO2 in de gemeentelijke organisatie. We versterken risicomanagement, onderhouden het ISMS, actualiseren kritieke processen en continuïteitsmaatregelen, verbeteren incidentrespons en crisisvoorbereiding en vergroten het bewustzijn bij bestuur, management en medewerkers. Daarbij gaat het naast techniek ook om menselijk handelen, procesinrichting en samenwerking.

Voor de raad is vooral van belang dat informatieveiligheid een structurele bedrijfsvoeringsopgave is. Het gaat niet om een eenmalige investering, maar om blijvende aandacht, capaciteit en middelen om de gemeentelijke dienstverlening veilig, betrouwbaar en weerbaar te houden. De raad wordt hierover geïnformeerd via de reguliere planning- en controlcyclus en, waar nodig, bij relevante ontwikkelingen of incidenten.

Overhead

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor welke kosten tot de overhead gerekend moeten worden. Onderstaand een overzicht van de bedrijfsvoeringskosten (overhead) in de begroting 2027.

Soort kosten	2027	2028	2029	2030
Bijdrage Duo+ (gemeenschappelijke regeling)	-8.880	-8.845	-8.945	-9.045
Bijdrage Inkoopbureau Stichting Rijk	-175	-175	-175	-175
Directie en bestuursadvisering/-ondersteuning	-1.134	-1.104	-1.104	-1.104
Leidinggeven	-2.206	-2.176	-2.141	-2.111
Ondernemingsraad	-74	-74	-74	-74
Communicatie	-825	-785	-785	-785
Financiën	-50	-50	-50	-50
Juridische zaken	-603	-603	-603	-603
Personeel & Organisatie	-168	-168	-168	-168
Informatisering & Automatisering	-25	-25	-25	-25
Interne dienstverlening	-52	-52	-52	-52
Facilitair	-898	-898	-896	-894

Soort kosten	2027	2028	2029	2030
Vervoermiddelen	-216	-216	-200	-200
Huisvesting	-1.772	-1.805	-1.732	-1.746
Overige kosten bedrijfsvoering	83	33	12	-13
Verrekening overhead met grondexploitaties en tarieven	-814	-814	-816	-816
Totaal overhead	**-17.808**	**-17.756**	**-17.753**	**-17.860**

Voor Diemen bestaan de bedrijfsvoeringskosten (overhead) voor het grootste deel uit de bijdrage aan Duo+. Duo+ voert immers bijna al onze bedrijfsvoeringstaken uit.

Als indicator zetten we de totale overheadkosten als verhoudingspercentage af tegen de totale salariskosten van de vakafdelingen. Zie hieronder de salariskosten per vakafdeling.

Team	2027	2028	2029	2030
Team Administratie Sociaal Domein	-1.001	-1.001	-1.001	-1.001
Team Sociaal Team Diemen	-1.173	-1.173	-1.173	-1.173
Team Burgerzaken en Klant Contact Centrum	-2.028	-2.028	-2.028	-2.028
Team Gebouwen en Facilitaire zaken	-1.018	-1.018	-1.018	-1.018
Team Handhaving	-1.442	-1.442	-1.442	-1.442
Team Infra	-1.882	-1.882	-1.882	-1.882
Team Projecten	-1.085	-1.085	-1.085	-1.085
Team Ruimtelijk Beleid	-2.450	-2.450	-2.450	-2.450
Team Samenleving beleid	-2.184	-2.184	-2.184	-2.184
Team Sportbedrijf	-1.197	-1.197	-1.197	-1.197
Team Sociale Zaken	-2.033	-2.033	-2.033	-2.033
Team Openbare Orde en Veiligheid en Vergunningen	-2.333	-2.239	-2.239	-2.239
Team Wijkbeheer	-1.998	-1.998	-1.998	-1.998
Team Wet Maatschappelijke Ondersteuning	-1.828	-1.828	-1.828	-1.828
Team Communicatie	-1.072	-1.072	-1.072	-1.072
Totaal salariskosten vakafdelingen	**-24.724**	**-24.630**	**-24.630**	**-24.630**

In de begroting rekenen we salariskosten naar producten (beleidstaken) toe. Wanneer deze producten onderdeel zijn van een kostendekkend tarief, een grondexploitatie of een investering dan rekenen we ook bedrijfsvoeringskosten (overhead) toe. Verhoging van het overheadpercentage levert voordeel op voor het begrotingssaldo en nadeel voor de hoogte van tarieven en de resultaten van grondexploitaties.

	2027	2028	2029	2030
Overhead uitgedrukt in percentage van salariskosten vakafdelingen	72%	72%	72%	73%

In 2024 hebben we op basis van gewijzigde financiële perspectief de toerekening van overhead verhoogd naar 80%. Inmiddels blijkt de werkelijke overhead de laatste jaren lager (in 2024 77% en in 2025 69%). Dit heeft ertoe geleid dat we in 2027 het overheadpercentage hebben aangepast naar 70%. Dit heeft een voordelig effect op de kostendekkendheid van tarieven en de resultaten van grondexploitaties. Voor het meerjarenperspectief heeft dit een negatief effect van € 285.000.

Indicatoren

Indicatie van het behaalde resultaat door te kijken naar	Nul meting	Rekening 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Arbeidsverzuim	4%	8,7%	7,5%	6,0%	5,0%	5,0%	5,0%
Personeelsverloop	7%	9%	15%	15%	15%	15%	15%
Aantal vacatures	15	61	35	35	35	35	35
% facturen betaald binnen 30 dagen	65%	83%	95%	95%	95%	95%	95%
Aantal fte formatie per 1.000 inwoners (verplicht)	7,0	8,4	8,6	8,5	8,6	8,6	8,7
Aantal fte bezetting per 1.000 inwoners (verplicht)	6,7	7,8	7,5	8,0	8,1	8,2	8,3

Rechtmatigheidsverantwoording

Goedkeuringstolerantie en rapportagegrens
In de financiële verordening is vastgelegd dat de raad in de kadernota de goedkeuringstolerantie en rapportagegrens voor rechtmatigheid vastlegt. In de jaarstukken vindt op basis van deze tolerantie en rapportagegrens de verantwoording plaats.

Het wetgevingstraject rondom de rechtmatigheidsverantwoording is voor gemeenten afgerond op 21 maart 2025. Naar aanleiding van de afgeronde wijzigingen in het BBV wijzigt vanaf boekjaar 2025 het maximum van de door de raad vastgestelde verantwoordingen naar 2% (was 3%).

De omvangsbasis van de verantwoordingsgrens wijzigt naar de totale lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves. De gemeenteraad zal in 2025 opnieuw het controleprotocol inclusief de gewijzigde goedkeuringstoleranties moeten vaststellen.

De afgelopen jaren hielden wij al rekening met 2%. Deze wetswijziging heeft dus niet direct effect, er is alleen geen ruimte meer voor het vaststellen van een hoger percentage.

Voorstel is de *verantwoordingsgrens op 2%* van de totale lasten (exclusief toevoegingen aan de reserves) vast te stellen.

Voorstel is de *rapportagegrens op € 100.000* vast te stellen.

Openbaarheid

Inleiding

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur. Artikel 3.5 van de Woo schrijft voor dat een bestuursorgaan in de begroting aandacht besteed aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de wet. In de jaarstukken moeten we verslag doen van de uitvoering van de wet, mede in relatie tot de beleidsvoornemens.

In deze paragraaf geven wij aan wat wij in 2027 gaan oppakken om uitvoering te geven aan de Woo. Daarbij richten wij ons op de drie pijlers van de Woo:
- Actieve openbaarmaking
- Passieve openbaarmaking
- Verbetering van de informatiehuishouding

Actieve openbaarmaking

De Woo noemt elf informatiecategorieën die wij in de periode mei 2022 tot mei 2027 gefaseerd actief openbaar moeten maken. Het overgangsrecht van de Woo regelt dat de start van de actieve openbaarmaking per informatiecategorie (of verzameling informatiecategorieën) wordt geregeld middels een Koninklijk Besluit. Daarbij is in mei 2024 de planning vanuit de VNG opgeleverd (zie onderstaande plaatje).

Dit programma heeft een solide basis gelegd:

- tranche 1 (organisatie- en bereikbaarheidsgegevens) is volledig afgerond en voldoet aan de wettelijke verplichting die per 1 november 2024 is ingegaan;
- een anonimiseringstool is geïmplementeerd.In 2027 richten wij ons op de voorbereiding van en implementatie van de tranches 2 en 3.

De definitieve data voor inwerkingtreding van deze tranches zijn overigens nog niet (bij Koninklijk Besluit) gepubliceerd door vertraging bij de Generieke Woo-voorziening (GWV). Verder werken wij in 2027 aan (innovatie) verbeteringen van de aan de Woo gerelateerde processen. Dit doen wij via een beter afgestemd, samenhangend programma met betrekking tot IHOO, Datagedreven, Innovatie & Digitalisering. Dit omdat de ontstane vertraging in het programma IHOO vooral zit tussen de genoemde programma's en de organisatie daarvan: de gemeenschappelijke randvoorwaarden veroorzaken overlap en afhankelijkheden.

Passieve openbaarmaking

Naast het actief openbaar maken, kan eenieder vragen om bepaalde informatie (op verzoek) openbaar te maken. Ook bij deze verzoeken tot openbaarmaking o.g.v. de Woo geldt het belang van openbaarheid altijd. Uitsluitend in uitzonderingsgevallen kan een bijzonder belang vóór openbaarmaking gaan. Concreet betekent dit dat een Woo-verzoek (of onderdelen daarvan) alleen kan (of kunnen) worden geweigerd wanneer een beschermd belang in het geding is.

Wij voldoen momenteel grotendeels aan de wettelijk gestelde eisen voor de uitvoering van het proces passieve openbaarmaking in het kader van de Woo. De afhandelingstermijnen staan echter wel onder druk. Wij optimaliseren in 2027 dit proces om de uitvoeringskracht te vergroten, teneinde de grote hoeveelheid (en soms) omvangrijke verzoeken vanuit Woo adequaat af te handelen.

Verbetering van de informatiehuishouding

Informatiehuishouding is het geheel aan regels, structuren, processen en voorzieningen gericht op het gebruik en het beheer van informatie. Denk aan het creëren, opslaan, ordenen, bewaren, ontsluiten, verstrekken en vernietigen van informatie. In het kader van transparantie en gericht informatie verstrekken is het belangrijk dat de gemeentelijke informatiehuishouding op orde is. Hiervoor is het programma Informatie Huishouding Op Orde (IHOO) samen met de andere Duo partners in het leven geroepen.

Binnen dit programma wordt de komende tijd gewerkt aan een informatiebeheerplan, informatiebeleid (gedragsregeling digitale werkafspraken) een digitale kanaalstrategie, beleid omtrent archivering email-chat app berichtenverkeer, de implementatie van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) etc

Lokale heffingen

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen bevat alle onderwerpen die volgens artikel 10 van het BBV in deze paragraaf aan de orde moeten komen, te weten:
- De inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk;
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

De geraamde opbrengsten

Onderstaand een overzicht over de periode 2025 t/m 2030 met de ontvangen en begrote belastingopbrengsten.

Opbrengsten	Rekening 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Onroerende zaakbelastingen						
- woningen (eigenaren)	*5.068*	5.200	5.660	5.860	6.060	6.260
- niet-woningen (eigenaren)	*2.640*	2.500	2.555	2.555	2.555	2.555
- niet-woningen (gebruikers)	*2.285*	2.200	2.245	2.245	2.245	2.245
Precariobelasting	*76*	50	55	55	55	55
Toeristenbelasting	*680*	840	855	855	855	855
Kostendekkende tarieven						
Parkeerbelasting	*1.358*	1.639	1.467	1.949	1.598	1.948
Afvalstoffenheffing	*6.392*	6.296	6.698	6.883	7.068	7.258
Rioolheffing	*4.163*	4.357	4.635	4.830	5.120	5.415
Marktgelden	*38*	54	54	54	54	54
Lijkbezorgingsrechten	*118*	157	157	157	157	157
Burgerzaken	*946*	967	967	967	967	967
Bouwleges	*5.143*	952	952	952	952	952
Overige leges	*87*	40	15	15	15	15
Totaal	**28.994**	**25.253**	**26.316**	**27.378**	**27.702**	**28.737**

Het beleid ten aanzien van lokale heffingen

Alleen belastingen mogen bestemd worden voor zaken die de gemeente zelf bepaalt. Belastingen in Diemen zijn de OZB, de precario-, parkeer- en toeristenbelasting. De onroerende zaak belasting (OZB) is het belangrijkste gemeentelijke belastinginstrument.

Rechten (voorheen bekend onder de term retributies) mogen alleen ten goede komen aan de kosten die er voor gemaakt worden. Dit zijn de zogenaamde geoormerkte heffingen. De geoormerkte heffingen die in Diemen geheven worden zijn de afvalstoffenheffing en rioolheffing.
Daarnaast geldt dat de andere belastingen maximaal 100% kostendekkend mogen zijn, zoals de leges uit (waaronder de omgevingsvergunning), de marktgeldverordening en parkeergelden.

In 2016 is de 'Nota Lokale Heffingen 2016' vastgesteld. In deze nota is aangegeven hoe sturing van de raad mogelijk is. Belangrijke vragen bij de sturing van de lokale lastendruk zijn:
1. Welke belastingen wil en kan een gemeente opleggen?
2. Wat is de grondslag van de belasting?
3. Welke kosten worden naar een tarief doorgerekend?

Na vaststelling van de begroting 2026 en de belastingverordeningen 2026 actualiseren wij de nota lokale heffingen en bieden deze ter vaststelling aan de raad aan. Onderdeel van de actualisatie zijn de verbeterpunten zoals gerapporteerd in het onderzoek naar de kostendekkendheid van de tarieven en leges.

Ontwikkeling WOZ-waarden

De WOZ-waarden worden ieder jaar opnieuw vastgesteld. De peildatum ligt één jaar voor het belastingjaar. De Waarderingskamer houdt toezicht op de tijdige en correcte uitvoering van de Wet WOZ en geeft zijn goedkeuring alvorens de vastgestelde waarden mogen worden beschikt. Deze WOZ-beschikking sturen we toe op een gecombineerde aanslagbiljet gemeentelijke heffingen. Sinds 2013 zijn deze werkzaamheden uitbesteed aan Gemeentebelastingen Amstelland.

Voor de voorlopige prognose voor 2027 sluiten we aan bij de algemene cijfers zoals opgenomen in de Meicirculaire 2026 voor het Gemeentefonds. Uit deze landelijke cijfers blijkt dat de marktontwikkeling tussen 1 januari 2025 en 1 januari 2026 wordt geschat voor woningen op 6,5% en niet-woningen 2,75%.
Deze percentages passen we aan zodra de uitkomst van alle eigen taxaties bekend zijn en daartoe aanleiding geven. Zoals gebruikelijk wordt bij de vaststelling van de belastingverordeningen 2027 in december 2026 het OZB-tarief vastgelegd.

Geschatte WOZ-waarde (belastingcapaciteit)	2026	2027
Woningen	8.189.820.000	8.939.420.000
Niet-woningen	1.025.662.000	1.053.870.000

In bovenstaande tabel is bij de WOZ-waarde voor 2027 rekening gehouden met de verwachte areaaluitbreiding van 2026 (400 woningen per jaar).

Onroerend zaakbelasting

Er zijn drie soorten onroerend zaakbelasting (OZB) die geheven worden:
1. OZB voor eigenaren van woningen;
2. OZB voor eigenaren van niet-woningen;
3. OZB voor gebruikers van niet-woningen.

Het is wettelijk niet mogelijk om verschillende tarieven te hanteren bij woningen voor bijvoorbeeld vrijstaande huizen en appartementen of koop- en huurhuizen. Ook is het niet toegestaan om bij de categorie niet-woningen onderscheid te maken in tarieven voor bijvoorbeeld courante objecten (winkels, kantoren, en dergelijke) en incourante objecten (scholen, sportcomplexen en dergelijke).

Het OZB-tarief is een percentage van de waarde van het onroerend goed, het object. Bij de bepaling van het OZB-tarief stuurt de gemeente op resultaat, met andere woorden op de totale belastinginkomsten. Voor het bepalen van het belastingtarief zijn er twee belangrijke variabelen, namelijk: de geraamde opbrengst en de waarde van al het onroerend goed in de gemeente.

Verder wordt bij de berekening van het tarief rekening gehouden met verminderingen vanwege bijvoorbeeld: leegstand bij niet-woningen, bezwaar- en beroep, vrijstellingen, kwijtschelding et cetera.

Het OZB-tarief voor woningen is met 5,0% verhoogd. Reden hiervoor is dat er de afgelopen jaren een stevige inflatie heeft plaatsgevonden. De inflatie is niet meegenomen in de indexering van het OZB-tarief. In 2025 zijn we gestart met een inhaalslag door de reguliere indexering te verhogen tot 5%. Ook voor 2027 stellen wij voor deze inhaalslag door te zetten. Dit doen we alleen voor het OZB-tarief voor woningen. Het OZB-tarief voor woningen behoort nog steeds binnen de top 20 van laagste tarieven van alle gemeenten.

OZB-tarieven als percentage van de WOZ-waarde	2026	2027
Woningen - eigenaar	0,0637%	0,0630%
Niet-woningen - eigenaar	0,2755%	0,2737%
Niet-woningen - gebruiker	0,2618%	0,2601%

Bij de berekening van deze indicatieve OZB-tarieven is rekening gehouden met:
- een verhoging van 5,0% van de totale opbrengst;
- een waardestijging van 6,5% bij de woningen;
- een waardestijging van 2,75% bij de niet-woningen;
- en de areaaluitbreiding zoals opgenomen in de Kadernota 2027.

Precariobelasting

De gemeente heft precariobelasting voor het hebben van voorwerpen op, onder of boven de voor de publieke dienst bestemde gemeentegrond. De laatste jaren ontvangen we ook belasting als gevolg van het gebruik van gemeentegrond voor de opslag van bouwmaterialen bij grotere bouwactiviteiten.

Voorstel is het tarief precariobelasting in 2026 met 2,1% te verhogen.

Toeristenbelasting

De gedachte achter de toeristenbelasting is dat een gemeente kosten maakt voor voorzieningen die ook door niet-inwoners worden gebruikt, maar waarvoor geen vergoeding uit het Gemeentefonds wordt verkregen. Hoewel de naam anders doet vermoeden, kan dus ook 'niet toeristisch' verblijf belast worden. De opbrengst van de toeristenbelasting vloeit naar de algemene middelen van de gemeente. De toeristenbelasting wordt geheven op personen die niet staan ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand (GBA). De toeristenbelasting wordt veelal verhaald op die instanties die gelegenheid bieden tot verblijf met overnachting, zoals hoteliers, pensionhouders, Bed & Breakfast accommodaties en dergelijke. De verblijfbieder kan de toeristenbelasting doorberekenen aan degene die bij deze instanties overnachten.

Momenteel is er één hotel in Diemen. Dit hotel (hostel) is in 2018 open gegaan en heeft een capaciteit van ruim 770 bedden.

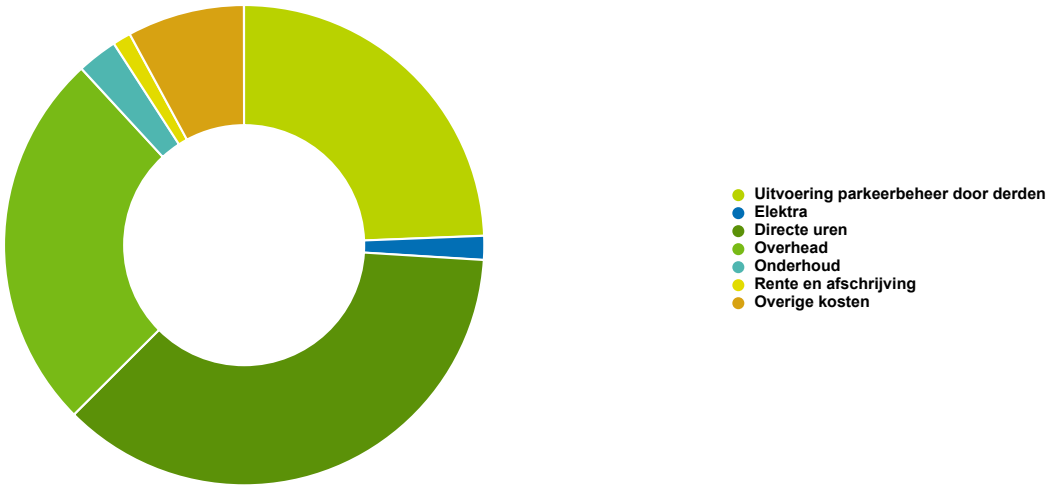
In de begroting 2027 is het tarief met 2,1% geïndexeerd conform de uitgangspunten in de Kadernota 2027.

Parkeerbelasting

Bij het vaststellen van de parkeernota is uitgegaan van een 100% dekkende parkeerexploitatie. De geheven tarieven worden gebruikt ter dekking van de kosten en handhaving die gemaakt worden voor het product parkeren. Er volgt een onderzoek naar het fiscaliseren van parkeren. In afwachting van dat onderzoek komen wij met een voorstel voor de toekomstige parkeertarieven. Vooralsnog houden we een indexering van 2,1% aan.

Aangezien de parkeervergunningen twee jaar geldig zijn wordt jaarlijks de opbrengst verrekend met de 'Egalisatiereserve parkeren'.

Soort kosten	2027	Soort opbrengsten	2027
Uitvoering parkeerbeheer door derden	-457	Parkeervergunningen en naheffingsaanslagen	710
Elektra	-30	Belparkeren	531
Directe uren	-685	Parkeerautomaten	99
Overhead	-480	Bijdrage uitvoering parkeerbeheer	263
Onderhoud	-51	Overige	38
Rente en afschrijving	-23		
Overige kosten	-148		
Totaal toegerekende kosten	-1.874	Totaal opbrengsten	1.640
Onttrekking uit egalisatievoorziening			**-234**

Rechten

Onder een recht (of voorheen een retributie) wordt verstaan: een gedwongen betaling aan de (lokale) overheid ter zake van een concrete, door de (lokale) overheid als zodanig, *individueel* bewezen dienst. Op dit punt verschilt zij van een belasting, waar geen rechtstreekse concrete tegenprestatie tegenover staat. Wanneer er twijfel is of het om een belasting dan wel om een retributie gaat, kiest de rechtspraak meestal voor de kwalificatie als belasting, omdat dit meer rechten verleent aan de burger.

In Diemen worden de volgende rechten geheven:
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Leges;
- Marktgelden;
- Lijkbezorgingsrechten.

Bij de ramingen voor de heffingen met een directe tegenprestatie streven we zoveel mogelijk kostendekkendheid na. In 2024 heeft een onderzoek naar de kostendekkendheid van onze leges plaatsgevonden. Uit het onderzoek bleek dat wij conform de wetgeving handelen. Het verbeterpunt is de transparantie van de toe te rekenen kosten. Dit is verwerkt bij de overzichten over de kostendekkendheid.

Bij alle rechten passen we in ieder geval de prijsindexering van 2,1% toe.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing brengen we in rekening voor het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval. Voorstel is de tarieven voor 2027 conform de vastgestelde indexering met 2,1% te verhogen.

Tariefsdifferentiatie
Bij de vaststelling van de belastingverordeningen 2026 is besloten tot een wijziging in de tariefsdifferentiatie tussen éénpersoons- en meerpersoonshuishoudens. De verhouding tussen het aantal éénpersoons- en meerpersoonshuishoudens is ongeveer 35% ten opzichte van 65%. De verhouding van de éenpersoons- en meerpersoonstarieven is nu 100:130. In geld is dat een verschil van € 125.
Aanpassing van deze verhouding heeft géén effect op de totaalopbrengst van de afstoffenheffing, alleen op de lastendruk van de éénpersoons- en meerpersoonshuishoudens.

Studentenwoningen
De studentenwoningen aan de Dalsteindreef en de studentenflats aan de Rode Kruislaan nemen we niet mee bij de berekening van het tarief. De eigenaar van deze complexen zorgt zelf voor de verwijdering van de afvalstoffen.

Meerlanden
Het overgrote deel van de inkomsten vanuit de afvalstoffenheffing gaat naar de Meerlanden voor de inzameling van het huishoudelijke afval. Ondanks betere afvalscheiding door de inwoners zijn de ophaal- en verwerkingskosten de afgelopen jaren steeds verder toegenomen.

CO2-belasting
De Meerlanden, het regionale afval- en energiebedrijf, krijgt te maken met de landelijke stijging van de CO_2-heffing en afvalstoffenbelasting voor afvalverbrandingsinstallaties (avi's). Volgens de meest recente plannen uit het Belastingplan 2027 stijgen de kosten voor het verbranden van restafval de komende jaren stapsgewijs. Omdat afvalverwerkers deze extra belastingdruk grotendeels doorberekenen aan gemeenten en bedrijven, heeft dit directe gevolgen voor de afvalstoffenheffing van burgers in de regio.

Gevolgen van de CO_2-heffing op een rij:
- Stapsgewijze stijging tarieven: Het kabinet heeft de geplande tariefverhoging iets uitgesmeerd. De CO_2-heffing voor afvalverbranders stijgt vanaf 2027 van € 126 per ton CO_2 naar het maximale tarief van € 304 per ton CO_2 in 2035.
- Afbouw vrijstellingen (dispensatierechten): Afvalverbranders verliezen de komende jaren hun gratis emissierechten. De correctiefactor voor deze vrijstellingen loopt tussen nu en 2035 volledig terug naar nul, waardoor de effectieve kosten per ton verbrand restafval fors toenemen.
- Afvalstoffenbelasting: Naast de CO_2-prijs stijgt ook de reguliere afvalstoffenbelasting. Vanaf 2028 is deze vastgesteld op € 64 per ton afval, om vanaf 2030 structureel uit te komen op € 81 per ton afval.

De strategie van Meerlanden
Om de impact van de CO_2-belasting te verkleinen en de kosten voor aangesloten gemeenten beheersbaar te houden, zet Meerlanden sterk in op verduurzaming:
- CO_2-neutrale bedrijfsvoering: Meerlanden heeft de afgelopen jaren haar eigen uitstoot met meer dan 50% gereduceerd. Het bedrijf gebruikt de CO_2-Prestatieladder om de interne processen en de keten verder te verduurzamen.
- Groene Energiefabriek: In de Groene Energiefabriek van Meerlanden wordt gft-afval omgezet in groengas, warmte en compost. Vrijkomende CO_2 uit dit vergistingsproces wordt nuttig hergebruikt in de lokale glastuinbouw in plaats van uitgestoten in de atmosfeer.
- Scheiden aan de bron: Hoe minder restafval er in de verbrandingsoven belandt, hoe minder CO_2-belasting er betaald hoeft te worden. Meerlanden stimuleert daarom intensieve afvalscheiding bij huishoudens en bedrijven

Onderstaande tabel en grafiek geven u inzicht in de kosten die meegenomen worden bij de bepaling van het tarief.

Soort kosten	2027	Soort opbrengsten	2027
Aanneemsom Meerlanden (ophalen en verwerken)	-5.053	Afvalstoffenheffing	6.564
BTW-verrekening	-1.076	Overige bijdrage	134
Directe uren	-227		
Overhead	-210		
Afdracht afvalopbrengsten	-18		
Heffing en invordering	-225		
Rente en afschrijving	-44	Mutatie Reserve	155
Totaal toegerekende kosten	-6.853	Totaal opbrengsten	6.853
Onttrekking uit egalisatievoorziening			-

Kostendekkenheid
Bij de afvalstoffenheffing geldt voor de toegerekende kosten een dekkingspercentage van 100%. De huidige toerekening van kosten is gebaseerd op de uitgangspunten zoals vastgelegd in de Nota lokale heffingen 2016.
Onderstaand een overzicht van de kosten die wettelijk nog mogen worden toegerekend (Rapportage kostendekkendheid 2024).

Niet meegenomen kosten volgens Nota Lokale Heffingen 2016 / Onderzoek kostendekkendheid	
Kosten kwijtschelding	-300
Hogere toerekening kosten straatvegen (30%)	-92
Hogere toerekening kosten voertuigen straatreiniging (max 30%)	-150
Mogelijk extra toe te rekenen kosten	-541
Deze kosten meenemen in de berekening leidt tot een tariefsverhoging van grofweg	€ 39

Extra kosten toerekenen naar het tarief leidt tot een hoger tarief. Daartegenover staat dat de toerekening van extra kosten een positief effect heeft op het begrotingssaldo.

Rioolheffing

Onder de naam rioolheffing heffen we een recht voor het lozen van afvalwater op de gemeentelijke riolering, het afvoeren van hemelwater, de rioleringszorg en het grondwaterbeheer. Als er minder dan 500 m^3 huishoudelijk (afval)water per jaar op de riolering wordt geloosd, is er sprake van een rioolrecht kleinverbruik. Als er meer dan 500 m^3 geloosd wordt, is er sprake van rioolheffing grootverbruik.

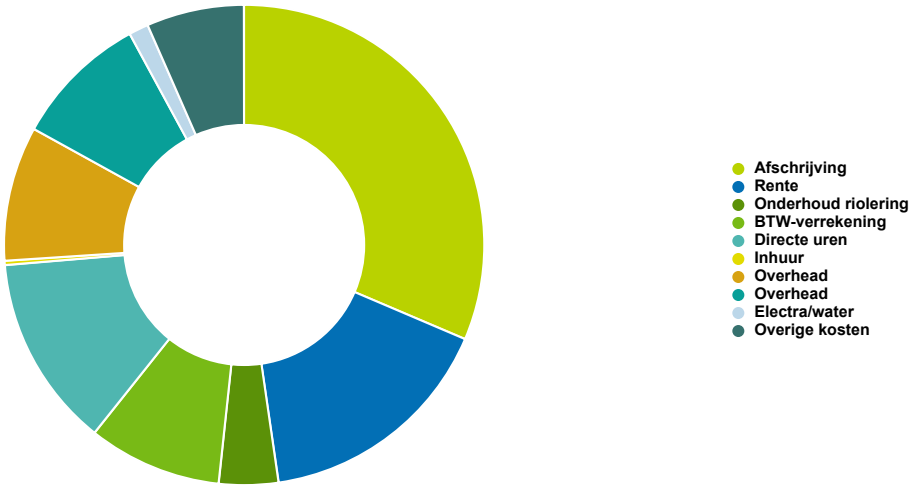
De gemeentelijke rioolheffing grootverbruik is gebaseerd op het door Waternet geschatte waterverbruik of de opname van de meterstanden.

Klimaatadaptie
Diemen heeft veel aandacht voor klimaatadaptatie en wij willen voorop lopen bij het inzetten van maatregelen. De ambitieuzere normen voor het voorkomen van wateroverlast en droogteschade vraagt een grotere inspanning dan we in het verleden. Om ervoor te zorgen dat we ook in de toekomst voldoen aan onze zorgplicht zijn in het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028 de ambities vastgelegd.

Om ervoor te zorgen dat we deze ook kunnen bekostigen, bevat het Programma Klimaatadaptatie een kostendekkingsplan. Dit kostendekkingsplan betreft de kosten die de gemeente maakt voor het verwerken van afvalwater, hemelwater en grondwater en vormt daarmee de onderbouwing voor de gemeentelijke rioolheffing.

Het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028 gaat uit van een extra jaarlijkse stijging van het tarief rioolbelasting van € 5,- in de jaren 2025, 2027 en 2028. Deze stijging komt op de jaarlijkse stijging als gevolg van inflatie. In 2027 bedraagt de inflatieindexering 2,1%.

Soort kosten	2027	Soort opbrengsten	2027
Afschrijving	-1.625	Rioolheffing	4.320
Rente	-843	Rioolheffing - bedrijven	200
Onderhoud riolering	-207	Rioolheffing - meerverbruik woningen	115
BTW-verrekening	-466		
Directe uren	-670		
Inhuur	-15		
Overhead	-469		
Heffing en invordering	-135		
Electra/water	-69		
Overige kosten	-340		
Totaal toegerekende kosten	-4.838	Totaal opbrengsten	4.520
Onttrekking uit egalisatievoorziening			**-318**

Kostendekkenheid
Bij de rioolbelasting geldt voor de toegerekende kosten een dekkingspercentage van 100%. De huidige toerekening van kosten is gebaseerd op de uitgangspunten zoals vastgelegd in de Nota lokale heffingen 2016.
Onderstaand een overzicht van de kosten die wettelijk nog mogen worden toegerekend (Rapportage kostendekkendheid 2024).

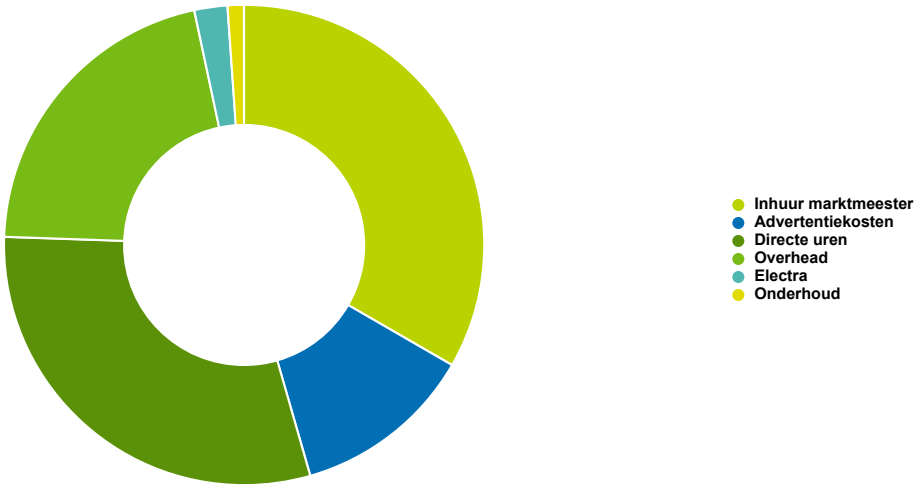
Niet meegenomen kosten volgens Nota Lokale Heffingen 2016 / Onderzoek kostendekkendheid	
Hogere toerekening kosten straatvegen (30%)	-92
Hogere toerekening kosten voertuigen straatreiniging (max 30%)	-150
Momenteel toegerekend voor straatvegen (vast bedrag)	159
Mogelijk extra toe te rekenen kosten	-82

Extra kosten toerekenen naar het tarief leidt tot een hoger tarief. Daartegenover staat dat de toerekening van extra kosten een positief effect heeft op het begrotingssaldo.

Marktgelden

We brengen marktgeld in rekening voor het innemen van een standplaats op de weekmarkt. De losse standplaatsen rekent de marktmeester af en de vaste standplaatshouders krijgen per half jaar een aanslag marktgeld.

Soort kosten	2027	Soort opbrengsten	2027
Inhuur marktmeester	-30	Staangelden	54
Advertentiekosten	-11	Opbrengst werken voor derden	3
Directe uren	-27		
Overhead	-19		
Electra	-2		
Onderhoud	-1		
Totaal toegerekende kosten	-90	Totaal opbrengsten	57
Bijdrage uit algemene middelen			**-33**

Kostendekkenheid
De huidige toerekening van kosten is gebaseerd op de uitgangspunten zoals vastgelegd in de Nota lokale heffingen 2016. Bij de bepaling van de hoogte van de marktgelden kijken we naar de tarieven in omliggende gemeenten om ons zo niet “uit de markt” te prijzen. Er is geen dekkingspercentage voor het tarief vastgelegd. Jaarlijks wordt in de begroting bepaald hoeveel budget we vanuit de algemene middelen beschikbaar stellen. Voor de komende jaren is dit € 32.500.
De Rapportage kostendekkendheid 2024 geeft aan dat de btw mag worden toegerekend (€ 9.500). Gezien het feit dat we al algemene middelen beschikbaar stellen levert de toerekening van btw financieel niets op.

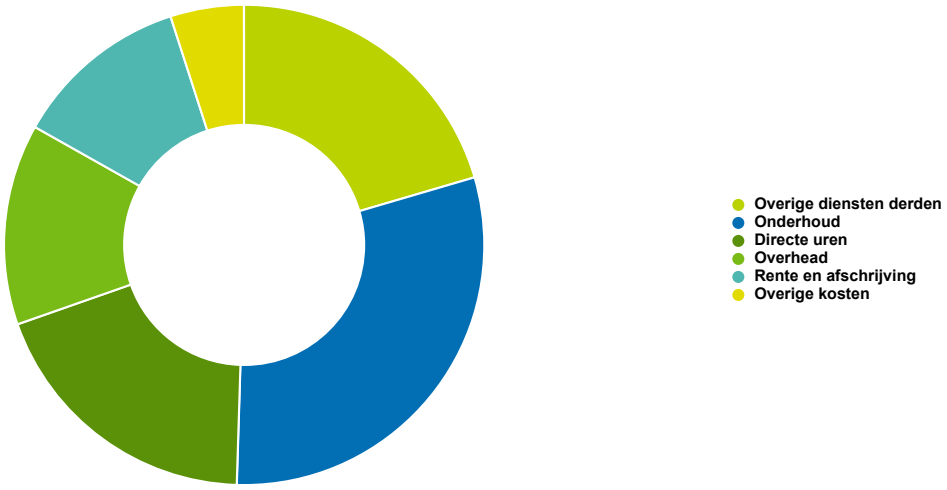
Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten is een brede term voor grafrechten, begraafrechten en crematoriumrechten. Deze rechten worden in rekening gebracht voor het verlenen of verlengen van een uitsluitend recht op een graf, het verstrooien van as, het bijzetten van een urn en het huren van de aula/koffiekamer.

Diemen is sinds 2009 eigenaar van begraafplaats Rustoord en zorgt voor de exploitatie van de begraafplaats. De administratie en het begraaf technisch beheer is ondergebracht bij De Nieuwe Ooster.

Destijds is besloten dat we jaarlijks € 50.000 beschikbaar stellen vanuit de algemene middelen voor de exploitatie. Omdat de egalisatiereserve leeg is worden er in 2027 meer algemene middelen toegerekend, totaal € 73.100.

Soort kosten	2027	Soort opbrengsten	2027
Overige diensten derden	-62	Vergoeding onderhoud	176
Onderhoud	-91	Pachten	38
Directe uren	-58	Huuropbrengsten	13
Overhead	-41	Leges	2
Rente en afschrijving	-36		
Overige kosten	-15		
Totaal toegerekende kosten	-303	Totaal opbrengsten	230
Bijdrage uit algemene middelen			**-73**

Kostendekkenheid
De huidige toerekening van kosten is gebaseerd op de uitgangspunten zoals vastgelegd in de Nota lokale heffingen 2016. Voor de hoogte van de tarieven sluiten we grotendeels aan bij de tarieven van De Nieuwe Ooster. Er is geen dekkingspercentage voor het tarief vastgelegd.
De Rapportage kostendekkendheid 2024 geeft aan dat de btw mag worden toegerekend (€ 36.500). Gezien het feit dat we al algemene middelen beschikbaar stellen levert de toerekening van btw financieel niets op.

Leges

Bijna 70% van de kosten die gemaakt worden voor de legesverordening (burgerzaken, omgevingsvergunningen en APV) zijn personeelskosten.

Vooral bij de leges voor burgerzaken zijn wettelijke tarieven vastgesteld (rijbewijzen, paspoorten). Deze tarieven zijn niet toereikend om de kosten te dekken. Het zou ook 'ongewenste' tariefverhogingen met zich meebrengen om de legesverordening wel kostendekkend te maken. Bovendien zouden de tarieven ten opzichte van de omringende gemeenten fors gaan afwijken. Conform bestaand beleid dekken we de meerkosten uit de algemene middelen.

Onderstaand een overzicht van de opbouw van de kosten en opbrengsten die betrekking hebben op de legesverordening. In 2024 hebben we de kostendekkendheid van de gehele legesverordening onderzocht. De resultaten van dit onderzoek verwerken we bij het actualiseren van de Nota Lokale Heffingen.

Leges Burgerzaken:

Soort kosten	2027	Soort opbrengsten	2027
Directe uren	-758	Leges	960
Overhead	-419	Opbrengst overige diensten	7
Afdracht aan het Rijk	-447		
Rente en afschrijving	-9		
Materialen	-34		
Inhuur diensten derden	-15		
Overige kosten	-8		
Totaal toegerekende kosten	-1.690	Totaal opbrengsten	967
Bijdrage uit algemene middelen			**-723**

Kostendekkenheid
De huidige toerekening van kosten is gebaseerd op de uitgangspunten zoals vastgelegd in de Nota lokale heffingen 2016.
De hoogte van de leges van burgerzaken zijn grotendeels wettelijk vastgesteld. De niet wettelijk vastgestelde tarieven zijn met 2,1% geindexeerd.

De toerekening van uren is gebaseerd op de aantallen uit te geven paspoorten, identiteiskaarten, rijbewijzen en andere diensten die burgerzaken levert. De urentoerekening is gebaseerd op de aantallen vermenigvuldigd met een normtijd. De normtijden

zijn gebaseerd op landelijk onderzoek.Vervolgens zijn de begrote uurtarieven en overhead toegerekend.

Leges omgevingsvergunningen:

Soort kosten	2027	Soort opbrengsten	2027
Directe uren	-766	Leges	952
Overhead	-437		
Inhuur diensten derden	-214		
Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling	-315	Verrekening met de reserve	455
Totaal toegerekende kosten	-1.732	Totaal opbrengsten	1.407
Bijdrage uit algemene middelen			**-325**

Kostendekkenheid
De huidige toerekening van kosten is gebaseerd op de uitgangspunten zoals vastgelegd in de Nota lokale heffingen 2016.
Eigen onderzoek naar de hoogte van de leges van omgevingsvergunningen heeft uitgewezen dat Diemen voor de reguliere kleine omgevingsvergunningen (uitbouw en dergelijke) landelijk gezien qua legesheffing tot het gemiddelde behoort.

Voor vergunningen van grote bouwprojecten zijn we landelijk gezien wat duurder. Dit heeft echter ook gevolgen voor de gewenste woningbouwplannen. Door de hogere tarieven zijn de ontwikkelaars terughoudender om in Diemen aan de slag te gaan. Momenteel lopen de tarieven gelijkmatig op naarmate de bouwkosten hoger worden. Voorstel is om in de legesverordening 2027 een degressief tarief op te nemen. We zijn voor het ramen van de leges voor grote bouwvergunningen afhankelijk van de aanvragen van de bouwontwikkelaars. Wij hebben daar weining tot geen invloed op. Dit maakt het ramen van deze opbrengsten lastig terwijl de bijbehorende inkomsten aanzienlijk zijn. Dat is de reden waarom we jaarlijks de kosten en opbrengsten van de omgevingsvergunningen salderen en verrekenen met de Egalisatiereserve Omgevingsvergunningen.
In de Nota lokale heffingen 2016 is vastgelegd dat we jaarlijks € 325.000 vanuit de algemene middelen toerekenen aan de omgevingsvergunningen.

Overige leges:

Soort kosten	2027	Soort opbrengsten	2027
Directe uren	-396	Leges	50
Overhead	-284		
Inhuur diensten derden	-65		
Totaal toegerekende kosten	-745	Totaal opbrengsten	50
Bijdrage uit algemene middelen			**-695**

Kostendekkenheid
De huidige toerekening van kosten is gebaseerd op de uitgangspunten zoals vastgelegd in de Nota lokale heffingen 2016.
Ook de overige leges zijn met 2,1% geïndexeerd. De belangrijkste legesinkomsten zijn horeca-/terrasvergunningen, evenementvergunningen en vergunningen als gevolg van de Huisvestingswet. De inkomsten uit deze vergunningen staat in geen verhouding met de tijd die hierin wordt gestoken.

Aanduiding van de lokale lastendruk

In de onderstaande overzichten hebben we weergegeven wat de woonlasten zullen zijn voor de verschillende groepen van inwoners van de gemeente Diemen.

Voor alle tarieven 2027 geldt dat dit *voorlopige* tarieven zijn. Bij de vaststelling van de belastingverordeningen 2027 in december 2026, bieden we de definitieve tarieven ter vaststelling aan de raad aan.

Rekenvoorbeelden ontwikkeling woonlasten voor huishoudens

Wijziging WOZ-waarde	Gemiddelde WOZ-waarde woning 2026	Geprognosticeerde Stijging/daling WOZ-waarde 2027	Geschatte WOZ-waarde woning 2027
Gemiddelde WOZ-waarde woning	480.000	6,5%	510.000

Overzicht gemeentelijke lasten voor een gezin met twee kinderen en een eigen woning c.q. appartement met een gemiddelde WOZ-waarde van € 510.000.

Gezinnen met 2 kinderen (eigen woning)	2026	2027	Verschil	Percentage
OZB	305,90	321,10	15,20	5,0%
Afvalstoffenheffing	499,53	510,00	10,47	2,1%
Rioolrechten (<500 m³)	251,50	261,80	10,30	4,1%
Totaal	**1.056,93**	**1.092,90**	**35,97**	

Overzicht gemeentelijke lasten voor een alleenstaande met een eigen woning c.q. appartement met een gemiddelde WOZ-waarde van € 510.000.

Alleenstaande (eigen woning)	2026	2027	Verschil	Percentage
OZB	305,90	321,10	15,20	5,0%
Afvalstoffenheffing	377,74	385,65	7,91	2,1%
Rioolrechten (<500 m³)	251,50	261,80	10,30	4,1%
Totaal	**935,14**	**968,55**	**33,41**	

Overzicht gemeentelijke lasten voor een gezin in een huurwoning (tarief):

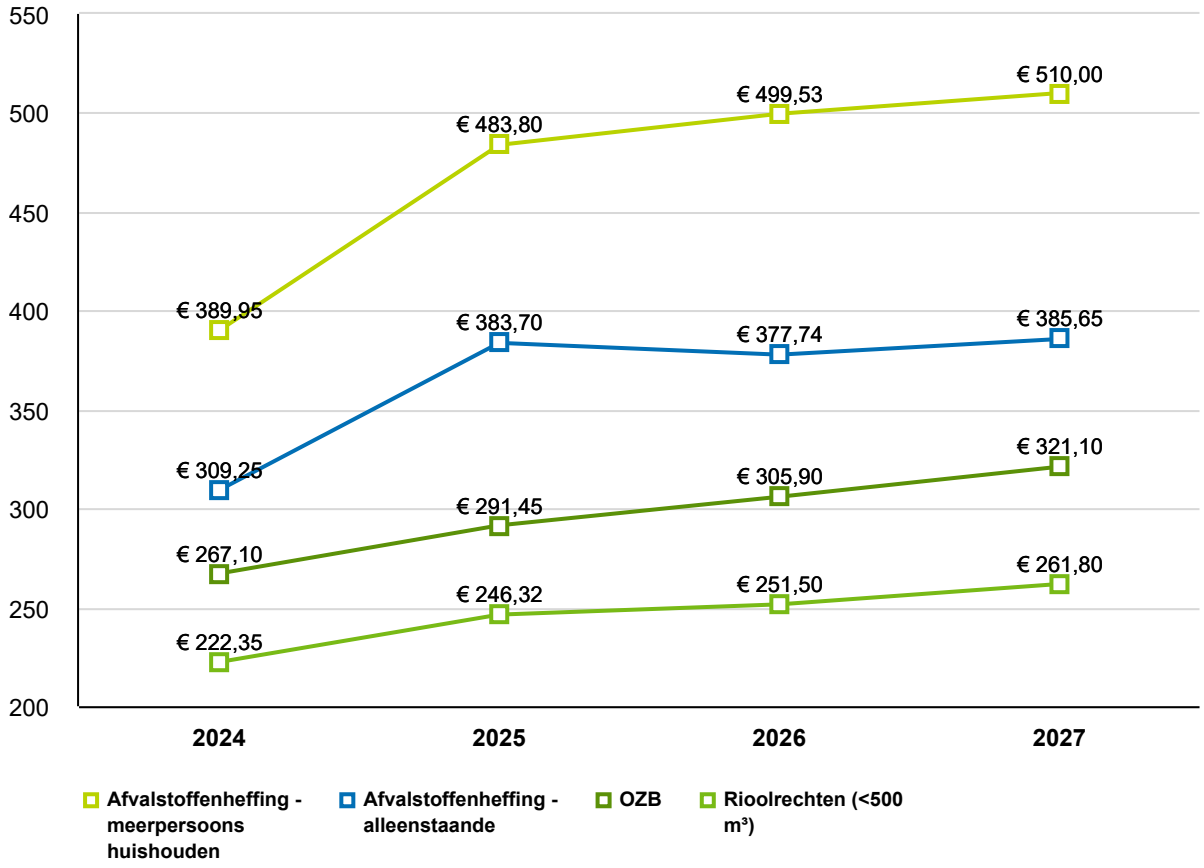
Gezin in een huurwoning	2026	2027	Verschil	Percentage
Afvalstoffenheffing	499,53	510,00	10,47	2,1%
Totaal	**499,53**	**510,00**	**10,47**	

Overzicht gemeentelijke lasten voor een alleenstaande in een huurwoning (tarief).

Alleenstaande in een huurwoning	2026	2027	Verschil	Percentage
Afvalstoffenheffing	377,74	385,65	7,91	2,1%
Totaal	**377,74**	**385,65**	**7,91**	

Verloop lokale lastendruk 2024 - 2027

De afgelopen jaren is de lokale lastendruk gestaag toegenomen. Onderstaande grafiek geeft inzicht in het verloop van de belangrijkste tarieven in de afgelopen vier jaar.

De plaats van Diemen op de ranglijst van het Coelo

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) onderzoekt jaarlijks de woonlasten voor huishoudens in alle gemeenten en houdt deze gegevens bij in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten vallen de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffen- en de rioolheffing.

In het overzicht worden de tarieven voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de onroerende zaakbelastingen op basis van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde opgesteld en vergeleken met de andere gemeenten. Gemeenten met de laagste woonlasten staan bovenaan en de duurste gemeenten staan onderaan de lijst. Er is hierbij onderscheid te maken in huiseigenaren en huurders.

Eigenaren:

Gemeente	Eén persoonshuishoudens	Meerpersoonshuishoudens	Rangnummer
Amstelveen	981	1.043	132
Amsterdam	946	1.063	156
Hilversum	922	1.123	213
Diemen	1.040	1.142	229
Uithoorn	1.126	1.157	239
Ouder-Amstel	1.190	1.207	265
Laren	1.575	1.872	340

Huurders

Gemeente	Eén persoonshuishoudens	Meerpersoonshuishoudens	Rangnummer
Amstelveen	287	349	44
Uithoorn	338	369	54
Ouder-Amstel	379	397	75
Amsterdam	352	469	137
Diemen	392	494	160
Hilversum	306	507	176
Laren	516	813	336

Kwijtschelding

Als de inkomsten van een belastingplichtige zo laag zijn dat het niet mogelijk is (ook niet na het treffen van een betalingsregeling) de aanslag te betalen, is het onder voorwaarden mogelijk om kwijtschelding te verlenen. Kwijtschelding kan alleen worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing. Binnen Diemen zijn de beleidsregels rondom kwijtschelding onderdeel van het armoedebeleid.

Kwijtscheldingen	2027	2028	2029	2030
Afvalstoffenheffing	300	300	300	300
Totaal	**300**	**300**	**300**	**300**

Het wettelijk kader voor het verlenen van kwijtschelding is te vinden in de artikelen 255 en 255a van de Gemeentewet, artikel 26 van de Invorderingswet en de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De beleidsvrijheid van de gemeenten is bij het verlenen van kwijtschelding beperkt.

Onderhoud kapitaalgoederen

Riolering en Stedelijk water

Beleidsplan (Programma Klimaatadaptatie 2024-2028)
In 2024 is het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028 aangenomen door de gemeenteraad.

Regulier onderhoud
Op het moment van aanbieden van deze begroting inspecteren we de onderheide betonriolen. Aangetroffen schades repareren we bij voorkeur van binnenuit. Voor cyclisch onderhoud aan de rioolgemalen is een operationeel plan beschikbaar. Momenteel is geen sprake van achterstallig onderhoud. Wel zien wij dat veel pompen in de rioolgemalen aan het eind van hun technische levensduur komen. Hiervoor zullen we in 2027 een plan opzetten om deze grootschalig te vervangen.

Projecten/groot onderhoud
Er is een sterke relatie tussen renovatie van de riolering en herbestratingwerkzaamheden. De verzakte riolering brengen we op het oorspronkelijke niveau terug, voordat we de ophoging en herbestrating uitvoeren. Daarbij voeren we verbeteringen aan het rioolstelsel uit. Het integraal uitvoeren van deze maatregelen is efficiënter dan apart uitvoeren. De volgende projecten starten in 2027:

Project	Lengte riolering	Uitvoering
Buitenlust	2.431 meter	2027
Stammerdijk/Muiderstraatweg	262 meter	2027
Polderland	5.309 meter	2027

Investeringen/voorziening
De rioleringsinvesteringen voor de reconstructieprojecten zijn geraamd in het kostendekkingsplan van het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028. De kapitaalslasten betalen we vanuit de egalisatievoorziening "Rioleringszorg". De hoogte van de rioolheffing is mede hierop afgestemd. De voorziening ontwikkelt zich binnen marges als voorzien in het programma.

Kwaliteit en onderhoudsniveau
De afvoerzekerheid verzekeren we jaarlijks tijdens de ronde van wijkgericht werken door met klein materieel de riolen te reinigen en de afvoer te controleren. De werking van de rioolgemalen wordt op afstand automatisch gemonitord en gealarmeerd met telemetrie. De monitoring van grondwaterstanden en neerslag is ook geautomatiseerd. Tijdens de reconstructieprojecten verbeteren we de capaciteit van de hemelwaterriolering. De gedragingen van het gemengd systeem in Diemen Centrum bij extreme neerslag zijn berekend middels een hydraulisch model. De kwaliteit van de rioolstelsels is goed en neemt (met iedere reconstructie) toe. In 2027 ronden we de reconstructie van Vlindertuin en Scheepskwartier af. Dat zorgt voor een verdere capaciteitsverbetering van het rioolstelsel.

(Beleids)ontwikkelingen
We voeren het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028 uit. Door het grote verloop binnen team infra is het niet gelukt om de Beleidsvisie Openbare Ruimte in 2026 af te ronden. Hier gaan we in 2027 mee door. Hierin nemen we de inpassing van klimaatadaptieve maatregelen integraal op, zoals waterberging voor het tegengaan van wateroverlast.

Verbrede zorgtaak
De verbreding van de rioleringszorgtaak bestaat uit inspanningsverplichtingen ten aanzien van hemelwater en grondwater. De grondwaterniveaus in Diemen monitoren we met een geautomatiseerd portaal. Als we structurele grondwateroverlast doelmatig kunnen bestrijden in openbaar gebied, dan treffen we daarvoor maatregelen.

Het voorkomen van wateroverlast als gevolg van extreme neerslag (klimaatadaptatie) valt onder de hemelwaterzorgplicht. Het Programma Klimaatadaptatie beschrijft normen en maatregelen voor Diemen. De voornaamste maatregelen integreren we in de herinrichtingsprojecten van het PGO en in nieuwbouwprojecten. Ze zijn daardoor nagenoeg budgetneutraal.

In 2021 zijn gezamenlijk met het gemeentelijk samenwerkingsverband BOWA/Isariz risicodialogen gehouden over Versnelling Klimaatadaptatie. De risicodialogen resulteerden in een regionaal uitvoeringsprogramma. Het Rijk heeft vanaf 2021 jaarlijks per werkregio subsidiegeld beschikbaar gesteld voor de uitvoering van maatregelen in het het kader van klimaatadaptatie. Gemeente Diemen heeft in 2023 subsidie toegekend gekregen voor het verlagen van het waterpeil in de Oosterringvaart. Dit project werken we momenteel nader uit. Voor de verlaging staan we in nauw contact met het waterschap Amstel, Gooi en Vecht. De uitvoering start naar verwachting in 2027.

Wegen

Beleid
Het Beleidsplan Wegen is de basis voor het beleid Wegen. De kwaliteit van de openbare buitenruimte houden we op peil met klein en groot onderhoud. Dit plannen we met behulp van weginspecties, voorspellingen over de zetting van de bodem, schouwen en meldingen. Dit hebben we vastgelegd in het rapport Openbare Ruimte in Beeld.

Groot onderhoud
De planning voor het groot onderhoud aan de wegen is leidend voor de planning van de projecten in het rapport Openbare Ruimte in Beeld. Dit doen we integraal. We nemen ook mee in het groot onderhoud: groen, riolering, verlichting, waterlopen en speelterreinen. Het groot onderhoud gaan we dekken met investeringen. Deze zijn aangevraagd in het meerjareninvesteringsplan.

Voor 2027 staat de voorbereiding van de volgende projecten op de planning:

Project	Status
Akkerland	Te starten
Polderland	Te starten
Hoofdassen	Loopt
Flats Rode Kruislaan / Wandellandschap	Loopt

In 2027 zijn de volgende projecten in uitvoering:

Project	Status
Buitenlust	Te starten
Scheepskwartier en Vlindertuin	Loopt
Wandellandschap Oosterringdijk (+Parkgebied) / Flats Tobias Asserlaan	Loopt
Oud Diemen	Loopt

De lopende projecten groot onderhoud betalen we nog vanuit de voorzieningen. Dit zijn de projecten:

Projecten
Scheepskwartier en Vlindertuin
Wandellandschap Oosterringdijk (+Parkgebied) / Flats Tobias Asserlaan
Oud Diemen

Verloop voorziening groot onderhoud verhardingen

Verloop voorziening groot onderhoud verhardingen[25]				
Jaar	**1-jan**	**Bestedingen**	**Toevoegingen**	**31-dec**
2027	886	-2.709	1.824	-

Regulier onderhoud
In 2027 voeren we ook kleinschalig onderhoud aan de wegen uit. Dit doen we met de eigen dienst en met hulp van derden. Hiervoor zijn er intern Dienstverleningsovereenkomsten en Raamovereenkomsten opgesteld. Het onderhoud bestaat met name uit:

- Oneffenheden in de bestrating door wortelgroei van de bomen verhelpen;
- Herbestrating van kleine oppervlakken naar aanleiding van de (veiligheid)inspectie van het wegareaal;
- Gebreken herstellen die we constateren tijdens het schouwen van wijken, in het kader van het wijkgericht werken;
- Reparaties uitvoeren naar aanleiding van klachten of meldingen van bewoners.

Kwaliteitsniveau
De kwaliteit van de wegen voldoet over het algemeen aan de doelen in het rapport Openbare Ruimte in Beeld. Op enkele individuele locaties is sprake van achterstallig onderhoud. Deze locaties worden met voorrang opgepakt.

[25] op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte vanaf 2028 via investeringen

Kunstwerken (viaducten, bruggen en dergelijke)

Beleid

Het beheer- en onderhoudsplan Civieltechnische Kunstwerken is de basis voor het beleidsveld Kunstwerken. Dit beleidsdocument geeft de kaders en uitgangspunten voor het onderhoud van kunstwerken. In het beleidsplan is de keuze gemaakt voor 'functioneel onderhoud' (functioneel en veilig). Daarnaast is er een uitvoeringsprogramma 2026-2031 voor de planning van het onderhoud.

We zijn bezig met het actualiseren van het huidige beheer- en onderhoudsplan. Hierbij kijken we vooral naar actuele onderwerpen zoals duurzaamheid, materiaaltoepassingen en onderhoudsstrategieën. Het uitvoeringsprogramma herzien we momenteel ook op basis van inspecties. We verwerken de nieuwe planning in het programma onderhoud openbare buitenruimte.

Groot Onderhoud

Op basis van het uitvoeringsprogramma 2026-2031 verrichten we groot onderhoud aan diverse kunstwerken. Voor 2027 betekent dit:

- Vervangen van enkele dekplanken van steigers;
- Vervangen van enkele dekken en leuningen van (houten) bruggen;
- Vervangen en/of deelvervangen van enkele houten bruggen;
- Vervangen van slijtlagen op de brugdekken.

Verloop voorziening Kunstwerken

Verloop voorziening kunstwerken[26]				
Jaar	**1-jan**	**Bestedingen**	**Toevoegingen**	**31-dec**
2027	94	-213	120	-

Het onderhoud aan de civieltechnische kunstwerken betalen we vanuit een voorziening. Het vervangen van een kunstwerk betalen we met een investering. Deze kosten zijn terug te vinden in het meerjaren-investeringsplan.

Regulier onderhoud

Naast groot onderhoud, voeren we ook regulier onderhoud uit aan diverse kunstwerken. Dit bestaat uit het herstellen van kleine gebreken, schades, conservering en reiniging van objecten. Voor het uitvoeren van deze werken is een raamovereenkomst gesloten met een looptijd van 01-01-2025 tot 31-12-2028.

Kwaliteitsniveau

De kwaliteit van de kunstwerken voldoet aan de doelen in het beheer- en onderhoudsplan Civieltechnische kunstwerken. Inspecties worden elke twee jaar uitgevoerd. Op enkele individuele locaties is sprake van achterstallig onderhoud. Deze locaties worden met voorrang opgepakt.

(Beleids)Ontwikkelingen

In het nieuwe beheer- en onderhoudsplan komen de onderwerpen duurzaamheid, materiaaltoepassingen en onderhoudsstrategieën aan bod. Bij duurzaamheid kijken we onder andere naar milieuvriendelijk materiaalgebruik bij damwanden. Ook wijden we een hoofdstuk aan de meest voorkomende materialen en hoe we die het beste vervangen/

[26] op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte vanaf 2028 via investeringen

onderhouden. Hierbij wordt ook aansluiting gezocht bij de update van (delen van) het kwaliteitshandboek en de onderliggende materialen handboeken.

Als gevolg van uitbreiding van het areaal moet aandacht besteed worden aan het updaten van de diverse beleids-, beheer-, onderhouds- en uitvoeringsplannen.

Openbare Verlichting

Beleid
Het beleidsplan Openbare Verlichting is de basis voor het beleidsveld Openbare Verlichting. In het beleidsplan is opgenomen hoe we de doelstelling (energiebesparing) uit het energieakkoord 2040 kunnen realiseren voor de openbare verlichting. Met name het toepassen van LED-verlichting en het 'slimmer' maken van verlichting door te dimmen, zorgen voor de benodigde energiebesparing. De kwaliteit die we nastreven, is vastgelegd in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte.

We zijn bezig met het actualiseren van het huidige beleidsplan Openbare Verlichting naar een programma onderhoud openbare buitenruimte. Hierbij zijn leefbaarheid en duurzaamheid de speerpunten. De actualisatie hiervan loopt nog door in 2027.

Projecten en Groot Onderhoud
Het merendeel van de vervanging van openbare verlichting en omvorming naar LED-verlichting is opgenomen in het rapport Openbare Ruimte in Beeld. Het resterende deel van de huidige conservatieve lampen wordt in de periode tot 2030 geheel vervangen door LED-lampen. Dit is beschreven in het Plan van Aanpak Openbare verlichting 2025-2030 - 100% LED in 2030.Het groot onderhoud is aanbesteed in een Raamovereenkomst Onderhoud en Beheer Openbare Verlichting. Het bestaat uit de volgende werkzaamheden:
- Het ophalen (vanwege de zetting) en verplaatsen van de lichtmasten tijdens herinrichtingen;
- Vervangen van lichtmasten en armaturen op basis van leeftijd;
- Omvorming conventionele verlichting naar LED-verlichting.

Verloop voorziening Openbare Verlichting

Verloop voorziening groot openbare verlichting[27]				
Jaar	**1-jan**	**Bestedingen**	**Toevoegingen**	**31-dec**
2027	108	-327	220	-

Regulier onderhoud
Met het regulier onderhoud waarborgen we de werking van de openbare verlichting (bijdragen aan sociale- en verkeersveiligheid). Het regulier onderhoud is aanbesteed in een Raamovereenkomst Onderhoud en Beheer Openbare Verlichting. Deze raamovereenkomst loopt af in 2027. Op dit moment zijn we met de partner-gemeenten bezig met de voorbereiding van de nieuwe aanbesteding voor deze raamovereenkomst. Deze zal geheel aanbesteed zijn voor het verlopen van de huidige overeenkomst.
Het bestaat uit de volgende werkzaamheden:
- Vervanging van de lampen;
- Reparaties/vervanging van lichtmasten of armaturen;
- Verhelpen schade door aanrijdingen of vandalisme;
- Gebreken herstellen die we constateren tijdens het schouwen van wijken, in het kader van het wijkgericht werken;
- Reparaties uitvoeren naar aanleiding van klachten of meldingen van bewoners.

[27] op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte vanaf 2028 via investeringen

Kwaliteitsniveau
De kwaliteit van de openbare verlichting voldoet aan de doelen in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte. Er is geen achterstallig onderhoud.

(Beleids)Ontwikkelingen
Het nieuwe programma onderhoud openbare buitenruimte richt zich op duurzaamheid (behalen van energiedoelstellingen), update regelgeving, onderzoeken van onderwerpen zoals Internet of Things (armaturen uitgevoerd met sensoren, software en ander technologieën) en verschillende scenario's van dimmen/schakelen. Hierin wordt ook aansluiting gezocht bij de update van (delen van) het kwaliteitshandboek en de onderliggende materialen handboeken.

Als gevolg van de verandering in het areaal (naar 100% LED) moet aandacht besteed worden aan het updaten van de diverse beleids-, beheer-, onderhouds-, en uitvoeringsplannen.

Groen

Klein onderhoud
In 2017 heeft het college besloten om het regulier onderhoud van openbaar groen te gunnen aan werkvoorzieningbedrijf Pantar. Eind 2025 heeft Pantar aangegeven alleen Diemen Noord voor ons te kunnen onderhouden. In 2026 hadden we voor Diemen Zuid en Diemen Centrum het onderhoud voor één jaar uitbesteed bij marktpartijen. Vanaf 2027 hebben we het groenonderhoud, inclusief inboet en hagen knippen, meerjarig uitbesteed.

Het bestek onkruidbeheersing op verharding hebben we in 2025 voor 4 jaar aanbesteed. De bestekken grasmaaien A/B kwaliteit, ecologisch grasmaaien en boomonderhoud hebben we verlengd tot 2028. Ook een deel van het onderhoud op Rustoord besteden we aan bij een aannemer.

Kwaliteitsniveau
Het Groenplan geeft kaders voor het groenonderhoud. De kwaliteit die we nastreven is in mei 2025 vastgelegd door de gemeenteraad. Dit vertalen we door in het onderhoudsbestek.

Bij winkellocaties, bruggen, entrees en het centrumgebied voegen we accenten toe in de vorm van bloembakken en hanging baskets. Door toepassingen van vaste planten brengen we ook fleurige en kleurige accenten aan in beplantingsvakken langs doorgaande routes en in woonwijken.

In alle nieuwe groenontwerpen houden we rekening met vergroenen, het opvangen van regenwater in openbaar groen, ontstenen en het beïnvloeden van hittestress met groen en bomen. Ook kijken wij naar de mogelijkheid van het aanplanten van toekomstbomen die, ondanks bodemdaling, toch minimaal 60 tot 100 jaar oud kunnen worden.

Dierenwelzijn
Sinds 2017 is er budget beschikbaar om de ambities in de nota Dierenwelzijn te kunnen uitvoeren. De Dierenambulance Amsterdam krijgt een vaste bijdrage en als tegenprestatie verzorgen zij de afhandeling van dieren in nood in de gemeente. Daarnaast voeren wij maatregelen uit, zoals ophangen van nestkasten en het geven van voorlichting. Ook dierenopvang de Toevlucht krijgt een jaarlijkse bijdrage voor hun activiteiten. In 2026 is de actie-agenda dierenwelzijn vastgesteld. Daarin staat waar we ons voor inzetten, welke

thema's prioriteit hebben, en welke extra financiële middelen er eventueel nodig zijn om die acties uit te voeren.

Plaagdierbestrijding
Informatie over plaagdierbestrijding richting bewoners en bedrijven is sinds 2018 uitbesteed aan het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD). Het KAD rapporteert binnengekomen meldingen aan de gemeente en adviseert bewoners en gemeente. We merken dat er de laatste jaren steeds meer overlast is en alleen doorverwijzen naar het KAD niet meer volstaat. We hebben daarom per 1 januari 2025 een medewerker plaagdierbeheersing in dienst bij Team Wijkbeheer. Dat dienstverband willen we in 2027 voortzetten.

Groot onderhoud
Plantsoenrenovaties voeren we over het algemeen gelijktijdig uit met renovaties van wegen of buurten. De herinrichting van de plantsoenen voeren we ook in 2027 integraal uit binnen de geplande projecten groot onderhoud (zie paragraaf Wegen). Lopende projecten betalen we nog vanuit de voorziening groen. Voor nieuwe projecten vragen we voortaan een losse investering aan.

Verloop voorziening Groen

Verloop voorziening groen[28]				
Jaar	**1-jan**	**Bestedingen**	**Toevoegingen**	**31-dec**
2027	8	-614	606	-

Beheer-/beleidsplannen
De raad heeft in 2011 het 'Groenplan Diemen' vastgesteld. Daarin zijn visie, beleid, structuur en beheer van het openbaar groen beschreven, inclusief een uitvoeringsprogramma. In 2018 is de update van het groenplan afgerond en goedgekeurd door de raad. Inmiddels is er weer een update nodig. In 2024 zijn we begonnen met een update van de beleids- en beheerplannen. We verwachten dat dit in 2027 is afgerond.

Onderhoud sportvelden

Klein onderhoud
Zie programma Vrije tijd (voorheen programma Welzijn, sport en cultuur).

Bespeelbaarheid en onderhoudsniveau
Zie programma Vrije tijd.

Beheerplan
We hebben beheervoorschriften opgesteld voor alle onderhoudsaspecten. Deze zijn in 2015 geactualiseerd in het kader van renovatie/herinrichting voetbal- en korfbalvelden. Het onderhoudsniveau hiervan is naar behoren. We hebben gezien de aanleg van de nieuwe sportvelden in de gaten gehouden of dit beheerplan actualisatie nodig heeft. In 2027 gaan we onderzoek doen naar de onderhoudstaat van de korfbalvelden en bepalen of we met klein onderhoud de levensduur van het veld kunnen verlengen of dat we groot onderhoud moeten uitvoeren. Ook onkruidbestrijding vraagt om een andere aanpak. Onderzoek hierover loopt.

Materiaal sportpark
Bij de renovatie van het sportpark zijn er nieuwe veldtypes aangelegd die voorheen nog niet in Diemen aanwezig waren. Dit heeft als gevolg dat er nieuwe onderhoudswerkzaamheden

[28] op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte vanaf 2028 via investeringen

komen op het sportpark. Hierdoor moeten we machines aanschaffen die er nog niet zijn. Zo moeten we de trekker vervangen voor een kleiner model, zodat we alle plekken kunnen bereiken.

Speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken

Beleidsplan Spelen, bewegen en ontmoeten

Het beleidsplan Spelen, bewegen, ontmoeten en verblijven in de openbare ruimte is sinds 2019 actief. Naast het beleidsplan is er een uitvoeringsprogramma opgesteld voor de periode 2020-2024. In 2024 zijn we begonnen met een update van de beleids- en beheerplannen. We verwachten dat dit in 2027 is afgerond.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

Met het huidige onderhoudsniveau streven we een veilige, schone en functionele speelomgeving na. Door bewoners nadrukkelijk te betrekken bij groot onderhoud en ruimte te geven aan initiatief, kijken we zowel naar de fysieke als de sociale component van speelplaatsen. Hiermee vergroten we de onderlinge betrokkenheid en het gevoel van eigenaarschap van de buurt.

Klein onderhoud

Kleine reparaties van speeltoestellen vallen onder klein onderhoud. Dit betalen we uit het exploitatiebudget en voeren we uit met eigen personeel of met hulp van derden. Hetzelfde geldt voor de vervanging van kleinere speeltoestellen. Mede dankzij het regulier onderhoud is er geen achterstallig onderhoud.

Groot onderhoud

Vervanging van grotere toestellen en herinrichtingen van speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken (oftewel groot onderhoud) betalen we bij de lopende projecten voor groot onderhoud nog vanuit de voorziening speelterreinen. Voor nieuwe projecten vragen we voortaan een losse investering aan.
Tot die tijd gebruiken we de voorziening speelterreinen voor vier categorieën werkzaamheden:

1. Groot onderhoud. Herinrichting buurt waarbij we de speelplekken per reconstructie/ buurt oppakken.
2. Tussentijds groot onderhoud. Hierbij vervangen we toestellen na ongeveer 12 jaar.
3. Incidentele acties.
4. Ruimte voor initiatief van bewoners (dit is niet gekoppeld aan specifieke projecten).

Bij de volgende projecten staat de uitvoering of voorbereiding in 2027 gepland. In de laatste kolom is aangegeven in welke categorie van de voorziening het project valt. Dit geeft aan wat de aanleiding is om een speel-, beweeg- of ontmoetingsplek opnieuw in te richten.

Project	Planning	Categorie*
Biesbosch parkgebied rondom trapveld	Voorbereiding/uitvoering 2027	2. Tussentijds groot onderhoud[29]
Biesbosch parkgebied tennisveld	Voorbereiding/uitvoering 2027	2. Tussentijds groot onderhoud.
Buitenlust	Uitvoering 2027/2028	1. Groot onderhoud

Verloop voorziening speelterreinen[30]				
Jaar	**1-jan**	**Bestedingen**	**Toevoegingen**	**31-dec**
2027	55	-153	98	-

[29] afhankelijk van ontwikkelingen inbreiding
[30] op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte vanaf 2028 via investeringen

Onderhoud waterpartijen

Onderhoud

Het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht is verantwoordelijk voor het onderhouden van de zogeheten stedelijke waterpartijen. De onderhoudswerkzaamheden van het waterschap betreffen het op diepte houden van de waterpartijen en het verwijderen van beplantingen die de doorstroming belemmeren. Alle overige onderhoudswerkzaamheden, zoals bescherming van oevers, ontvangstplicht van vrijkomende baggerspecie, overdimensionering van waterpartijen, waterbeleving en waterpartijen die niet stedelijk zijn, voert de gemeente Diemen zelf en op eigen kosten uit.

In de afgelopen jaren zijn de oevers van Diemen waar dit mogelijk was veranderd. Deze oevers hebben we veranderd van strakke vaste oevers met weinig natuurwaarde, naar oevers en waterpartijen die deel uitmaken van de groenstructuur met een groene uitstraling. Deze oevers vergroten de biodiversiteit en de beleving van groen en water.

Vanaf 2025 is er vanuit het waterschap subsidie beschikbaar voor verwijdering van beschoeiing en omvorming naar natuurvriendelijke oevers. Door nieuwe ontwikkelingen in de buitenruimte is er een klein aantal plekken die we nu ook kunnen omvormen. Deze plekken pakken we op als er werkzaamheden uitvoeren conform het PGO.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De voorziening groot onderhoud waterpartijen gebruiken we voor het duurzaam en zonder toekomstige vernieuwingsinvesteringen uitvoeren van het groot onderhoud aan oevers. Het jaarlijks onderhoud, zoals gefaseerd maaien en kleine reparaties, betalen we uit de exploitatiebegroting. Het beheer voeren we uit volgens het Meerjarenwerkplan oevers. In 2027 gaan we dit werkplan updaten. Daarin zijn zowel beheer als vernieuwing beschreven. De kwaliteit van het onderhoud is naar behoren en er is geen achterstallig onderhoud geconstateerd.

Het groot onderhoud aan de waterpartijen maakt deel uit van het PGO.

Verloop voorziening waterpartijen

Verloop voorziening waterpartijen[31]				
Jaar	**1-jan**	**Bestedingen**	**Toevoegingen**	**31-dec**
2027	183	-212	30	-

[31] op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte vanaf 2028 via investeringen

Gebouwen Diemen

Kwaliteit

De gemeentelijke gebouwen onderhouden we vanuit een jaarlijks onderhoudsbudget. Daarnaast hebben onderdelen van een gebouw een bepaalde levenscyclus. Na een bepaalde levenscyclus moet het vervangen worden om schade of uitval te voorkomen. De beheerplannen voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen zijn financieel vertaald en in het meerjaren onderhoudsplan (MJOP) verwerkt. Het meerjaren onderhoudsplan (MJOP 2024-2033) is in 2024 geactualiseerd en vastgesteld in de gemeenteraad. De ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid zijn hierin meegenomen.

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. De gebouwen zijn door het uitvoeren van preventief onderhoud en het eigen beheer kwalitatief op orde.

Beheer en onderhoud

Over het algemeen voert de gemeente zelf het totaalonderhoud uit van de gemeentelijke gebouwen. Diverse gebouwen worden door gebruikers gehuurd. Voor deze gebouwen ligt de verantwoordelijkheid van het dagelijks beheer en een groot deel van het binnen onderhoud bij de huurder. De verantwoordelijkheid van het onderhoud aan de buitenzijde van de gebouwen en een deel van het onderhoud van de werktuigbouwkundige installaties ligt bij de gemeente in de functie van verhuurder. Dit beleid is opgenomen in de huurcontracten. We maken een duidelijk onderscheid in verantwoordelijkheden tussen huurder/gebruiker/ beheerder en de gemeente. De betreffende huurders ontvangen van de gemeente jaarlijks een vergoeding voor de exploitatie van het gebouw.

Groot onderhoud

Naast de normale onderhoudswerkzaamheden (regulier en incidenteel onderhoud, contractwerkzaamheden, schilderwerken en dergelijke) zijn de nog niet uitgevoerde werkzaamheden reëel uitgezet in het meerjaren onderhoudsplan 2024 - 2033. De verbouwing van het gemeentehuis, die in 2025 is gestart start heeft een grote impact op het team. Zowel bouwkundig, installatietechnisch als verhuisactiviteiten vergen heel veel tijd van team Gebouwen en Facilitaire Zaken. Hierdoor worden enkele werken die in 2026 gepland stonden doorgeschoven naar 2027. Hieronder deze werken en de werken die op het MJOP 2024-2033 gepland staan voor 2027:

Locatie	Omschrijving
Gymzaal Schoolstraat [32]	Vervangen LBK en ketels
Begraafplaats Rustoord [32]	Aanpassen E-installatie en LED verlichting gebouwen
Begraafplaats Rustoord [32]	Gevel isoleren
Gymzaal Diemen Noord [32]	Aanbrengen gevel/vloer isolatie
Huisje 'Gedenk te Sterven' [32]	Opvijzelen
Gymzaal Schoolstraat [32]	Vervangen luchtbehandelingskast en ketel voor duurzame oplossing
Voedselbank	Plaatsen zonnepanelen
Voedselbank	Vervangen verlichting in LED
Voedselbank	Isoleren
De Omval	Vervangen warmteopwekking oude gedeelte
Pr. Marijkeschool	Vervangen kunststof kozijnen inclusief glas

Duurzaamheid

Bij het groot onderhoud aan gemeentelijke gebouwen is nadrukkelijk aandacht voor duurzame oplossingen. Veelal wordt er door een (beperkte) extra investering de gewenste

[32] Gelande werken in 2026 die zijn doorgeschoven naar 2027

bijdrage aan reductie van energiekosten en CO2-uitstoot geleverd. De komende jaren staan diverse werken in het teken van duurzaamheid, waarbij we ook investeren in energieopbrengst en -reductie. Het doel blijft om bij vernieuwing, vervanging of noodzakelijke cyclische afschrijving innovatieve duurzame oplossingen te onderzoeken en toe te passen. We bekijken nadrukkelijk waar we duurzaamheid kunnen toepassen en waar we ambities versneld kunnen doorvoeren. Bij het realiseren van het nieuwe meerjaren onderhoudsplan is duurzaamheid nog sterker geïntegreerd. Daarbij hebben we de duurzaamheidsdoelen vanuit de Duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 geïntegreerd, waaronder de doelstelling 2030 klimaatneutrale gemeentelijke organisatie en circulair inkopen en opdrachtgeverschap. Hierin wordt ook rekening gehouden met de Warmtetransitie.

In 2025 is de koelmachine op het dak van het gemeentehuis vervangen door een warmtepomp. Het is nu al zichtbaar wat een enorme energetische slag hierin is geslagen. De verbouwing is in 2026 uitgevoerd met een enorm hoog duurzaamheids- en circulariteitsgehalte. Zowel in het ontwerp als in de uitvoering zijn er mooie resultaten geboekt op het gebied van duurzaamheid en circulariteit. Het isoleren van het dak, vervangen van de dakbedekking en plaatsen van zonnepanelen op het dak van het gemeentehuis zal ook bijdragen aan een verduurzaming van het gemeentehuis.

Verloop voorziening onderhoud gebouwen				
Jaar	**1-jan**	**Bestedingen**	**Toevoegingen**	**31-dec**
2027	22	-323	320	19
2028	19	-320	320	19
2029	19	-319	320	20
2030	20	-304	320	36

Verbonden partijen

Inleiding

Onze gemeente vervult op een aantal manieren de haar in wet- en regelgeving opgedragen taken. Veel van die taken pakt Diemen zelf op. Ook voeren we publieke taken tezamen met derde partijen uit. Dat doen we zowel met andere overheden als met particuliere ondernemingen.

Deze paragraaf gaat in op een bijzondere vorm van samenwerking, namelijk met partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij tevens een financieel belang heeft: de verbonden partijen.

Van een bestuurlijke relatie is sprake wanneer we zeggenschap kunnen uitoefenen door vertegenwoordiging in het bestuur van de verbonden partij en/of door stemrecht in die partij.

Van financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die niet verhaalbaar zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of wanneer financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente.

Partijen waaraan alleen een financieel risico kleeft nemen we op in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Partijen waarmee alleen een bestuurlijk belang is gediend, maken onderdeel uit van één van de programma's.

Deelname aan een verbonden partij is een manier, een instrument, om een gemeentelijk doel te bereiken. Dat betekent in het duale stelsel dat de beslissing tot deelname aan een verbonden partij en ook de aansturing daarvan primair de taak is van het college. De raad heeft daarbij een kaderstellende en controlerende taak. Kernvragen voor de raad zijn bijvoorbeeld of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen zijn gerealiseerd. Het budgettaire beslag en het hiermee gepaard gaande financiële risico dat de gemeente met verbonden partijen loopt en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen is hierbij van belang.

Conform artikel 15 van het BBV dient deze paragraaf tenminste te bevatten:
- De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- De beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Visie en Beleid

Onze gemeente neemt deel in verbonden partijen vanuit een wettelijke opdracht, vanuit het streven naar schaalvergroting en/of ter ondersteuning van beleidsdoelstellingen zoals we deze in de begrotingsprogramma's hebben vastgelegd.

Verbonden partijen voeren in de regel beleid uit dat we in principe ook zelf kunnen doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partij. We blijven eindverantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's.

De samenwerking met andere overheden en particuliere ondernemingen is erop gericht de belangen van de inwoners van onze gemeente zo goed mogelijk te dienen. Dat kan bijvoorbeeld doordat als gevolg van schaalvergroting meer kwaliteit geboden kan worden en/of de kosten voor ons (en daarmee voor de burger) lager kunnen uitvallen.

De verbonden partijen

We kennen vier soorten verbonden partijen, namelijk:
- Gemeenschappelijke regelingen;
- Vennootschappen en coörperaties;
- Stichtingen en verenigingen;
- Overige verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regelingen

Ingevolge artikel 13 van de Wet op de gemeenschappelijke regelingen zijn de gemeenteraden bevoegd om voor de gemeenschappelijke regelingen die door de raden zijn ingesteld de leden voor het algemeen bestuur aan te wijzen. De samenstelling van de afvaardiging in de Algemene Besturen varieert per gemeenschappelijke regeling. Dit kunnen zowel portefeuillehouders als raadsleden zijn. Het is gebruikelijk dat de portefeuillehouders de raadsleden regelmatig informeren over zaken die de gemeenschappelijke regelingen betreffen. De gemeente is deelnemer in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

Bijdrage aan Gemeenschappelijke regelingen	2026	2027
Gemeenschappelijke regelingen		
1.01 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	1.762	1.811
1.02 Vervoerregio Amsterdam	-	-
1.03 Groengebied Amstelland	226	239
1.04 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	469	462
1.05 Amstelland-Meerlandenoverleg	51	51
1.06 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam	8	8
1.07 Gemeentebelastingen Amstelland	885	905
1.08 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland OGZ	1.628	1.628
1.09 Gemeentelijke Gezondheidsdienst (Veilig thuis)	349	409
1.10 Duo+	8.199	8.266
Vennootschappen en coöperaties		
2.01 Bank Nederlandse gemeente N.V. (BNG)	-	-
2.02 Meerlanden N.V.	-	-
Stichtingen en verbonden partijen		
3.01 Stichting RIJK	172	175
Overige verbonden partijen		
4.01 Metropoolregio Amsterdam	55	55
4.02 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek	60	60
Totaal gemeenschappelijke regelingen	**13.804**	**14.009**

1.01 Veiligheidsregio Amsterdam - Amstelland

Veiligheidsregio Amsterdam - Amstelland	
Vestigingsplaats:	Amsterdam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Burgemeester in het Algemeen Bestuur
Mate van sturing:	Regulier sturing
Relatie met programma:	Veiligheid en openbare orde

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
De Veiligheidsregio is belast met de volgende taken:
- Het voorbereiden van de coördinatie bij de bestrijding van crises, rampen en zware ongevallen;
- De zorg voor het voorkomen, beperken en bestrijden van brand;
- Het beperken van brandgevaar;
- Het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en de zorg voor het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand;
- De opvang en zorg voor gewonden;
- De collectieve opvang van slachtoffers direct na de ramp in opvangcentra en het verlenen van psychosociale hulp;
- De bescherming van de volksgezondheid bij ongevallen en rampen met gevaar voor mens en milieu, om zo (extra) gewonden of verergering van letsel te voorkomen;
- Het voorzien in de Centrale Post Ambulancevervoer en de Gemeenschappelijke Meldkamer.

Ontwikkelingen 2027
De Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland werkt in 2027 verder aan de versterking van de maatschappelijke weerbaarheid en crisisbestendigheid van de regio. Daarbij ligt de focus op de voorbereiding op zowel klassieke incidenten als langdurige en complexe crises, zoals uitval van vitale infrastructuur, geopolitieke dreigingen en extreme weersomstandigheden. Daarnaast wordt verder geïnvesteerd in informatiegestuurde veiligheid, onder meer door de doorontwikkeling van het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) en de verbetering van informatie-uitwisseling tussen veiligheids- en crisispartners. Ook blijft de veiligheidsregio zich voorbereiden op nieuwe risico's als gevolg van klimaatverandering, de energietransitie en verdere verstedelijking. De brandweer ontwikkelt hiervoor nieuwe werkwijzen en innovatieve inzetmogelijkheden, waaronder digitale verkenning en informatiegestuurde incidentbestrijding.

Maatschappelijke risico's
De veiligheidsregio blijft geconfronteerd met toenemende maatschappelijke en veiligheidsvraagstukken, waaronder geopolitieke spanningen, cyberdreigingen, uitval van vitale voorzieningen en de gevolgen van klimaatverandering. Daarnaast blijft de beschikbaarheid van voldoende personeel en brandweervrijwilligers een aandachtspunt. Financieel vormen stijgende loon- en prijsontwikkelingen, mogelijke kosten als gevolg van beroepsziekten en onzekerheden rondom de toekomstige rechtspositie van vrijwilligers risico's voor de uitvoering van de taken van de veiligheidsregio.

Financiële gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2026	Begroting 2026	1.741	17	110	17	146	
2025	Begroting 2025	1.603	21	96	22	94	

1.02 Vervoerregio Amsterdam

Vervoerregio Amsterdam

Vestigingsplaats:	Amsterdam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	De gemeenteraadsleden Van der Wal en Voermans zijn lid van de Regioraad.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Verkeer

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
De Vervoerregio Amsterdam behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van verkeer en vervoer in brede zin (o.a. openbaar vervoer, verkeersveiligheid, fietsverkeer, infrastructuur en duurzame mobiliteit).

Ontwikkelingen 2027
De opgaven in de regio zijn fors. Door personeelstekorten en overige externe factoren blijft het een opgave om projecten gerealiseerd te krijgen. De uitdagingen op gebied van mobiliteit en woningbouw leiden structureel tot hoge uitgaven. Ook voor verkeersveiligheid en het aantrekkelijk houden van het openbaar vervoer zijn structureel middelen nodig. De begroting 2027 bestaat uit drie programma's: Verkeer & Vervoer, Overhead en Algemene Dekkingsmiddelen. Binnen het programma Verkeer & Vervoer kent de Vervoerregio diverse subprogramma's. Deze dragen allen bij aan de strategische doelstellingen van het Beleidskader Mobiliteit 2023. De gemeente Diemen is betrokken in het voortraject van het Uitvoeringsprogramma 2027-2035. De door ons ingebrachte activiteiten zijn opgenomen in dit programma.

Maatschappelijke risico's
De Vervoerregio Amsterdam speelt een cruciale rol in de financiering, verduurzaming en de aansturing van het openbaar vervoer en daarnaast in de verbetering en uitbreiding van de infrastructuur o.a. door middel van subsidiering van projecten. Zonder de verbetering van de bereikaarheid komt de ruimtelijke en economische ontwikkeling van de regio in gevaar.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025	0	-	-	-	-	
2024	Begroting 2024	0	-	-	-	-	

1.03 Groengebied Amstelland

Groengebied Amstelland	
Vestigingsplaats:	Amstelveen
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Wethouder Kuilman vertegenwoordigt onze gemeente in het Algemeen Bestuur (AB) en Dagelijks Bestuur (DB) van het Groengebied.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Leefomgeving en klimaat

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
De doelstelling van het Groengebied Amstelland kan worden samengevat als het duurzaam in stand houden van natuur en openluchtrecreatiegebieden in het landelijk gebied tussen Amstelveen en het Amsterdam-Rijnkanaal met een omvang en kwaliteit die voldoet aan de wensen van de inwoners van de omliggende gemeenten en de wijdere regio.

Ontwikkelingen 2027
De vastgestelde ambities in het ambitiedocument "Sprong naar de Toekomst" zijn richtinggevend voor het beheer en de ontwikkelingen van Groengebied Amstelland. In 2027 wordt verder gewerkt aan vijf concrete ontwikkelopgaven uit het hieruit volgende ontwikkelprogramma van Groengebied Amstelland:

- Toekomstbestendig beheerbudget;
- Scherpere recreatiezonering;
- Natuurinclusief beheer;
- Meer voorzieningen voor bezoekers met een fysieke beperking;
- Opwaarderen en uitbreiden van openbare toiletvoorzieningen.

Daarnaast wordt gewerkt aan de reguliere beheer en onderhoud werkzaamheden en lopende projecten, zoals het afronden van de upgrade van het recreatiedeelgebied Gaasperplas.

Maatschappelijke risico's
1. Verminderde inkomsten door het afgelasten van evenementen;
2. Milieuvervuiling van grond en/of water;
3. Extreme weersomstandigheden al dan niet door klimaatveranderingen;
4. Kosten voor afhandeling Woo-verzoeken.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2027	Begroting 2027	238	2549	2150	2411	1816	-138
2026	Begroting 2027	230	2700	2756	2549	2150	-150

1.04 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	
Vestigingsplaats:	Zaandam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Diemen heeft, samen met andere AM-gemeenten, één vertegenwoordiger in het Dagelijks Bestuur (burgemeester Poppens van Amstelveen). Wethouder Rick Poelwijk vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur.	Bestuurlijk belang:
Mate van sturing:	Uitgebreide sturing
Relatie met programma:	Gebiedsontwikkeling en Leefomgeving en Klimaat

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
Op rijksniveau is bepaald dat de vergunningverlening, toezicht en handhaving aangaande bedrijven met een bepaald milieurisico een kwaliteitsimpuls diende te krijgen door verplichte regionale samenwerking in de vorm van omgevingsdiensten bij de uitvoering van deze taken. Dit draagt bij aan een schone en veilige woon- en werkomgeving voor iedereen en aan een verduurzaming van het bedrijfsleven.

Ontwikkelingen 2027
Belangrijke ontwikkelingen zijn de versterking van het VTH-stelsel, de samenwerking met andere omgevingsdiensten in Noord-Holland, Tata-Steel, de wijziging van de financierings-systematiek en een aantal wetswijzigingen. Belangrijke speerpunten voor de Omgevings-dienst NZKG zijn milieu-gerelateerde gezondheid, klimaat en duurzaamheid (energie-transitie, circulaire economie, energiebesparing bij bedrijven), transformatiegebieden en het beschermen van bodem- en waterkwaliteit. In de meerjarenbegroting 2027-2030 wordt een overzicht gegeven van de ontwikkelingen, werkzaamheden, capaciteitsinzet en lasten. De totale omzet van de Omgevingsdienst NZKG laat een beperkte groei zien 0,6 mln. euro naar 92,7 mln. euro.

Maatschappelijke risico's
Voor een gezonde, veilige en schone woon-, werk- en leefomgeving is de inzet van de Omgevingsdienst NZKG van groot belang.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2026	Begroting 2026	444	3.082	38.678	3.082	37.884	
2025	Begroting 2025	482	2.280	33.009	2.280	32.864	-

1.05 Amstelland-Meerlanden Overleg

Amstelland-Meerlanden Overleg	
Vestigingsplaats:	Haarlemmermeer
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Diemen wordt in de regiegroep (Dagelijks Bestuur) vertegenwoordigd door burgemeester Boog. Daarnaast vindt een maal per jaar een plenair overleg plaats, waaraan alle collegeleden deelnemen. Tevens zijn er domeinoverleggen voor de wethouders en een secretarissenoverleg.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Samen besturen

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
De AM-partners zetten zich via het Amstelland-Meerlanden Overleg in voor een krachtig ontwikkelende regio en het bundelen van onze belangen. Zij blijven zich profileren als hét platform voor de zuidflank van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Het is voor de toekomst van de MRA en voor een krachtig bestuur nodig, dat er een balans is tussen Amsterdam en de flanken van de metropoolregio. Ook ziet Diemen hen als brug naar de buren. Het platform wordt benut om onze gezamenlijke belangen te behartigen in de MRA en de vervoersregio.

Ontwikkeling 2027
In 2027 zetten we onze een gezamenlijke (deelregionale) bijdrage bij de uitvoering van de MRA-agenda voort.

Maatschappelijke risico's
Er is geen aanleiding om in termen van maatschappelijke risico's de activiteiten van de AM te beoordelen.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2027	Begroting 2027	45	183	-		-	
2026	Begroting 2026	45	183	-		-	

1.06 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam

Ombudsman Metropoolregio Amsterdam	
Vestigingsplaats:	Amsterdam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Op basis van de gemeenschappelijke regeling (GR) is aan de Raad van de gemeente Amsterdam mandaat verleend om jaarlijks de begroting van de ombudsman voor het volgende kalenderjaar vast te stellen.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Samen besturen

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
In Diemen staan we dicht bij onze inwoners en ondernemers. We werken dagelijks aan persoonlijke, toegankelijke en toekomstgerichte dienstverlening. Dat wordt gewaardeerd, blijkt onder meer uit de positieve resultaten van de laatste Burgerpeiling. Als een inwoner toch een klacht heeft over onze dienstverlening of bejegening door een medewerker of bestuurder, dan behandelen wij deze volgens de Klachtenregeling. Daarbij zetten we eerst in op een informele, oplossingsgerichte aanpak, omdat deze vaak sneller en effectiever is dan een formele procedure. Leidt dit niet tot een oplossing, dan volgt de formele klachtenprocedure. Als ook dat niet tot tevredenheid leidt kunnen inwoners terecht bij de Ombudsman Metropoolregio Amsterdam als onafhankelijke tweedelijns klachtinstantie.

Ontwikkelingen 2027
De ombudsman constateert dat de klachtbehandeling bij veel overheidsorganisaties onvoldoende is toegerust op de huidige tijd en pleit daarom voor een “Klachtbehandeling 3.0”. Door de toenemende complexiteit van overheidstaken, extra verantwoordelijkheden voor gemeenten na decentralisaties en beperkte uitvoeringskracht lopen burgers vaker vast, neemt het vertrouwen in de overheid af en ontstaan sneller conflicten. Volgens de ombudsman kan goede klachtbehandeling deze neerwaartse spiraal doorbreken door burgers en overheid weer met elkaar in gesprek te brengen en problemen vroegtijdig op te lossen. De ombudsman roept daarom op tot een grondige actualisering van de regels rond klachtbehandeling en een wettelijke verankering van de klachtenfunctie, zodat deze meer autoriteit en slagkracht krijgt en kan bijdragen aan een professionele, lerende en betrouwbare overheid.

Maatschappelijke risico's
Als we als gemeente geen werk maken van toegankelijke en empathische dienstverlening, dreigt het vertrouwen van inwoners in de overheid verder af te nemen. Inwoners voelen zich dan niet gehoord en ervaren afstand tot de overheid, wat kan leiden tot meer klachten, escalatie van klachten en maatschappelijke onvrede.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025	8	308	275	309	324	-
2024	Begroting 2024	8	344	245	344	245	

1.07 Gemeentebelastingen Amstelland

Gemeentebelastingen Amstelland	
Vestigingsplaats:	Amstelveen
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Geen
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Leefomgeving en klimaat & Financiën (algemene dekkinsmiddelen)

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
Door de krachten van een aantal gemeenten te bundelen in het samenwerkingsverband ontstaat een belastingorganisatie met meer kennis, kunde en personeelsformatie om het hoofd te bieden aan de ingewikkelde belastingwetten en -regels. Het uitgangspunt bij de samenwerking is dat elke gemeenteraad zelf het eigen belastingbeleid en de plaatselijke belastingtarieven blijft bepalen. Het doel van de samenwerking is om tegen zo laag mogelijke kosten voor de deelnemende gemeenten haar taken efficiënt en effectief uit toe voeren.

Ontwikkelingen 2027
Steeds meer vraagt de maatschappij om transparantie. Dit vraagt om extra capaciteit bij vooral de waardering van woningen en niet-woningen. Ook de groei van de gemeenten leidt tot uitbreidingen van structurele werkzaamheden.

Maatschappelijke risico's
Wanneer belastingaanslagen onjuist of onterecht zijn opgelegd, dan heeft dit een afbreukrisico op het imago van de gemeente.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2026	Begroting 2025	885	-	-	-	-	
2025	Begroting 2024	843	-	-	-	-	

1.08 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland (GR OGZ)

Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland (GR OGZ)

Vestigingsplaats:	Amstelveen
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Wethouder M. Van den Berg vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Sociaal

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
De deelnemende gemeenten hebben deze gemeenschappelijke regeling opgericht met het doel de taken op het terrein van de publieke gezondheidin gezamenlijkheid uit te voeren om op die manier invulling te geven aan de artikelen 1 en 2 van de Wet Publieke Gezondheid (WPG). Er is daarbij sprake van de volgende onderscheidende activiteiten.

- Epidemiologie & Gezondheidsbevordering
- Leefomgeving Milieu & Gezondheid
- Algemene Infectieziekten
- SOA Polikliniek
- Inspectie Kinderopvang
- Legionella preventie & Technische Hygiënezorg
- Jeugdgezondheidszorg
- Crisisdienst (Vangnet & Advies)
- Hygiënisch woningtoezicht en Lijkschouwing.

Ontwikkelingen 2027
De GGD heeft in 2026 de besparingsopgave binnen de Jeugdgezondheidszorg gerealiseerd, zonder dat dit gevolgen heeft voor de dienstverlening aan jeugdigen en hun ouders. De gemeentelijke bijdrage van gemeente Diemen aan de GR OGZ blijft voor 2027 ongewijzigd.

Maatschappelijke risico's
De activiteiten van de GR OGZ Amstelland en daarmee van de GGD Amsterdam zijn gericht op het bewaken en bevorderen van de gezondheid van de inwoners van o.a. Diemen.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025	1.557	1.112	0	1.112	0	
2024	Begroting 2024	1.496	1.112	-	1.069	-	

1.09 Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Veilig Thuis

Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Veilig Thuis	
Vestigingsplaats:	Amsterdam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Wethouder M. Van den Berg vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Sociaal

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
Gemeenten zijn op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 verplicht om te zorgen voor de inrichting van een Veilig Thuis organisatie. De taken die zowel Veilig Thuis en het Centrum Seksueel Geweld in de regio Amsterdam-Amstelland uitvoeren is sinds 2016 ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam GGD Amsterdam-Amstelland. Na inwerkingtreding van de gemeenschappelijke regeling is het Openbaar Lichaam GGD Amsterdam-Amstelland een dienstverleningsovereenkomst aangegaan met de GGD Amsterdam. In deze overeenkomst is de uitvoering van de taken van Veilig Thuis, het Centrum voor Seksueel Geweld en opvang voor slachtoffers door de Blijf Groep opgenomen. Daarnaast valt onder deze gemeenschappelijke regeling ook de regioaanpak ‘Samenwerken aan Veiligheid (2026-2029)’.

Ontwikkelingen 2027
Voor 2027 zijn er enkele ontwikkelingen die gevolgen hebben voor de bijdrage van gemeente Diemen aan de GR GGD Amsterdam-Amstelland. De capacteit van Filomena wordt uitgebreid om aan de vraag naar ondersteuning te kunnen voldoen en de inlooplocatie van het Centrum Seksueel Geweld wordt structureel voortgezet.

Maatschappelijke risico's
De financiële beheersbaarheid staat op gespannen voet met de wettelijke en inhoudelijke opgaven die we hebben binnen Huiselijk geweld en kindermishandeling.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Begroting 2025	183	6.669	0	2.616.	0	
2024	Begroting 2024	159	10.274	0	6.669	0	

1.10 Duo+

Duo+	
Vestigingsplaats:	Ouderkerk aan de Amstel
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Burgemeester Boog vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur
Mate van sturing:	Uitgebreidere sturing
Relatie met programma:	Samen besturen

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
De deelnemende gemeentebesturen delen de opgave om bestuurlijk en ambtelijk voldoende competent te blijven in de toekomst en vanuit deze gezamenlijke opgave willen ze elkaar versterken door samenwerking. Hiertoe willen ze de kwetsbaarheid verminderen, de kwaliteit van het werk verhogen en kosten besparen. Dit moet bereikt worden door een intensieve ambtelijke samenwerking op bedrijfsvoerings- en uitvoeringstaken.
De GR Duo+ voert derhalve per 1 januari 2016 de bedrijfsvoering uit voor de drie deelnemers en tevens de uitvoeringstaken rondom buurt en burger voor twee van de deelnemers (Uithoorn en Ouder-Amstel).

Ontwikkelingen 2027
Diemen neemt de dienstverlening af van bedrijfsvoering (I&A, P&O, JZ, Financiën, post en archief) en het Stafbureau (informatieveiligheid, interne controle en inkoop). De belangrijkste ontwikkelingen voor 2026 zijn:
- Doorontwikkeling van Duo+ en verdere verbetering van de dienstverlening.
- Informatiehuishouding op orde en uitvoering van Wet Open Overheid (Woo) en Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv).
- Versterking van P&O, duurzame inzetbaarheid en arbeidsmarktcommunicatie.
- Doorontwikkeling van informatieveiligheid en interne beheersing.
- Verdere professionalisering van de inkoopfunctie.
- Doorontwikkeling van datagedreven werken, managementinformatie en digitale dienstverlening.

Maatschappelijke risico's
Duo+ voert voor Diemen de taken uit op het gebied van bedrijfsvoering. Dit levert niet direct een maatschappelijk risico op. Een kwalitatief hoogwaardige, betrouwbare en toekomstbestendige bedrijfsvoering is echter een belangrijke randvoorwaarde voor het realiseren van de maatschappelijke opgaven en ambities van de gemeente. Specifieke aandachtspunten zijn de krapte op de arbeidsmarkt, informatieveiligheid en de uitvoering van landelijke wetgeving.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2026	Begroting 2026	8.367	1.499	1.668	1.608	1.668	
2025	Begroting 2025	8.263	1.608	1.668	1.608	1.668	

Vennootschappen en coörperaties

2.01 Bank Nederlandse gemeenten nv (BNG)

Bank Nederlandse gemeenten nv (BNG)	
Vestigingsplaats:	Den Haag
Soort verbonden partij:	Privaatrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Via het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering heeft Diemen zeggenschap in de BNG.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Financiën (Algemene dekkingsmiddelen)

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
Doordat de bank op grond van haar AAA (Moody's en Standard & Poor's) en AA+ (Fitch)-rating tegen zeer scherpe prijzen toegang heeft tot financieringsmiddelen en dat voordeel doorgeeft aan haar klanten draagt de BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Ontwikkelingen 2027
De BNG is vastbesloten een positieve bijdrage te leveren aan de grote maatschappelijke uitdagingen door transities waar te maken. Want als geld de wereld kan regeren, kan het onze wereld ook transformeren. Van vervuilend naar klimaatpositief. Van woningnood naar woongeluk. En van achterstandswijken naar buurten die klaar zijn voor de toekomst. De BNG wil samen met woningcorporaties, gemeentes en instellingen geld met impact besteden.

Maatschappelijke risico's
Er zijn geen maatschappelijke risico's.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Jaarrekening 2023	-	4.615.000	107.459	4.721.000	110.819	254.000

2.02 Meerlanden nv

Meerlanden nv	
Vestigingsplaats:	Rijsenhout
Soort verbonden partij:	Privaatrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Via het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering en via een (met Aalsmeer gedeelde) zetel in de Raad van Commissarissen van de Meerlanden heeft Diemen zeggenschap in De Meerlanden.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Leefomgeving en klimaat

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
Meerlanden is een regionaal samenwerkingsverband van gemeenten dat een publieke taak vervult, gericht op het realiseren van een schone, groene en duurzame leefomgeving. Vanuit de missie *Samen Slimmer Circulair* ondersteunt Meerlanden gemeenten bij het behalen van doelstellingen op het gebied van afvalbeheer, beheer van de openbare ruimte, circulariteit, biodiversiteit en klimaat. Door kennis, vakmanschap en uitvoeringskracht te bundelen, verbindt Meerlanden beleid met praktijk en draagt zij bij aan een toekomstbestendige leefomgeving. Afval- en grondstofstromen worden daarbij zo schoon mogelijk ingezameld, hoogwaardig hergebruikt en waar nodig gerecycled. De focus ligt op het versterken van regionale kringlopen, het terugdringen van CO_2-uitstoot en het leveren van betrouwbare dienstverlening. Daarnaast vervult Meerlanden een maatschappelijke rol door werkgelegenheid en ontwikkelkansen te bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Samenwerking staat centraal: samen met gemeenten, bedrijven, ketenpartners, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen werkt Meerlanden aan opgaven zoals de circulaire economie, klimaatadaptatie en duurzame mobiliteit, op een effectieve en betaalbare manier.

Ontwikkelingen 2027
- Een belangrijke ontwikkeling is dat Meerlanden programmatisch gaat werken. Met deze werkwijze worden langetermijndoelen vertaald naar concrete programma's en projecten, waardoor de uitvoering doelgerichter kan worden georganiseerd en gemonitord.
- Daarnaast wordt gewerkt aan de uitwerking van een businesscase voor de inzameling en verwerking van luiers en incontinentiemateriaal, passend binnen de strategische stroom ‘luiers’, met als doel het terugdringen van restafval en het voorbereiden op een toekomstige uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV).

Maatschappelijke risico's
Meerlanden hanteert een integrale en cyclische aanpak voor risicobeheersing, waarbij risico's worden geïnventariseerd en beoordeeld op basis van kans én impact. De organisatie is vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid risicomijdend, maar accepteert wel beheerst risico's om innovatie en strategische doelen mogelijk te maken. Financiële risico's mogen nooit de weerbaarheid van de organisatie in gevaar brengen, en veiligheids- en gezondheidsrisico's worden zoveel mogelijk beperkt via een gecertificeerd kwaliteits- en veiligheidsmanagementsysteem. Op het gebied van wet- en regelgeving en integriteit geldt een nultolerantiebeleid.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2025	Jaarrekening 2025	-	35.663.000	49.549.000	37.883.000	52.145.000	€2.412.000

Stichtingen en verenigingen

3.01 Stichting RIJK

Stichting RIJK	
Vestigingsplaats:	Heemstede
Soort verbonden partij:	Privaatrechtelijk
Bestuurlijk belang:	De gemeentesecretaris van Diemen maakt deel uit van het Algemeen Bestuur.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Samen besturen

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
In de statuten is de doelstelling als volgt beschreven: 'Het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor zelfstandige gemeenten, onder andere door het faciliteren van een regionaal inkoopbureau en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords'.

Ontwikkelingen 2027
Op 26 januari 2026 heeft het AB het besluit genomen dat de uitvoeringsorganisaties Duo+, HLT-samen en OVER-gemeenten zich in principe binnen 4 jaar zelfstandig aansluiten bij Stichting RIJK onder gelijktijdige uittreding van de “achterliggende” gemeenten (Diemen, Ouder-Amstel, Uithoorn, Hillegom, Lisse, Teijlingen, Oostzaan en Wormerland).

Maatschappelijke risico's
Niet voldoen aan rechtmatige aanbestedingen kan imagoschade opleveren over de betrouwbaarheid van de gemeente.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2026	Begroting 2026	172	-	-	-	-	
2025	Begroting 2025	169	-	-	-	-	

Overige verbonden partijen

4.01 Metropoolregio Amsterdam (MRA)

Metropoolregio Amsterdam (MRA)	
Vestigingsplaats:	Amsterdam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk (convenant)
Bestuurlijk belang:	Getrapte vertegenwoordiging via Amstelland-Meerlandenoverleg
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Samen besturen

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
De doelstelling van de MRA is het versterken van een toekomstbestendige economische ontwikkeling en hoogwaardige leefkwaliteit van de MRA. De overlegstructuur is vooralsnog opgedeeld in platforms; mobiliteit, economie en bouwen. Ook wordt specifiek samengewerkt op de thema's duurzaamheid, wonen en landschap.

Ontwikkelingen 2027
Vanaf 2026 ligt het accent op het uitvoeren van de nieuwe MRA-agenda, dit blijft ook voor 2027 het geval. De ontwikkeling naar deze agenda is 2023 begonnen. Vanuit de verschillende deelregio's wordt inbreng geleverd. Daarnaast wordt gemonitord hoe de verschillende beleidsspeerpunten leiden tot de gewenste resultaten. Bij het functioneren van de MRA is een belangrijke adviserende rol weggelegd voor de Raadtafel, met vertegenwoordigers van de deelnemers.

Maatschappelijke risico's
Indien de voorgenomen speerpunten van beleid niet of onvoldoende worden bereikt, raakt dit in algemene zin alle deelnemers. Het schaalniveau van de samenwerking is er niet voor niets. Belangrijke thema's en bijbehorende doelstellingen kunnen alleen worden gerealiseerd indien het noodzakelijke schaalniveau effectief wordt benut.

Financiele gegevens

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2027	Begroting 2027	55	-	-	-	-	-
2026	Begroting 2026	55	-	-	-	-	-

4.02 Sociale Recherche Gooi en Omstreken

Sociale recherche Gooi en Omstreken	
Vestigingsplaats:	Bussum
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Geen
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Relatie met programma:	Sociaal & Inkomen en armoede

Het openbaar belang dat behartigd wordt:
De Sociale Recherche Gooi en Omstreken is een regionaal samenwerkingsverband dat zich richt op het opsporen en onderzoeken van fraude binnen het sociaal domein. .

Ontwikkelingen 2027
De naleving van de Participatiewet is nog altijd het belangrijkste deel van het werk, maar er is een verschuiving gaande richting zorgcriminaliteit (Wmo en Jeugdwet)
Er wordt onderzocht hoe de samenwerking in de toekomst juridisch en praktisch vormgegeven kan worden in een nieuwe DVO.

Maatschappelijke risico's
Er zijn geen maatschappelijke risico's.

Financiele gegevens
De begroting 2027 van de Sociale Recherche wordt in november 2026 vastgesteld. De verwachting is dat deze niet veel zal afwijken van voorgaande jaren.

Jaar	Bron	Bijdrage	Eigen vermogen 1-1	Vreemd vermogen 1-1	Eigen vermogen 31-12	Vreemd vermogen 31-12	Resultaat
2026	Begroting 2026	60					
2025	Begroting 2025	60					

Financiering

Algemeen

Deze paragraaf informeert de raad over het treasurybeleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Daarbij moeten de kaders in acht worden genomen die zijn geregeld in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido).

De Wet Fido

Het belangrijkste uitgangspunt van deze wet is het beheersen van de (mogelijk) uit de treasuryfunctie voortvloeiende risico's. Door middel van het stellen van eisen aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm worden de renterisico's van zowel de korte als de lange schuld door de wet begrensd. Ook verplicht de wet gemeenten twee treasury instrumenten te hanteren:

- Het door de raad vaststellen van een treasurystatuut;
- Het in de gemeentebegroting en –rekening opnemen van een financieringsparagraaf.

Treasurystatuut

Het beleidsmatige kader voor het uitvoeren van de treasuryfunctie is vastgelegd in het 'Treasurystatuut Gemeente Diemen 2016'. Het statuut onderscheidt vier algemene doelstellingen:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-) resultaten tegen ongewenste financiële risico's;
- Het minimaliseren van de interne en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten.

Financieringsparagraaf

Interne ontwikkelingen
De treasuryfunctie baseert het treasurybeheer op een liquiditeitenplanning die dezelfde periode omvat als de meerjarenbegroting. Een juiste liquiditeitenplanning maakt het mogelijk tijdig financieringsbeslissingen te nemen die beantwoorden aan de doelstellingen die we in het treasurystatuut hebben geformuleerd (zie hiervoor). Ook in 2026 blijft de aandacht gericht op het steeds nauwkeuriger in beeld krijgen van de kasstromen als gevolg van investeringen, grondexploitaties en specifieke uitkeringen. Daarnaast volgen we de ontwikkelingen van het rentepercentages voor langlopende geldleningen.

Externe ontwikkelingen
De prognose van de BNG voor een 10-jaars staatslening over een jaar is 3,5%. De verwachte rente voor een 30-jaars lening is 3%. Op basis van deze prognoses hanteren we in de begroting voor toekomstige leningen een rentepercentage van 3,5% in lijn met de huidige rente.

Treasurybeheer

Bij het treasurybeheer onderscheiden we de volgende deelfuncties:
- Risicobeheer (renterisico's en kredietrisico's);
- Kasbeheer;
- Gemeentefinanciering.

Risicobeheer
Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de wet Fido. In beginsel kunnen de risico's die verbonden zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie worden onderscheiden in renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Voor onze gemeente zijn de twee laatstgenoemde risico's niet van toepassing, want we hebben geen vrij verhandelbare aandelen en dergelijke en leningen worden uitsluitend verstrekt, aangegaan of gegarandeerd in euro's.

Renterisico's kortlopende schuld
Het renterisico op korte termijn financiering (leningen met een looptijd korter dan één jaar) wordt in beeld gebracht via de kasgeldlimiet. Deze stelt beperkingen aan financiering van uitgaven met korte termijn leningen. Op basis van de Wet Fido bedraagt de kasgeldlimiet 8,5% over de omvang van de begroting. Door de hogere begrotingsomvang stijgt ook de kasgeldlimiet. Voor het begrotingsjaar 2027 is de kasgeldlimiet € 10,3 miljoen (8,5% x € 121 miljoen). Indien twee opeenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschreden wordt, merkt de toezichthouder dit aan als structureel. In dat geval verplicht de toezichthouder de gemeente maatregelen te treffen om de overschrijding teniet te doen.

De financieringsbehoefte dekken we voor een groot deel door langlopende geldleningen, waardoor wij de kasgeldlimiet niet verwachten te overschrijden.

Voor het begrotingsjaar 2027 geldt voor onze gemeente de volgende kasgeldlimiet:

Kasgeldlimiet	
Begrotingstotaal	120.478
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,50%
Kasgeldlimiet	10.241

Renterisico langlopende schuld
Doel van deze norm uit hoofde van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) is te voorkomen dat bij herfinanciering en/of renteherziening van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rentestand grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. De norm beperkt de budgettaire risico's. De jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van de totale lasten van de begroting.

Het renterisico op de vaste schuld wordt berekend door te bepalen welk deel van de langlopende leningen in enig jaar moet worden geherfinancierd. Of waar op grond van de leningvoorwaarden de rente eenzijdig door de tegenpartij kan worden herzien. De wet stelt criteria voor de berekening van het risico op de vaste schulden, zoals deze zijn vastgelegd in de definitie van de renterisiconorm. Door middel van deze norm wordt een kader gesteld waarmee een zodanige opbouw van de langlopende leningen wordt bereikt, dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt.

De volgende tabel geeft de renterisiconorm weer die we voor 2027 en de jaren daarna in acht moeten nemen.

Modelstaat B					
Stap	**Variabelen renterisiconorm**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
-1	Renteherzieningen	-	-	-	-
-2	Aflossingen	-	-	-	-
-3	Renterisico (1+2)	-	-	-	-
-4	Renterisiconorm	24.096	23.244	23.258	23.763
(5a) = (4 -/- 3)	Ruimte onder renterisiconorm	24.096	23.244	23.258	23.763
(5b) = (3 -/- 4)	Overschrijding renterisiconorm	-	-	-	-
Berekening Renterisiconorm					
(4a)	Begrotingstotaal 2027	120.478	116.219	116.291	118.813
(4b)	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
(4) = (4a x 4b / 100)	Renterisiconorm	24.096	23.244	23.258	23.763

Uit de tabel blijkt dat we de renterisiconorm in de komende jaren niet zullen overschrijden.

Kredietrisico's
Kredietrisico's kunnen zich op twee manieren manifesteren:
- Het risico verbonden aan door de gemeente verstrekte leningen en uitgezette beleggingen (deposito's);
- Het risico verbonden aan door de gemeente verstrekte directe en indirecte borgstellingen.

De Wet Schatkistbankieren beperkt de beschikkingsbevoegdheid over de eigen middelen van de gemeente Diemen. Tevens maakt het fondsvorming voor specifieke doeleinden onmogelijk. Verder dient de gemeente Diemen dagelijks overtollige liquide middelen naar de schatkist af te romen, evenals eventuele tekorten uit te zuiveren. Hierdoor zijn er geen risico's op deposito's voor de gemeente Diemen. Bij door de gemeente verstrekte langlopende leningen is tot nu toe geen enkele geldnemer in gebreke gebleven bij zijn betalingsverplichting. Er zijn geen aanwijzingen dat daarin in de komende jaren verandering optreedt.

Bij door de gemeente Diemen verstrekte gemeentegaranties in de vorm van directe borgstelling is tot nu geen enkele geldnemer in gebreke gebleven. Er zijn geen aanwijzingen dat dit in de komende jaren anders zal zijn. Bij de stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en de stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) bekleedt de gemeente een achtervangpositie. Hierdoor staat de gemeente indirect borg voor de langlopende leningen die onder directe borging van het WSW aan woningcorporaties zijn verstrekt en voor de hypothecaire geldleningen (met Nationale Hypotheek Garantie) die onder directe borging van het WEW aan particulieren zijn verstrekt.

Kasbeheer
In het kader van het kasbeheer zien wij erop toe dat ook in 2027 de liquiditeitspositie voldoende garandeert dat de gemeente tijdig aan kortlopende verplichtingen (korter dan 1 jaar) kan voldoen. Zo nodig zal hierbij gebruik gemaakt worden van de kredietfaciliteit van € 5 miljoen die de gemeente bij de BNG heeft of gaat gebruik gemaakt worden van kasgeldleningen. Hierbij vindt ook afweging van de kosten plaats.

Dividend en rentebaten van leningen
Het volgende overzicht geeft de mutaties weer in het verloop van de dividenduitkeringen en rentebaten die we de komende jaren verwachten te ontvangen.

Dividend en rentebaten van leningen	2027	2028	2029	2030
Dividend	115	115	115	115
Langlopende leningen (u/g)	175	175	175	175
Kortlopende leningen (u/g)	-	-	-	-
Totaal	**290**	**290**	**290**	**290**

Voor de begroting 2027 houden wij rekening met een dividenduitkering van € 115.000. Naar verwachting zal dit de komende jaren aanhouden.

De rentebaten van geld gestald bij het Svn voor Startersleningen en Duurzaamheidsleningen vormen het merendeel van de rente over uitstaande langlopende leningen (u/g). Daarnaast ontvangen we rente over leningen aan sportverenigingen als gevolg van de eenderde regeling. Sinds 2009 mogen geen hypothecaire leningen meer worden verstrekt aan ambtenaren. Door aflossingen op de hypotheken neemt de rentebaat uit deze bron hierdoor langzaam af.

De Gemeentefinanciering
Voor de financiering van de diverse investeringen trekt de gemeente langlopende leningen (langer dan 1 jaar) aan. Per 1 januari 2027 heeft de portefeuille langlopende leningen een omvang van € 51 miljoen. De nieuwe investeringswensen leiden tot financieringswensen daartegenover staan de inkomsten uit grondexploitaties en subsidieregelingen. Vooralsnog verwachten we de komende vier jaar geen grote inkomsten uit grondexploitaties. Dit leidt ertoe dat de financieringsbehoefte de komende jaren gaat oplopen.

Afhankelijk van het realisatietempo van de investeringen verwachten we een financieringsbehoefte. Hoe verder weg de financieringsbehoefte komt te liggen hoe onzekerder ook het te hanteren renteprecentage. In de ramingen voor de rente van langlopende geldleningen houden we daar rekening mee en ziet u oplopende budgetten.

Saldo financieringsfunctie
Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit het saldo van:
- De werkelijk betaalde rente over aangetrokken leningen en opgenomen middelen in rekening courant ('rood-stand');
- De werkelijk ontvangen rente over verstrekte leningen en credit-saldi in rekening courant.

Het volgende overzicht geeft het verloop weer van het geraamde saldo van de financieringsfunctie voor de meerjarenbegroting t/m 2030.

Saldo financieringsfunctie	2027	2028	2029	2030
Betaalde rente langlopende leningen (o/g)	-1.750	-2.250	-2.750	-3.000
Betaalde rente kortlopende leningen (o/g)	-	-	-	-
Ontvangen rente langlopende leningen (u/g)	175	175	175	175
Ontvangen rente kortlopende leningen (u/g)	-	-	-	-
Totaal	**-1.575**	**-2.075**	**-2.575**	**-2.825**

We verwachten de komende jaren geen grote ontvangsten uit grondexploitaties. Hierdoor zal voor de bekostiging van nieuwe investeringen en de herfinanciering van vrijvallende leningen nieuwe leningen moeten worden aangetrokken. Rekening houdend met de verwachte oplopende rente ziet u de rentelasten voor langlopende leningen fors oplopen.

Rentes

Activa	Begroting 2027	Passiva	Begroting
Integraal gefinancierd	177.757	Eigen vermogen	62.743
Project gefinancierd	-	Voorzieningen	6.305
Onderhanden werk	-	Schulden bij banken	94.785
Vorderingen	-	Overlopende passiva	-
Liquide middelen	-		
Overlopende activa	-13.924		
Totaal	**163.833**	**Totaal**	**163.832**

Post	2027	2027
Externe rentelasten totaal		-1.750
Extern rentepercentage totaal	3,00%	
Externe rentelasten projectfinanciering		-
Externe rente excl. projectfinanciering	Nvt	
Rente eigen vermogen		-
Rente voorzieningen		-
Rentepercentage grondexploitaties	1,50%	
Rente grondexploitaties		190
Rentepercentage voorzieningen op basis van contante waarde	n.v.t.	
Rente voorzieningen contante waarde		-
Bespaarde rente		-

Rentetoerekening	2027	2028	2029	2030
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	-1.750	-2.250	-2.750	-3.000
Externe rentebaten	175	175	175	175
Saldo rentelasten en rentebaten	-1.575	-2.075	-2.575	-2.825
Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	190	209	271	270
Rente projectfinanciering die aan het betreffende taakveld wordt toegerekend	-	-	-	-
Saldo doorberekende rente	190	209	271	270
Aan de taakvelden toegerekende rente	-1.385	-1.866	-2.304	-2.555
Rente over eigen vermogen	-	-	-	-
Rente over voorzieningen	-	-	-	-
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	-1.385	-1.866	-2.304	-2.555
De aan de taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.278	2.312	2.298	3.118
Rente resultaat op het taakveld Treasury	**893**	**446**	**-6**	**563**

Indien bij de jaarrekening blijkt dat het renteresulaat op het taakveld Treasury groter is dan 25% van de werkelijke rentelasten, dan is de gemeente verplicht dit volgens het BBV te corrigeren.

Grondbeleid

Algemeen beleid

Algemeen beleid
De *Nota Grondbeleid, actualisatie per 1-1-2026* is door de gemeenteraad van de gemeente Diemen vastgesteld. Hiermee is het grondbeleid van de gemeente Diemen geactualiseerd en in overeenstemming gebracht met de huidige werkwijze en het actuele juridische kader. De nota bundelt de relevante beleidskaders die betrekking hebben op het gemeentelijk grondbeleid. Hierbij is rekening gehouden met gewijzigde wet- en regelgeving, waaronder de Omgevingswet, het Didam-arrest, de actuele BBV-regels en het vernieuwde erfpachtbeleid. Ook zijn maatschappelijke ontwikkelingen, gemeentelijke ambities en toekomstige opgaven meegenomen.

De actualisatie betreft vooral een actualisatieslag van wet- en regelgeving; de principes van het Diemense grondbeleid zijn niet gewijzigd. Een van de belangrijkste beleidsuitgangspunten die wordt voortgezet, is het hanteren van situationeel grondbeleid: faciliterend waar mogelijk, actief waar nodig. De gemeente geeft de voorkeur aan passief/ faciliterend grondbeleid, waarbij de aankoop en exploitatie van gronden in beginsel door private partijen gebeurt en gemeentelijke kosten (in theorie) volledig kunnen worden verhaald op de initiatiefnemer. Actief grondbeleid wordt alleen toegepast wanneer risico's voldoende beheersbaar zijn of wanneer ruimtelijke ontwikkelingen wenselijk worden geacht, maar niet door marktpartijen worden opgepakt.Dit betekent dat de gemeente Diemen een situationeel grondbeleid voert: passief waar kan en actief waar moet. Het college maakt een afweging of zij gebruik wil maken van actief of facilitair/ passief grondbeleid.

Daarnaast is in de nota vastgelegd dat het college jaarlijks bij de jaarrekening het *Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG)* aanbiedt aan de gemeenteraad. Dit geldt ook voor de jaarrekening 2025. In het MPG wordt verantwoording afgelegd over alle gemeentelijke activiteiten op het gebied van grondzaken, waaronder de grondexploitaties en de "gronden niet in exploitatie". Daarmee wordt het financieel beheer transparant, voorspelbaar en in lijn met de BBV-vereisten georganiseerd.

Grondprijzen
Naast de Nota Grondbeleid legt de gemeente in een aparte nota haar grondprijsbeleid vast: de Nota Grondprijzen. De vaststelling van deze nota is een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. De *Nota Grondprijzen, acualisatie per 1-1-2025*, heeft het college in december 2024 vastgesteld. De volgende actualisatie wordt per 1-1-2027 verwacht.

Erfpacht
Op 28 mei 2020 heeft de gemeenteraad de Nota Herziening erfpachtbeleid vastgesteld. Hiermee zijn de kaders voor uitgifte in eeuwigdurende erfpacht van gemeentelijke gronden t.b.v. woondoeleinden vastgelegd. Met dit kader kunnen we de bestaande tijdelijke erfpachtcontracten omzetten naar een nieuwe toekomstbestendige regeling. De regeling is ingegaan per 1 oktober 2020, wat inmiddels geresulteerd heeft in vele omzettingen vanaf eind 2020. Naar verwachting zullen ook in 2027 nog een aantal adressen converteren, maar waarschijnlijk minder dan de piek begin 2021-2022.

Grondexploitaties

Plantage de Sniep, Holland Park West, Buitenlust en Harmoniehof zijn momenteel de vier actieve grondexploitaties in de gemeente Diemen. Gebiedsontwikkeling Duran en omgeving is in voorbereiding.

Projectinhoud
De projectinhoud wordt beschreven in Paragraaf Grootschalige Projecten.

Financieel
De grondexploitaties zijn via het Meerjarenperspectief Grondzaken 2025 geactualiseerd ten behoeve van de Jaarrekening 2025. Een overzicht van de financiële stand van zaken wordt in het MPG gegeven, dat jaarlijks wordt opgesteld en aan de raad aangeboden.

Berekeningsmethodiek
Grondexploitaties worden doorgerekend met de Dynamische Eindwaarde Methodiek. Dat wil zeggen dat we bij het berekenen van het resultaat alle kosten en opbrengsten inclusief inflatie en rente tot de einddatum van het project meenemen. In de gemeente Diemen rapporteren we op basis van het resultaat bij afsluiting van het project (de eindwaarde).

Grootschalige projecten

Inleiding

In deze paragraaf nemen we eenmalige grootschalige projecten op die (grote) gevolgen (kunnen) hebben voor onze financiële huishouding. Dat betreft in ieder geval de grootschalige ruimtelijke projecten met een eigen grondexploitatie (Plantage de Sniep en Holland Park West) en het project dat op basis van exploitatieovereenkomsten wordt uitgevoerd (Bergwijkpark-Holland Park). Het gaat in deze paragraaf ook om eenmalige grootschalige investeringen die tot gevolg hebben dat de resterende financiële beleidsruimte wordt ingeperkt. In deze paragraaf komen aan de orde:

- Plantage de Sniep;
- Holland Park

Plantage de Sniep

Doel
De nieuwbouwwijk Plantage de Sniep is nagenoeg gerealiseerd. Het doel van het project is om tot afronding te komen. Het gaat daarbij om realisatie van deelplan het Rietschuurkwartier.

Projectfase
In het project de Plantage de Sniep is tot nu toe veel gebeurd. De afgelopen jaren hebben we ruim 1000 nieuwbouwwoningen toegevoegd, vrije kavels ontwikkeld, een brede school met bijgebouw gebouwd en het openbaar gebied aangelegd.

We werken in 2027 aan het voorlopige sluitsluk van de Plantage de Sniep, de ontwikkeling van het Rietschuurkwartier.

Het Rietschuurkwartier bestaat uit:
Het Rietschuurhof (nieuwbouw).Een woonhof voor senioren, met een mix van sociale en middendure huurwoningen. De woningcorporatie De Alliantie leidt deze ontwikkeling. In 2027 wordt de vergunning aangevraagd.

Grote Rietschuur.
We hebben AHAM Vastgoed geselecteerd voor deze renovatie. Zij willen de Grote Rietschuur nieuw leven inblazen en tot een ‘Diemense Koesterplek’ transformeren. Een horecavoorziening en een gezondheidsfunctie zullen straks het levendige hart vormen van de Grote Rietschuur. Het wordt een plek waar buren en Diemenaren elkaar graag ontmoeten. In 2027 wordt de vergunning aangevraagd.

18 sociale huurwoningen de Maalderij.
De 18 sociale huurwoningen aan de Maalderij zijn geplaatst. In 2027 start de verhuur van de woningen en wordt het project afgerond.

Holland Park

Doel
Doel is de gefaseerde transformatie van een (voormalig en verouderd) kantorengebied tot een multifunctioneel, stedelijk en duurzaam woongebied met verschillende ondersteunende voorzieningen.

Projectfase
Het project kent verschillende deelgebieden (deelprojecten):
- Holland Park Oost, een woongebied met ruim 2.000 woningen;
- Holland Park West, een woongebied met 750 woningen en een brede school;
- Holland Park Zuid, een woongebied met circa 1.500 woningen en voorzieningen;
- Holland Park Campus, een woongebied met ruim 1.700 wooneenheden voor studenten en young professionals en verschillende commerciële functies.

De Campus en Holland Park Oost zijn gerealiseerd. Holland Park West wordt gefaseerd ontwikkeld en gerealiseerd (de eerste fase is opgeleverd). Holland Park Zuid bestaat uit verschillende (4) stedenbouwkundige blokken met verschillende grondeigenaren. Deze percelen zijn in verschillende stadia van ontwikkeling.

Realisatie
Per deelproject gaan we kort in op de realisatie.

Campus Diemen Zuid
De Campus is in 2 fases gerealiseerd via respectievelijk transformatie en nieuwbouw. Nadat op verzoek van de eigenaar / initiatiefnemer is onderzocht of een verdere uitbreiding via sloop-nieuwbouw mogelijk was (3e fase), heeft deze medio 2025 besloten het initiatief te beëindigen. De verschillende deelprojecten op de Campus zijn afgerond.

Holland Park Oost
Begin 2025 is het laatste bouwplan opgeleverd, waarna in het najaar van 2025 het laatste deel van de openbare ruimte door de ontwikkelaar is aangelegd en aan de gemeente is overgedragen in eigendom en beheer. Het (deel)project Holland Park Oost is daarmee afgerond.

Holland Park West
Gefaseerd worden 750 woningen, een brede school en verschillende (maatschappelijke) voorzieningen ontwikkeld en gerealiseerd. Fase 1 met de brede school en 106 woningen is in 2023 opgeleverd. Na een stagnatie vanwege de Corona- en Oekraine crises, worden de overige fases nu gerealiseerd / ontwikkeld. Fase 2A (88 koopwoningen), 3A (242 woningen), 3B (6 woningen) en 4A (187 woningen) zijn in aanbouw. Voor fase 4B (60 woningen) is vergunning aangevraagd en fase 2B (circa 60 woningen) wordt nog ontwikkeld.

Ongeveer 80% van de grond is geleverd aan en betaald door de ontwikkelaar, het restant wordt geleverd en betaald nadat de laatste vergunning voor de bouw (fase 2B) is verleend.

Holland Park Zuid
Holland Park Zuid bestaat uit 4 stedenbouwkundige percelen met verschillende grondeigenaren. Er is een vastgesteld bestemmingsplan met stedenbouwkundig plan als onderlegger, dat als kader fungeert om planitiatieven te beoordelen en begeleiden richting uitvoering. Aangezien op alle gronden een Wet voorkeursrecht gemeente is gevestigd, welke in oktober 2024 voor 5 jaar is verlengd, heeft de gemeente in juli 2022 de voorwaarden

vastgesteld waaronder zij wil meewerken aan een grondverkoop en ontwikkeling. De ontwikkeling van ieder stedenbouwkundig blok vormt een eigen deelproject.

- Sportblok: In 2025 zijn alle 30 modulaire woningen verplaatst naar alternatieve locaties. Grondeigenaar Lieven de Key is haar verkoopproces gestart om dit perceel, waar 450 woningen komen, te verkopen aan een gebiedsontwikkelaar.
- Steigerblok: In het najaar van 2025 de omgevingsvergunning is verleend voor de bouw van 450 woningen met voorzieningen, waaronder een supermarkt. In februari 2026 is gestart met de bouw, nadat de sloop van hogeschool InHolland was voltooid.
- Parkblok: Grondeigenaar Stichting ARQ wil verhuizen. In 2026 heeft ARQ de verkoopprocedure van haar perceel gestart, waarna de ontwikkeling van circa 350 woningen kan starten.
- Hofblok: Grondeigenaar KPN heeft haar perceel verkocht aan een gebiedsontwikkelaar, waarna de gemeente eind 2025 een Raamovereenkomst gesloten met deze ontwikkelaar. Daarmee is de gebiedsontwikkeling van circa 250 woningen gestart.

Gemeente Diemen

Financiële begroting

Programmabegroting 219
Toelichting op de programmabegroting 223
Overige financiële tabellen 237

Programmabegroting

Meerjarenoverzicht (lasten) per programma

Lasten totaal Programma's	Rekening 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Sociaal	-31.020	-30.956	-32.561	-31.166	-30.223	-30.033
Veilig	-4.398	-5.045	-5.279	-4.977	-4.917	-4.906
Inkomen en armoede	-17.073	-14.792	-13.087	-12.683	-12.683	-12.533
Vrije tijd	-7.102	-7.820	-6.942	-6.887	-6.878	-8.109
Onderwijs	-4.068	-5.153	-4.458	-4.442	-4.637	-4.604
Gebiedsontwikkeling	-12.078	-5.839	-4.526	-4.284	-4.199	-4.003
Leefomgeving en klimaat	-28.079	-29.957	-25.771	-23.181	-23.504	-24.554
Verkeer	-2.445	-2.585	-1.921	-1.998	-1.783	-1.997
Samen besturen	-5.652	-4.263	-5.415	-5.634	-6.004	-6.254
Financiën	-5.638	318	-955	-955	-955	-955
Overige dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-
Dividend	-	-	-	-	-	-
Lokale heffingen	-	-	-	-	-	-
Algemene uitkering	-	-	-	-	-	-
Deelfonds Sociaal domein	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-60	-60	-60	-60	-60
Heffing VPB	-	-	-	-	-	-
Overhead	-14.646	-16.310	-17.929	-17.877	-17.874	-17.981
Saldo financieringsfunctie	-456	-2.175	-1.575	-2.075	-2.575	-2.825
Saldo van lasten	**-132.655**	**-124.635**	**-120.478**	**-116.219**	**-116.291**	**-118.813**

Meerjarenoverzicht (baten) per programma

Baten totaal Programma's	Rekening 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Sociaal	2.718	2.113	924	924	824	684
Veilig	504	465	371	50	50	50
Inkomen en armoede	15.002	11.364	9.478	9.478	9.478	9.478
Vrije tijd	2.818	2.809	2.386	2.386	2.386	2.261
Onderwijs	1.529	1.577	1.388	1.388	1.388	1.388
Gebiedsontwikkeling	10.727	3.832	3.233	3.006	3.027	2.830
Leefomgeving en klimaat	15.719	15.241	12.386	12.555	12.923	13.398
Verkeer	1.951	1.988	1.878	1.953	1.738	1.952
Samen besturen	2.498	1.475	990	990	990	990
Financiën	3.152	6.039	4.155	5.391	4.972	5.406
Overige dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-
Dividend	78	104	115	115	115	115
Lokale heffingen	10.749	10.790	11.370	11.570	11.770	11.970
Algemene uitkering	64.941	66.611	68.772	66.938	66.834	68.248
Deelfonds Sociaal domein	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Heffing VPB	-	-	-	-	-	-
Overhead	270	227	122	122	122	122
Saldo financieringsfunctie	-	-	-	-	-	-
Saldo van baten	**132.655**	**124.635**	**117.568**	**116.866**	**116.617**	**118.891**

Structureel begrotingssaldo

Presentatie conform aanbeveling Besluit Begroting en Verantwoording

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Geraamde lasten	-120.478	-116.221	-116.291	-118.812
Geraamde baten	117.568	116.866	116.617	118.891
(Geraamd totaal) Saldo baten en lasten (begrotingssaldo voor bestemming)	**-2.910**	**645**	**325**	**80**
Beoogde toevoegingen aan reserves	-90	-305	-91	-305
Beoogde onttrekkingen aan reserves	985	386	522	386
Begrotingssaldo na bestemming (geraamd resultaat)	**-2.015**	**726**	**756**	**160**
Waarvan incidentele lasten en incidentele toevoegingen aan reserves	-2.725	-795	-445	-140
Waarvan incidentele baten en incidentele onttrekkingen aan reserves	1.050	225	125	-
Saldo incidentele baten en lasten	**-1.675**	**-570**	**-320**	**-140**
Structureel begrotingssaldo (geraamd structureel resultaat)	-1.235	1.215	645	220

Inzet Algemene Reserve als structurele dekking

Inzet Algemene Reserve als structurele dekking (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Saldo verloop Algemene Reserve	33.725	35.370	32.455	36.010	35.690
Incidenteel risicoprofiel	-2.400	-2.660	-2.660	-2.660	-2.660
Vrij beschikbaar'	**31.325**	**32.710**	**29.795**	**33.350**	**33.030**
Max 10% norm technische dekking		3.271			
Technische dekking		**1.215**	-	-	-
Incidentele onttrekking		310	-	-	-
Incidentele storting		-	-	-	-
Solvabiliteitsratio	38%	38%	35%	36%	37%

Op 1 januari 2027 bedraagt het saldo van de Algemene Reserve € 35,4 miljoen. Het surplus van de Algemene Reserve is dat deel dat niet nodig is voor het afdekken van risico's. In de begroting 2027 calculeren we een bedrag van € 2,7 miljoen ter afdekking van de risico's. Van het restant, het vrij besteedbare deel (surplus), kan een gemeente jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten. Met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft.

Het surplus van de Algemene Reserve bij Diemen bedraagt € 32,7 miljoen. Diemen mag in 2027 dan maximaal 10% van dit surplus, zijnde **€ 3,2 miljoen,** inzetten ter dekking van structurele lasten. In deze begroting komt daar **€ 1,2 miljoen** in jaarschijf 2027 voor in aanmerking.

Het incidentele weerstandsvermogen blijft ondanks deze inzet uitstekend (weerstandsratio 66,4). De solvabiliteitsratio is met 38% ruim boven de 20%.

Toelichting op de programmabegroting

Sociaal

Sociaal	Rekening 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-30.618	-30.956	-32.561	-31.166	-30.223	-30.033
Baten	2.463	2.013	924	924	824	684
Saldo van baten en lasten	**-28.155**	**-28.943**	**-31.637**	**-30.242**	**-29.399**	**-29.349**
Dotatie	-402	-	-	-	-	-
Onttrekking	255	100	-	-	-	-
Mutaties reserve	-148	100	-	-	-	-
Geraamd resultaat	**-28.302**	**-28.843**	**-31.637**	**-30.242**	**-29.399**	**-29.349**

Onderstaand de analyse van de verschillen tussen de begroting 2027 en begroting 2026. De ramingen 2026 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2026.

Lasten	Bedrag
Indexatie tarieven jeugdhulp en Wmo In de begroting 2027 hebben wij rekening gehouden met het indexeren van de budgetten voor Jeugdzorg en WMO. Het indexatiepercentage voor 2027 is vastgesteld op 3,58%. Dit komt neer op een budget van € 450.000 voor Jeugdhulp en € 180.000 voor Wmo.	-630
Jeugdzorg In 2026 hebben wij € 500.000 extra begroot voor IBO-trajecten en vanaf 2027 € 100.000. Daarnaast is in 2027 rekening gehouden met een structurele verhoging van € 1.100.000 voor de groei van het aantal jeugdigen in zorg, meer kostbare IBO-trajecten en achterblijvende uitstroom uit verblijf. Hierdoor ontstaat tussen deze twee jaren een verschil van € 600.000.	-600
Stevige lokale teams In 2025 is gestart met het programma Stevige lokale teams om inwoners dichtbij, integraal en passend te ondersteunen. Voor de verdere ontwikkeling en inrichting van deze teams wordt voorgesteld om in 2027 incidenteel € 140.000 beschikbaar te stellen.	-140
Hervormingsagenda Jeugd en de nieuwe wet 'Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg' Voor de verdere regionalisering en gezamenlijke inkoop van jeugdhulp is aanvullende expertise en projectcapaciteit nodig. Hiervoor wordt voorgesteld in 2027 incidenteel € 150.000 beschikbaar te stellen ter voorbereiding op de nieuwe inkoop per 2028.	-150
Personele lasten In de begroting hebben wij rekeningen gehouden met CAO-ontwikkeling van 4,7% en formatie-wikkeling. Dit is de aanleiding waarom het budget in 2027 circa € 411.000 hoger is dan wij in 2026 hebben geraamd.	-411
Subsidies Ten opzichte van 2026 is € 730.000 extra geraamd voor se subsidies binnen het Sociaal domein die wij verstrekken aan diverse instellingen. Dit bedrag komt voor circa € 585.000 ten laste van de algemene middelen en is nodig voor het indexeren van de diverse subsidies. Daarnaast hebben wij budgetruimte gevonden binnen de specifieke uitkeringen en lopende budgetten om diverse subsidie gerelateerde kosten te dekken. Per saldo gaat het om een € 145.000.	-730
Specifieke uitkeringen De gemeente ontvangt jaarlijks van het Rijk een aantal specifieke uitkeringen. De beschikkingen betreffende deze uitkeringen hebben in de meeste gevallen betrekking op één kalenderjaar en worden ook binnen datzelfde jaar verstrekt. Bij het opstellen van de begroting was het beeld voor 2026 al bekend, terwijl dat voor 2027 op dat moment nog ontbrak. In dit geval gaat het onder meer om de uitkering Inburgering en AZWA. Dit verklaart het verschil tussen beide jaren.	1090
Overige Verschillen Het effect van € 34.000 wordt veroorzaakt door diverse budgetten die betrekking hebben op dit programma Sociaal. Denk hierbij aan onder meer Jeugdbescherming/ jeugdreclassering, Re-integratietrajecten en Eenzaamheid en verbinding.	-34
Totaal verschil lasten	-1.605

Baten	Bedrag
Spuks Zie toelichting op de lasten.	-1090
Overige verschillen	1
Totaal verschil lasten	-1.089

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag
Dotaties:	
-	
Onttrekkingen:	
Algemene reserve Dit saldo betrekt onttrekkingen aan de Algemene reserve in 2026 voor: - Implementatie Participatie in Balans (€ 40.000) - Inclusie en Diversiteit: Toiletten (€ 10.000), - Inclusie en Diversiteit: Activiteiten voor WorldPride (€ 25.000) - Bevordering van sociale stabiliteit (€ 25.000).	-100
Totaal mutaties reserves	-100
Totaal verschil Programma Sociaal	**-2.794**

Veilig

Veilig	Rekening 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-4.398	-5.045	-5.279	-4.977	-4.917	-4.906
Baten	504	465	371	50	50	50
Saldo van baten en lasten	**-3.894**	**-4.580**	**-4.908**	**-4.927**	**-4.867**	**-4.856**
Dotatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	**-3.894**	**-4.580**	**-4.908**	**-4.927**	**-4.867**	**-4.856**

Onderstaand de analyse van de verschillen tussen de begroting 2027 en begroting 2026. De ramingen 2026 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2026.

Lasten	Bedrag
Interne Urendoorberekening: Door CAO verhoging en formatie-uitbreiding is de interne urendoorbelasting hoger	-194
Gemeenschappelijke regeling: De bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling van de Veiligheidsregio is hoger.	-40
Totaal verschil lasten	-234

Baten	Bedrag
Subsidies: *In 2027 waren de ontvangen subsidies in het kader van Weerbaarheid en Preventie met gezag lager dan in 2026*	-94
Totaal verschil baten	-94

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag
Dotaties:	
-	
Onttrekkingen:	
-	
Totaal mutaties reserves	-
Totaal verschil Programma Veilig	**-328**

Inkomen en armoede

Inkomen en armoede	Rekening 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-15.336	-14.792	-13.087	-12.683	-12.683	-12.533
Baten	15.002	11.309	9.478	9.478	9.478	9.478
Saldo van baten en lasten	**-334**	**-3.483**	**-3.609**	**-3.205**	**-3.205**	**-3.055**
Dotatie	-1.737	-	-	-	-	-
Onttrekking	-	55	-	-	-	-
Mutaties reserve	-1.737	55	-	-	-	-
Geraamd resultaat	**-2.071**	**-3.428**	**-3.609**	**-3.205**	**-3.205**	**-3.055**

Onderstaand de analyse van de verschillen tussen de begroting 2027 en begroting 2026. De ramingen 2026 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2026.

Lasten	Bedrag
Buig De voorlopige BUIG-uitkering voor 2026 bedraagt € 8,9 miljoen, tegenover € 9,4 miljoen in 2025. Daarom wordt voorgesteld het geraamde inkomstenbudget structureel met € 70.000 te verhogen ten opzichte van de huidige begroting. Hiermee sluit de begroting aan bij de meest recente inzichten van het Rijk. Omdat zowel de baten als de lasten met hetzelfde bedrag worden aangepast, is deze wijziging budgetneutraal en heeft deze geen effect op het begrotingsresultaat.	-70
Kinderarmoede Door de uitbreiding van het kindtegoed naar jongeren van 15 tot en met 17 jaar is het budget in 2026 incidenteel verhoogd met € 55.000. Vanaf 2027 is structureel 15.000 voor bestrijding armoede kinderen begroot.	40
Spuk De gemeente ontvangt jaarlijks van het Rijk een aantal specifieke uitkeringen. In dit geval gaat het om de uitkering ten behoeve de Kindertoeslagenaffarie. Deze beschikkingen hebben in de meeste gevallen betrekking op één kalenderjaar en worden ook binnen datzelfde jaar verstrekt. Bij het opstellen van de begroting was het beeld voor 2026 al bekend, terwijl dat voor 2027 op dat moment nog ontbrak. Dit verklaart het verschil tussen beide jaren.	1901
Inhuur Ten opzichte van 2026 verwachten wij minder externen te moeten inhuur in 2027 voor onder voor de ontwikkeling omtrent ontheemden.	95
Stadspas: Voor het stadspasaanbod voor kinderen is in het Uitvoeringsplan Armoede 2025 voor 2026 een voorlopig incidenteel budget van € 175.000 opgenomen. Voor 2027 bedraagt het incidentele budget € 100.000. Ten opzichte van 2026 betekent dit een verlaging van € 75.000.	75
AZC	-360
Overige verschillen	24
Totaal verschil lasten	1.705

Baten	Bedrag
Buig Voor een toelichting verwijzen wij naar de lasten van dit programma.	70
Spuk Voor een toelichting op het effect van € 1.901.000 verwijzen wij naar de toelichting over lasten.	-1901
Totaal verschil baten	-1.831

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag
Dotaties:	
-	

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag
Onttrekkingen:	
Algemene Reserve Dit saldo betreft een onttrekking in 2026 aan de Algemene reserve voor aanpak kinderarmoede.	-55
Totaal mutaties reserves	-55
Totaal verschil Programma Inkomen en Armoede	**-181**

Vrije tijd

Vrije tijd	Rekening 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-7.102	-7.820	-6.942	-6.887	-6.878	-8.109
Baten	2.718	2.734	2.386	2.386	2.386	2.261
Saldo van baten en lasten	**-4.384**	**-5.086**	**-4.555**	**-4.501**	**-4.492**	**-5.847**
Dotatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	100	75	-	-	-	-
Mutaties reserve	100	75	-	-	-	-
Geraamd resultaat	**-4.284**	**-5.011**	**-4.555**	**-4.501**	**-4.492**	**-5.847**

Onderstaand de analyse van de verschillen tussen de begroting 2027 en begroting 2026. De ramingen 2026 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2026.

Lasten	Bedrag
Kapitaallasten Het effect van € 457.000 wordt veroorzaakt door de lagere rente die wie in 2027 hebben gehanteerd voor de investeringen.	457
Spuk De gemeente ontvangt jaarlijks van het Rijk een aantal specifieke uitkeringen. De beschikkingen betreffende deze uitkeringen hebben in de meeste gevallen betrekking op één kalenderjaar en worden ook binnen datzelfde jaar verstrekt. Bij het opstellen van de begroting was het beeld voor 2026 al bekend, terwijl dat voor 2027 op dat moment nog ontbrak. In dit geval gaat het onder meer om de uitkering OAB. Dit verklaart het verschil tussen beide jaren.	383
Subsidies Omdat wij de subsidies 2026 in de 4e kwartaalbrief 2026 pas bijstellen ontstaat nu tussen 2026 en 2027 een tijdelijk verschil van circa € 201.000.	201
Personele ontwikkelingen In de begroting hebben wij rekeningen gehouden met CAO-ontwikkeling van 4,7% en formatie-wikkeling. Dit is de aanleiding waarom het budget in 2027 circa € 100.000 hoger is dan wij in 2026 hebben geraamd.	-100
Overige *Dit effect van € 63.000 heeft betrekking op de exploitatiebudgetten voor de diverse gebouwen (€ 33.000) en Diemen 800 (€ 30.000).*	-63
Totaal verschil lasten	878

Baten	Bedrag
Spuks *Zie toelichting op de lasten.*	-383
Overige verschillen *Dit betreft voornamelijk de stelpost voor het indexering voor de huurtarieven*	35
Totaal verschil baten	-348

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag
Dotaties:	
-	
Onttrekkingen:	
Algemene reserve: dekking subsidie van de Omval in 2026.	-75
Totaal mutaties reserves	-75
Totaal verschil Programma Vrije Tijd	**455**

Onderwijs

Onderwijs	Rekening 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-4.068	-5.153	-4.458	-4.442	-4.637	-4.604
Baten	1.501	1.577	1.388	1.388	1.388	1.388
Saldo van baten en lasten	**-2.567**	**-3.576**	**-3.070**	**-3.054**	**-3.249**	**-3.216**
Dotatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	28	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	28	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	**-2.539**	**-3.576**	**-3.070**	**-3.054**	**-3.249**	**-3.216**

Onderstaand de analyse van de verschillen tussen de begroting 2027 en begroting 2026. De ramingen 2026 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2026.

Lasten	Bedrag
Kapitaallasten *Het effect van € 727.000 wordt veroorzaakt door de lagere rente die wie in 2027 hebben gehanteerd voor de investeringen.*	727
Spuk *De gemeente ontvangt jaarlijks van het Rijk een aantal specifieke uitkeringen. De beschikkingen betreffende deze uitkeringen hebben in de meeste gevallen betrekking op één kalenderjaar en worden ook binnen datzelfde jaar verstrekt. Bij het opstellen van de begroting was het beeld voor 2026 al bekend, terwijl dat voor 2027 op dat moment nog ontbrak. In dit geval gaat het onder meer om de uitkering OAB. Dit verklaart het verschil tussen beide jaren.*	189
Personele lasten *In de begroting hebben wij rekeningen gehouden met CAO-ontwikkeling van 4,7% en formatie-wikkeling. Dit is de aanleiding waarom het budget in 2027 circa € 144.000 hoger is dan wij in 2026 hebben geraamd.*	-144
Overige verschillen *Dit effect van € 77.000 wordt veroorzaakt door de hogere budgetten voor leerlingenvervoer en kinderopvang in 2027.*	-77
Totaal verschil lasten	695

Baten	Bedrag
Spuks *'Zie toelichting op de lasten.*	-189
Totaal verschil baten	-189

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag
Dotaties:	
-	
Onttrekkingen:	
-	
Totaal mutaties reserves	-
Totaal verschil Programma Onderwijs	**506**

Gebiedsontwikkeling

Gebiedsontwikkeling	Rekening 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-8.168	-5.839	-4.982	-4.728	-4.643	-4.447
Baten	10.649	3.058	2.778	2.629	2.650	2.453
Saldo van baten en lasten	**2.482**	**-2.781**	**-2.204**	**-2.099**	**-1.993**	**-1.994**
Dotatie	-3.910	-	-	-	-	-
Onttrekking	78	774	455	377	377	377
Mutaties reserve	-3.834	774	455	377	377	377
Geraamd resultaat	**-1.352**	**-2.007**	**-1.749**	**-1.722**	**-1.616**	**-1.617**

Onderstaand de analyse van de verschillen tussen de begroting 2027 en begroting 2026. De ramingen 2026 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2026.

Lasten	Bedrag
Grondexploitaties: *- Door actualisatie van de grondexploitaties is er een daling ten opzichte van 2026 van € 338.000. Dit wordt veroorzaakt door de mutaties bij de Grondexploitaties van de Sniep, Holland Park West, Buitenlust en Harmoniehof. (zie ook de batenkant)*	338
Overige Diensten Derden: *Bij woonruimteverdeling zijn er in 2026 incidenteel lasten begroot o.a. voor het actualiseren Huisvestingsverordening, de Wet Betaalbare huur en de Wet goed verhuurderschap.*	310
Kapitaallasten: *De kapitaallasten zijn lager doordat het percentage van de doorberekende rente is verlaagd en investeringen afgerond zijn.*	225
Overige verschillen	-16
Totaal verschil lasten	857

Baten	Bedrag
Grondexploitaties: *- Door actualisatie van de grondexploitaties is er een daling ten opzichte van 2026 van € 338.000. Dit wordt veroorzaakt door de mutaties bij de Grondexploitaties van de Sniep, Holland Park West, Buitenlust en Harmoniehof. (zie ook de batenkant)*	-338
Overige Grondzaken: *De huuropbrengsten bij overige grondzaken zijn met € 60.000 verhoogd ten opzichte van 2026*	60
Overige verschillen	-2
Totaal verschil baten	-280

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag
Dotaties:	
Onttrekkingen:	
Uit de reserve omgevingsvergunningen is €5000 minder onttrokken dan in 2026	-5
Uit de Algemene Reserve is minder onttrokken in 2027	-315
Totaal mutaties reserves	-320
Totaal verschil Programma Gebiedsontwikkeling	**257**

Leefomgeving en klimaat

Leefomgeving en klimaat	Rekening 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-26.797	-29.899	-26.490	-23.901	-24.222	-25.272
Baten	13.359	13.558	12.091	12.547	12.914	13.389
Saldo van baten en lasten	**-13.438**	**-16.342**	**-14.399**	**-11.354**	**-11.308**	**-11.883**
Dotatie	-1.282	-58	-	-	-1	-1
Onttrekking	2.360	1.683	295	9	9	9
Mutaties reserve	1.078	1.625	295	9	8	8
Geraamd resultaat	**-12.361**	**-14.716**	**-14.104**	**-11.346**	**-11.300**	**-11.875**

Onderstaand de analyse van de verschillen tussen de begroting 2027 en begroting 2026. De ramingen 2026 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2026.

Lasten	Bedrag
Interne Urendoorberekening: *Door CAO verhoging en formatie-uitbreiding is de interne urendoorbelasting hoger*	-345
Geluidswerende maatregelen: *In 2026 was er incidenteel €1.283.000 aan kosten begroot voor geluidswerende maatregelen van de Oost West As en de busbaan*	1.283
Kunstwerk Entree Diemen: *In 2026 is er budget aangevraagd voor het project Kunstwerken Entree Diemen.*	240
Diensten Derden: *In 2026 is er een aantal incidentele subsidies ontvangen op het gebied van duurzaamheid zoals CDOKE en aanpak diffuse loodverontreiniging. Hiervoor zijn zowel de baten als lasten opgenomen.*	2.000
Duurzaamheid *Bij duurzaamheid zijn de begrote lasten lager ten opzichte van 2026.*	255
Exploitatie afval: *De verwerkingskosten van het afval door de Meerlanden zijn hoger*	-526
Kapitaallasten: *De kapitaallasten zijn lager doordat het percentage van de doorberekende rente is verlaagd en investeringen doorgeschoven zijn.*	670
Toerekening BTW op afval en Riool: *De toerekening van de BTW naar de kostendekkende exploitaties afval en Riool zijn hoger.*	-70
Ecologie: *Er is in 2027 voor € 70.000 aan incidentele lasten begroot in het kader van Ecologie*	-70
Groenvoorzieningen: *Er is bij plantsoenen in € 50.000 structureel budget opgenomen in het kader van extra onderhoud vanwege droogte*	-50
Overige verschillen:	22
Totaal verschil lasten	3.409

Baten	Bedrag
Incidentele ontvangen subsidies: *In 2026 is er een aantal incidentele subsidies ontvangen op het gebied van duurzaamheid, zoals CDOKE SMP Aanpak diffuse loodverontreiniging en energie armoede.*	-2000
Opbrengsten afval: *Door inflatie en groei van Diemen zijn de opbrengsten van Afval in 2027 200.000 hoger.*	406
Opbrengsten Riolering: *Door inflatie en groei van Diemen zijn de opbrengsten van Riolering in 2027 278.000 hoger*	278
Dekking Riolering: *Voor de dekking van de kosten riolering is een hogere dotatie gedaan van € 143.000 aan de voorziening dan begroot*	-143
Overige verschillen	-8
Totaal verschil baten	-1.467

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag
Dotaties:	
Aan de reserve afvalstoffenheffing is in 2027 € 56.000 minder gedoteerd	56
Aan de reserve begraafplaatsen is € 1.600 minder gedoteerd	2
Onttrekkingen:	
In 2026 is er een incidentele onttrekking begroot van € 243.000 voor de kosten van de gevelisolatie van de busbaan	-1040
In 2026 is er een incidentele onttrekking begroot van € 1.040.000 voor de kosten van de gevelisolatie van de Oost-West As	-243
Uit de reserve kwaliteitsplan is in 2026 een onttrekking begroot van € 240.000 voor de kunstwerken Entree Diemen	-240
Uit de reserve duurzaamheid is € 20.000 minder onttrokken	-20
Uit de reserve afvalstoffenheffing is € 155.000 meer onttrokken	155
Totaal mutaties reserves	-1.330
Totaal verschil Programma Leefomgeving en Klimaat	**612**

Verkeer

Verkeer	Rekening 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-2.445	-2.571	-2.401	-2.261	-2.261	-2.261
Baten	1.788	1.988	1.644	1.953	1.602	1.952
Saldo van baten en lasten	**-657**	**-583**	**-757**	**-308**	**-659**	**-309**
Dotatie	-	-14	-	-215	-	-214
Onttrekking	163	-	234	-	136	-
Mutaties reserve	163	-14	234	-215	136	-214
Geraamd resultaat	**-494**	**-597**	**-523**	**-523**	**-523**	**-523**

Onderstaand de analyse van de verschillen tussen de begroting 2027 en begroting 2026. De ramingen 2026 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2026.

Lasten	Bedrag
Interne urendoorbelasting: *Door CAO verhoging is de interne urendoorbelasting hoger.*	-70
Verkeersplannen: *In 2026 is er incidenteel € 60.000 budget begroot voor Actualiseren Parkeerbeleidsplan. Dit levert in 2027 lagere lasten op.*	60
Verkeersveiligheid: In 2026 is er incidenteel € 40.000 begroot voor onderzoek optimaliseren fiets en voetgangersnetwerk	40
Afdracht Parkeerinkomsten Winkelcentrumeigenaar MHM: De door te betalen parkeerinkomsten aan de eigenaar van het winkelcentrum MHM eindigt volgens contract op 1 juli 2027. Ten opzichte van 2026 betekent dit lagere lasten voor de begroting 2027.	135
Overige verschillen:	5
Totaal verschil lasten	170

Baten	Bedrag
Parkeeropbrengsten: *De opbrengsten van parkeren zijn lager. Dit komt doordat in de even jaren de ontvangsten van de tweejarige vergunningen voor parkeren zijn. Hierdoor ontstaat in 2027 een nadeel ten opzichte van 2026.*	-344
Totaal verschil baten	-344

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag
Dotaties:	
In 2026 was er een dotatie aan de reserve parkeren begroot.	14
Onttrekkingen:	
Door de tweejaarlijkse cyclus van de afgifte vergunningen vindt jaarlijks een dotatie dan wel onttrekking met de Reserve Parkeren plaats. In 2027 is er € 234.000 meer onttrokken uit de Reserve.	234
Totaal mutaties reserves	248
Totaal verschil Programma Verkeer	**74**

Samen besturen

Samen besturen	Rekening 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-19.824	-20.482	-21.599	-21.780	-22.147	-22.504
Baten	1.389	1.164	1.112	1.112	1.112	1.112
Saldo van baten en lasten	**-18.435**	**-19.318**	**-20.488**	**-20.668**	**-21.035**	**-21.392**
Dotatie	-474	-90	-90	-90	-90	-90
Onttrekking	1.379	538	-	-	-	-
Mutaties reserve	905	448	-90	-90	-90	-90
Geraamd resultaat	**-17.530**	**-18.871**	**-20.578**	**-20.758**	**-21.125**	**-21.482**

Onderstaand de analyse van de verschillen tussen de begroting 2027 en begroting 2026. De ramingen 2026 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2026.

Lasten	Bedrag
Burgerzaken *In de begroting 2027 wordt er voor de toerekening overhead gerekend met een percentage van 70% met betrekking tot de Overhead Leges. In 2026 was dit een percentage van 80%. Doordat er in 2027 wordt gerekend met een lager percentage, is de Overhead Leges gedaald met € 79.000 ten opzichte van 2026.*	79
Personeelslasten *Door een cao-ontwikkeling van 4,7%, formatie-ontwikkelingen en interne doorbelastingen, is er in 2027 programma breed € 418.000 meer begroot dan in 2026.*	-418
Diemen 800 jaar *In verband met de viering van het 800 jarig bestaan van de Gemeente Diemen was er in 2026 een incidenteel budget van € 482.000 beschikbaar voor de festiviteiten.*	482
Overhead *In de begroting 2026 wordt er voor de toerekening van overhead gerekend met een percentage van 80%. In 2027 is het percentage met 10% verlaagd naar 70%. Hierdoor is de overhead in 2027 € 318.000 lager dan in 2026.*	-318
Kapitaalslasten *Door de afronding van de verbouwing van het gemeentehuis in 2026 en een verlaging van de rente, zijn de kapitaalslasten (rente en afschrijving) in 2026 € 293.000 lager dan in 2027.*	-293
Bijdrage GR *De bijdrage voor de GR DUO+ is in 2027 € 667.000 hoger dan in 206. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de WOO (wet open overheid), de groei van Diemen en de mate van dienstverlening.*	-667
Bedrijfsvoering algemeen *In totaal is er in 2027 programmabreed aan bedrijfsvoeringskosten € 81.000 meer begroot dan in 2026. Dit wordt onder andere veroorzaakt door het budget van advertentie en advieskosten.*	-81
Datagedreven sturen *In 2027 is het budget voor datagedreven sturen € 100.000 lager dan in 2026. In 2026 staan er € 100.000 aan inkomsten tegenover de lasten (zie baten).*	100
Totaal verschil lasten	-1.116

Baten	Bedrag
Datagedreven sturen *In 2027 zijn de inkomsten voor datagedreven sturen € 100.000 lager dan in 2026. Dit zijn kosten voor diensten die verricht zijn voor de Gemeente Ouder Amstel en de Gemeente Uithoorn. In 2026 staan er ongeveer € 100.000 aan uitgaven tegenover (zie lasten).*	-105
Personeelslasten *In 2026 is rekening gehouden met € 50.000 aan inkomsten voor doorbelaste personeel gerelateerde inhuurkosten.*	-50
Burgerzaken *In 2027 verwachten wij aan leges meer te ontvangen dan in 2026. Voor 2027 is er gekeken naar de werkelijke aantallen rijbewijzen, reisdocumenten, nationaliteitszaken, huwelijken en dergelijke in 2025 en 2026 t/m juli, en aan de hand daarvan de opbrengsten voor de leges op aangepast. Wij verwachten in 2027 €102.000 meer te ontvangen aan leges dan in 2026.*	102
Totaal verschil baten	-53

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag
Dotaties:	
Onttrekkingen:	
Diemen 800 jaar Voor de kosten voor de festiviteiten voor Diemen 800 jaar is er in 2026 € 537.000 meer onttrokken dan in 2026.	-537
Totaal mutaties reserves	-537
Totaal verschil Programma Samen besturen	**-1.706**

Financiën

Financiën	Rekening 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-6.094	-1.917	-2.590	-3.090	-3.590	-3.840
Baten	78.920	83.544	84.412	84.014	83.691	85.739
Saldo van baten en lasten	**72.826**	**81.628**	**81.822**	**80.924**	**80.101**	**81.899**
Dotatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	**72.826**	**81.628**	**81.822**	**80.924**	**80.101**	**81.899**

Onderstaand de analyse van de verschillen tussen de begroting 2027 en begroting 2026. De ramingen 2026 betreffen de begrote bedragen tot en met de verwerking van de 2e kwartaalbrief 2026.

Lasten	Bedrag
Rentelasten *Door temporisatie van grote investeringen en positieve rekeningresultaten zijn er de laatste jaren minder langlopende leningen afgesloten.* *De rentelasten zijn in 2027 daarom € 250.000 lager begroot dan in 2026.*	-250
Overige verschillen *De overige verschillen zijn in 2027 € 5.000 lager. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een opgenomen stelpost die in 2027 is vrijgevallen en een bijstelling van het budget voor Diemen 800 jaar.*	-5
Totaal verschil lasten	-255

Baten	Bedrag
Algemene uitkering *De algemene uitkering is ten opzichte van 2026 gestegen met € 2.161.000. Dit heeft voornamelijk te maken met het bijstellen van de maatstaven en de decentralisatie uitkeringen.*	2.161
Belasting *In 2027 is er bij de belastingopbrengsten rekening gehouden met een stijging van € 580.000. Dit komt voornamelijk door de groei van Diemen en een verhoging van het OZB tarief met 5%.*	580
Toerekening btw naar kostendekkende tarieven *In de tarieven voor rioolbelasting en afvalstoffenheffing wordt de btw meegenomen. Op het programma "Financiën" is inzichtelijk welk bedrag daarmee gemoeid is. Door de vele investeringen op rioolgebied en de oplopende aanneemsom van de Meerlanden wordt er ieder jaar meer btw verrekend. In 2027 circa € 63.000 meer.*	63
Dekking kapitaalslasten *De doorberekende interne rente is in 2027 € 1.947.000 lager dan in 2026. Dit komt voornamelijk door het aflopen van bestaande investeringen en het temporiseren van nieuwe grote investeringen.*	-1.947
Dividend *In 2027 is er € 11.000 meer aan dividendopbrengsten begroot dan in 2026.*	11
Totaal verschil baten	868

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag
Dotaties:	
-	
Onttrekkingen:	
Totaal mutaties reserves	-
Totaal verschil Programma Financiën	**613**

Overige financiële tabellen

Grondslagen

Algemeen
De begroting is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten daarvoor geeft.

Grondslagen voor het opstellen van de begroting
Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingprijs. De verkrijgingprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging zijn toegerekend. In de vervaardigingprijs zijn een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen.

Begroting
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en lasten worden genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Risico's, die voor het opmaken van de begroting bekend waren, zijn opgenomen.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld zijn.

Vaste activa
Onder de vaste activa worden afzonderlijk de immateriële-, de materiële- en de financiële vaste activa opgenomen. De waardering vindt als volgt plaats:

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs verminderd met de afschrijvingen en/of eventuele beschikkingen over reserves. Dit voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden in maximaal 5 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden (voor zover er een directe relatie bestaat met het actief) en/of beschikkingen over reserves (voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft). De materiële vaste activa met economisch nut bestaat uit investeringen met een bedrijfseconomische en een maatschappelijke functie en vaste activa met maatschappelijk nut.

De in erfpacht uitgegeven percelen worden gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, worden tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Grondslagen	Termijn (In jaren)
Gronden en terreinen	N.v.t.
Woonruimten	50
Bedrijfsgebouwen	50
Vervoermiddelen	5
Machines, apparaten en installaties	5 - 15
Overige materiële vaste activa, waaronder inventarissen	5 - 10
Automatisering	5

De overige afschrijvingstermijnen staan vermeld in de Nota Activa- en rentebeleid 2016 Gemeente Diemen.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g worden opgenomen tegen de nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's worden gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs, dan zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa
Onder de vlottende activa zijn afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

Voorraaden
Producten die gereed zijn worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
Deze worden opgenomen tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is de voorziening in mindering gebracht. De voorziening is dynamisch bepaald.

Liquide middelen
Deze worden opgenomen tegen nominale waarde.

Overlopende activa
Deze worden opgenomen tegen nominale waarde.

Vaste passiva
Onder de vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer. Voor zover niet anders vermeld, worden passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het verwachte rekeningresultaat van het dienstjaar voor bestemming. De reserves bestaan uit de algemene reserve en bestemmingsreserves. Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door de Raad een bepaalde bestemming is gegeven, maar waarover de Raad nog wel kan besluiten om voor een andere bestemming te kiezen. Reserves zijn gevormd conform de door de Raad genomen besluiten. Ook de onttrekkingen aan reserves dienen te geschieden conform daartoe strekkende raadsbesluiten.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd ter afdekking van:

- Verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het (voorgaand)begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen en opgenomen zijn in het jaarverslag.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
Onder de vlottende passiva worden afzonderlijk opgenomen de netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
De netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De verplichtingen betreffen de binnen één jaar vervallende schulden, met uitzondering van de aflossingsverplichtingen van langlopende schulden in het volgende boekjaar.

Overlopende passiva
De overlopende passiva worden tegen de nominale waarde opgenomen.

CAK eigen bijdrage
Op basis van de overzichten van het CAK kunnen wij wel de aantallen personen, soorten en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat we geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen verkrijgen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente is

verplicht, op grond van de kadernota rechtmatigheid, deze onzekerheid te benoemen in de jaarstukken, ook al ligt de oorzaak niet bij ons.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
Buiten de balanstelling worden de bedragen vermeld van de afgegeven borgstellingen en de afgegeven garantstellingen. In de toelichting op de balans wordt een overzicht gegeven van de afgegeven borgstellingen en de gegarandeerde geldleningen.

Verder worden hier bedragen (buiten de balanstelling) opgenomen voor aangegane lease verplichtingen en voor personele aangelegenheden.

Balans

Activa (per 31-12)	2027	2028	2029	2030
Immateriële vaste activa	**-**	**-**	**-**	**-**
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-	-	-
Overige immateriële vaste activa	-	-	-	-
Materiele vaste activa	**162.617**	**164.940**	**218.908**	**221.783**
Investeringen met een economisch nut	95.234	97.518	137.259	132.495
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.329	33.266	35.627	33.579
Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	35.054	34.156	46.022	55.709
Financiële vaste activa	**9.455**	**9.438**	**9.422**	**9.405**
Kapitaalvestrekkingen aan: Deelnemingen	1.757	1.757	1.757	1.757
Overige langlopende leningen	7.698	7.681	7.665	7.648
Gronden in erfpacht	**5.685**	**5.685**	**5.685**	**5.685**
Gronden in erfpacht	5.685	5.685	5.685	5.685
Totaal vaste activa	*177.757*	*180.063*	*234.015*	*236.873*
Bouwgrond in exploitatie	-13.924	-17.987	-17.947	-17.925
Totaal vlottende activa	*-13.924*	*-17.987*	*-17.947*	*-17.925*
Totaal activa	***163.833***	***162.076***	***216.068***	***218.948***

Passiva (per 31-12)	2027	2028	2029	2030
Eigen vermogen	**-62.743**	**-56.638**	**-58.618**	**-60.843**
Algemene reserves	-35.368	-34.063	-35.953	-38.088
Bestemmingsreserves	-22.485	-22.575	-22.665	-22.755
Egalisatiereserves	-4.890	-4.719	-4.198	-4.027
Voorzieningen	**-6.305**	**-6.092**	**-5.988**	**-5.909**
Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico's en egalisatie	-6.305	-6.092	-5.988	-5.909
Onderhandse leningen:	**-46.000**	**-46.000**	**-46.000**	**-46.000**
BNG	-38.500	-38.500	-38.500	-38.500
Aegon Levensverzekering	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500
Totaal vaste passiva	*-115.047*	*-113.449*	*-114.804*	*-116.779*
Financieringsbehoefte	-48.786	-48.627	-101.264	-102.169
Totaal vlottende passiva	*-48.786*	*-48.627*	*-101.264*	*-102.169*
Totaal passiva	***-163.833***	***-162.076***	***-216.068***	***-218.948***

Conform de Wet Hof moet de gemeente schatkistbankieren. Het is echter toegestaan een relatief klein bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist aan te houden. De hoogte van het drempelbedrag is voor de gemeente Diemen gelijk aan 0,75% van de jaarlijkse begrotingsomvang. Voor Diemen is dit drempelbedrag circa € 1.228.750.

Meerjareninvesteringsplan

Meerjaren investeringsplan (MJIP) 2027- 2030[1]	2027	2028	2029	2030
Programma inkomen en armoede				
Vervangen verlichting in LED Voedselbank	*25.000*			
Isoleren voedselbank	*85.000*			
Totaal Inkomen en armoede	110.000	-	-	-
Programma vrije tijd				
Vervangen warmteopwekking de Omval	*100.000*			
Diverse duurzame oplossingen gebouw de Schakel		*85.000*		
Zonnepanelen isoleren dak sportkantine Sportlaan		*95.000*		
Vervangen en plaatsen zonnepanelen dak de Verbinding		*35.000*		
Vervangen ketels en pompen nr hybride/elekt. de Schakel		*70.000*		
# Nieuwe zwembad			*43.600.000*	
Vervangen ketels voor warmtepomp Kruidvat				*120.000*
Totaal programma vrije tijd	100.000	285.000	43.600.000	120.000
Programma onderwijs				
Vervangen kunststof kozijnen inclusief glas Pr.Marijkeschool	*150.000*			
# Bouw basisschool		*6.000.000*		
Totaal programma onderwijs	150.000	6.000.000	-	-
Programma leefomgeving en klimaat				
Vervangen luchtbehandelingskast gebouw A gemeentewerf	*270.000*			
# Akkerland Groot Onderhoud	*4.608.000*			
# Polderland Groot Onderhoud	*2.223.000*			
# PVC riool Akkerland	*2.178.000*			
# PVC riolering Polderland	*1.747.000*			
PVC riolering Sportplein Biesbosch	*150.000*			
Huisje 'Gedenk te Sterven'	*150.000*			
# PVC riolering Verrijn Stuart		*2.727.000*		
# Kruidenhof Groot Onderhoud			*4.781.000*	
# Diemerdreef en Stationsgebied Diemen Zuid G.O.			*4.208.000*	
# Julianaplantsoen en achterplein Gemeentehuis G.O.			*3.746.000*	
# Riolering Julianaplein en achterplein gemeentehuis			*829.000*	
# Riolering Diemerdreef en stationsgebied Diemen Zuid			*1.219.000*	
# PVC riolering Kruidenhof			*2.211.000*	
Totaal programma leefomgeving en klimaat	11.326.000	2.727.000	16.994.000	-
Programma samen besturen				
Vervangen en Isoleren Dakbedekking garage Werf			*225.000*	
Totaal programma samen besturen	-	-	225.000	-
Bedrijfsvoering				

[1] Investeringsbudgetten gekenmerkt met een # worden via een apart raadsvoorstel aangevraagd

Reserves en voorzieningen

Reserves[1]	2026	2027			2028			2029			2030		
	31 dec	Onttr	Dot	31 dec	Onttr	Dot	31 dec	Onttr	Dot	31 dec	Onttr	Dot	31 dec
Algemene Reserve													
Algemene Reserve	35.368	-	-	35.368	-	-	35.368	-	-	35.368	-	-	35.368
Bestemmingsreserve													
Reserve Grondzaken	17.568	-	-	17.568	-	-	17.568	-	-	17.568	-	-	17.568
Reserve Duurzaamheid	**2.679**	**-140**	**-**	**2.539**	**-**	**-**	**2.539**	**-**	**-**	**2.539**	**-**	**-**	**2.539**
Reserve Pensioenen en wachtgelden bestuurders en medewerkers	90	-	90	180	-	90	270	-	90	360	-	90	450
Reserve Kwaliteitsplan openbare orde	2.198	-	-	2.198	-	-	2.198	-	-	2.198	-	-	2.198
Subtotaal	22.535			22.485			22.575			22.665			22.755
Egalisatiereserves													
Egalisatiereserve Begraafplaatsen	5	-	-	5	-	-	5	-	-	5	-	-	5
Egalisatiereserve Omgevingsvergunningen	4.993	-455	-	4.538	-377	-	4.162	-377	-	3.785	-377	-	3.408
Egalisatiereserve Parkeergelden	258	-331	98	24	-56	270	238	-331	195	102	-331	545	316
Egalisatiereserve Afvalstoffenheffing	478	-289	134	323	-144	135	314	-144	136	306	-144	136	298
Egalisatiereserve Inburgering	402	-	-	402	-	-	402	-	-	402	-	-	402
Subtotaal	6.135			5.292			5.121			4.600			4.429
Totaal	**64.038**	**-1.215**	**321**	**63.145**	**-576**	**495**	**63.064**	**-852**	**421**	**62.633**	**-852**	**771**	**62.552**

[1] Er worden geen vrijvallen verwacht.

Voorzieningen[2]	2026	2027			2028			2029			2030		
	31 dec	Onttr	Dot	31 dec	Onttr	Dot	31 dec	Onttr	Dot	31 dec	Onttr	Dot	31 dec
Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico´s en egalisatie													
Voorziening Pensioenen bestuurders	3.234	-14	75	3.295	-14	75	3.356	-14	75	3.417	-14	75	3.478
Voorziening Spaarverlof	25	-	-	25	-	-	25	-	-	25	-	-	25
Voorziening Grondzaken	275	-	-	275	-	-	275	-	-	275	-	-	275
Egalisatievoorziening Rioleringen	2.351	-203	-	2.148	-274	-	1.874	-166	-	1.708	-156	-	1.552
Voorziening Inburgering	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorziening Wachtgelden bestuurders en medewerkers	539	-	-	539	-	-	539	-	-	539	-	-	539
Subtotaal	6.424			6.282			6.069			5.964			5.869
Onderhoudsvoorzieningen													
Voorziening Groen	8	-614	606	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorziening Groot onderhoud verhardingen	886	-2.709	1.824	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1
Voorziening Kunstwerken	94	-213	120	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1
Voorziening Onderhoud gebouwen	22	-323	320	19	-320	320	19	-319	320	20	-304	320	36
Voorziening Openbare verlichting	108	-327	220	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1
Voorziening Speelterreinen	55	-153	98	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorziening Waterpartijen	183	-212	30	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1
Subtotaal	1.356			23			23			24			40
Voorzieningen Dubieuze debiteuren													
Voorziening Dubieuze debiteuren Belastingen	368	-	100	468	-	100	568	-	100	668	-	100	768
Voorziening Dubieuze debiteuren Werk en inkomen	907	-	-	907	-	-	907	-	-	907	-	-	907
Subtotaal	1.275			1.375			1.499			1.600			1.716
Totaal	**16.836**	**-4.768**	**3.393**	**13.985**	**-608**	**495**	**13.660**	**-499**	**495**	**13.551**	**-474**	**495**	**13.493**

[2] Er worden geen vrijvallen verwacht.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen Reserves

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	2027	2028	2029	2030
Structurele toevoegingen				
Sociaal	-	-	-	-
Veilig	-	-	-	-
Inkomen en armoede	-	-	-	-
Vrije tijd	-	-	-	-
Onderwijs	-	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	-	-	-	-
Leefomgeving en klimaat	-	-	1	1
Verkeer	-	215	-	214
Samen besturen	90	90	90	90
Financiën	-	-	-	-
Totaal structurele toevoegingen	90	305	91	305
Structurele onttrekkingen				
Sociaal	-	-	-	-
Veilig	-	-	-	-
Inkomen en armoede	-	-	-	-
Vrije tijd	-	-	-	-
Onderwijs	-	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	-405	-377	-377	-377
Leefomgeving en klimaat	-35	-9	-9	-9
Verkeer	-234	-	-136	-
Samen besturen	-	-	-	-
Financiën	-	-	-	-
Totaal structurele onttrekkingen	-674	-386	-522	-386
Totaal	**-584**	**-81**	**-431**	**-81**

Stelposten

Stelposten 'Groei van Diemen'
Als gevolg van de groei van Diemen zijn er stelposten opgenomen (budgetten gereserveerd) om de autonome kosten van de groei te kunnen bekostigen zoals:
- extra personeel;
- bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen;
- subsidie aan maatschappelijke instellingen;

Onderstaand een overzicht van de opgenomen stelposten.

Stelposten als gevolg van nota 'Groei van Diemen'	2027	2028	2029	2030
Uitbreiding formatie	150	300	450	600
Bedrijfsvoering	25	50	75	100
Bijdrage Duo+	-	100	200	300
Bijdrage gemeenschappelijke regelingen	-	100	200	300
Subsidies instellingen	25	50	75	100
Totaal stelposten nota 'Groei van Diemen'	200	600	1.000	1.400

Naast de stelposten voor te verwachten uitgaven is in de begroting ook rekening gehouden met de te verwachten hogere inkomsten als gevolg van de groei van Diemen. Zo zijn de inkomsten van de algemene uitkering berekend op basis van de geprognosticeerde woning- en inwonersaantallen zoals vastgelegd in de Kadernota 2026.

Daarnaast is ook bij de OZB-opbrengsten rekening gehouden met de verwachte areaaluitbreiding.

Bij de opbrengsten afvalstoffenheffing en rioolbelasting wordt jaarlijks de groei meegenomen bij de tariefbepaling. Omdat dit kostendekkende tarieven betreft heeft dat geen invloed op het begrotingssaldo.

Overzicht nieuwe ontwikkelingen per programma

Nieuwe ontwikkelingen	2027	2028	2029	2030
Sociaal				
Indexatie Jeugdhulp en Wmo	-630	-630	-630	-630
Hulp bij het huishouden Wmo	-200	-200	-200	-200
Ontwikkelingen kosten Jeugd	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Hervormingsagenda Jeugd en nieuwe wet Verbetering beschikbaarheid Jeugdzorg (samen met Duo+)	-150	-75	-	-
Stevig lokaal team (programmamanager)	-140	-100	-	-
GGD (Veilig Thuis) - Filomena	-45	-45	-45	-45
GGD (Veilig Thuis) - Locatiekosten Centrum	-15	-15	-15	-15
Subsidieontwikkelingen - Gezondheidsmakelaar	-60	-60	-60	-60
Subsidieontwikkelingen - Coördinator valpreventie	-80	-80	-80	-80
Subsidieontwikkelingen - Arkin (POH-GGZ Jeugd)	-15	-15	-15	-15
Jongerenwerk	-100	-	-	-
Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming	-100	-100	-	-
Lokale aanpak eenzaamheid	-15	-15	-15	-15
Lokale aanpak eenzaamheid -quickscan	-40	-	-	-
Integrale aanpak suïcidepreventie	-20	-20	-20	-20
Totaal Sociaal	-2.610	-2.355	-2.080	-2.080
Veilig				
Weerbaarheid en continuïteit - aanvullende capaciteit	-95	-	-	-
Weerbaarheid en continuïteit - communicatieactiviteiten	-20	-	-	-
Voertuig toezichthouders - Optie lease/koop	-10	-10	-10	-10
Totaal Veilig	-125	-10	-10	-10
Inkomen en armoede				
Rijksbijdrage beschut werk	-50	-	-	-
Spreidingswet - opvang vluchtelingen - Projectaanpak AZC	-415	-150	-150	-
Bijstandsuitkeringen (BUIG)	-70	-70	-70	-70
Jongerenpunt Aanpak voortijdig schoolverlaten	-85	-85	-85	-85
Jongerenpunt - Aanpak voortijdig schoolverlaten	-15	-15	-15	-15
Totaal inkomen en armoede	-635	-320	-320	-170
Vrije Tijd				
Continuering buurtsportcoaches	-30	-30	-30	-30
Bibliotheekvoorziening en wettelijke zorgplicht	-75	-75	-75	-75
Clubondersteuning	-60	-60	-60	-60
Lokaal Sportakkoord	-10	-	-	-
Ontwikkelingen Zwembad Duran - lagere energiekosten	-	-	-	200
Voorbereiding overgang Diemen800 naar Dorpsfonds	-30	-	-	-
Totaal Vrije Tijd	-205	-165	-165	35
Onderwijs				
Leerlingenvervoer	-50	-50	-50	-50
Decentralisatie uitkering voorschoolse voorziening peuters	-25	-25	-25	-25
Totaal Onderwijs	-75	-75	-75	-75

Nieuwe ontwikkelingen	2027	2028	2029	2030
Gebiedsontwikkeling				
Inzet AI bouwplantoetsing	-50	-	-	-
Evenementenbeleid - capaciteit ondersteuning organisatoren	-40	-40	-40	-40
Nieuwe Wetgeving volkshuisvesting en uitvoeren WiMRA onderzoek	-20	-	-	-
Onderzoek "wegontsluiting zoeklocatie woningbouw De Griend"	-20	-	-	-
Totaal Gebiedsontwikkeling	-130	-40	-40	-40
Leefomgeving en klimaat				
Afzonderlijke exploitatie voor duurzaamheidsbudgetten	-225	-225	-225	-225
Recycling verpakkingsafval	-120	-	-	-
Maatregelen sociale veiligheid openbare buitenruimte	-50	-	-	-
Groenonderhoud	-50	-50	-50	-50
Totaal Leefomgeving en klimaat	-445	-275	-275	-275
Samen besturen				
Onderhoudskosten gemeentelijke gebouwen	-80	-80	-80	-80
Media en Communicatie	-40	-	-	-
Dienstverleningskader	-	-	-	-
Arbeidsmarktstrategie opstellen	-30	-	-	-
Ontwikkelingen Duo+ - Uitbreiding beleidscapaciteit P&O	-35	-35	-35	-35
Ontwikkelingen Duo+ - WOO en klachtenafhandeling	-45	-45	-45	-45
Ontwikkelingen Duo+ - Verbeterplan post en archieffunctie	-50	-55	-55	-55
Ontwikkelingen Duo+ - Verbeterplan post en archieffunctie	-100	-	-	-
Ontwikkelingen Duo+ - Datagedreven werken en innovatiefonds	-40	-	-	-
Ontwikkelingen Duo+ - Evaluatieonderzoek	-25	-	-	-
Totaal Samen besturen	-445	-215	-215	-215
Financiën				
Aanpassing rentelasten langlopende leningen	750	750	750	1000
Totaal Financiën	750	750	750	1.000
Totaal nieuwe ontwikkelingen	**-3.920**	**-2.705**	**-2.430**	**-1.830**

EMU-saldo

Het EMU-saldo wordt als volgt berekend: A + B + C - D + E + F - G + H - I - J.

EMU-saldo	2027	2028	2029	2030
A. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-3.804	566	-105	-2
B. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	6.307	6.721	6.851	8.269
C. Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	4.288	608	499	474
D. Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	11.686	-17	-16	-17
E. Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht				
F. Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord				
G. Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-2.601	-4.702	945	748
H. Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie is verantwoord	-2.601	-4.702	943	746
I. Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	4.551	320	319	304
J. Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via het exploitatiesaldo lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten				
EMU-saldo	**-9.445**	**7.592**	**6.940**	**8.452**

De begroting van de gemeente Diemen is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente. Berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. Zoals eerder aangegeven werkt de EMU-systematiek op een andere manier dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeenten hanteren. Investeringen tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de kapitaallasten van de investeringen. Investeringen in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

Het jaarlijkse aandeel in het EMU-saldo van de decentrale overheden is gesteld op 0,4%. Er is geen onderverdeling naar gemeenten, provincies en waterschappen vastgesteld. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

Taakveldenraming

Taakveld	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
0. Bestuur en ondersteuning					
0.1	Bestuur	23	23	23	23
0.2	Burgerzaken	967	967	967	967
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-	-	-	-
0.4	Ondersteuning organisatie (overhead)	122	122	122	122
0.5	Treasury	2.568	2.602	2.588	3.408
0.61	OZB woningen	5.660	5.860	6.060	6.260
0.62	OZB niet-woningen	4.895	4.895	4.895	4.895
0.63	Parkeerbelasting	1.467	1.949	1.598	1.948
0.64	Belastingen Overig	120	120	120	120
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	68.772	68.110	67.556	68.520
0.8	Overige baten en lasten	1.542	1.572	1.618	1.681
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	984	386	522	386
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-
Totaal taakveld 0		87.120	86.605	86.067	88.329
1. Veiligheid					
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	114	-	-	-
1.2	Openbare orde en Veiligheid	257	50	50	50
Totaal taakveld 1		371	50	50	50
2. Verkeer, vervoer en waterstaat					
2.1	Verkeer en vervoer	318	318	318	318
2.2	Parkeren	175	2	2	2
2.3	Recreatieve havens	-	-	-	-
2.4	Economische Havens en waterwegen	-	-	-	-
2.5	Openbaar vervoer	-	-	-	-
Totaal taakveld 2		493	320	320	320
3. Economie					
3.1	Economische ontwikkeling	-	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	57	57	57	57
3.4	Economische promotie	855	855	855	855
Totaal taakveld 3		912	912	912	912
4. Onderwijs					
4.1	Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-
4.2	Onderwijshuisvesting	-	-	-	-
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.230	1.230	1.230	1.105
Totaal taakveld 4		1.230	1.230	1.230	1.105
5. Sport, cultuur en recreatie					
5.1	Sportbeleid en activering	-	-	-	-
5.2	Sportaccommodaties	1.617	1.617	1.617	1.617
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-	-	-
5.4	Musea	-	-	-	-
5.5	Cultureel erfgoed	-	-	-	-
5.6	Media	-	-	-	-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4	4	4	4
Totaal taalveld 5		1.621	1.621	1.621	1.621
6. Sociaal Domein					
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	750	750	750	750
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	155	155	55	55

Taakveld	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-	-	-	-
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	242	242	242	242
6.3	Inkomensregelingen	9.436	9.436	9.436	9.436
6.4	WSW en beschut werk	-	-	-	-
6.5	Arbeidsparticipatie	270	270	270	270
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	45	45	45	45
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	170	170	170	170
6.712	Begeleiding (WMO)	-	-	-	-
6.713	Dagbesteding (WMO)	-	-	-	-
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-	-	-	-
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	-	-	-	-
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-	-	-	-
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	-	-	-	-
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	-	-	-	-
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-	-	-	-
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	-	-	-	-
6.791	PGB WMO	-	-	-	-
6.792	PGB Jeugd	-	-	-	-
6.811	Beschermd wonen (WMO)	-	-	-	-
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	-	-	-
6.821	Jeugdbescherming	-	-	-	-
6.822	Jeugdreclassering	-	-	-	-
6.91	Coördinatie en beleid WMO	-	-	-	-
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	67	67	67	67
Totaal taakveld 6		11.135	11.135	11.035	11.035
7. Volksgezondheid en milieu					
7.1	Volksgezondheid	194	194	194	54
7.2	Riolering	4.838	5.104	5.286	5.571
7.3	Afval	6.698	6.883	7.068	7.258
7.4	Milieubeheer	-	-	-	-
7.5	Begraafplaatsen	235	240	240	240
Totaal taakveld 7		11.965	12.421	12.788	13.123
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
8.1	Ruimtelijke Ordening	491	361	361	361
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.256	1.237	1.257	1.061
8.3	Wonen en bouwen	974	974	974	974
Totaal taakveld 8		2.721	2.572	2.592	2.396
Totaal		**117.568**	**116.866**	**116.617**	**118.891**

Taakveld	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
0. Bestuur en ondersteuning					
0.1	Bestuur	-2.249	-2.349	-2.449	-2.549
0.2	Burgerzaken	-2.462	-2.462	-2.462	-2.462
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-	-	-	-
0.4	Ondersteuning organisatie (overhead)	-17.929	-17.877	-17.874	-17.981
0.5	Treasury	-1.850	-2.350	-2.850	-3.100
0.61	OZB woningen	-315	-315	-315	-315
0.62	OZB niet-woningen	-300	-300	-300	-300
0.63	Parkeerbelasting	-	-	-	-
0.64	Belastingen Overig	-	-	-	-
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	-	-	-	-
0.8	Overige baten en lasten	-413	-532	-802	-952
0.9	Vennootschapsbelasting	-65	-65	-65	-65
0.10	Mutaties reserves	-90	-305	-91	-305
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	2.910	-647	-325	-79
Totaal taakveld 0		-22.762	-27.200	-27.532	-28.106
1. Veiligheid					
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	-2.283	-2.169	-2.169	-2.169
1.2	Openbare orde en Veiligheid	-2.996	-2.808	-2.748	-2.737
Totaal taakveld 1		-5.279	-4.977	-4.917	-4.906
2. Verkeer, vervoer en waterstaat					
2.1	Verkeer en vervoer	-8.010	-6.025	-5.996	-6.585
2.2	Parkeren	-1.407	-1.269	-1.269	-1.269
2.3	Recreatieve havens	-	-	-	-
2.4	Economische Havens en waterwegen	-413	-365	-343	-325
2.5	Openbaar vervoer	-20	-20	-20	-20
Totaal taakveld 2		-9.850	-7.679	-7.628	-8.199
3. Economie					
3.1	Economische ontwikkeling	-	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	-300	-300	-300	-300
3.4	Economische promotie	-457	-457	-457	-457
Totaal taakveld 3		-757	-757	-757	-757
4. Onderwijs					
4.1	Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.907	-1.891	-2.086	-2.053
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.582	-2.582	-2.582	-2.582
Totaal taakveld 4		-4.489	-4.473	-4.668	-4.634
5. Sport, cultuur en recreatie					
5.1	Sportbeleid en activering	-80	-72	-72	-72
5.2	Sportaccommodaties	-3.506	-3.481	-3.464	-4.788
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-417	-392	-392	-344
5.4	Musea	-31	-31	-31	-31
5.5	Cultureel erfgoed	-	-	-	-
5.6	Media	-535	-535	-535	-535
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.464	-2.790	-2.795	-2.802
Totaal taakveld 5		-8.032	-7.301	-7.289	-8.571

Taakveld	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
6. Sociaal Domein					
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-3.338	-3.102	-3.136	-3.005
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-1.328	-1.328	-1.228	-1.228
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-	-	-	-
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-354	-353	-352	-313
6.3	Inkomensregelingen	-12.477	-12.338	-12.338	-12.338
6.4	WSW en beschut werk	-1.837	-1.839	-1.841	-1.843
6.5	Arbeidsparticipatie	-1.322	-1.272	-1.272	-1.272
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-1.671	-1.701	-1.726	-1.726
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	-2.275	-2.305	-1.585	-1.585
6.712	Begeleiding (WMO)	-710	-710	-710	-710
6.713	Dagbesteding (WMO)	-343	-343	-343	-343
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-	-	-	-
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	-2.863	-2.823	-2.723	-2.723
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-7.308	-7.293	-7.293	-7.293
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	-300	-300	-300	-300
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	-696	-696	-696	-696
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-50	-50	-50	-50
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	-50	-50	-50	-50
6.791	PGB WMO	-305	-305	-305	-305
6.792	PGB Jeugd	-300	-300	-300	-300
6.811	Beschermd wonen (WMO)	-10	-10	-10	-10
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-511	-511	-511	-511
6.821	Jeugdbescherming	-1.643	-469	-394	-394
6.822	Jeugdreclassering	-10	-10	-10	-10
6.91	Coördinatie en beleid WMO	-1.432	-1.432	-1.432	-1.432
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	-679	-679	-679	-679
Totaal taakveld 6		-41.812	-40.219	-39.284	-39.116
7. Volksgezondheid en milieu					
7.1	Volksgezondheid	-5.983	-5.780	-5.780	-5.563
7.2	Riolering	-4.369	-4.635	-4.817	-5.102
7.3	Afval	-6.758	-6.797	-6.981	-7.171
7.4	Milieubeheer	-2.993	-2.803	-2.803	-2.803
7.5	Begraafplaatsen	-264	-268	-268	-265
Totaal taakveld 7		-20.368	-20.283	-20.649	-20.905
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
8.1	Ruimtelijke Ordening	-1.068	-970	-930	-930
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-1.127	-1.077	-1.037	-841
8.3	Wonen en bouwen	-2.024	-1.930	-1.925	-1.925
Totaal taakveld 8		-4.219	-3.977	-3.892	-3.696
Totaal		**-117.568**	**-116.866**	**-116.617**	**-118.891**

Saldo meerjarenbegroting	2027	2028	2029	2030
Saldo (taakveld 0.11)	2.910	-647	-325	-79

Incidentele baten en lasten

In de Gemeentewet is opgenomen dat onze begroting structureel en reëel in evenwicht moet zijn. In artikel 189 (tweede lid) is opgenomen dat: “De raad ziet erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Hiervan kan hij afwijken indien aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht.”

Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn. Daarom is het van belang om de incidentele lasten en baten scherp in beeld te houden.

Incidentele baten en lasten (inclusief incidentele dotaties en onttrekkingen)	2027	2028	2029	2030
Incidentele lasten				
Sociaal	-748	-275	-	-
Veilig	-287	-60	-	-
Inkomen en armoede	-560	-150	-150	-
Vrije tijd	-163	-125	-125	-
Onderwijs	-	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	-438	-240	-140	-140
Leefomgeving en klimaat	-270	-	-	-
Verkeer	-	-	-	-
Samen besturen	-260	55	-30	-
Financiën	-	-	-	-
Totaal incidentele lasten	-2.727	-795	-445	-140
Incidentele baten				
Sociaal	100	100	-	-
Veilig	227	-	-	-
Inkomen en armoede	-	-	-	-
Vrije tijd	125	125	125	-
Onderwijs	-	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	180	-	-	-
Leefomgeving en klimaat	260	-	-	-
Verkeer	-	-	-	-
Samen besturen	-	-	-	-
Financiën	160	-	-	-
Totaal incidentele baten	1.053	225	125	-
Totaal	**-1.674**	**-570**	**-320**	**-140**

Bijlagen
Kerngegevens

Politieke Structuur

Politieke structuur

Samenstelling gemeenteraad
(algemeen bestuur)

PRO
H. van 't Riet (fractievoorzitter)
Y. Yildiz-Kaya
Z. R. Melcherts
A.J. van der Wal
R.G.T. Niessen
L.E. Sterling
J.H.C. Jacobs
J. Koestel

D66
S.E. Muijs (fractievoorzitter)
O.U. Ramautarsing
N.K. Holwijn
A.N. van Veen
R. Poss

Onafhankelijk Diemen
J.G.M. Sikking (fractievoorzitter)
M. Grishaver

VVD
J.P.C. van Leeuwen (fractievoorzitter)
V.A. Voermans
D. Kerklaan

Ons Diemen
W. Advokaat (fractievoorzitter)
J. de Jong

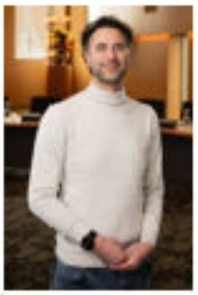
Ouderenpartij Diemen
P.A. Prins (fractievoorzitter)
M. van Doesburg

Fractie van Marion
A.R. van Marion (fractievoorzitter)

Samenstelling college van Burgemeester en Wethouders
(dagelijks bestuur)

E. Boog
Burgemeester
Portefeuille:
Openbare orde en veiligheid
- Toezicht, handhaving en APV
- Crisisbeheersing en veiligheidsregio
- Ondermijning en weerbare overheid
- Digitale veiligheid en digitale autonomie
- Regionale samenwerking
- Dienstverlening
- Participatie en communicatie
- Organisatieontwikkeling en personeel
- Informatievoorziening en AI
- Community building
- Diemen 800 jaar

M.A. van den Berg (PRO)
Wethouder en 1e locoburgemeester
Portefeuille:
Jeugd & ontwikkeling
- Jeugdzorg
- Onderwijs
- Kinderopvang
- Laaggeletterdheid

Zorg & welzijn
- Zorg en welzijn (incl. MOBW)
- Volksgezondheid
- Ouderenbeleid

Werk & bestaanszekerheid
- Werk en inkomen
- Armoedebestrijding

Samenleven & gelijke kansen
- Inburgering
- Asiel en opvang
- Diversiteit en inclusie

R. Poelwijk (D66)
Wethouder en 2e locoburgemeester
Portefeuille:
Ruimtelijke & gebiedsontwikkeling
- Woningbouw
- Ruimtelijke ontwikkeling
- Gebiedsontwikkeling
- Stedenbouw

Duurzaamheid & klimaat
- Duurzaamheid
- Energietransitie en Klimaatadaptatie

Openbare ruimte & leefkwaliteit
- Beheer openbare ruimte
- Gemeentewerf
- Afval en milieu
- Water

Voorzieningen
- Sport
- Cultuur (waaronder bibliotheek)
- Erfgoed (waaronder Mooi Noord-Holland)
- Daarom Diemen en evenementen
- Gemeentelijke gebouwen

S. Kuilman (PRO)
Wethouder en3e locoburgemeester
Portefeuille:
Volkshuisvesting
- Volkshuisvesting
- Woonbeleid
- Woningprogrammering
- Doelgroepenbeleid
- Prestatieafspraken
- Betaalbaarheid

Financiën & economie
- Financiën
- Economische zaken
- Grondzaken/grondexploitaties

Mobiliteit & bereikbaarheid
- Verkeer (incl. Bestuurlijk overleg Schiphol)
- Parkeren (incl. handhaving parkeerbeleid)
- Openbaar vervoer
- Verkeersveiligheid

Natuur & recreatie
- Natuur
- Recreatie
- Dierenwelzijn

Sociale en fysieke structuur

Sociale structuur	2026	2027	2028	2029	2030
0 - 18 jaar	5.732	6.011	6.149	6.286	6.424
18 - 75 jaar	25.161	26.386	26.990	27.594	28.198
75 en ouder	2.434	2.553	2.611	2.669	2.728
Totaal	**33.327**	**34.950**	**35.750**	**36.550**	**37.350**

Fysieke structuur	2026	2027	2028	2029	2030
Oppervlakte gemeente (ha)	1.418	1.418	1.418	1.418	1.418
waarvan:					
- water	274	274	274	274	274
- oppervlakte groen	551	551	551	551	551
- oppervlakte wegen	293	293	293	293	293
- overige	299	299	299	299	299
- aantal woonruimten *[1]	16.848	16.848	16.848	16.848	16.848
- aantal bedrijfsvestigingen *[1]	5.240	5.240	5.240	5.240	5.240

Financiële structuur	Begroting 2026	Bedrag per inwoner 2026	Begroting 2027	Bedrag per inwoner 2027
Gewone uitgaven (excl. grondexpl.)	-110.664	-3,32	-120.478	-3,45
Opbrengst belastingen/retributies	23.540	0,71	26.316	0,75
Algemene uitkering	62.545	1,88	68.770	1,97
Boekwaarde vaste activa	154.250	4,63	177.757	5,09
Eigen vermogen en voorzieningen	55.268	1,66	64.158	1,84
Vaste schuld	43.500	1,31	46.000	1,32

[1] * Bron: Algemene Uitkering

Gesubsideerde instellingen

In onderstaand overzicht zijn de ramingen opgenomen uit de deze begroting. Het werkelijke subsidiebedrag wordt bepaald wanneer alle aanvragen ontvangen zijn. Uitgangspunt is dat het totaal van uit te keren subsidies binnen totaalbudget blijft.

Autonome ontwikkelingen	2027	2028	2029	2030
Sociaal				
3170 St. Zonnebloem	800	800	800	800
3280 Humanitas	84.500	84.500	84.500	84.500
3300 PCOB	1.700	1.700	1.700	1.700
3320 Madi Diemen	675.400	675.400	675.400	675.400
3360 Markant	109.500	109.500	109.500	109.500
3420 Blijfgroep	96.400	96.400	96.400	96.400
3440 Arkin	100.900	100.900	100.900	100.900
3450 Regenboog	73.100	73.100	73.100	73.100
3480 MEE Amstel en Zaan	265.200	265.200	265.200	265.200
3520 DMRA - Discriminatie Meldpunt (A`dam)	27.600	27.600	27.600	27.600
3530 St. Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan	82.100	82.100	82.100	82.100
3610 Meer bewegen voor ouderen	8.100	8.100	8.100	8.100
3650 Pink	1.800	1.800	1.800	1.800
3670 Zwembad AGO	76.500	76.500	76.500	-
3690 Slachtofferhulp	13.200	13.200	13.200	13.200
3780 EHBO Diemen	1.700	1.700	1.700	1.700
Totaal Sociaal domein	1.618.500	1.618.500	1.618.500	1.542.000
Inkomen en armoede				
3340 Vroeg er op af	155.500	155.500	155.500	155.500
3640 Voedselbank	10.900	10.900	10.900	10.900
Totaal inkomen en armoede	166.400	166.400	166.400	166.400
Onderwijs				
3060 St. Openbare Bibliotheek Amsterdam	498.200	498.200	498.200	498.200
3080 St. Welzijn Diemen	1.690.900	1.690.900	1.690.900	1.690.900
3080 St. Welzijn Diemen (incidenteel)	300.000	140.000	140.000	-
3260 SKD	141.500	141.500	141.500	141.500
3460 t. Florente Basisscholen	155.700	155.700	155.700	155.700
3490 St. RK Scholen	18.100	18.100	18.100	18.100
3500 Nieuwe Kring	30.000	30.000	30.000	30.000
3630 Stg KMN Kind & Co	334.300	334.300	334.300	334.300
Totaal onderwijs	3.168.700	3.008.700	3.008.700	2.868.700
Vrije tijd				
3020 Vrouwenkoor Ancora	1.400	1.400	1.400	1.400
3030 Algemene Schakel Vereniging	67.100	67.100	67.100	67.100
3050 Vrouwenkoor Voice Female	4.500	4.500	4.500	4.500
3140 Scouting Diemen	26.600	26.600	26.600	26.600
3150 Diemer Harmonie	7.200	7.200	7.200	7.200
3180 Vr. Theatergroep Diemen	2.200	2.200	2.200	2.200
3240 St. vrienden van de Hoop	3.500	3.500	3.500	3.500
3250 St. muziekschool Diemen	92.100	92.100	92.100	92.100
3330 EDOG	23.100	23.100	23.100	23.100
3350 Historische Kring	7.600	7.600	7.600	7.600
3390 Kinderboerderij	7.600	7.600	7.600	7.600
3400 St. Diemer Festijn	78.000	78.000	78.000	78.000

Autonome ontwikkelingen	2027	2028	2029	2030
3550 St. Muziekcollectief Ouder Amstel	300	300	300	300
3560 St. Diemer Omroep	36.800	36.800	36.800	36.800
3590 Kunstzin Diemen	2.000	2.000	2.000	2.000
3600 Stichting De Omval	561.000	561.000	561.000	561.000
3660 Jazzfestival Duke	7.500	7.500	7.500	7.500
3700 Sinterklaas in Diemen	11.600	11.600	11.600	11.600
3755 Neuteblazers	2.400	2.400	2.400	2.400
3770 Het Oranjefeest	14.500	14.500	14.500	14.500
3785 Smakelijk Diemen	7.800	7.800	7.800	7.800
3790 Stg. Roots and Wings (Wereldfestival)	12.900	12.900	12.900	12.900
3842 Vrijwilligerscollectief Het Elsengroen	2.500	2.500	2.500	2.500
Totaal Vrije tijd	980.200	980.200	980.200	980.200
Overige				
3999 Nog in te delen subsidies	65.700	70.700	70.700	22.200
5610 Stelpost indexering	585.000	585.000	585.000	585.000
5940 groei diemen	25.000	50.000	75.000	100.000
Totaal overige	675.700	705.700	730.700	707.200
Totaal subsidieplafond	**6.609.500**	**6.479.500**	**6.504.500**	**6.264.500**

Raadsbesluit en Moties en amendenten

Moties

Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
AB	Algemeen Bestuur
amv	alleenstaande minderjarige vluchtelingen
AVOI	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur
AZWA	Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord
BBP	bruto binnenlands product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
Bcw	Besluit collectieve Warmte
BENG	bijna energieneutrale gebouwen
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BNG	Bank Nederlandse gemeenten
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
CDOKE	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energie
CEP	Centraal Economisch Plan
CIMLK	Centraal Instrument Monitoring Luchtkwaliteit
Coelo	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
Fido	Wet Financiering Decentrale Overheden
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GPP	geluidproductieplafonds
GR	Gemeenschappelijke regeling
GWV	Generieke Woo-voorziening
IBO	Individuele Betalingsovereenkomsten
IBW	Interbestuurlijke Werkwijze
IHOO	Informatie Huishouding Op Orde
ISA	Interbestuurlijke Samenwerkings Agenda
ISMS	Information Security Management System
IZA	Integraal Zorgakkoord
KAD	Kennis- en Adviescentrum Dierplagen
KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
LAI	Lokale aanpak Isolatie
LKS	loonkostensubsidie
MJOP	meerjaren onderhoudsplan
MO&BW	Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen
MRA	Metropoolregio Amsterdam
MVI	Maatschappelijk Verantwoord Inkopen
MVOI	Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven Inkopen
NAR	Nederlands Adviesbureau Risicomanagement
NHV	Natuurherstelverordening
OER	Opwek Energie op Rijksgronden
OGZ	Openbare Gezondheidszorg
OVA	Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling
OZB	onroerende-zaakbelastingen
PCC	Prijscomponent Centrale Contractering

Afkorting	Betekenis
POH	Praktijkondersteuner Huisarts
RES	Regionale energie strategie
SES	sociaal economische status
SLA	Schone Luchtakkoord
Slt's	Stevig lokaal team
SMI	Sociaal Medische Indicaties
SMP	Soortenmanagementplan
UPV	uitgebreide producentenverantwoordelijkheid
Vhp	Volkshuisvestingsprogramma
VIC	Verbijzonderde interne controle
VIK	Veiligheidsinformatieknooppunt
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VTH	Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
Wcw	Wet collectieve warmte
Wgiw	Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie
WiMRA	Wonen in de Metropoolregio Amsterdam
Wmebv	Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering onroerende zaken
Wvrv	Wet versterking regie op de volkshuisvesting